THEODOR CONSTANTIN

RĂZBUNAREA LUI IONUȚ

Editura
Ion Creangă

THEODOR CONSTANTIN

RĂZBUNAREA LUI IONUȚ

THEODOR CONSTANTIN

RĂZBUNAREA LUI IONUȚ

EDITURA ION CREANGĂ
BUCUREȘTI, 1980

Coperta :
DUMITRU RISTEA

Romanul a apărut la Editura Tineretului, în 1968, cu titlul JOHNNY BOAMBĂ. În ediția de față se revine la titlul dat inițial de autor.

Capitolul I

Nu, nu ningea. Cerul împroșca, bogat, cu floricele. Îi era foame. Cu floricele, cînd ți-e tare foame, ți-o poți astîmpăra. Cu orice îți poți astîmpăra foamea. Pînă și cu apă, dacă bei pînă nu mai poți, darmite cu floricele... Ce de-a floricele! Și mari, și albe... Niciodată nu mai văzuse altele asemenea. Mari și albe, ca niște toporași. Tare mai miroase frumos a floricele! Mai frumos chiar decît a porumb copt. Dar parcă floricelele nu sînt, la o adică, tot porumb copt? Trebuie că mirosul plutea peste tot orașul, așa cum plutește parfumul de tei în luna mai. Trebuie că pătrunsese și în case, dar, mai ales, prin răsuflători, în toate bucătăriile blocurilor unde gospodinele găteau. Oare ce mîncăruri se găteau în bucătăriile blocului în care locuiau? Exclus, da, exclus ca măcar într-o singură gospodărie să nu se gătească țelină cu carne de porc. Teribil îi mai place lui mîncare de țelină cu carne de porc! În fiecare zi dacă ar mînca și tot nu s-ar sătura.

„Am să-i spun mamei să gătească..."

Dar își aduce aminte că „unchiului" Mitru nu-i place mîncarea de țelină. Și dacă lui nu-i place, oricît ar ruga-o, ea tot nu va găti. Frumos mai miroase a țelină cînd feliile se prăjesc în tigaie! Dar acum, chiar acolo, în bucătăria unde eventual se gătește mîncare de țelină, mai puternică este aroma floricelelor. Uite, a trecut un camion încărcat cu lăzi pline cu portocale. Trec turisme, camioane curg într-un șuvoi continuu pe strada de curînd asfaltată, și cu toate acestea în loc să miroasă a portocale, a benzină și a praf miroase doar a floricele. Păi cum să nu miroasă dacă norii împroașcă pămîntul cu floricele?

„Ia floricelele!... Ia albițelele, căldicelele!..."

O chema Micșunica. „Baba" Micșunica. De ce îi plăcea să i se spună babă nu s-a putut dumeri niciodată. „Baba" Micșunica era tînără. Să fi avut cel mult treizeci de ani. Parcă o auzea: „Ia vin' să-ți dea baba

Micșunica niște floricele faine ! Uite ce cană barosană numai cu un leu". Cînd avea bani, cumpăra. O cană, două, pînă își burdușea buzunarele. Dar de cele mai multe ori nu avea. „Cumperi, aligantule ?" „N-am astăzi bani, babă Micșunica !" „Lasă că o să ai mîine."

„Ia floricelele !... Ia albițelele, căldicelele !..."

Prost mai este ! Plouă cu floricele calde, tare îi mai este foame, și totuși nu se poate hotărî să întindă palmele, să strîngă în ele atîtea floricele cîte i-ar fi de ajuns să se sature. Pînă la urmă învinge însă lenea și întinde palmele. Fulgii de zăpadă se topesc imediat. Nu, nu-s floricele. Ninge ! Ninge și fulgii de zăpadă nu țin de foame. Acum strada nu-i mai miroase a floricele, ci a benzină arsă și a praf.

„Ia floricelele !... Ia albițelele, căldicelele !..."

Tare îi mai este foame ! Mama știa doar că sosește cu trenul în cursul dimineții, cînd ea este la birou și totuși nu a lăsat cheia la cineva, la madam Urseanu, de pildă. Nu are nici un ban la el, îi este foame. Și acum, colac peste pupăză, trebuie să se plimbe pînă cînd avea să se reîntoarcă ea de la serviciu. Prea tare frig nu este. Ninge. E o zăpadă ce prevestește primăvara. Peste o oră s-ar putea să iasă și soarele. Dar acum ninge și lui îi este foame.

„Ia floricelele !... Ia albițelele, căldicelele !..."

Sînt trei ani de cînd n-a mai văzut-o pe „baba" Micșunica. N-a mai văzut-o, fiindcă de trei ani lipsește de acasă. Prima dată „baba" a apărut pe strada lor cînd el era de zece ani. Pe atunci avea totdeauna bani pentru floricele. Îi dădea mama, tata. Pe atunci mama îi spunea tatii „dragule", iar tata mamei „mica mea păsăruică". Ce bine era atunci acasă ! Mama îi spunea Ionuț, tata de asemenea. La școală profesorii, colegii tot Ionuț îi spuneau. Pe atunci încă nu fusese poreclit „Johnny" sau „Johnny Boambă". În decurs de numai cîteva luni numele Ionuț s-a transformat în Johnny Boambă.

Și toate acestea s-au întîmplat fiindcă mama nu i-a mai spus tatii „dragule", iar tata mamei, „mica mea păsăruică". Ei, din cauza asta ! Prostii ! Cauza a fost alta, altele. În orice caz, una din cauzele principale era și „unchiul" Mitru. Mai înainte habar nu avusese că exista un om căruia, într-o zi, avea să fie obligat să-i spună „unchiu" Mitru, atunci cînd acesta se mutase la ei, luînd locul tatălui.

„Ia floricelele !... Ia albițelele, căldicelele !..."

Pînă atunci, „dragule" fusese un tată cum altul credea că nu există, iar „mica mea păsăruică" o mamă frumoasă și bună pe care el o iubea chiar mai mult decît pe tatăl său. Doamne, ce bine fusese atunci acasă la ei ! Pe urmă, într-o zi, totul a început să se schimbe. Tata nu i-a mai

spus mamei în glumă „mica mea păsăruică" și nici mama lui „dragule". Cînd el era de față nu se certau niciodată Dar aveau în schimb discuții aprinse în dormitor, mai ales noaptea, cînd îl credeau pe el adormit. Discuții aprinse, dar fără ca vreunul dintre ei să ridice glasul. Se certau cu o voce potolită, amabilă, spunîndu-și cuvinte grele, fără să ridice tonul, de parcă ar fi flecărit în așteptarea somnului. Într-una din acele certuri tata adresă mamei un cuvînt urît, a cărui semnificație n-o cunoștea și pe care a aflat-o întrebînd la școală un coleg. După ce-a aflat, cînd a ajuns acasă, a plîns. A plîns fiindcă tata a putut spune mamei un asemenea cuvînt de ocară ; a plîns fiindcă a fost în stare s-o jignească în așa măsură — asta însemna că nu era chiar atît de bun cum crezuse el — dar mai ales a plîns fiindcă acum, din cauza acelui cuvînt urît, nu-l mai iubea chiar atît de mult. Dîndu-și seama că îl iubește mai puțin, a revărsat prisosul de dragoste asupra mamei. Nu simți însă același lucru din partea ei. Dimpotrivă. Cu toate că deveni mai tandru, mai săritor și mai ascultător, ea nu părea că bagă de seamă. Era distrată, mereu cu gîndul în altă parte, tristă. De el își amintea numai din cînd în cînd, și pentru scurt timp. Înainte, mama cînta mai tot timpul cînd făcea treabă. Dar după ce tata i-a spus cuvîntul acela n-a mai cîntat.

Văzînd-o atît de tristă, într-o zi a îndrăznit să-i spună :

— Mamă dragă, te rog să nu mai fii tristă din cauza tatii. Dacă el nu te mai iubește, te iubesc eu și pentru el.

Dar mama l-a repezit imediat :

— Ia mai bine să-ți vezi tu de lecțiile tale și să nu te amesteci în treburi care nu privesc defel copiii !

— Bine, mamă, iartă-mă !

Dacă încerca s-o mîngîie, ea îl îndepărta :

— Acum n-am timp. Haide, du-te și te joacă !

Nici tata nu mai era cel dinainte. De cînd nu se mai înțelegea cu mama, îi acorda mai mult timp ca înainte. Îl ajuta la lecții, jucau împreună șah, îl lua la cinematograf sau la plimbare. E drept, plecau să se distreze la cinematograf, la teatru, sau pur și simplu să se plimbe doar atunci cînd mama nu era acasă.Acum mama lipsea mult.

Odată a întrebat :

— Tată, unde tot pleacă mama ?

— Are mult de lucru la birou.

— Da ?

— Da !

Și evitînd să se uite la el, tata privise în altă parte cu ochii deveniți dintr-o dată atît de triști, încît simți că iarăși îl iubește ca mai înainte, pînă a nu-i fi spus mamei cuvîntul acela urît.

„Ia floricelele !... Ia albițelele, căldicelele !..."

Ce foame îi era ! Mama nu se gîndise că are să vină flămînd de la drum ? Nu se gîndise, desigur ! „Să știi că te-am smuls din sufletul meu !" îi spusese ea într-o zi. Și cînd îi spusese cuvintele acestea, el o și văzuse smulgîndu-și din suflet un omuleț de-o șchioapă, care era el. Încercă să și-o închipuie și acum smulgîndu-și din suflet omulețul, dar nu izbuti. Dar nu izbuti, în general, să și-o închipuie cum arată, de parcă n-ar fi văzut-o niciodată. În schimb îl *văzu* pe „unchiul' Mitru.

„Ia floricelele !... Ia albițelele, căldicelele !..."

Barem de-ar trece de-adevăratelea baba Micșunica ! Poate l-ar recunoaște și i-ar da pe datorie o cană, două de floricele.

— Ionuț !

O clipă nu-l recunoscu pe băiatul care îl strigase cu numele lui, și nu după poreclă. Era Ștefăniță. Pe Ștefăniță nu-l mai văzuse de trei ani. Ce mult se schimbase ! Se lungise, de parcă l-ar fi tras unul de cap și altul de picioare. Dar de slab tot slab rămăsese, ca un țăndărică.

— Ce mai faci ? întrebă stînjenit, rușinat.

— Vin de la profesoara de engleză. Stă în bloc cu voi.

— Iei lecții la tovarășa Condruț ?

— La ea. E o profesoară strașnică. De la ea ai ce învăța. Tu ce faci ?

— Amestecat.

— Îmi pare bine că te văd.

Ionuț înțelese că, de fapt, Ștefăniță voise să spună : „Îmi pare bine că te-ai întors de acolo".

— Pe la școală ce se mai aude ? Tot tu ești premiantul clasei ?

— Mda !

— Ei bravo ! Te ții bine.

Și în gînd :

„Cît timp am vrut, n-ai fost în stare să-mi sufli premiul întîi".

Pînă a nu se muta Ionuț la școala din cartier, Ștefăniță fusese premiantul clasei. După aceea i-a luat-o înainte. Doi ani, consecutiv, premiul întîi el l-a luat. În cel de-al treilea, însă, premiul a revenit lui Ștefăniță. Dar asta s-a întîmplat nu fiindcă Ștefăniță l-a întrecut la învățătură, ci fiindcă el n-a mai vrut să învețe.

— Acuma ce faci ? întrebă Ștefăniță.

— Nimic. Mă gîndeam să mă plimb puțin.

— Păi dacă nu ai nimic de făcut, atunci vino la mine !

El ezită. Întrebă cu oarecare stînjeneală :

— Să vin ? Ai tăi ce au să spună ?

— N-au să spună nimic.

— N-au să te certe că umbli cu mine ?

— Nici gînd.

— Atunci vin.

Cînd el, Ionuț, devenise Johnny Boambă, Ștefăniță fusese singurul din clasă care continuase să se poarte cu el de parcă mai era premiantul clasei și „fala școlii", cum spusese o dată despre el dirigintele. Pe de altă parte, părinții lui Ștefăniță nu-i interziseseră să aibă de-a face cu el, așa cum făcuseră părinții celorlalți colegi.

— Să nu te prind cumva cu maidanagiul lui Istrate, că e vai de tine !

Amenințarea aceasta, formulată astfel sau chiar ceva mai drastic, devenise, de fapt, un fel de cuvînt de ordine la care subscriseseră, în mod tacit, părinții tuturor băieților și fetelor din cartier. Cu excepția părinților lui Ștefăniță. Odată, cînd se dusese să-l caute acasă pe Ștefăniță, părinții acestuia îl primiră ca pe vremea cînd fusese premiantul clasei, de parcă ei, singurii din tot cartierul, încă nu aflaseră că devenise Jonny Boambă. Da, așa se purtaseră părinții lui Ștefăniță mai înainte, pînă a nu ajunge *acolo*. Dar acum, după ce i se dăduse drumul de *acolo*, oare tot așa aveau să-l primească ? Probabil că da, de vreme ce Ștefăniță îl invitase acasă. În nici un caz n-ar fi făcut-o, dacă ar fi știut că atitudinea părinților săi s-a schimbat.

— Sărut mîna, doamnă Cursaru.

— Bună ziua, Ionuț. Ei, dar ce te-ai mai lungit și tu ! Ca și Ștefăniță, de altminteri. Voi creșteți și noi îmbătrînim.

Mama lui Ștefăniță era o femeie ca la treizeci de ani, nu prea frumoasă, dar cu niște ochi albaștri, mari, plini de viață și cu un chip care radia o asemenea bunătate, încît cîștiga imediat unanime simpatii. Era mărunțică, slăbuță, însă plină de energie, și atît de îndemînatică, încît Ștefăniță spunea că mama lui are mîini de aur.

— Noi, mamă, ne ducem dincolo. Vreau să-i arăt lui Ionuț biblioteca mea.

— Foarte bine ! Cît mai stați voi de vorbă are să fie gata și masa.

Camera cea mică era a lui Ștefăniță. O canapea extensibilă, un birouaș, o etajeră cu cărți, cu o despărțitură specială pentru discuri, pe o mică măsuță, un picup și un aparat de radio cu tranzistori. Pe pereți, două tablouri lucrate de mama lui Ștefăniță, care, în timpul liber, picta.

— Ce de-a cărți ți-ai mai cumpărat ! se minună Ionuț.

— Asta-i mania mea. Cum fac rost de ceva bani, cumpăr cărți. Multe mi le-a dăruit tata. El îmi cunoaște pasiunea și, ca să-mi facă mie plăcere, în fiecare lună, cînd primește primă, cumpără cîteva cărți și pentru mine. Așa că, încet-încet, s-au adunat . . .

— Au trecut doar trei ani, observă Ionuț oftînd. Trei ani nu-s de colo!

— Mda ! . . . Cred ! . . .

Ionuț își dădea seama că Ștefăniță nu știa ce să spună, ca nu cumva să-l jignească fără voia sa.

— Pentru mine au trecut al naibii de greu, Ștefăniță !

— Înțeleg.

Și mai mult nu spuse, deși ar fi vrut să întrebe cum era *acolo*. Dar nu din curiozitate, ci numai ca să înțeleagă cît de greu trecuseră cei trei ani pentru Ionuț. Nu îndrăzni însă, ca nu cumva prietenul său să creadă că întreabă din pură curiozitate.

— Dacă te interesează unele cărți, ți le împrumut, se oferi Ștefăniță, mai mult ca să spună ceva, fiindcă vedea că Ionuț tace.

— Altă dată. Acum ce mai ochi ar face „unchiu" Mitru, dacă m-ar vedea că mă întorc acasă cu niște cărți la subsuoară ! Sau mama. Ar crede că le-am primit drept premiu *acolo*.

— Vrei să spui că ai tăi încă nu știu că te-ai întors ?

— I-am anunțat că mă întorc astăzi. Cunoșteau și ora. Dar mama a plecat la birou fără să lase cheia la vreo vecină. Pesemne că n-a avut încredere.

— În vecină ?

— Nu, în mine. Să nu-i fur ceva din casă.

Și Ionuț schiță un zîmbet pe care îl voia ironic, dar care nu izbuti să fie decît trist.

— Poate o fi uitat . . .

— Da, poate o fi uitat. Și adăugă imediat, parcă numai din dorința de a schimba discuția : Ce bine e aici la tine, Ștefăniță !

Dar imediat se miră de ceea ce spusese. În definitiv, ce era aici *altfel* decît la el ? Fiindcă și el, acasă, avea camera lui. E drept, lecțiile nu și le făcuse la un birouaș, ci la o masă. Cărți avea și el într-o mică etajeră. Un radio cu tranzistori exista și la el în cameră, de asemenea două tablouri pe pereți. Ba, dintr-un anumit punct de vedere, camera lui era chiar mai frumoasă decît a lui Ștefăniță. Era mai luminoasă și parcă un pic mai spațioasă. Și totuși, camera lui Ștefăniță era *altfel*, ba chiar și *altfel frumoasă*. Se uită de jur împrejur să înțeleagă. Da, era altfel. Era *altfel* fiindcă . . . Dumnezeu știa din ce motiv era *altfel !* Și fiindcă era *altfel*, cu toate că odaia lui, în mod obiectiv, era mai luminoasă, în ca-

mera lui Ștefăniță lumina părea totuși mai puternică, inexplicabil cum. Pe cînd camera lui nu era *altfel*, sau cel puțin nu fusese *altfel* cu trei ani în urmă, pînă a nu fi trimis *acolo*, deși, cu excepția picupului, a discurilor și tablourilor nu se deosebea prin nimic de a lui Ștefăniță.

— Da, e plăcut aici la mine, recunoscu Ștefăniță. Dar și la tine e la fel, ținu imediat să adauge, ca să nu-l jignească.

— Nu, aici e *altfel*. Dar nu numai aici ; în toată casa voastră e altfel decît la noi. Lasă că știu eu ce spun !

— Mda ! Cred că înțeleg la ce te referi, Ionuț !

— Parcă e greu să înțelegi ! Vreau să spun că pentru tine nu e greu, fiindcă tu nu ești ca ceilalți, foștii mei colegi. Și pe urmă, imediat, ca să schimbe discuția : Văd că ai și o mulțime de discuri.

— Ei, o mulțime. N-am decît treizeci. Dar tot unul și unul. Abia am început să-mi încropesc discoteca. Știi, la început nu prea mă dădeam în vînt după muzică simfonică. Adică, ce mai, nu-mi plăcea deloc. Primele discuri pe care mi le-am cumpărat au fost de muzică ușoară. Tata a adus acasă, într-o zi, *Simfonia a cincea* a lui Beethoven. „Ia să ascultăm puțin discul ăsta !" m-a îndemnat el. Imi plăcu și nu prea. De fapt, nu pot spune că nu-mi plăcu. Dar cam obosisem, concentrîndu-mă să înțeleg. A doua zi, tata a pus din nou discul. De data asta am ascultat cu mai multă plăcere, și n-a mai trebuit să fac eforturi să pot rămîne atent. Pe scurt, după ce am ascultat-o de cîteva ori, în așa măsură m-a cucerit, încît l-am întrebat pe tata dacă și celelalte simfonii ale lui sînt la fel de frumoase. Seara mi-a adus *Eroica*. După aceea nu mi-a mai trebuit muzică ușoară.

— Tu, Ștefăniță, ai fost totdeauna cel mai bun la muzică.

— Ție îți place muzica simfonică, Ionuț ?

— Nu știu dacă îmi place sau nu, fiindcă nu prea am avut prilejul să ascult asemenea muzică.

— Ai vrea totuși să asculți un disc ?

— Sigur că da.

— Îți pun *Concertul nr. 1*, de Chopin. Sînt convins că are să-ți placă.

Și Ștefăniță, din cale-afară de bucuros că Ionuț nu era refractar muzicii simfonice — în entuziasmul său juvenil ambiționa să recruteze prozeliți pentru genul acesta de muzică — se grăbi să pornească picupul. La început, cît timp dură expunerea orchestrală, Ionuț ascultă atent, dar fără ca figura lui să exprime în vreun fel impresiile pe care concertul le producea asupra sa. Dar cînd pianul, solist, reluă tema principală din expunerea orchestrală, Ștefăniță observă, nu fără uimire, cum Ionuț mai întîi tresare, cum se înroșește brusc, pentru ca imediat să pălească,

și cum ochii i se umplu de lacrimi. El crezu că emoțiile puternice prin care trecea prietenul său se datorau exclusiv muzicii lui Chopin.

Dar Ștefăniță se înșela. Ionuț, ascultînd muzica aceea, trăia, prin amintire extraordinara întîmplare din vara trecută, cînd fugise de *acolo*. Aducerea-aminte a acelei întîmplări extraordinare îl tulbură în așa măsură, încît, în momentul cînd pianul, în cea de-a doua parte a concertului, își începu cantilena duioasă, Ionuț aproape se răsti la el :

— Nu mai pot ! . . . Oprește-l, te rog !

Ștefăniță opri picupul. Îl cunoștea pe Ionuț măcar atît cît să-și dea seama că nu din cauza emoției nu mai era în stare să asculte tocmai partea cea mai frumoasă a concertului. Trebuie că din cu totul alte motive lăcrimase Ionuț. Dar dintr-un fel de delicatețe, mai mult instinctivă, nu îndrăznea să-l întrebe.

Tocmai atunci intră pe ușă tatăl lui Ștefăniță.

— Ce faci, Ionuț ? Îmi pare bine că te văd. Ai mai crescut, ai mai slăbit . . . Sănătos ?

— Sănătos, domnule Cursaru. Mulțumesc !

Tatăl lui Ștefăniță era înalt, cu umeri largi, cu un cap mare și chică leonină. Avea o voce puternică de bas, și, cînd vorbea, i se vedeau dinții puternici și albi, ca de fildeș. Era inginer, un inginer bine apreciat la uzină, iar în timpul liber cînta la flaut, pentru propria sa plăcere. În ciuda staturii sale atletice și a vocii tunătoare, avea o fire blajină și veselă.

— Spălați-vă pe mîini și haideți la masă ! veni să-i poftească mama lui Ștefăniță.

— Bine, mamă, venim îndată, îi răspunse tatăl lui Ștefăniță, mîngîindu-și în treacăt soția pe obraz. Astăzi ce ne dai de mîncare ?

— Eu trebuie să mă duc acasă, îi anunță Ionuț.

— De ce ? Mănînci cu noi. Ca să nu te aștepte acasă cu masa, pot să dau un telefon mamei tale.

— Nu e nevoie. Mama nu mă așteaptă niciodată cu masa. Mă gîndeam însă să nu vă deranjez.

— Ce vorbă e asta ? Haide, duceți-vă să vă spălați pe mîini, copii ! le ceru mama lui Ștefăniță.

Se asezară la masă. Cînd mama lui Ștefăniță aduse castronul cu borș, anunță :

— Tată, azi ți-am pregătit borșul care îți place ție.

— Miroase grozav, mamă ! îl laudă el, după ce aspiră aroma borșului dres cu smîntînă.

Așa erau soții Cursaru. Ei între ei își spuneau „mamă" și „tată".

A fost un prînz care îi aminti de prînzurile cînd mama lui fusese „mica mea păsăruică", iar tatăl său „dragule". S-a simțit foarte bine, dar în cîteva rînduri a simțit nevoia să plîngă, așa cum plînsese de vreo două ori *acolo*.

Ștefăniță l-a condus pînă aproape de casă. La despărțire îl întrebă :

— Cînd mai vii, Ionuț ?

— Am să mai vin. Neapărat am să mai vin.

Și în vestibul, înainte de a pleca, după ce i-a sărutat mîna, mama lui Ștefăniță i-a pus aceeași întrebare :

— Cînd mai vii să-l vezi pe Ștefăniță ?

— Am să mai vin, doamnă Cursaru. Neapărat am să mai vin.

Și în gînd :

„Aici la dumneavoastră mă simt așa de bine, încît n-aș mai pleca niciodată".

A privit după Ștefăniță pînă nu l-a mai văzut. Nu mai ningea. Zăpada se topise. Era, în schimb, umezeală și începuse să bată vîntul. Umezeala îl pătrunsese bine pe dedesubt, cu toate că mersul pe jos nu durase mai mult de zece minute.

„Acum va trebui să dau ochi cu «unchiu» Mitru", își spuse și oftă.

Dar nu avea încotro. În loc să folosească liftul, urcă pe scări. Înainte de a apăsa pe butonul soneriei, ezită cîteva clipe.

Îi deschise „unchiu" Mitru.

— Bună ziua !

— Tu erai ? Se dădu deoparte să-i facă loc, pe urmă strigă către mama lui : Marta, vino, că s-a întors . . .

Mama veni destul de repede.

— Spune-i, Marta, să se descalțe în vestibul !

— Te-ai întors ? !

— Da, mamă ! Îți mulțumesc că m-ai cerut înapoi.

— Aș vrea să cred că n-ai să mă faci să regret.

— Crede, mamă. Te rog să crezi !

Capitolul II

Mama făcea colțunași. Colțunași cu carne. „Unchiului" Mitru îi plăceau mult colțunașii cu carne. Ar fi mîncat în fiecare zi, fără să se plictisească. Îi plăcuseră și lui mai înainte, pînă a nu veni *el* să locuiască la ei acasă. Dar din clipa cînd a aflat că îi plac și „unchiului" Mitru, gata, s-a scîrbit de colțunași. Numai ce-i vedea și i se făcea greață, așa cum i se făcea greață cînd auzea pronunțîndu-se cuvîntul „untderetină".

Multe lucruri, care înainte îi plăcuseră, încetaseră să-i mai placă după ce se mutase la ei „unchiul" Mitru. Nu-i mai plăcea fotoliul tatii cu speteaza înaltă ca a unui tron, tapisat cu piele de Cordoba — cumpărat de la „Consignația" — care mirosea frumos, miros din pricina căruia, atunci cînd fusese mai mic și se întîmplase, în lipsa tatii, să adoarmă în el, de fiecare dată să viseze același vis. Un vis extraordinar în care el, Ionuț, era califul orașului Cordoba. În fotoliul acela tata obișnuia să-și fumeze pipa, o pipă din spumă de mare, ce-o aprindea numai după masa de prînz, în timp ce citea dintr-o cărțulie pe care de obicei o scotea din buzunarul halatului său de culoarea vișinei. După ce tata plecă să locuiască în altă parte, își făcu obiceiul ca, imediat după-masă, să se așeze el în fotoliu, dar nu să fumeze pipă — nu avea decît unsprezece ani — și nici să citească, așa cum făcuse tata, ci ca să stea picior peste picior și să pună mamei o mulțime de întrebări, cu un fel de gravitate care îi umplea sufletul de mare mîndrie. Într-un fel, era foarte mîndru fiindcă era singurul bărbat din casă, în care calitate avea datoria s-o protejeze pe mama. E drept, nu avea decît unsprezece ani. Dar de vreme ce tata plecase, de vreme ce un alt bărbat în afară de el nu exista în casă, cui altuia îi revenea această sarcină dacă nu lui? Era aceasta o obligație de care era foarte mîndru, obligație în egală măsură de mare, dar totuși mai aproape le sufletul lui, aceea de a învăța, pentru ca într-o zi să fie în stare — atunci cînd mama nu va mai putea lucra — să-i asigure o bătrînețe lipsită de griji.

Dar la puțină vreme după ce tata plecă definitiv de acasă, veni să locuiască la ei „unchiu" Mitru. Și întrucît acesta luă obiceiul să-și facă siesta în fotoliu, „tronul" de altădată al tatălui îi deveni de nesuferit. De nesuferit i-au devenit multe alte lucruri. Pînă și încăperile. Parcă pica pe el tavanul. Mai ales cînd „unchiu" Mitru era acasă. De aceea stătea cît mai mult pe afară. Învăța la Ștefăniță de cele mai multe ori,

sau în parc, iar de jucat se juca pe stradă. Nu-i plăcea să-l vadă pe „unchiu" Mitru, să-i audă vocea puternică și groasă, amabilă și politicoasă ori de cîte ori se adresa mamei, dar care — nu-și putea explica în ce fel — era totuși poruncitoare. Văzuse odată la cinematograf un film englezesc, un film cu un lord care, în ciuda faptului că se adresa servitorului în termeni de o politețe ireproșabilă, exista totuși în timpul vocii acestuia ceva care te făcea să-ți dai seama că, de fapt, poruncea, și încă atît de categoric, încît servitorului nu-i rămînea decît să se supună, fără să crîcnească. La fel vorbea și „unchiu" Mitru cu mama. Nu ridica niciodată tonul, nu folosea cuvinte urîte, și cu toate acestea nu făcea decît să poruncească, iar mama, ca vrăjită, nu-i ieșea niciodată din cuvînt. Dar ceea ce îl necăjea cel mai mult nu era faptul că „unchiu" Mitru poruncea mamei, așa cum poruncea lordul servitorului său, ci faptul că ea nu-și dădea seama de acest lucru. Aceasta o punea într-o lumină defavorabilă, fiindcă pînă și în film, un simplu servitor, dîndu-și seama că lordul îl subjugase voinței sale, începuse să-l urască.

Și ce bine fusese pînă a nu se muta la ei „unchiu" Mitru ! Desigur, îi păruse rău după taică-su. Dar pe mama o iubise mai mult, dintotdeauna. Mama, iubindu-l, îi oferea ceea ce nu-i oferise tata : duioșie. Oferindu-i duioșie, făcuse din el, un fiu duios. Mama îl alinta, uitînd vîrsta pe care o avea, și el, fiindcă tare mult îi plăcea să fie alintat, uita că are unsprezece ani.

Cu tata fusese altfel. Tata era bărbat. Erau amîndoi bărbați. Mai precis, tata îl trata ca pe un bărbat. Nu-l corcolea și, în diverse împrejurări, îi dăduse prilejul să constate că-i poate fi de ajutor, în ciuda faptului că nu era decît un băiat de unsprezece ani. Cu tata fusese, într-un anumit fel, prieten. De aceea, după plecarea lui de acasă, îi ducea dorul. Și dacă nu ar fi spus atunci mamei cuvîntul acela urît, poate că ar fi preferat să plece și el cu tata.

Mama a fost aceea care a discutat cu el despre plecarea tatălui.

— Știi, Ionuț, în curînd tata va pleca de acasă.

— Pleacă în delegație ? întrebase el, deloc neliniștit.

— Nu, Ionuț ! Pleacă definitiv. Ne despărțim. Divorțăm. Tu știi ce înseamnă divorț ?

— Știu. Și părinții lui Mac s-au despărțit. Apoi după cîteva clipe : Cu mine ce se va întîmpla, mamă ? Eu cu cine rămîn ?

— Se va hotărî la judecată, Ionuț. Tu însă ce ai vrea ? Să rămîi cu mine, sau să te duci cu tata ?

— Cu matale, mamă, a răspuns el fără nici o ezitare, numai și numai fiindcă tata spusese mamei cuvîntul acela urît.

Mama l-a îmbrățișat și a lăcrimat. A lăcrimat și el, dar mult mai puțin decît mama, fiindcă tata îi spusese cîndva că un bărbat nu trebuie să plîngă niciodată, acesta fiind un semn de slăbiciune.

— Tu vrei să rămîi cu mama, sau să mergi cu tata? l-a întrebat judecătorul.

— Vreau să rămîn cu mama, a răspuns el.

Dar imediat i-a părut rău, fiindcă tata s-a uitat la el cu atîta tristețe, încît numai puțin a lipsit să nu-i dea lacrimile.

În primele zile i-a fost tare greu. Ducea dorul tatii. De cîte ori auzea soneria, alerga să deschidă, sperînd de fiecare dată că el se va reîntoarce. Mai ales cînd se așezau la masă, văzînd că locul din capul mesei rămîne neocupat, îl înhăța dorul.

Mamei îi pierise veselia. Deseori o surprindea privind în gol, cu gîndul dus.

— Să nu te necăjești, mamă! În locul tatii am să am eu grijă de tine.

— Dragul mamei!... Ce știi tu!...

Habar nu avea de ce mama nu mai e veselă ca înainte, ca pe vremea cînd era „mica mea păsăruică". El credea că mama e tristă din cauză că tata plecase de acasă. Mai tîrziu și-a dat seama că, de fapt, mama nu era tristă, ci preocupată, frămîntată. Trebuia să ia o hotărîre și avea încă ezitări.

Era într-o după-amiază. El stătea în fotoliul tatii și răsfoia o revistă. Mama, pe divan, cosea.

— Ionuț! se auzi el strigat la un moment.

— Da, mamă.

— Vrei să vii lîngă mine?

Dacă voia? Desigur. Cel mai mult îi plăcea să stea lîngă mama, să-și culce capul pe genunchii ei și să-i simtă degetele cu pielea catifelată mîngîindu-i părul. Aruncă revista și se cuibări lîngă ea.

— Ionuț, vreau să-ți spun ceva.

— Da, mamă!

Fără să știe de ce, începuse să-i bată inima tare, mai-mai că-i auzea bătăile.

— Ionuț, tu ești acum mare. Îți dai seama, nu?

— Da, mamă. Am unsprezece ani.

— Foarte bine! Tocmai fiindcă ești mare, adică destul de mare, vreau să discut cu tine deschis. Cred că ești în stare să înțelegi lucrurile așa cum trebuie. Știi doar că tata a plecat de acasă. Am rămas singură. Pentru o femeie, mai ales cînd are de crescut un băiat, e greu să

rămînă toată viaţa singură. Dealtfel, cred că va fi mai bine şi pentru tine.

— Vrei să te recăsătoreşti, mamă? izbuti el să îngaime.

— Da, Ionuţ. Există un om la care ţin mult. Înţelegi, va fi un bărbat în casă.

— Mamă, dar eu ce sînt? Eu nu sînt bărbat? Nu trebuie să te neliniştești. De acum încolo o să am eu grijă de tine.

— Dragul meu, totuşi tu nu eşti decît un copil.

— Şi ai de gînd să te măriţi curînd, mamă?

— Săptămîna viitoare el are să se mute aici, la noi...

— Mamă, dacă te recăsătoreşti, tata n-are să poată să se mai reîntoarcă acasă. La noi în clasă e un băiat, unul Gigi. Părinţii lui tot aşa au divorţat, dar după doi ani s-au împăcat.

— Nu, Ionuţ! Tata nu se va mai reîntoarce acasă. Dealtfel, nici eu nu vreau. Ei, dar anumite lucruri nu-ţi pot explica. Eşti prea mic ca să le poţi înţelege. Cum îţi spuneam, se va muta la noi. Chiar în seara asta va veni să ne facă o vizită. Ai să ai ocazia să-l cunoşti. Să vă cunoaşteţi reciproc. Sînt convinsă că ai să te porţi frumos cu el. Îmi promiţi?

— Am să mă străduiesc, mamă. Vai, dacă ai şti ce lovitură mi-ai dat!

— Dar e o prostie ceea ce spui. Adică tu ai vrea să trăiesc singură-singură mereu, pînă la adînci bătrîneţi? Trebuie, Ionuţ, să-mi refac viaţa. Dealtfel, ca mîine-poimîine are să se însoare din nou şi taică-tu. Pe urmă ţin să te anunţ că omul cu care am să mă mărit e un om bun, care iubeşte copiii.

Ionuţ făcea sforţări să nu izbucnească în plîns. Fără să-l vadă, îl ura pe acela care peste o săptămînă va lua în casă locul tatălui.

— Şi are să trebuiasră să-i spun tată? întrebă el, după ce izbuti să-şi înăbuşe suspinele.

— Nu-i neapărat nevoie. Să-i spui *unchiule*. Unchiule Mitru. Mai tîrziu, după ce ai să începi să-l iubeşti — şi sînt convinsă că aşa se va întîmpla — dacă ai să vrei, îi vei spune tată. Te asigur, îi va face mare plăcere.

— Tată n-am să-i spun niciodată, să ştii, mamă!

Şi fiindcă simţi că e pe punctul să izbucnească în plîns, ieşi din odaie.

— Vai, ce copil neînţelegător! o auzi pe mama căindu-se.

Coborî treptele în goană. Cînd ajunse în stradă, porni în neştire pe străzi.

„Mă duc să-i spun tatii că mama se recăsătoreşte".

Dar nu se duse. Merse în neștire pe străzi pînă se înnoptă. Abia atunci se întoarse, mergînd dinadins încet, ca să nu-l mai găsească pe „unchiu" Mitru. Își făcu însă iluzii. „Unchiu" Mitru încă nu plecase.

— Ionuț, unde mi-ai umblat pînă la ora asta? îl certă mama. E ora nouă.

— Am fost la cinema, mamă, minți el.

— Bine, dar nu mi-ai cerut voie. Cînd ai mai făcut tu așa ceva? Dealtfel, știi cît de neliniștită sînt cînd nu ești acasă. La mine nu te-ai gîndit?

Era pentru prima oară cînd nu credea că fusese neliniștită din cauză că el întîrziase.

— Altă dată n-am să mai întîrzii, mamă. Te rog să mă ierți.

— Bine!... Bine!... Uite, dumnealui e unchiu Mitru, de care ți-am vorbit! Dă-i bună seara!

— Bună seara, domnule!

Străinul se întoarse spre mama și o întrebă cu răceală:

— Îmi spune *domnule*... Se pare că băiatul tău nu e prea binecrescut, dragă Marta.

Mama se înroși de rușine:

— Ionuț, ai uitat ce mi-ai făgăduit? Spune: „Bună seara, unchiule Mitru"!

Și îl privi rugător.

— Bună seara, „unchiule" Mitru.

— Bună seara! îi răspunse doar în vîrful buzelor. Apoi adresîndu-es mamei: I-ai spus că nu-mi plac băieții prostcrescuți?

Încă de la această primă întîlnire antipatia fusese reciprocă. Ea se accentuase cu timpul. „Unchiu" Mitru nici nu se obosea să și-o ascundă. Mergea pînă acolo încît numai în caz de strictă nevoie i se adresa direct lui. De cele mai multe ori dispozițiile sau nemulțumirile i le transmitea indirect, adresîndu-se mamei, care devenea astfel un punct de releu, chiar și atunci cînd el, Ionuț, se afla de față.

— Dragă Marta, cred că Ionuț ar trebui să întîrzie mai puțin pe stradă.

Masa se uita tristă, pe rînd, la amîndoi, apoi îl întreba:

— Ai auzit ce-a spus unchiu Mitru?

Sau:

— Trimite-l, te rog, să-mi ducă costumul la curățat.

— Ionuț, te roagă mama să duci la spălătorie hainele unchiului Mitru.

— Bine, mamă, dacă zici tu, le duc. Dar putea să și le ducă singur, că doar nu sînt servitorul lui.

Mama se înfuria :

— Te rog să vorbești cuviincios, fiindcă altfel te plesnesc. Obraznicule și nerușinatule ce ești !

Într-o zi și-a spus că nu va mai putea răbda mult timp. Era într-o duminică. De obicei, duminica, mama și „unchiul" Mitru plecau în excursie cu mașina. Plecau dimineața, cînd el încă mai dormea. Mai tîrziu, pe la zece, venea tata să-l ia la plimbare. Duminica era ziua cînd se vedea cu tata. Se plimbau, luau masa la restaurant, mergeau la cinematograf, sau la teatru. Seara cinau din nou la un restaurant, după care îl aducea acasă. De fapt, îl aducea numai pînă în fața blocului. De cînd „unchiu" Mitru se mutase la ei, tata nu mai urca niciodată.

Se despărțeau de fiecare dată cu aceleași cuvinte :

— Ei, atunci pe duminica viitoare, Ionuț.

— Pe duminica viitoare, tată.

— Noapte bună. Ionuț !

— Noapte bună, tată !

Se sălta pe vîrfuri, ca să-l sărute pe obraji.

Pe tata îl iubea acum mai mult. Și apoi tata se purta cu el de parcă n-ar fi fost un băiat de unsprezece ani, ci bărbat adevărat. Simțea aceasta mai ales cînd *discuta* cu el.

— Ce face mama, Ionuț ?

— Nu mai cîntă, tată,

— Ce vorbești ! se mira tata. Chiar nu mai cîntă deloc, deloc ?

— Aproape că nu mai cîntă deloc. Doar din cînd în cînd. Parcă a uitat toate cîntecele. Și ce multe știa !

— Săraca mama ! o compătimea tata.

Știau amîndoi că, dacă mama nu mai cîntă, însemna că este nemulțumită cu viața pe care o duce. Cînd tata și mama au început să se certe, și mai ales după ce tata a spus mamei cuvîntul acela urît, mama, tot așa, n-a mai cîntat, fiind nefericită din cauza tatii. Dar acuma ? Era, oare, acum nefericită din cauza „unchiului" Mitru ? Sau poate există un alt motiv ? Voi să cunoască părerea tatălui său :

— Tată !

— Da, Ionuț.

— Tată, dacă mama nu mai cîntă din cauza „unchiului" Mitru, de ce l-a mai luat de bărbat ?

— Ionuț, măi băiete, sînt multe lucruri pe care tu, la vîrsta ta, nu le poți înțelege. Dar află că nici oamenii mari nu sînt în stare să înțeleagă totdeauna pe cei de-o seamă cu ei.

— Eu pe mama n-o înțeleg chiar deloc, se îndîrji el. Nu înțeleg de ce l-a luat de bărbat, dacă din cauza lui nu mai este în stare să cînte.

— Faptul că n-o înțelegi, Ionuț, nu constituie — să știi — un motiv ca să n-o mai iubești. S-o iubești totdeauna, Ionuț!

În duminica aceea — își aminti el mai departe — cînd și-a dat seama că mult timp nu va mai putea suporta răutatea „unchiului" Mitru n-a mai așteptat să vină tata la el. S-a trezit dimineață, cînd se luminase de-a binelea. S-a repezit la fereastră și de acolo a așteptat să-i vadă plecînd în excursie cu mașina. Acum „unchiu" Mitru nu mai avea „Trabant", ci un „Fiat 1300". După ce mama și „unchiu" Mitru se urcară în mașină, începu să se îmbrace în mare grabă. Nu, în nici un caz nu mai avea răbdare să aștepte.

Cînd a sunat la sonerie, tata se bărbierea în baie:

— Ce s-a întîmplat, Ionuț? se neliniști, cînd venise să-i deschidă.

— Tată, nu pot să mai rămîn la mama. Vrei să mă iei la tine?

— Dragă băiete, tu știi cît m-am zbătut să rămîi cu mine. Dar nu s-a putut. Unde-i lege, nu-i tocmeală. Și legea nu-mi dă dreptul să te iau de la mama ta.

— Tată, dar eu nu pot să mai rămîn la ea. Nu mă mai iubește, mă ceartă, de vreo două ori m-a și cîrpit, fiindcă, zicea ea, nu mă port cuviincios față de „unchiu" Mitru.

— Dar *el* cum se poartă cu tine? Dă și el în tine?

— Nu! De bătut nu mă bate. Pentru el însă eu nu exist. Parcă aș fi o mobilă, ba chiar mai rău. Mă urăște, îl simt eu. Te rog, tată, ia-mă la tine!

— Bine, Ionuț, dar trebuie să fie de acord și mama. Dacă zici că nu te mai iubește, iar el te urăște, poate că de data asta n-are să se opună să rămîi cu mine. Am să stau de vorbă cu ea.

— Mama nu are să vrea. Dar chiar dacă ea s-ar învoi pînă la urmă, n-o va lăsa „unchiu" Mitru, ca să nu piardă pensia alimentară.

— Am să-i spun că te iau numai provizoriu.

— Poate că așa are să se învoiască. Să vorbești cu mama cît mai curînd, tată.

— Am s-o chem la telefon chiar mîine.

Peste cîteva zile, fără voia sa, fu martor la următoarea discuție dintre mama și „unchiu" Mitru :

— Eu zic să-l dai, Marta. În locul tău... i l-aș da definitiv.

— Nu i-l dau, Mitrule ! Nu i-l dau nici în ruptul capului !

— De ce, Marta ?

— Uite-așa ! Dealtfel, știu că nu-l poți suferi pe Ionuț...

— Nu pot ține la el, dragă Marta. Am încercat, dar nu pot. Nu știu de ce. Vezi, sînt sincer. Preferi, cred, adevărul în locul minciunii.

— Chiar dacă ai încerca să mă minți, crezi că n-aș simți, Mitrule ? Totuși mi-ai promis că vei face totul ca el să vadă în tine un al doilea tată.

— Da, recunosc, ți-am promis. Și așa cum ți-am mai spus, am încercat. Dar nu merge. El vede în mine un intrus și permanent îmi este ostil.

— Nu-i adevărat, Mitrule.

— Ba da, dragă Marta. Îmi este ostil și, mai mult încă, nici nu caută să se prefacă.

— Bine, dar el e încă un copil.

— Se poate, dar asta pe mine mă irită — continuă el — și din cauza aceasta, fără voia mea, mă comport față de tine ca un om lipsit de maniere.

— Dragă Mitrule, dar eu nu te judec după izbucnirile tale nervoase. Știi doar lucrul acesta.

— Îți mulțumesc, dragă Marta. Dealtfel, sper că nu te îndoiești o clipă că țin mult la tine. Însă băiatul ăsta al tău cumva ne învrăjbește. Chiar dacă numai acesta ar fi motivul și tot ar trebui să i-l dai.

— Nu !

— Vrei să cred că îl iubești în așa măsură, încît nu te poți lipsi de el?

— E copilul meu. Mai înainte îl iubeam mult. Dar, din cauză că se poartă așa cum se poartă cu tine, aproape că l-am scîrbit. Totuși, chiar dacă mi-ar deveni complet indiferent, tot nu i l-aș da.

— Bine, dar îți lasă și pensia...

— Nu e vorba de asta. Nu i-l dau. În timpul divorțului s-a zbătut ca Ionuț să-i fie lui atribuit. Zicea — a avut nerușinarea să afirme — că din punct de vedere moral nu sînt vrednică să-i dau o educație corespunzătoare. Asta n-am să i-o iert niciodată. În fond, ce vrea ? Vrea să obțină, prin bună înțelegere, ceea ce n-a izbutit, jignindu-mă, pe cale legală. Ei bine, nu vreau să-i dau această satisfacție. Dealtfel, cred că, pînă la urmă, Ionuț se va obișnui cu noua situație, în ciuda faptului că tu nu faci nici un efort ca să ți-l apropii.

— Îţi repet ceea ce ţi-am mai spus. Eforturi am făcut, dar n-am izbutit. Este un obraznic nesuferit. Un copil imposibil din toate punctele de vedere. Dar, în definitiv, de ce să ne certăm din cauza lui ? Sincer vorbind, mi-ar face mare plăcere să nu-l mai văd prin casă. Dar dacă vrei neapărat să-l păstrezi, nu mă opun. Ţine însă minte : într-o zi ai să regreţi că ai respins propunerea pe care ţi-o face acum fostul tău soţ.

— S-ar putea. Cu toate acestea, cel puţin, deocamdată, nu sînt dispusă să-i fac pe plac.

— Mă rog !... Mă rog !... Tare mi-e teamă că, atunci cînd ai să te hotărăşti tu, are să fie prea tîrziu.

Ionuţ îşi aminti, în continuare, că, a doua zi, în loc să se ducă la şcoală, se grăbi să-l caute la birou pe tatăl său. Îi povesti discuţia dintre mama sa şi „unchiu" Mitru, pe care o auzise fără voia lui, numai fiindcă ei uitaseră să închidă uşa de la dormitorul lor şi, pe deasupra, iritaţi, vorbiseră tare.

— Va să zică a spus că nu vrea să-mi dea... *satisfacţie ?*

— Aşa a spus.

— Bine !... Bine !... Acum du-te la şcoală ! Am să mă mai gîndesc eu ce putem face ca s-o convingem.

În duminica următoare, cînd s-au întîlnit, tata i-a comunicat :

— Ştii, Ionuţ, am găsit o soluţie. O soluţie provizorie şi cumva... ilegală. Trebuie s-o păcălim pe mama. E o treabă nu prea frumoasă, recunosc, dar altceva nu văd.

— Cum, adică, s-o păcălim, tată ?

— Trebuie s-o facem să creadă că tu ai fugit de-acasă, deoarece nu ai mai vrut să stai cu ea.

— Grozavă idee, tată ! se entuziasmă el. În timp ce mama are să creadă că vagabondez cine ştie pe unde, eu am să stau ascuns la tine.

— Nu la mine e bine să te ascund. Ţi-am găsit eu o altă ascunzătoare mai sigură : la mama unui coleg de-al meu, care locuieşte singură în Bucureştii Noi. Pe maică-ta am s-o fac să creadă că ai fugit de-acasă din cauza ei şi a bărbatului ei. Pe urmă am să încerc s-o sperii, spunîndu-i că am s-o dau în judecată şi am să cer instanţei s-o declare decăzută din drepturile ei materne, întrucît nu este în stare să-ţi dea o educaţie corespunzătoare, de vreme ce ai fugit de-acasă. Îmi pare rău că va trebui să procedez aşa, dar cred că numai de teama scandalului s-ar putea îndupleca.

Seara, cînd se despărţiră în faţa blocului, tata fixă ora şi locul unde trebuiau să se întîlnească a doua zi.

*

Mama terminase de făcut colţunaşi. Într-o jumătate de oră trebuia să se întoarcă de la birou şi „unchiu" Mitru. Mama era iute ca prîsnelul. Parcă adineaori se apucase de colţunaşi şi iată că îi şi terminase. Acum punea masa. Auzea clinchetul tacîmurilor, zgomotul farfuriilor. Gata, a pus şi masa. E linişte în toată casa. Oare ce-o fi făcînd acum mama?

— Ionuţ! o auzi strigîndu-l.

— Da, mamă!

— Vino puţin! Vreau să-ţi vorbesc.

„Oare ce-o fi vrînd de la mine?" se întrebă el, neliniştindu-se.

Mamă stătea în fotoliul care fusese al tatii.

— Ce vrei să-mi spui, mamă?

— Vreau să-ţi aduc la cunoştinţă că „unchiu" Mitru a aranjat să înveţi meseria de ceasornicar. O meserie frumoasă, curată, deloc istovitoare. Ei, ce părere ai?

— Nu mă interesează, mamă, meseria de ceasornicar.

— Dar, mă rog, ce meserie te interesează? „Unchiu" Mitru, care nu-ţi vrea decît binele, s-a gîndit la o meserie care este aproape o artă şi care, pe deasupra, nu necesită eforturi fizice.

— Nici una, mamă.

— Aşa! Va să zică nu te interesează nici o meserie. Poate că totuşi te interesează aceea de golan, de maidanagiu! N-au fost suficienţi cei trei ani pe care i-ai petrecut *acolo?*

— Mi-au mai şi prisosit, mamă.

— Atunci? Atunci de ce nu vrei să munceşti, să te aduni de pe drumuri? Nu ţi-e destul cît m-ai făcut de ruşine? Sau, mai ştii, poate ţi-e dor să ajungi din nou *acolo*, de unde abia ai scăpat...

— Să ştii, mamă, că *acolo* niciodată n-am să mai ajung.

— Nu? Atunci poate la închisoare...

— Mamă, nu vorbi aşa! Eşti mama mea, nu eşti „unchiu" Mitru.

— Tu mă sileşti, Ionuţ.

— De ce nu vrei să ai încredere în mine, mamă? Ţi-am făgăduit că am să mă port cum trebuie. Crede-mă, mamă, crede-mă că cele ce-ţi spun nu sînt simple vorbe.

Mamei i se umeziră ochii. Hotărît, „unchiu" Mitru încă nu izbutise să-i împietrească de tot inima.

„Biata mea mamă! Parcă ai repeta o lecţie învăţată pe dinafară. Astea nu sînt cuvintele tale. Le-ai auzit probabil aseară de la «unchiu»

Mitru, și acum nu faci altceva decît să le repeți. Mamă, mamă, ce vei fi găsit tu la el de nu mai ești în stare să-i ieși din cuvînt?"

— Bine, Ionuț, dar nici nu poți sta așa degeaba, să tai frunza la cîini. Trebuie să lucrezi și tu.

— Nu mi-a plăcut niciodată să tai frunze la cîini.

— Nu ți-a plăcut, dar ai tăiat.

— Am tăiat, recunoscu el. Dar de acum înainte nu mai vreau să tai.

A doua zi, dimineața, așa cum îi făgăduise, tata îl aștepta în fața oficiului poștal. S-au urcat în tramvaiul 20, și pînă au coborît nu și-au vorbit defel, de parcă nu s-ar fi cunoscut. Jocul îi plăcu. Din cînd în cînd se uita la tata și îi zîmbea complice. Pe buzele acestuia abia dacă mijea o umbră de zîmbet. Tata era parcă un pic emoționat.

„Oare de ce?" se întrebă el.

Dar mai înainte de a găsi răspunsul coborîră la stația din fața cinematografului „Înfrățirea între popoare". Tata îl luă de mînă și începu să-i vorbească:

— Doamna la care mergem se numește Eulalie.

— Eulalie?! N-am mai auzit acest nume.

— Îl auzi acum. Bagă de seamă, trebuie să-i spui totdeauna numai *miss Eulalie*. Auzi? Să nu care cumva să-i spui vreodată domnișoară Eulalie. Totdeauna numai *miss* Eulalie.

— Păi nu-i același lucru, tată?

— Ba da! Dar ei îi place să i se spună *miss*, și nu domnișoară. Mulți oameni au ciudățenii. Și ciudățenia ei este că ține să i se spună *miss* Eulalie. Clar, Ionuț?

— Clar, tăicuțule! („Tăicuță" îi spunea numai cînd era foarte bine dispus).

Au mers pe jos aproape douăzeci de minute. Strada pe care locuia *miss* Eulalie se numea strada Morilor. O stradă lungă, prost pietruită, cu căsuțe fără etaj, modeste, așezate mai spre mijlocul curților, ca să facă loc, în față, unor grădinițe îmbelșugate în flori. Numai casa lui *miss* Eulalie făcea excepție. Părea o cetate, o minusculă și caraghioasă cetate, fiindcă nu se întindea pe o suprafață mai mare de șaizeci, poate șaptezeci de metri pătrați. Din stradă, „cetatea" nu se vedea din cauza gardului, de fapt un zid din cărămidă netencuită, mai înalt decît casa. Poarta era din fier, masivă și grea, cîndva vopsită în culoare gri. Acum, pe suprafețe mari vopseaua se scorojise și rugina se întinsese asemenea pecinginilor. Uriașă părea clanța în comparație cu suprafața porții. Ca să

apeși clanța uriașă, trebuia să faci un efort cum, de asemenea, trebuia să faci efort ca să împingi poarta grea ca o lespede.

Cînd tata o împinse, balamalele ruginite și neunse scîrțîiră, de parcă un ferăstrău începuse să taie o bară de metal. Abia după ce intrară în curte, Ionuț descoperi „cetatea". Curtea era năpădită de buruieni înalte și puternice și de puiandri de arțari. O potecuță, care cîndva fusese o alee pietruită, ducea la intrarea „cetății". Ușa era de stejar, și meșterul care o făcuse sculptase pe suprafața ei capete de măgari, de gazele, de girafe și crocodili. Bineînțeles, ca orice poartă de cetate, era încuiată. Ca s-o vestească pe Eulalie că sosiseră, tata trebui să bată în ușă cu un mîner de aramă.

Fără îndoială că el, Ionuț, ar fi sfîrșit prin a se înspăimînta, dacă tata n-ar fi lăsat să-i fluture în colțul gurii un zîmbet un pic ironic, de parcă toată povestea îl amuza teribil. Zîmbetul acesta alungă teama, înveselindu-l și pe el.

Tata bătu cu mînerul de aramă în ușa grea, de stejar, pînă cînd se auzi de partea cealaltă un lătrat de cîine. Un lătrat atît de puternic și atît de gros, încît își închipui dulăul ce hămăia în spatele ușii cel puțin de mărimea unui viței. Perspectiva de a se găsi față în față cu o asemenea namilă de cîine îl neliniști. Se uită pe furiș la tatăl său. Acesta însă nu părea deloc îngrijorat. Continua să zîmbească ironic, înveselit. Buna dispoziție a tatălui avu asupra lui un efect binefăcător : nu se mai temu de „monstrul" din „cetatea" lui *miss* Eulalie.

În sfîrșit, se auzi o cheie răsucindu-se în broască și, în clipa următoare, ușa grea se deschise, cu scîncete și gemete de bătrînă ce încearcă să se ridice dintr-un fotoliu, și stăpîna cetății apăru în pragul ei.

— Sărut mîna, *miss* Eulalie ! i se adresă tata, înclinîndu-se ușor în fața ei. V-a vorbit de noi Mac...

— Intrați ! Vă așteptam. Sigur... vă așteptam.

Și căscă ușa larg să poată intra ei, musafirii. El trecu pragul după tatăl său și abia cînd acolo, în vestibul, descoperi cîinele, în spatele lui *miss* Eulalie — cîinele era un Saint-Bernard uriaș — înlemni de frică. *Miss* Eulalie, observînd cît de înspăimîntat este, izbucni în rîs. Și rîse pînă se sătură. Abia după aceea vorbi cîinelui :

— Al Capone, băiatul s-a speriat de tine ! Ei, ce zici de asta, bătrîne ? Haide, împrieteniți-vă !

Și atunci cîinele uriaș se apropie de el dînd din coadă și privindu-l cu ochii săi cuminți și frumoși. Cînd ajunse lîngă el se opri, ridică laba dreaptă și o întinse.

— Haide, băiete, faceți cunoștință ! îl îndemnă *miss* Eulalie.

Ionuț se supuse. Apucă laba cîinelui și fără voie o scutură de parcă nu era o labă de cîine, ci o mînă de om.

Și, în timp ce i-o scutura, auzi cîinele „recomandîndu-se" :

„Mă numesc Al Capone. Îmi pare bine de cunoștință".

Fu atît de uimit că un cîine vorbea cu voce omenească, încît, brusc, dădu drumul labei, de parcă dintr-o dată i-ar fi fript degetele. Uluit, se uita cînd la *miss* Eulalie, cînd la tatăl său, cerșind cu privirea o explicație. Era oare posibil ca un cîine să aibă glas omenesc ?

Dar ei, în loc să-i explice, se puseră pe rîs. Și rîseră pînă nu mai putură. Abia după aceea tata îl lămuri :

— Să nu crezi, Ionuț, că Al Capone e năzdrăvan. Nu el a vorbit, ci *miss* Eulalie. *Miss* Eulalie e ventrilocă.

Miss Eulalie îl mîngîie pe creștet și adăugă, completînd cele spuse de tatăl său :

— Să știi, *John*, nu există întîmplări extraordinare, ci numai oameni extraordinari. Și acum haide să-ți arăt camera care va fi a ta cît timp vei rămîne la mine !

O luă înainte, să le arate drumul. Dar numai după cîțiva pași se opri :

— Cum ți-am spus ? Că nu există întîmplări extraordinare, ci numai oameni extraordinari ?

— Așa ați spus, *miss* Eulalie.

— Ce distrată sînt ! Ei bine, află că am vrut să spun exact contrariu. Ai înțeles ?

— Da, *miss* Eulalie.

— Foarte bine !

Porniră mai departe. După ce trecură prin două încăperi, *miss* Eulalie se opri dinaintea unei uși.

— Uite, asta are să fie camera ta !

Și trecu prima pragul. Era o cămăruță în care abia încăpuseră un fel de pat de campanie, un dulap pentru haine și o etajeră cu cărți. Pe jos, în fața patului, sta întinsă o blană de urs cam năpîrlită. Pereții aveau tapet de hîrtie, iar lustra nu era altceva decît un abajur de mătase de culoare portocalie, care lui îi plăcu foarte mult, numai faptul că vedea pentru prima dată așa ceva.

— Ei, îți place, John ?

— Îmi place, *miss* Eulalie.

— În cazul acesta ia-ți rămas bun de la tatăl tău.

— Aș vrea să-l conduc pînă la poartă, *miss* Eulalie, îndrăzni el.

— Bine, condu-l ! Al Capone — se adresă ea cîinelui — conduceți-l pe dumnealui.

— O. K.

Tata rîse. Rîse și *miss* Eulalie. Rîse și el.

— Sărut mîna, *miss* Eulalie. Vă sînt profund recunoscător, îi mulțumi tata, sărutînd mîna bătrînei domnișoare.

— Mie n-ai ce să-mi mulțumești. Am făcut-o pentru Mac.

Al Capone o porni înainte, pășind grav și tacticos. Ei îl urmară. În poartă, tata îl întrebă :

— Ei, Ionuț, ce părere ai de *miss* Eulalie ?

— E foarte simpatică, tată.

— Un picuț cam excentrică, dar simpatică. Sper că n-ai să te simți prea rău aici la ea.

— N-am să mă simt deloc. Și nici n-am să mă plictisesc. Am să mă joc cu Al Capone. Grozav cîine, tată !

— Într-adevăr, un animal superb. Dealtfel și fără Al Capone nu cred că ți-ar rămîne timp să te plictisești. Fără să fiu prea optimist, sper ca, în cel mult două-trei zile, s-o conving pe mama.

— Ce fericit aș fi, tăicuțule !

— În orice caz, Ionuț, zarurile au fost aruncate ! Să sperăm că șansa va fi de partea noastră.

Capitolul III

Ionuț citea. Pînă mai adineaori rezolvase niște probleme dintr-o *Culegere de probleme* și acum se *deconecta,* citind *Marile Speranțe.* Cuvîntul acesta, în accepția de destindere, îl auzise pentru prima dată *acolo.* Îl folosea deseori educatorul Săftoiu, și de la el îl împrumutase.

Era singur acasă. Mama și „unchiu" Mitru încă nu se întorseseră de la serviciu. Mama, de la întreprinderea unde proiecta jucării mecanice, „unchiu" Mitru, de la o instituție unde treaba ce i se cerea nu avea nici

în clin, nici în mînecă cu ceea ce învățase cît timp fusese student al Facultății de geologie-geografie. Dar „unchiu" Mitru, pentru a nu fi obligat să facă muncă de teren, se „reprofilase", și cu atîta succes, încît la serviciu era considerat ca indispensabil. Era liniște în casă, răcoare plăcută și mirosea pretutindeni a apă de colonie. „*Molyneux, le numéro cinq*".

„*Era îmbrăcată în stofe bogate — în atlaz, mătase și dantele. Tot ce purta pe ea era alb. Și pantofii ei tot albi erau. Un văl alb și lung îi acoperea capul, și-n păr avea flori de lămîiță, iar părul îi era tot alb. Pe gît și pe mîini sclipeau giuvaeruri scînteietoare, și pe masă scînteiau altele. Prin toată odaia erau împrăștiate rochii — nu chiar atît de minunate ca aceea pe care o purta — și cufere pe jumătate pline. Pesemne că nu sfîrșise încă cu îmbrăcatul, fiindcă n-avea decît un singur pantof în picior ; celălalt era pe masă, alături de mîna ei ; vălul nu era bine potrivit, ceasul cu lanț nu și-l pusese încă, iar alături de giuvaerurile de pe masă se vedeau niște dantele, care trebuiau să-i împodobească rochia, o carte de rugăciuni, o batistă, niște mănuși și cîteva flori, toate îngrămădite dezordonat lîngă oglindă.*"

Cu toate că nu exista nici cea mai mică asemănare între ciudata și nefericita domnișoară Havisham din romanul lui Dickens și *miss* Eulalie, citind descrierea de mai sus, Ionuț își aminti de strania castelană din „cetatea" de pe strada Morilor.

*

Ce bine și-o amintea ! Parcă n-ar fi trecut atîta timp ! Și-o amintea așa cum o văzuse pentru prima dată atunci cînd tata bătuse în ușa masivă de stejar, cu mînerul acela de aramă coclită, întocmai ca într-o poartă de castel din evul mediu. Își mai amintea că, în timp ce tata bătea cu mînerul în ușa grea, el declama în gînd :

„Un orologiu bate noaptea jumătate,
În castel în poartă oare cine bate ?
— Eu sînt, bună maică, fiul tău dorit :
Eu, și de la oaste mă întorc rănit."

Miss Eulalie era înaltă și slabă. Ca o amazoană. Nu văzuse niciodată o amazoană, dar el era convins că, dacă existaseră cîndva, apoi sigur că la șaizeci de ani ele arătaseră la fel ca *miss* Eulalie. Convingerea aceasta păcătuia grosolan față de adevărul istoric, printre altele din două motive hotărîtoare. Primul : pe vremea războiului troian și a lui Heracle nu existau ochelari cu ramă de baga ; al doilea : Femeile — nici măcar

amazoanele — nu purtau pantaloni bufanți de călărie. Dar, ignorînd cu desăvîrșire adevărul istoric, el, Ionuț, era convins că *miss* Eulalie semăna cu o amazoană. O amazoană de șaizeci de ani, încă frumoasă, cu părul cărunt, cu ochelari cu ramă de baga, cu pantaloni bufanți, negri, cu cizme de culoare verde, cu mijlocul subțire de fetișcană, strîns într-un cordon de culoare verde, pistruiat cu ținte galbene, și cu o bluză de culoare crem, ale cărei manșete erau închise cu butoni bărbătești, împodobiți cu diamante cît aluna, care — avea s-o afle mai tîrziu — fiecare valora „o avere".

Miss Eulalie schimba de două ori pe zi costumul de călărie. O dată, dimineața, o dată, după-amiaza. De două ori pe zi pantaloni de altă culoare, cizme de altă culoare, bluze de altă culoare, cordoane de altă culoare, mănuși de altă culoare, guleraşe plisate de altă culoare. Numai butonii de la manșete erau de fiecare dată aceiași, butoni cu diamante cît aluna, sau cît boabele de fasole din soiul cultivat de bunica în grădina ei nu mai mare decît o năframă.

Pînă a nu deveni oaspetele lui *miss* Eulalie, habar nu avusese că existau cizme de culoare aurie sau de culoarea șofranului, după cum de asemenea nu-i trecuse prin minte că puteau fi confecționați pantaloni dintr-un fel de material care părea și nu părea a fi piele, dar care, dacă într-adevăr era atunci sigur că aparținuse unei reptile uriașe, aidoma brontozaurilor sau stegozaurilor.

Ciudată era *miss* Eulalie nu numai în ceea ce privește îmbrăcămintea. În general era o fire tare ciudată. (Tatăl său folosea termenul excentrică). De ciudățenia ei a avut prilejul să-și dea seama după plecarea tatălui său. Cînd a revenit în încăperea unde — avea să constate mai tîrziu — *miss* Eulalie își petrecea mai tot timpul, ea i-a spus :

— Ei, iată-te acum singur, John !

— Doar sînteți și dumneavoastră aici, *miss* Eulalie.

— În ceea ce mă privește, să nu-ți faci nici un fel de iluzii. Din păcate, eu n-am să-ți pot ține... companie, dragă John.

Și schiță un zîmbet, care îl făcu să roșească, fiindcă înțelesese că *miss* Eulalie pronunțase cuvîntul „companie" cu intenție vădit ironică.

— Nici n-ar fi frumos să-mi țineți mie companie, *miss* Eulalie, îi replicase, continuînd să roșească. Dacă nu aveți nimic împotrivă, v-aș ține eu de urît.

— Sînt dezolată că trebuie să ți-o spun, dar nu am nevoie de tine. Înțelegi de ce ?

— Nu, *miss* Eulalie, recunoscu el.

— Dar e foarte simplu. Tu ai să stai la mine. Cît ? Să zicem o săptămînă. Dacă aș accepta compania ta, n-ar fi exclus să mă obișnuiesc cu tine, cu alte cuvinte ca prezența ta să-mi devină necesară. Tu, însă, curînd vei pleca. Ei bine, ce m-aș face singură după aceea ?

— Acum înțeleg, *miss* Eulalie.

— Dealtfel nu cred că ar fi bine nici pentru tine, John. Gustînd aici la mine, de nevoie, singurătatea și dîndu-ți seama cît de amară este, mai tîrziu vei ști să prețuiești prietenia. Și acum vino cu mine, să-ți dau unele explicații !

Îl duse în bucătărie. Bucătăria era mare. Ordinea era perfectă, totul strălucea de curățenie. Într-o nișă era frigiderul, mare cît o mobilă. *Miss* Eulalie îl deschise, cîteva clipe contemplă conținutul cu satisfacția unui om care nu disprețuiește o mîncare bună, pe urmă începu să-l pună în temă.

— Să nu-ți faci iluzii că am să-ți gătesc ! Nici mie nu-mi gătesc. În schimb ai să găsești aici, în frigider, totdeauna, unt, ouă, șuncă, fructe, lapte, iar acolo, în cămară, untedelemn, făină, griș, cartofi, fulgi de ovăz, dulcețuri, gemuri. La voi în casă se obișnuiesc mîncăruri gătite, nu ?

— Da, *miss* Eulalie.

— N-ai încotro. Aici trebuie să te obișnuiești cu un alt regim de alimentație. În orice caz, dacă vrei să-ți faci lapte cu orez sau griș cu lapte — bineînțeles dacă te pricepi — sau dacă vrei să-ți prăjești ouă, poate cartofi prăjiți, eu n-am nimic împotrivă.

— Mă pricep, *miss* Eulalie, la gătit. Știu să prăjesc ouă și cartofi, să fac lapte cu orez... Chiar să gătesc o musaca.

— Musaca e mîncarea aceea cu carne tocată și cu vinete ?

— Da, *miss* Eulalie !

— Teribil de indigestă ! Ei, dar dacă te pricepi la gătit, înseamnă că știi să umbli cu aragazul, nu-i așa ?

— Nici o grijă, *miss* Eulalie !

— Perfect ! În altă ordine de idei, cîteva cuvinte despre programul casei. Un program aici nu există. Așa că trebuie să-ți faci tu unul după pofta inimii. Vei mînca atunci cînd ți se va face foame, te vei culca atunci cînd îți va fi somn. În decursul zilei, te joci, citești, treaba ta ce faci. Închipuie-ți că ești singur în toată casa, că eu nu exist. Îți dai seama, presupun, că nu ai voie să ieși pe stradă și nici măcar să te arăți la poartă.

— Bineînțeles, *miss* Eulalie.

— Deci șederea ta aici, la mine, va fi plăcută sau nu după felul cum vei ști să ți-o aranjezi. La început nu-ți va fi ușor. Dar te vei obișnui,

sînt sigură. Ca să nu te simți chiar singur de tot, ți-l las pe Al Capone. Altceva ?

Ionuț ridică din umeri.

— Totul mi se pare cum nu se poate mai clar, *miss* Eulalie.

— Atunci, de vreme ce totul este în regulă, te-am lăsat. Dacă o să ai nevoie de mine — și ar fi bine să nu ai niciodată cît timp vei sta aici — mă găsești, de obicei, în *living-room*.

În *living-room* soarele intra prin cele două ferestre mari. Ferestre mari și înalte ca ale unui atelier de pictură. Lumina care pătrundea în voie, investigînd în toate ungherele, scotea în evidență pe de o parte frumusețea covorului de Buhara, veritabil, iar pe de altă puținătatea și anacronismul mobilierului : un divan jos, acoperit cu o copertură plușată, decolorată, o comodă cu intarsiuri de sidef, un „secretar" de modă veche, variolat de carii, un scaun-legănătoare, o măsuță pe care se afla în permanență un ibric, cîteva cutii cu „nes", o zaharniță, cești și cîteva pahare. Deasupra măsuței exista un seif camuflat de un tablou ce reprezinta o țărăncuță. În seiful acesta — niciodată încuiat, totdeauna întredeschis — *miss* Eulalie păstra o cutie de formă elipsoidală, plină pînă la refuz cu vechi și demodate podoabe de aur și pietre prețioase, precum și cîteva sticle de whisky, gin și coniac. În unghiul dintre doi pereți se afla o măsuță înaltă cu placă mobilă, pe care se odihnea un televizor cu ecranul mare, acoperit ziua cu o husă de culoare portocalie, oribilă, la fel de oribilă ca și tapetul de hîrtie al pereților, de asemenea de culoare portocalie.

Primele două zile fură pentru el cele mai bogate în impresii. Dacă n-ar fi știut că mai exista în casă și *miss* Eulalie, s-ar fi putut crede singur. De fapt, era chiar singur, fiindcă în timpul zilei n-o vedea deloc, exceptînd ora prînzului, și numai atunci cînd se întîmpla să se întîlnească în bucătărie.

— Ți s-a făcut foame, John ?

— Da, *miss* Eulalie.

— Și mie.

La atîta se reducea conversația lor. *Miss* Eulalie uita parcă imediat de el, și Ionuț nu îndrăznea să-i reamintească punîndu-i vreo întrebare. Și cîte întrebări nu ar fi vrut el să-i pună !

Pregătirii prînzului sau a cinei *miss* Eulalie îi consacra foarte puțin timp. Dealtfel, nici nu era nevoie de mai mult. Meniurile erau originale și modeste : morcovi și țelină rasă, peste care turna zeama unei lămîi. Ca desert, salată de fructe. Băutura preferată, un pahar cu suc de roșii. Cîteodată își fierbea niște fulgi de ovăz pe care îi amesteca cu nuci pisate

și miere de albine. Cina era totdeauna aceeași : un pahar cu lapte rece și două mere rase.

Adaptîndu-se obiceiurilor casei, el își pregătea meniuri la fel de frugale : pîine cu unt și cu ouă răscoapte tăiate felii, pe deasupra cartofi prăjiți, iaurt, multe fructe. Pregătirea prînzului sau a cinei nu dura mult. Nu dura mult nici masa propriu-zisă. În restul timpului era liber să se plictisească. În realitate nu se plictisea deloc, deși de dimineață pînă seara nu se ocupa cu nimic deosebit. O bună parte din timp se distra rosfoind albumele. În camera sa, și aproape în toate celelalte încăperi, pe măsuțe, pe etajere, sau pe console anocronice existau albume masive cu fotografii, tăieturi din ziare sau reproduceri la scenă redusă a unor afișe de teatru, toate în limba engleză.

Faptul că nu cunoștea limba engleză nu constituia pentru el un impediment ca să înțeleagă că atît în articolele decupate din diferite ziare — de fapt cronici dramatice — cît și în fotocopiile unor afișe era vorba de *miss* Eulalie. Și nu-i era greu să înțeleagă, pe de o parte, fiindcă numele ei era prezent în toate, iar pe de alta fiindcă, datorită unor cuvinte care nu necesitau a fi traduse, ca de pildă „theatre", „theatrical", „actresse", „comedy", „tragedy", sau a numelor unor orașe din Statele Unite, putea deduce că, în urmă cu mulți ani, prin douăzeci și șase, *miss* Eulalie, artistă foarte populară, jucase pe scenele unor orașe ca : Boston, Atlanta, Chicago, Albany, San-Francisco, Baltimore, Memphis, Cleveland în roluri de comedie, dramă și chiar tragedie.

Cel mai mult îi plăcea să răsfoiască albumele, vreo zece la număr, groase ca niște biblii, burdușite cu fotografii — toate reprezentînd-o pe *miss* Eulalie. *Miss* Eulalie la volanul unei mașini caraghioase ca aceea din filmele cu Stan și Bran ; *miss* Eulalie pe terasa unui *bungalow*, la brațul unui tînăr cu mustăcioară à la Charlot ; *miss* Eulalie pe puntea unui transatlantic ; *miss* Eulalie la bordul unei avionete plăpînde în chip de zburătoare sportivă ; *miss* Eulalie călare pe un cal superb, probabil un „pur sînge" ; *miss* Eulalie în fața unui hotel, ținînd în brațe un pui de panteră. Zeci și zeci de fotografii, multe dintre ele reprezentînd-o în diferite roluri pe care le interpretase cu ani și ani în urmă, cînd el încă nu se născuse.

Stătea culcat în pat și răsfoia albumele. Din cînd în cînd privea la Al Capone, care, bătrîn ca și *miss* Eulalie, dormita pe blana năpîrlită din fața patului, și ea nu mai puțin bătrînă. Altă dată frunzărea reviste vechi de cinema, amuzîndu-se teribil de coafurile și rochiile stelelor de altădată, de jachetele, pantalonii, cravatele și pălăriile junilor primi, la modă pe vremea cînd *miss* Eulalie avea douăzeci de ani, era blondă și

frumoasă, mai frumoasă decît multe din vedetele popularizate de vechile și îngălbenitele magazine de altădată.

Nu, nu se plictisea defel. Chiar se mira cît de repede trece timpul, cum de asemenea se mira că nu ducea dorul jocurilor cu alți băieți de seama lui. Dar aici era totul altfel decît acasă. Universul din „cetatea" lui *miss* Eulalie era atît de nou, atît de plin de taine, încît, preocupat să ia cunoștință de el, nici nu băga de seamă cum trece timpul de repede. Dimineața se deștepta tîrziu, dar totdeauna la aceeași oră. „Deșteptătorul" său era Al Capone. În fiecare dimineață, în jurul orei zece, Al Capone apuca plapuma cu dinții și trăgea de ea pînă cînd îl dezvelea complet. Atunci se trezea și el. Făcea un duș, după care își prepara micul dejun : un ou fiert, pîine cu unt și cu miere, o cană cu lapte. Abia termina de mîncat și auzea bătînd în poarta cetății. Era „mister Gogu". „Mister Gogu" era ospătar la un restaurant din cartier, și în fiecare dimineață, la orele zece și un sfert, aducea mîncarea lui Al Capone.

— John — îl anunțase *miss* Eulalie chiar din prima zi — în fiecare dimineață mister Gogu aduce mîncarea pentru Al Capone. Te rog să te ocupi tu de treaba asta !

— Cu plăcere, *miss* Eulalie.

— O.K.

Și. într-adevăr, în fiecare dimineață, la orele zece și un sfert, cînd „mister Gogu" bătea în poarta „cetății", alerga să-i deschidă.

Mîncarea pentru Al Capone consta din oase de pasăre, resturi de cotlete, rasoale, bucăți de carne de la tocanele neconsumate și acrite, chiftele și cîrnăciori. În fiecare dimineață primea din mîna lui „mister Gogu" un pachet de cel puțin două kilograme, în fiecare dimineață „mister Gogu" punea lui Al Capone aceeași întrebare :

— Ei, cum mai stăm cu sănătatea, bătrîne gangster ? Și fiindcă bătrînul Al Capone nu era în stare să răspundă, continua tot el : Îmi pare foarte bine, bătrîne gangster, că ești bine, mersi. Un cîine atît de frumos ca tine n-ar trebui să îmbătrînească, pe onoarea mea, musiu Al Capone.

Îl mîngîia pe creștetul uriaș și flocos, Al Capone îl lingea pe obraz, după care „mister Gogu", fericit, pleca, nu mai înainte de a saluta, ducînd două degete la tîmplă. Pleca șchiopătînd, de fiecare dată fluierînd aceeași melodie, probabil o melodie tot atît de bătrînă ca bătrînul „mister Gogu", adică de cel puțin cincizeci de ani.

După plecarea lui „mister Gogu" urma ospățul lui Al Capone. Mult îi mai plăcea să asiste la acest ospăț ! Al Capone mînca altfel decît toți cîinii pe care îi văzuse el vreodată mîncînd. Oricît de flămînd ar fi fost

nu se repezea, ca un hămesit, la mîncare. Al. Capone era un cîine manierat, cum probabil altul nu exista în lume. Mai întîi aștepta calm, aproape indiferent, pînă desfăcea pachetul. Nu-și manifesta lăcomia nici după ce pachetul era desfăcut și „bunătățile" se arătau. Aștepta calm ca mîncarea să-i fie pusă în „farfurie", în realitate o cratiță fără toarte și cu smalțul picat. Abia acum se apropia, dar tot fără grabă. Începea prin a lua cunoștință de conținutul cratiței, mirosind și răscolind cu botul pînă la fund. Operația aceasta de recunoaștere pe cale olfactivă constituia, în același timp, un prilej de sortare a mîncării. Abia după aceea începea să mănînce. Tacticos, cu un fel de voluptate de gurmand canin. Începea totdeauna cu bucățile de carne de la mîncărurile gătite. Continua apoi cu zgîrciurile. Ronțăia fără nici un efort oscioarele de pasăre. În sfîrșit, cînd se sătura, începea să roadă osul vreunui cotlet, sau al vreunui antricot.

Un alt prilej de mare mirare pentru el era simțul de prevedere al lui Al Capone. Cîinele nu mînca niciodată totul. De fiecare dată păstra o parte din mîncare pentru „cină". Dar aceasta nu însemna neapărat simț de prevedere și, deci, în nici un caz prilej de mirare. Al Capone nu mînca totul, pur și simplu fiindcă se sătura. De mirare era faptul că Al Capone păstra pentru seara cîte puțin din fiecare „fel de mîncare". Cîinii — se știe — mănîncă mai întîi ceea ce le place mai mult și lasă la urmă, sau pentru mai tîrziu, ceea ce îi tentează mai puțin. Faptul însă că Al Capone păstra pentru „cină" cîte puțin din fiecare „fel" însemna, după părerea lui, că uriașul patruped avea simțul prevederii.

„Prînzul" sau „cina" lui Al Capone erau evenimente importante pentru el și tocmai de aceea ținea să fie neapărat prezent. În restul timpului răsfoia vreun album sau vreo revistă ilustrată, de cele mai multe ori stînd culcat. La picioarele patului, pe blana năpîrlită, dormea Al Capone, pe care, nu de puține ori, se întîmplase să-l audă sforăind, precum un om. Cînd se plictisea să răsfoiască albumele sau să funzărească revistele, citea cărți pe care le găsea fie la el în cameră, fie în *living-room*. Dar de cele mai multe ori rezolva probleme. Dintre toate materiile, cel mai mult îi plăcea matematica. Și tocmai fiindcă îi plăcea atît de mult, în vacanța forțată acolo, în „cetatea" lui *miss* Eulalie, nu luase cu sine decît cartea de aritmetică. Numai cînd rezolva probleme, timpul i se părea că trece neîngăduit de repede, numai rezolvarea unei probleme îi dădea o satisfacție de un anumit fel, mai mare chiar decît aceea pe care o simțea cînd lua nota zece, sau cînd îl lăuda profesorul. Era o satisfacție care îi dădea încredere în sine, care îl făcea să se simtă mai matur decît vîrsta pe care o avea. Asemăna această satisfac-

ție cu aceea pe care o simțea cînd, în vis, izbutea să zboare plimbînd brațele, ca niște aripi, cu alte cuvinte prin propriile sale forțe. De aceea, atunci cînd începea să lucreze, la „birouașul" din cămăruța ce-i fusese pusă la dispoziție de către *miss* Eulalie, nu se mai oprea decît atunci cînd obosea, atunci cînd cifrele începeau să-i joace înaintea ochilor, adică după cel puțin două ore.

Îi plăcea să rezolve probleme ca acestea :

„Un tren a plecat din gară, mergînd cu o viteză medie de 14,9 km la fiecare 15 minute. În același timp, în întîmpinarea lui a ieșit dintr-o altă gară un tren cu o viteză de 20,9 km la $\frac{1}{3}$ *h. În cît timp distanța dintre trenuri va fi de 119 km, dacă distanța dintre gări este de 198,4 km" ?*

Sau :

„Două roți dințate, una avînd 56 dinți, și alta 84 dinți, sînt angrenate. Se înseamnă punctul lor de contact și se pun în mișcare. După cîte ture ale primei roți și după cîte ture ale celei de-a doua roți dinții însemnați vor fi unul lîngă altul" ?

De obicei rezolva probleme numai după-amiaza. Intenționat, ca să treacă timpul mai repede. Și voia să treacă timpul mai repede, fiindcă aștepta cu nerăbdare clipa cînd *miss* Eulalie avea să deschidă televizorul. De fapt, programul în sine nu-l interesa. El, Ionuț, făcea parte din categoria aceea de copii — restrînsă ca număr — asupra căreia televizorul nu exercita o atracție deosebită. Îl amuzau desenele animate, aventurile căpitanului Val-Vîrtej, filmele, și cam atît. Dar dacă aștepta cu atîta nerăbdare ca *miss* Eulalie să deschidă televizorul, aceasta se datora nu curiozității de a viziona o emisiune, care, eventual, îl interesa, ci fiindcă îi plăcea s-o vadă pe *miss* Eulalie în frumoasa ei rochie de seară din tafta neagră.

De dimineață pînă spre seară, *miss* Eulalie umbla îmbrăcată în vreunul din nenumăratele ei costume de călărie. Cînd însă începea să se însereze, *miss* Eulalie se retrăgea în camera ei și rămînea acolo, să se gătească, exact o oră. După o oră — totdeauna după o oră — revenea în *living-room* îmbrăcată într-o rochie neagră de tafta. Dacă nu ar fi trădat-o părul alb, pe care nu și-l vopsea, în semiobscuritatea din *living-room* — datorită faptului că, în ciuda vîrstei, trupul își păstrase supleța — *miss* Eulalie ar fi părut o tînără și elegantă doamnă. La gît purta un colier de diamante, iar la încheietura brațului stîng o brățară de platină.

Revenind în *living-room* astfel îmbrăcată, dădea drumul la televizor, apoi se așeza în scaunul-legănătoare de lîngă măsuța pe care se afla

cafetiera, dar nu mai înainte de a scoate din seif sticla cu whisky. Din clipa aceea nu se mai mişca de pe scaun decît atunci cînd se termina programul la televizor. Privea tot timpul, legănîndu-se uşurel, şi din cînd în cînd sorbea cîte o înghiţitură din paharul plin numai pe jumătate cu whisky.

El se aşeza pe covor, cu spatele rezemat de sofaua joasă, cu Al Capone alături, dormitînd ca de obicei cu capul pe genunchii săi. Privea micul ecran, dar cea mai mare parte din vreme se prefăcea numai, ca să nu observe *miss* Eulalie că aproape tot timpul n-o slăbea din ochi. Privind-o pe furiş, observa că *miss* Eulalie duce foarte des paharul la gură. Cînd paharul se golea, îl alimenta din nou, de fiecare dată numai pînă la jumătate. Sorbea din cînd în cînd cîte o înghiţitură, privind tot timpul ecranul. Lui nu-i adresa un singur cuvînt, de parcă nici n-ar fi avut cunoştinţă că se afla şi el în *living-room.*

Cînd programul se termina, *miss* Eulalie ofta adînc, se ridica, punea sticla înapoi în seif, închidea televizorul, apoi cu paşi nesiguri se îndrepta spre odaia ei. Iar el, mult timp după ce se vîra în aşternut, continua să se gîndească la *miss* Eulalie. Se gîndea la mania ei de a se îmbrăca în rochie de seară pentru a viziona programul de la televizor, la beţia ei tăcută şi decentă, la ochii ei tulburi şi foarte trişti atunci cînd îi ura, înainte de a se mistui în camera ei :

— Noapte bună, John !

Se gîndea la ea pînă îl fura somnul. Dar, şi în somn, tot pe ea o visa. Visa o *miss* Eulalie de douăzeci de ani, aşa cum o arătau nenumăratele albume. Şi acea *miss* Eulalie de douăzeci de ani era veselă, bea numai coca-cola, deşi pe vremea aceea nu fusese încă inventată această băutură — chiar se mira în vis că visează aşa ceva — călărea un armăsar ce semăna cu calul Fury, din serialul pentru copii al televiziunii, şi rîdea foarte des şi foarte cristalin.

Un alt prilej de mare uimire pentru el era Ernest. Tot la două zile venea s-o viziteze un domn cam de vîrsta lui *miss* Eulalie, căruia ea îi spunea „bunul şi nepreţuitul meu Ernest". Domnul acesta i se părea că este cel mai frumos bătrîn din cîţi există pe lume.

Era înalt, cu părul alb, bogat, cu o mustaţă de asemenea albă, care cobora spre colţurile gurii nu subţiindu-se, ci, dimpotrivă, lăţindu-se. Ochii îi erau albaştri, de un albastru puternic, iar fruntea înaltă, în ciuda vîrstei, nu avea nici o cută. Era îmbrăcat cu un sacou gri, scurt, cum se purta pe vremuri, şi cu pantaloni reiaţi dintr-o stofă ce astăzi nu se mai fabrică. Cămaşa albă avea gulerul demodat, iar cravata nu era mai puţin anacronică. În ciuda ţinutei sale vestimentare desuete, bătrînul

domn Ernest nu friza ridicolul. Dimpotrivă, impunea prin frumusețea, prin prestanța sa.

— În sfîrșit, iată-l sosit pe bunul și neprețuitul meu prieten Ernest! Cu aceste cuvinte îl întîmpina de fiecare dată *miss* Eulalie, grăbindu-se să-i iasă în întîmpinare, cu mîna întinsă.

— Sper că nu am întîrziat, scumpă prietenă! Aș fi profund dezolat.

— A, nu! N-ai întîrziat nici măcar o secundă. Dumneata să întîrzii? Dumneata, care știi cu cîtă nerăbdare aștept vizita dumitale... Sînt atît de singură! Trăiesc atît de singură, bunul și neprețuitul meu Ernest!

— Draga mea, singurătatea dumitale constituie marea și permanenta mea nefericire.

Ceea ce urma după aceea devenea cu totul de neînțeles pentru cineva neavizat, așa cum fusese și pentru el atunci cînd, de prima dată, a fost martor la o conversație dintre cei doi bătrîni.

Iată ce se întîmpla:

Imediat după ce „bunul și neprețuitul Ernest" pronunța cuvintele „draga mea, singurătatea dumitale constituie pentru mine marea și permanenta mea nefericire", *miss* Eulalie îl apostrofa cu o voce care trăda cea mai adîncă și mai nobilă indignare:

— Nu minți, domnule Andersen, nu minți! Mereu am fost învățați că inima omului este mai înșelătoare decît orice pe lume și groaznic de rea. Inima mea aparține nu lui Timothy, ci sărmanului meu frate, care tocmai și-a ispășit zilele cu ștreangul de gît. Da, da lui Peter Dudyon,... etc., etc., habar nu am ce mai urmează, am uitat. Stai puțin, urmează... Și dumneata, care ai ascultat de glasul inimii cînd te-ai căsătorit, tocmai dumneata îmi vorbești de ceea ce mi-ar putea spune inima? Du-te acasă la frumoasa-ți nevastă, omule, iar pe mine lasă-mă să mă cufund în rugăciune!

Atunci bunul și neprețuitul Ernest, privind-o trist pe *miss* Fulalie, îi replică nu fără o anumită măreție:

— Dumnezeu mă oprește de a mă așeza de-a curmezișul între dumneata și izvorul alinării ce ai putea-o găsi!

Și rostind aceste cuvinte, bunul și neprețuitul Ernest se înclina cu o gravitate maiestuoasă.

După aceea, *miss* Eulalie, prefăcîndu-se că ascultă ceea ce numai ea auzea, spunea, vorbind aproape în șoaptă:

— Ssst! Mama a adormit!

— Nu vreau s-o deștept!

— Mai bine vino lîngă foc, la căldură.

— Nu acum. Mi-e cald, de parcă iese foc din mine.

— Asta-i febră. Știi că doctorul ți-a spus să nu te scoli și nici să umbli prin casă.

— Doctorul ! Un bătrîn neputincios. Nu știe nimic. Să mă culc în pat și să stau acolo . . . asta-i singura lui rețetă.

— Cum te simți ?

— Vai ! tare-s urgisit și mult sînt vrăjmășit
De zei, de nici în țara mea și nicăieri
Printre ahei nu a pătruns măcar un zvon
De cîte-am pătimit ! Iar cei ce m-au zvîrlit
Aici, mișeii-și rîd de mine-n sinea lor,
Pe cînd eu rău, din ce în ce mai rău bolesc.

— Aș vrea, totuși, ca toate acestea să se termine. Apoi, cu voce care trăda îngrijorarea : O să ai grijă de tine, nu-i așa, Donal ? Vreau să spun : domnule Davoren ?

— Spune-mi Donal, Minnie ! Acum sîntem prieteni, foarte buni prieteni. Hai, Minnie, spune-mi Donal, vreau să te aud spunîndu-mi Donal !

— Odaia asta are mare nevoie de ordine . . . Donal ! Ei, acum ești mulțumit ?

Și dialogul continuă fără nici o noimă, așa că, la un moment dat, el, Ionuț, începu să fie chinuit de bănuiala că atît *miss* Eulalie, cît și „bunul și neprețuitul Ernest" nu erau în toate mințile. Abia mai tîrziu află adevărul de la tatăl său care, la rîndul său, îl aflase de la Mac, colegul de birou și fiul lui *miss* Eulalie. Nu, nici *miss* Eulalie și nici „bunul și neprețuitul Ernest" nu-și pierduseră mintea. Conversînd, de fapt, nu făceau decît să-și dea replici din diferitele piese pe care le jucaseră împreună în tinerețe. Jocul consta în aceea că, atunci cînd unul dădea o replică dintr-o piesă oarecare, celălalt trebuia să ghicească piesa și să răspundă cu replica următoare.

De trei ori asistă el la jocul acesta al bătrînilor. Și de fiecare dată, timp de două-trei ore, ei se distrară schimbînd replici, fără să se miște din fotoliile lor, gesticulînd doar.

În sfîrșit, bunul și neprețuitul Ernest se pregătea de plecare.

— Bunul și neprețuitul meu Ernest, am petrecut de minune !

— Adorabilă prietenă, a fost o după-amiază încîntătoare.

Îi săruta mîna curtenitor, *miss* Eulalie îl conducea pînă la ușa de la intrare, acolo el îi mai săruta încă o dată mîna, după care pleca, drept și impunător.

Miss Eulalie privea în urma lui cîteva clipe, cu zîmbetul pe buze, un zîmbet abia schițat, zîmbet pe care Ionuț nu-l putea tîlcui în nici un

fel. Cînd „bunul și neprețuitul Ernest" dispărea din raza privirilor ei, dispărea și zîmbetul de pe buze. Redevenea bătrîna distrată și excentrică, îmbrăcată într-unul din nenumăratele ei costume de călărie. Se întorcea în *living-room*, se ducea drept la seif, își umplea un pahar cu gin și-l golea dintr-o înghițitură. Numai în zilele cînd „bunul și neprețuitul Ernest" venea s-o viziteze, *miss* Eulalie bea și în afara programului de la televizor.

Capitolul IV

Era încă dimineață tare cînd se deșteaptă din somn. Cum își dădu seama că e ziuă, sări imediat din pat. Abia cînd se văzu în picioare și cînd ochii, încă vag împăienjeniți de somn, recunoscînd obiectele din cameră, care îi erau atît de familiare, înțelese că nu se afla *acolo*, ci acasă. *Acolo*, dimineața, cînd se trezea din somn, însemna că „sunase" deșteptarea. Și cînd suna deșteptarea, trebuia să sară din pat, să se îmbrace, să se spele la lavabou, să-și facă patul. *Acolo* totul se întîmpla după program. Dar acum nu mai era *acolo*. Acum era acasă. Era acasă și putea să lenevească în pat.

Se culcă din nou. Închise ochii, hotărît să mai doarmă. Dar somnul fugise. Sau poate că amintirile erau ca niște gonaci ce alungau somnul, împiedicîndu-l să se mai apropie de el. Mai întîi și-l aminti pe Milică. Milică era un băiat de șase ani. Niciodată nu se putea trezi cînd „suna" deșteptarea. Trebuia să tragă pătura de pe el. Și îi mai părea Milică un băiat mic și pentru faptul că seara, înainte de a adormi, îi plăcea să i se spună povești. Asemenea unui copil, Milică, adormea de fiecare dată înainte de a afla cum se sfîrșește povestea.

— Ionuț, haide povestește ceva !

— Ce naiba să-ți mai povestesc, Milică ?

— Ce vrei tu. Ceva despre cîini.

Lui Milică îi plăcea să i se povestească despre cîini. Şi asemenea copiilor, dacă era vorba despre un cîine, puteai să-i povesteşti aceeaşi întîmplare şi de zece ori.

— Să-ţi povestesc iarăşi despre Al Capone?

— Spune!... Spune!... Să am eu aşa un cîine, ce l-aş mai iubi!

Începuse să ţină şi el mult la placidul Al Capone. Rău i-a mai părut cînd a trebuit să plece de la *miss* Eulalie!

Şi îşi aminti împrejurarea.

★

Într-o dimineaţă, a auzit bătîndu-se în poarta „cetăţii". Asta s-a întîmplat în a opta zi de cînd stătea ascuns la *miss* Eulalie. S-a dus să deschidă, convins că este „mister Gogu", care — cine ştie din ce motiv — aducea mîncarea lui Al Capone cu o jumătate de oră mai devreme. Dar cînd a deschis poarta, a dat cu ochii de un bărbat care ducea de lesă un cîine-lup. Cum îl văzu, cîinele dădu să se repeadă asupra lui, şi ar fi făcut-o, dacă stăpînu-su nu ar fi smucit de lesă.

— Culcat, Colţ Alb!

Dar mai înainte de a se supune poruncii stăpînului său, Colţ Alb se şi pomeni cu dinţii lui Al Capone înfipţi în ceafă.

— Dă-i drumul, Al Capone!

Al Capone, ascultător, îşi descleştă fălcile. Dealtfel se convinsese între timp că lupul nu mai constituia o primejdie pentru noul său prieten.

— Straşnic cîine! se minună proprietarul lupului. Va să zică Al Capone îl cheamă.

— Da! Al Capone!

— Nume de gangster. N-a fost prost inspirat cine i-a dat numele ăsta! Dar pe tine cum te cheamă?

— Ionuţ! îl luă gura pe dinainte.

— Ionuţ şi mai cum?

— Ionuţ repetă, refuzînd să-şi spună numele de familie, instinctiv presimţind primejdia. Vă interesează să ştiţi cum mă cheamă?

— Nu! Am întrebat aşa, din curiozitate. Dar, ia spune-mi, Ionuţ! Cîinele asta e al tău?

— Nu! E al lui *miss* Eulalie.

— Aşa! Şi *miss* Eulalie e... o tanti a ta?

— Da, un fel de tanti. Dumneavoastră ce doriţi? se nelinişti el de-a binelea.

— Aş vrea să stau puţin de vorbă cu *miss* Eulalie. Vrei să-mi dai drumul în casă, Ionuţ?

— Aşteptaţi s-o anunţ! Să văd dacă vă primeşte.

Şi îi trînti poarta în nas.

Cîteva minute mai tîrziu deschidea chiar *miss* Eulalie.

— Ce doriţi, domnule? întrebă ea, măsurîndu-l pe vizitator din cap şi pînă în picioare.

Ce impresie făcu străinul asupra lui *miss* Eulalie Ionuţ nu-şi putu da seama, fiindcă pe chipul ei nu se citi nimic. În schimb, înţelese că asupra vizitatorului *miss* Eulalie făcuse o impresie deosebită. Fiindcă *miss* Eulalie trebuia să întrebe pentru a doua oară:

— Ce doriţi, domnule? Eu nu vă cunosc. Vreţi să-mi vorbiţi?

— Doamnă, sînt de la miliţie. Băiatul locuieşte la dumneavoastră?

— Da, locuieşte la mine.

— A dispărut de acasă acum opt zile. Mama lui l-a căutat pe la rude, pe la cunoştinţe şi, văzînd că nu-i dă de urmă, ne-a cerut nouă să i-l găsim. Iată că l-am găsit cu ajutorul lui Colţ Alb.

Şi arătă cîinele care stătea culcat la picioarele lui, privind cu ochi răi la Al Capone.

— Spuneţi că mama lui a anunţat miliţia?

— Da, doamnă. Dumneavoastră sînteţi rudă cu băiatul?

— Nu!

— Ştiam!

— Mă rog!

— V-aş ruga să-mi spuneţi în ce calitate l-aţi adăpostit! Ştiaţi că a fugit de-acasă?

— Tatăl lui, care este prieten cu băiatul meu, l-a adus la mine, rugîndu-mă să-l găzduiesc cîteva zile. Bineînţeles că nu l-am refuzat. Vreau să spun că nici nu mi-a trecut prin minte să-l refuz.

— Va trebui să daţi o declaraţie scrisă în acest sens, doamnă!

— Dacă este absolută nevoie, voi da şi o declaraţie scrisă.

— Este, doamnă. Vă daţi seama? Un tată care... şi-a furat propriul său fiu. Un asemenea gen de infracţiune nu se întîmplă în fiecare zi, nu-i aşa!

— Dumneavoastră trebuie să ştiţi mai bine.

— Dealtfel, nu-i greu de presupus ce urmărea.

— Desigur, pentru dumneavoastră, cu experienţa dumneavoastră, ţinu ea să sublinieze, nu fără o intenţie ironică. Pe urmă adăugă imediat cu alt ton: Şi acum ce aveţi de gînd să faceţi cu băiatul?

— Să-l înapoiez mamei sale.

— Din păcate, altfel nu se poate. Apoi, către Ionuț! Dragă John, după cum vezi, nu mai este nimic de făcut. Tatăl tău va fi dezolat. Cît privește pe Al Capone, cred că va suferi, fiindcă în aceste zile s-a atașat de tine. Du-te și adună-ți lucrurile!

Lucrătorul de la miliție îl duse mai întîi la secție. Acolo, un ofițer în uniformă îi puse o mulțime de întrebări. La sfîrșit el a început să plîngă.

— Nu vreau să mă întorc la mama!

— Măi băiatule, trebuie să te întorci! Prin hotărîre judecătorească ai fost atribuit mamei tale. Știi doar foarte bine.

— Știu, dar nu mai vreau la ea.

— Bine, dar singur ai spus că nu te bate. Că nici tatăl tău vitreg...

— Vreau să stau cu tata. Dacă mă duceți la ea, am să fug. De data asta de-adevăratelea.

— Avem să te găsim și atunci, și iarăși te vom aduce acasă. Așa că mai bine fii băiat înțelegător. Dacă ai ști tu cîți băieți și-ar dori să fie în situația ta! Și apoi gîndește-te puțin și la mama ta. Chiar n-o mai iubești defel?

— N-am spus că n-o mai iubesc.

— Atunci?

— Pe tata îl iubesc acum mai mult.

— Înainte o iubeai pe ea?

— Da.

— Pînă cînd?

— Pînă la divorț.

— Chiar numai pînă la divorț?

— Adică pînă a venit *el* în casă.

— Tatăl tău vitreg!

— *El!* Dar nu vreau să spuneți că mi-e tată, nici măcar vitreg. Pentru mine e un străin.

Au căutat să-l convingă, dar n-au izbutit. Pînă la urmă l-au dus acasă. L-au dus cu mașina. Cînd mașina a oprit în fața blocului, copiii au înconjurat-o.

— L-au găsit pe Ionuț!... L-au găsit pe Ionuț!

Bîrsănească era, ca de obicei, la fereastră. Vreo două bunici stăteau pe bancă și croșetau, supraveghindu-și nepoții.

— Tovarășe milițian, l-ați prins și pe hoț?

— L-am prins! răspunse acesta mai în glumă, mai în serios.

— Auzi, soro, în zilele noastre să mai existe hoți de copii! se indignă una din bunici. Cînd eram noi de vîrsta lor se întîmplau des ase-

menea ticăloșii. Țiganii furau copii, îi schilodeau, și apoi îi puneau să cerșească.

— După ce îi schilodeau, îi mai și „exploatau", completă cealaltă bunică.

Dispariția lui Ionuț făcuse vîlvă în întreg cartierul. La început nimeni nu bănui nimic. Faptul că la prînz absentă la masă, nici pe mamă-sa n-o neliniști. Își închipui că s-a întîlnit cu taică-su, și acesta l-a oprit să ia masa împreună. Abia seara începu să intre în panică.

— Nu te pierde cu firea, dragă Marta! căuta s-o liniștească „unchiu" Mitru. O fi rămas să doarmă la taică-su.

— Exclus! George ar fi dat telefon. Îl știu eu.

— Dă-i tu telefon, sugeră „unchiu" Mitru.

Între mama și tata avu loc următoarea convorbire telefonică:

— George, Ionuț e la tine?

— Nu! Nu l-am mai văzut de duminică.

— Vai de mine! Nu știu ce s-a întîmplat cu el. A plecat la școală azi de dimineață și de atunci...

Mama nu mai putu continua. O podidi plînsul.

— Ai întrebat pe la cunoștințe?

— Nu! Încă nu. M-am jenat. Dar nu cred să fie la ele. Mi-e teamă să nu i se fi întîmplat vreo nenorocire.

— Greu de crezut. Ai fi fost anunțată.

— Vrei să te interesezi tu, George, pe la spitale, sau unde trebuie? Te pricepi mai bine.

— Mai încape vorbă! Dar îți spun, dacă ferească Dumnezeu s-ar fi întîmplat o nenorocire, sigur că ai fi fost înștiințată. Eu, mai curînd, cred altceva.

— Ce?

— Mi-e teamă să nu fi fugit de-acasă.

— Imposibil! N-avea nici un motiv. Nu-i lipsește nimic. Mitru se poartă frumos cu el. Nu, exclus!

— La vîrsta lui băieții au unele susceptibilități... Uite, pînă acum n-am discutat cu tine dinadins. Să nu crezi că încerc să te sperii ca să mi-l dai mie. Însă în ultimul timp, de cîte ori ne-am văzut, era tare abătut, neliniștit, ba de cîteva ori mi-a și plîns așa, din senin. Am căutat să-l fac să-și deschidă sufletul, dar n-am izbutit. Cînd ne-am văzut ultima dată, înainte de a ne despărți, mi-a cerut să-i promit că n-am să fiu supărat pe el dacă are să facă vreo prostie. Bineînțeles că i-am

promis. O clipă nu mi-a trecut prin minte la ce fel de prostie se gîndește.

— Ce copil, Dumnezeule, ce copil!

— Zău, Marta, ar trebui să mai discutăm problema în cazul cînd, așa cum presupun, a fugit de-acasă.

— Deocamdată trebuie să-l găsim, nu?

— Desigur. După ce ai să închizi, am să mă interesez... pe la spitale. Dacă aflu ceva, te anunț.

— Bine, atunci închid.

A doua zi, cînd s-a știut în cartier că a dispărut „al lui Istrate", dintr-o dată s-a zvonit că a fost răpit. Cine a lansat un asemenea zvon năstrușnic, nu s-a putut afla niciodată. Cert e că la un moment dat toată lumea era informată că Ionuț al lui George Istrate fusese victima — prima din cartier — a unui hoț de copii care opera în tot orașul. Și timp de opt zile circulară atîtea zvonuri — care mai de care mai senzaționale, care mai de care mai absurde — încît nu e de mirare că, în ziua cînd Ionuț fu adus acasă de un milițian, colocatarele din bloc dădură buzna în apartament după vești.

Începutul îl făcu madam Ionașcu de la cinci. Îmbrățișîndu-l și lăcrimînd, își manifestă bucuria că-l vede cu aceste cuvinte:

— Bine că scăpași cu viață, Ionuț mamă! Că alții, săracii, n-au avut norocul tău să fie găsiți de miliție, și ticălosul i-a căsăpit.

— Pe cine a căsăpit, madam Ionașcu? întrebă el.

— Pe alții, copii ca și tine. Barem l-au prins? Ăsta merită împușcat, nici nu încape discuție.

— Tata a mai furat și alți copii? continuă să întrebe, el care habar nu avea de zvonurile ce circulaseră.

— Săracu' de tine, probabil că te-ai prostit cît timp te-a ținut criminalul sub teroare. Ce, am spus eu că taică-tu a mai furat și alți copii?

— Ai spus, madam Ionașcu, că tata nu numai pe mine m-a furat.

— N-am spus că taică-tu. Am spus hoțul, criminalul...

— Păi hoțul e taică-su, se amestecă în vorbă milițianul. El l-a furat.

— Taică-su, tovarășe milițian?! întrebă ea cu îndoială.

— El.

— Și nu-ți bați joc de mine?

— Asta-i bună!

— Hm! I-auzi colo! L-a furat taică-su.

Și plecă îngîndurată, nemulțumită, trîntind ușa după ea.

Pe scări se întîlni cu madam Bîrsănescu. Urca grăbită, să afle amănunte chiar de la sursă.

— Vii de la madam Istrate, madam Ionașcu ?

— De la ea, madam Bîrsănescu.

— Și ?

— Auzi, cică l-a furat alde taică-su, Istrate. Și să te mai iei după zvonuri, se indignă, uitînd cu desăvîrșire că doar ea fusese autoarea uneia dintre năstrunșnicele variante.

După ce plecă miliţianul, mama îl luă în primire :

— Va să zică așa, Ionuț ! V-ați înțeles amîndoi, tu și cu pricopsitu' de taică-tu. Și nu te-ai gîndit puțin și la mine, mama ta ?

— (!)

— Doar sînt mama ta, Ionuț.

— Desigur, mamă !

— Atunci cum te-a răbdat inima să faci una ca asta ? Tu știi că în toate aceste zile am fost ca nebună ? Au circulat atîtea zvonuri... Nu te-ai gîndit deloc la mine... Nu ți-a fost deloc milă de mine, mama ta, care ți-a dat viață...

— Îmi pare rău, mamă, dar...

Și se opri, fiindcă nu găsi cuvîntul potrivit.

— Dar ce ? insistă ea.

— De ce nu vrei să mă lași, mamă, să stau cu tata ?

— Sigur, ți-ar conveni ! Acolo ai fi ca și singur, de capul tău. Că el doar totdeauna te-a răsfățat. Dacă ar fi fost un pic mai sever cu tine, n-ai fi ajuns un rîzgîiat și un încăpățînat. Și nepăsător cum este el, numai Dumnezeu știe pe ce căi ai apuca. Sigur, nici nu-ți convine. Aici nu ești de capul tău, cum ai dori tu. Ești ținut din scurt. Și eu și „unchiu" Mitru ne străduim să-ți dăm o educație aleasă, ca să nu crești cum o da Dumnezeu, ca buruienile pe cîmp. Ei bine, nici prin minte să nu-ți treacă, băiete, că am să te dau lui taică-tu ! Acuma înțeleg eu care a fost planul vostru. Adică al lui taică-tu, fiindcă numai lui putea să-i treacă prin minte un asemenea plan... diabolic, fiindcă altfel n-am cum să-l numesc. Cum nu i-a fost rușine să te amestece și pe tine... un copil. Să te influențeze, să te instige împotriva mea.

— Nu-i adevărat, mamă. Tata nu are nici o vină. El, dimpotrivă, a încercat să mă convingă să rămîn la tine. Dar eu i-am spus că, dacă nu mă ia la el, am să fug de-acasă.

— Te-ai gîndit să faci tu una ca asta, Ionuț ?!

Mama avea lacrimi în ochi. Și dacă mama plîngea, el nu mai avea nici o putere să se opună.

— Mamă !... Dragă mamă !

Și alergă s-o îmbrățișeze.

*

De toate acestea își aminti stînd culcat pe spate, cu mîinile sub cap. De cîteva minute se trezise și „unchiu" Mitru. Îl auzi umblînd în papuci în camera de alături. „Unchiu" Mitru avea un mers perfid. Dacă i s-ar fi cerut să explice în ce fel mersul „unchiului" Mitru era perfid, n-ar fi fost în stare să răspundă. Mai ales cînd cobora din mașină, privit de sus, de la etaj, mersul lui părea perfid. De cîte ori „unchiu" Mitru cobora din mașină, Bîrsănească de la parter era la fereastră. „Unchiu" Mitru o saluta, ridicînd pălăria mult deasupra capului. Cînd saluta așa, însemna că persoana respectivă se bucura de o anumită considerație în ochii lui. Căci „unchiu" Mitru nu saluta pe toată lumea la fel. Într-un fel saluta femeia de serviciu care mătura scara, altfel locatarii care aveau titluri academice, altfel femeile frumoase și altfel pe cele urîte și, în fine, altfel pe secretarul organizației de bază din cartier, sau pe deputatul de stradă.

Acum îl auzea discutînd cu mama în sufragerie, cu voce scăzută, probabil închipuindu-și că el încă doarme. N-avea încotro și trebuia să recunoască deschis că „unchiu" Mitru avea o voce plăcută, melodioasă. Dar, ca și salutul, vocea „unchiului" Mitru era de mai multe feluri, după împrejurări : amabilă, respectuoasă, lingușitoare, ironică, disprețuitoare sau insinuantă. Putea împrumuta orice fel de nuanțe, însă niciodată ea nu devenea mînioasă. Fiindcă „unchiu" Mitru niciodată nu-și trăda mînia, chiar atunci cînd era supărat la culme. Avea o putere de stăpînire extraordinară. „Unchiului" Mitru nu i se putea aplica zicala că „omul la mînie face multe prostii". Știind să se stăpînească, totdeauna și la timp, însemna că, de fapt, el nu făcea niciodată prostii.

Iată, acum s-au așezat la masă pentru micul dejun. Cu ochii minții îl vede pe „unchiu" Mitru stînd în capul mesei — acolo unde înainte stătuse tata — dar nu la micul dejun, ci în timpul mesei de prînz. Îl vede ducînd lingura la gură cu multă seriozitate, ca și cînd o asemenea treabă nu oricine o putea face, ci numai un om cu priceperea și inteligența sa. În dreapta, stătea mama. Mama ducea lingura la gură cu multă grație și sorbea conținutul fără să se audă vreun zgomot. Totdeauna o admirase el pentru grația cu care sorbea supa. Din cînd în

cînd se uita la „unchiu" Mitru într-un anumit fel, care pe el îl înfuria, fiindcă mama niciodată nu-l privise așa pe tata, nici măcar pe vremea cînd ea fusese „mica mea păsăruică", iar tata „dragule". Asta însemna că mama ținea mai mult la „unchiu" Mitru decît ținuse la tata. Și cu toate acestea, tata o iubise mai mult decît o iubește — își dădea seama — „unchiu" Mitru. E drept, „unchiu" Mitru nu ridica niciodată tonul, se purta deosebit de politicos și nu pierdea nici o ocazie să-i adreseze un compliment, care pe mama o făcea să roșească de plăcere. Cu toate acestea, deși tata nu se purtase chiar atît de formal politicos ca „unchiu" Mitru, o iubise totuși mult mai mult.

Ei, dincolo, erau la micul dejun. Și cu toate acestea el are iluzia că din sufragerie vine pe sub ușă miros de sarmale. „Unchiu" Mitru mînca sarmale și-i sticleau ochii... Așa se întîmpla de fiecare dată cînd mama dădea sarmale la masă. Ochii „unchiului" Mitru căpătau lustru. „Parcă ar fi niște nasturi de alamă frecați de mîneca hainei". După ce mînca tot ceea ce-i punea în farfurie, „unchiu" Mitru mai cerea.

— Te rog, Marta, încă două sarmale, dacă ți-au mai rămas. Sînt excelente ! Dar numai două, dragă Marta !

El cerea două, dar mama îi punea în farfurie patru.

— Astea au mai rămas. N-are nici un rost să le mai las pentru de-seară.

— Mă răsfețI, dragă Marta ! Pe cuvînt de onoare că mă răsfeți.

Mama roșea de fiecare dată de plăcere. Din prăjitură „unchiu" Mitru mai mult ciugulea, doar ca să-i facă ei plăcere. Nu se dădea în vînt după dulciuri. În schimb, îi plăcea la nebunie cafeaua. Era în stare să bea cantități uriașe. După un prînz bun, cafeaua totdeauna îl predispunea. În timp ce o sorbea, pregătită după o rețetă pe care „unchiu" Mitru pretindea că o deține de la un bătrîn cafegiu de pe vremuri, un turc din Brăila, o privea pe mama cu un fel de binevoitoare încîntare. Devenea vorbăreț și începea să povestească diverse întîmplări de la birou. Dar povestea numai întîmplări din care mama să tragă singură concluzia că, dacă n-ar exista el, cu priceperea și energia sa, la birou totul s-ar duce de rîpă. Ceilalți erau ageamii, fanteziști, incompetenți. De aceea, în problemele cele mai dificile, șeful instituției totdeauna îl consulta.

Mama îl asculta și era foarte mîndră de calitățile „unchiului" Mitru.

— Dacă toți oamenii ar fi apreciați și promovați numai după propriile lor merite, tu, Mitrule, de mult ar fi trebuit să fii ministru.

— Ei, ministru, se apăra „unchiu" Mitru. Mai greu, dar director general sau consilier în minister zău că aș merita. Dar, în definitiv, ce-mi trebuie să mă leg la cap dacă nu mă doare? Slujbă de dimineața pînă noaptea tîrziu, răspundere mare... Nici tu viață de familie, nici tu distracții... E drept, un salariu mai mare...

— Dar mai dă-i naibii de bani, Mitrule! La ce-ți folosesc banii dacă ești legat de scaun de dimineața pînă noaptea tîrziu? N-am dreptate?

— Da, draga mea. E drept, un post mare îți dă și anumite satisfacții de ordin moral. Eu însă, mă știi, sînt, în general, un om modest. Dacă vrei să știi m-aș mulțumi și cu un „Ordinul Muncii", chiar clasa a treia. Pe lîngă satisfacția morală nu este de disprețuit nici avantajul material. Impozitul se reduce la jumătate. Știi doar.

— Desigur.

— Bineînțeles, dacă mi s-ar propune o avansare, n-aș refuza. De-altfel... știi, poate n-ar trebui să-ți spun, ca să nu-ți faci iluzii. Dar nu-i exclus ca, la toamnă, dacă Popescu iese la pensie, să mă numească pe mine. Nu că vreau să mă laud, dar nu văd cine altul, în locul meu, ar merita să fie numit director.

— Crezi că-i posibil să te numească pe tine? întrebă mama emoționată, îmbujorîndu-se ca o fetiță.

— Dacă vor ține seama de merite, atunci am toate șansele.

— Ce mulțumită aș fi, dragă Mitrule!

La asemenea discuții fusese martor mai de mult, cînd încă nu ajunsese *acolo*. Trecuseră de atunci mai bine de trei ani. „Unchiu" Mitru, povestind, uitase că e și el de față. Cînd și-a adus aminte, s-a întunecat la față și i-a cerut mamei:

— Spune-i, Marta, să se ducă la joacă!

— Chiar așa, Ionuț! Du-te, mamă și te joacă pe afară!

Se ridicase de la masă, dar mai înainte de a ieși din odaie îl privi pe „unchiu" Mitru cu privirea aceea care știa că îl enervează, deși niciodată n-o arăta. Pe atunci se răzbuna pe „unchiu" Mitru făcînd doar lucruri care știa că-l enervează.

— Marta dragă, întreabă-l dacă n-a aflat nici pînă la această vîrstă că numai copiii prost crescuți sorb zgomotos supa.

— Pentru numele lui Dumnezeu, Ionuț, ai căpătat niște purtări care, pur și simplu, mă îngrozesc!

— Te rog, Marta, spune-i să se ducă în camera lui să mestece „ciungam" pînă l-or durea fălcile.

— Ionuț, șterge-o în camera ta!

Ca să-i facă în ciudă „unchiului" Mitru, fluiera, punea radioul să cînte tare, ascundea peria de haine, trîntea uşile, uita să pună căpăcelul la tubul de pastă de dinţi, lăsa lumina aprinsă în baie, venea la masă după ce „unchiul" Mitru se aşezase deja, bătea tactul la o melodie închipuită, lovind cu furculiţa sau cuţitul în paharul de apă.

Şi de fiecare dată „unchiu" Mitru îl certa, dar nu direct, ci prin intermediul „ambasadoarei" sale : mama. Fiindcă „unchiu" Mitru refuza să stea de vorbă cu el direct, în ciuda faptului că purtarea lui o indispunea pe mama. Dar antipatia lui faţă de el, Ionuţ, era aşa de mare, încît nu şi-o putea înfrîna. Şi nu şi-o putea înfrîna tocmai fiindcă îşi dădea seama că era reciprocă.

Toate acestea se întîmplaseră cu cel puţin trei ani în urmă. Atunci, cînd se răzbuna pe „unchiu" Mitru în felul acesta copilăros, încă nu ajunsese *acolo*. Acum însă nu mai era copil. Dintr-un anumit punct de vedere era mai „bătrîn" decît anii pe care-i avea. Pesemne că toţi cei care treceau pe *acolo* deveneau mai maturi decît vîrsta pe care o aveau în realitate. Şi doar el stătuse *acolo* trei ani ! Dumnezeule, ce mult însemna trei ani ! Pînă a ajunge *acolo* habar nu avusese ce înseamnă timpul. Abia *acolo* descoperise că totuşi timpul era ca un fel de duşman, pe care nu-l poţi înfrînge.

De alături venea miros de cafea cu lapte. Mama şi „unchiu" Mitru păstraseră obiceiul să se scoale mai devreme, ca să aibă timp să stea de vorbă la micul dejun. „Unchiu" Mitru vorbea mai mult ca de obicei. Probabil povestea ceva vesel, pentru că din cînd în cînd o auzea pe mama rîzînd cu poftă. Aroma cafelei cu lapte îi gîdila nările. I se făcu foame. Dar pînă nu plecau ei trebuia să stea culcat. Dealtfel, mult nu mai fu nevoit să aştepte. O auzi pe mama strîngînd ceştile, farfurioarele.

— Grăbeşte-te, Marta ! Să nu întîrzii !

— Sînt gata, dragul meu !

Se dădu jos din pat şi se duse să privească jos, pe fereastră. Maşina „unchiului" Mitru era la locul ei. Marea nefericire a „unchiului" Mitru era că nu avea garaj. Iată-i pe amîndoi ! Mama frumoasă, elegantă. Pentru el cea mai frumoasă şi mai elegantă mamă. Dar în mod „obiectiv" trebuia să recunoască deschis că nu mai era chiar atît de frumoasă.

„Mamă, dragă mamă, nu ştiu de ce, cîteodată mi-e tare milă de tine ! Şi asta numai din cauza «unchiului» Mitru".

S-au urcat în maşină. Au plecat.

Capitolul V

Începuse să se întunece. Sta la fereastră și privea în jos, în stradă. Era joi, și joia „unchiu" Mitru avea zi lungă. Îl văzuse plecînd cu mașina. Mama dormea, încă dormea. După-amiaza mama nu avea niciodată serviciu. Nu se ducea decît atunci cînd se întîmpla vreo ședință.

Ce liniște era în toată casa! De cînd se întorsese de *acolo*, îi plăcea atît de mult să stea în camera lui fără să facă nimic și să asculte liniștea... Mai înainte habar nu avusese că liniștea se putea auzi, ca și zgomotele, ca și muzica. Ei, dar cîte lucruri nu i se păreau acum *altfel*, acum, cînd se întorsese de *acolo!*

Auzi pașii mamei, apropiindu-se de ușă.

— Ionuț, ești acasă?

— Da, mamă.

— De ce stai pe întuneric?

Și îl privi bănuitoare.

— Dar încă nu e întuneric, mamă!

— Și ce făceai?

— Cred că am adormit fără să-mi dau seama.

Degeaba. Privirea mamei nu mai era aceeași. Oricum s-ar fi purtat, nu-i mai privea decît bănuitoare. Hotărît, nu mai avea încredere în el. Nu-i nimic. Pînă la urmă se va convinge că trebuie să-i acorde din nou încredere, toată încrederea ei.

— Ai mîncat ceva?

— Nu, mamă.

— Și nu ți-e foame?

— Ba parcă mi-ar fi. Am să mănînc mai bine la cină.

El simți că mama venise nu ca să-l întrebe dacă îi este foame.

„Probabil că acum iarăși are să înceapă cu ceasornicăria ei".

— Ei, te-ai hotărît, Ionuț?

— Ți-am spus, mamă, nu mă interesează meseria de ceasornicar! Vreau să învăț, să urmez liceul...

— În cazul acesta să te duci să stai la taică-tu. Noi nu te mai ținem.

— Dar, mamă, știi că acum nu mai pot sta la el. Apartamentul ți l-a lăsat ție...

— Legea l-a obligat. În definitiv, ești și copilul lui. De ce să mă sacrific numai eu?

— Cînd s-a putut și a vrut să mă ia la el, te-ai opus. Nu te supăra, mamă, că ți-o spun, dar numai din ambiție n-ai vrut să mă dai...

— Am făcut atunci, recunosc, o mare prostie. O prostie pentru care am plătit cu vîrf și îndesat. De atunci, puține necazuri am avut cu tine?

— Am avut și eu necazuri, mamă.

— Auzi, ce neobrăzat! Dar ce, din cauza mea le-ai avut? Ce, eu te-am pus să te înhăitezi cu toți golanii și să faci toate prostiile pe care le-ai făcut? M-ai făcut de rîsul lumii, iar tu, tu ai ajuns rușinea familiei noastre.

— Cum nu-ți poți da seama, mamă, cum nu-ți poți da seama?

— Și mă rog, ce nu sînt în stare să-mi dau seama?

— Nimic, mamă!

Și se uită la ea cu o tristețe deznădăjduită, fiindcă înțelegea că nu era în stare să priceapă nimic din ceea ce se petrecea cu el.

— Crezi că nu știu ce gînduri clocești? Știu. În sinea ta, pe mine mă găsești vinovată. Da, ai neobrăzarea să mă faci pe mine vinovată de tot ceea ce s-a întîmplat. Și de ce, mă rog? Fiindcă mi-am refăcut viața? Dar ce-ți închipui, că o femeie la treizeci de ani — fiindcă atîția aveam cînd am divorțat de taică-tu — trebuie să se sacrifice și să rămînă singură cel puțin pînă cînd fiul ei ajunge major?

— (!)

— Nu răspunzi!... Te cred!... În definitiv, parcă ai ce să răspunzi? Egoistule! Fiindcă asta ești. Și rău. Numai răutate și ură e în sufletul tău. În mine ai văzut o dușmancă, nu pe mama ta.

— Taci, mamă! Te rog!

— De ce să tac? Ce, nu-i adevărat? Puțin dacă ai fi ținut la mine, nu ai fi lăsat să te roadă invidia că mi-am refăcut viața.

— Dar cu ce preț, mamă!

— Cine te-a învățat să vorbești așa? Pesemne pricopsitu' de taică-tu.

— Nu da vina pe tata, mamă! Am învățat *acolo*, mamă. *Acolo* m-am gîndit la tot ceea ce s-a întîmplat, și tocmai fiindcă eram *acolo* am început să văd și să înțeleg lucrurile altfel decît un copil.

— Și ce-ai văzut? Ce-ai înțeles, mă rog? În țara asta sînt mii de copii care, la un moment dat, dobîndesc un nou tată sau o nouă mamă, fără să facă din aceasta o tragedie, fără să ajungă acolo unde ai ajuns tu... Acolo nu ajung nici măcar cei care își pierd ambii părinți și

sînt nevoiți să trăiască din mila unor vecini cu suflet mare. Pe cînd ție ce ți-a lipsit? Cîți copii n-ar rîvni să fie în locul tău?

— După părerea dumitale nu mi-a lipsit nimic, știu!

Și oftă, simțindu-se dintr-o dată tare nenorocit, tocmai fiindcă mama era în stare să rostească asemenea cuvinte.

— Da, ce ți-a lipsit? N-ai avut ce mînca? Ce îmbrăca? Ți-ai dorit un lucru care mi-a stat în putință să ți-l procur și te-am refuzat? N-ai avut un ban pentru o prăjitură, pentru cărțile care ai dorit să ți le cumperi, pentru un bilet la cinema sau la teatru?

— Recunosc, mamă, nimic nu mi-a lipsit din toate acestea.

— Atunci?

— M-ai lipsit, totuși, de ceva foarte, foarte important, mamă.

— Mă rog și cum se numește acel *ceva* foarte, foarte important? Pot să aflu și eu?

— Dacă dumneata nu-ți dai singură seama, eu n-am să-ți spun. Și apoi, chiar dacă ți-aș spune, tot nu m-ai înțelege, tot nu mi-ai da dreptate.

— Cu alte cuvinte sînt o proastă, o tîmpită, incapabilă să înțeleg complicatul tău suflet! Mă mir că mă pot abține să nu-ți cîrpesc o pereche de palme, să vezi stele verzi. Dar cine știe? Dacă te-aș lovi, ai fi în stare să ripostezi. De la tine, după cele ce mi-ai spus, mă aștept la orice.

— Dacă vrei să mă lovești, fă-o fără grijă! Chiar dacă m-ai călca în picioare nu aș ridica mîna asupra dumitale. Nu sînt chiar atît de ticălos precum mă crezi. Dar nici nu ți-aș cere iertare. Fiindcă nu mă simt vinovat.

— În schimb ar trebui să mă simt eu vinovată față de tine, nu?

— (!)

— Nu cred că există pe lume copil mai rău decît tine!

— Nu mă mai considera copil, mamă. Am cinsprezece ani. Și apoi...

— Te pomenești că te vei fi considerînd bărbat...

— Mamă, poate că omul are vîrsta pe care și-o simte.

— Poftim, ce prostii spune! exclamă mama, privind obiectele din cameră, ca și cînd le-ar fi luat pe ele martore. Păi bine, măi băiete, tu nu-ți dai seama că ești caraghios? Nici n-ai împlinit bine cinsprezece ani și gata, viața te-a blazat în așa măsură, încît te simți dacă nu bătrîn, în orice caz bărbat. Trăiește-ți vîrsta, băiete, vîrsta pe care o ai, bucură-te de ea! E poate cea mai frumoasă dintre toate.

— Nu și pentru mine, mamă! Vreau să spun că mi-am trăit vîrsta pe care o am acum, mai devreme, pe cînd eram *acolo*.

— Nu-i nimeni de vină că ai ajuns acolo. Capul face, capul trage. Asta-i o vorbă din bătrîni. Din păcate, la nimic nu ți-a folosit.

— De unde știi că nu mi-a folosit?

— De la tine. Nu mi-ai spus tu mai adineaori că nu te interesează meseria de ceasornicar?

— Ți-am spus că vreau să învăț.

— Și eu ți-am răspuns că vei putea învăța și meserie, și carte... Una n-o exclude pe cealaltă. De ce crezi că există licee serale? Eu cred că ți-ar prinde chiar foarte bine. Te-ai aduna de pe drumuri, nu te-ai mai întîlni seara cu toți derbedeii.

— Dar bine, mamă, doar vezi că, de cînd m-am întors, aproape nu mai ies din casă.

— Și ce dovedește asta? Pînă acum trei ani cum erai? Ca o fată, nu alta. Eu eram aceea care te îndemnam: „Mai ieși și tu puțin pe afar, Ionuț, de te mai joacă!" Pînă într-o zi, cînd parcă ar fi intrat diavolul în tine. Și te-ai tot înrăit, pînă ai ajuns acolo unde ai ajuns.

— Dar acum, mamă, e cu totul altceva.

— Lasă că am mai auzit eu cîntecul acesta.

— De data asta, mamă, e cu totul altceva. Știi, mamă... Și se opri nehotărît. Să-i spună sau să nu-i spună?...

— Ce să știu?

— Anul trecut, cînd dumneata și cu „unchiu" Mitru erați plecați la mare, eu am fugit de *acolo*... Am venit aici, la București... Atunci, mamă, s-a întîmplat...

— Pentru numele lui Dumnezeu, ce ticăloșie ai mai făcut? îl întrerupse ea alarmată.

Simți cum îl cuprinde ciuda.

„Cît de rău mă crede!"

Și el, care fusese gata să-i mărturisească totul!... Dar acum, gata! O clipă de slăbiciune care trecuse. O clipă taina pe care o ascundea în el se voise mărturisită. Era doar mama lui. Dacă nu ei, atunci cui i s-ar putea destăinui? Da, era mama lui! O privi atent. Fiecare trăsătură a chipului ei frumos îi era familiară. Totuși mama lui cea adevărată n-ar fi manifestat atîta neîncredere în el. Mama lui cea adevărată de pe vremea cînd era „mica mea păsăruică", cînd cînta toată ziua, și cînd îl striga pe tata „dragule". Mama aceea nu mai exista. Acesteia de acum prea rău nu i-ar fi părut dacă ar fi murit *acolo*. Mama din fața

lui trăia în umbra „unchiului" Mitru, trăia numai pentru „unchiu" Mitru. Mama din faţa lui vedea cu ochii „unchiului" Mitru şi simţea cu inima lipsită de simţire a „unchiului" Mitru.

Şi el, care mai adineaori fusese gata să izbucnească în plîns ... Acum, însă, iată că zăvorîse în el plînsul ! Se simţea aproape la fel ca atunci cînd era acasă „unchiu" Mitru. Se simţea întocmai ca ariciul în faţa pericolului.

Tîrziu răspunse întrebării ei, cu vocea obişnuită, calmă :

— Să nu-ţi fie teamă ! N-am făcut nici o „ticăloşie".

— Zici că n-a fost ticăloşie ? Mă rog... Dar ceva foarte grav trebuie că a fost de vreme ce, după aceea, ţi-a venit mintea la cap şi te-ai întors singur. Haide, mărturiseşte ... Haide, mărturiseşte !

— Nu insista, mamă, că nu-ţi spun !

— Mai adineori însă ai vrut.

— Adineaori, dar acum nu mai pot. Şi în gînd : „Adineaori am vrut să-ţi spun, fiindcă mi s-a părut că eşti mama căreia tata îi spunea «mica mea păsăruică». Dar între timp am descoperit că eşti soţia lui «unchiu» Mitru". Pe urmă din nou tare : Mamă, chiar nu eşti în stare să crezi că de data asta ar putea să fie altfel decît altădată, cînd ţi-am promis şi nu m-am ţinut de cuvînt ?

Se uită la el lung, cercetător, îmblînzită oarecum.

— Nu ştiu ! M-ai dezamăgit de atîtea ori, încît... Şi apoi chiar dacă aş fi dispusă să te cred, să-ţi acord pentru ultima dată credit, singură nu pot să hotărăsc.

— De ce nu spui, mamă, că, independent de ce vrei dumneata, hotărîrea o va lua numai „unchiu" Mitru ?

— Frumos gîndeşti despre mine, n-am ce spune ! Va să zică, tu îţi închipui că eu mă supun orbeşte lui Mitru.

— Cîteodată, mamă...

Şi se opri, dîndu-şi seama că ar jigni-o profund.

— Cîteodată ce ?

— Cîteodată mă întreb dacă totuşi n-ar fi fost mai bine pentru voi dacă aş fi rămas *acolo*. Şi în gînd : „Cîteodată tare mi-e milă de dumneata, mamă !"

— Atunci de ce te-am luat de acolo, ingratule ?

Şi supărată ieşi din cameră.

Acum e din nou singur. S-a întunecat de-a binelea. Pe aleile dintre blocuri şi pe stradă s-au aprins luminile. Copiii încă se mai joacă. În

fața blocului — patru fetițe și doi băieți. Fetițele s-au prins de mîini și se învîrtesc, țopăind. Băieții bat o minge. Troleibuzul se oprește din cînd în cînd în stație, coboară multă lume, în special femei cu sacoșe, și pornește mai departe aproape gol.

La blocul de peste drum s-a aprins lumina numai la un singur apartament. La apartamentul lui „Faust". Doar fereastra laboratorului rămîne întunecată. Dar el știe că, în curînd, și de la fereastra aceea lumina va privi mirată întunericul nopții. Și, într-adevăr, chiar așa se întîmplă. Iată-l pe „Faust" ! Poartă halatul de culoarea vișinei coapte. Se află dinaintea mesei pe care sînt așezate o mulțime de aparate, a căror întrebuințare el, Ionuț, n-o cunoaște, cu excepția unuia singur : microscopul.

„Faust" se așează în fotoliu, deschide o carte și începe să citească. Din cînd în cînd întrerupe lectura să facă însemnări într-un caiet. Alteori întrerupe lectura să se plimbe, să privească ceva la microscop, sau să manevreze vreunul din nenumăratele aparate. Nu peste mult timp va intra în cameră „Margareta" să-i aducă un pahar cu lapte. Cînd ușa se va deschide, „Faust" se va grăbi în întîmpinarea ei. Se va înclina adînc în fața „Margaretei' și, după ce îi va lua din mînă paharul cu lapte, o va conduce pînă la fotoliu, radiind de fericire. Se va așeza jos, pe covor, lîngă fotoliu, și va sorbi cu înghițituri mici laptele fierbinte din pahar. Pînă să termine de băut va vorbi tot timpul numai el, gesticulînd entuziast. „Margareta" îl va asculta și, din cînd în cînd, va da din cap aprobativ. În sfîrșit, după ce laptele va fi băut, „Faust" își va culca obrazul în poala „Margaretei" și va închide ochii. Atunci ea va începe să-i mîngîie părul ondulat și încărunțit prematur. Îl va mîngîia și, ceva mai tîrziu, poate atunci cînd va fi sigură că a adormit, din ochii „Margaretei" vor începe să curgă lacrimi pe obrajii ei palizi și slăbiți. Și va lăcrima pînă cînd „Faust" singur se va trezi din somn. Atunci își va lua rămas bun de la el. „Faust" o va conduce pînă la ușă, cu brațul petrecut pe după mijlocul ei. După aceea, frecîndu-și mîinile de satisfacție, va contempla fericit aparatele, eprubetele și retortele de pe masă. Pe urmă se va apuca imediat de lucru. Va lucra pînă tîrziu, pînă cînd avea să-l doboare somnul. Și va dormi în fotoliu, cu capul pe masă, pînă dimineața, cînd „Margareta" îl va trezi și-l va convinge să-și continue somnul în pat.

Știe că toate acestea așa se vor întîmpla, fiindcă nu o dată — de la fereastra sa — fusese martor nevăzut la scena descrisă mai sus. Și de fiecare dată își simțise sufletul tălăzuit de milă pentru profesorul Barbu Pitaru.

Acesta era numele adevărat al lui „Faust". Faust era o poreclă. Pînă în urmă cu cîţiva ani, Barbu Pitaru fusese unul dintre cei mai apreciaţi profesori de chimie. Într-o zi, însă, ceva s-a dereglat în complicatul angrenaj al conştiinţei sale. Din ziua aceea a început să se creadă „Faust". Soţia lui a devenit „Margareta". El, „Faust", avea menirea să descopere elixirul tinereţii veşnice. Din clipa cînd i s-a fixat în minte această convingere, zilele, dar mai ales nopţile, pînă tîrziu, combină în eprubete şi retorte apă colorată cu diferite vopsele care, în închipuirea sa bolnavă, reprezintă diferite substanţe, în speranţa că pînă la urmă va descoperi elixirul căutat. Eşecurile nu-l deprimă. Este convins că într-o zi va triumfa şi atunci va putea dărui omenirii nemurirea.

Acesta era singurul ghem de beznă în conştiinţa profesorului. În rest se comportă ca un om natural. Toată lumea din cartier îl ştie. Toată lumea îl respectă şi îl compătimeşte. Nici măcar copiii, care în asemenea împrejurări manifestă o inconştientă cruzime, nu-şi bat joc de el, ci, dimpotrivă, îl iubesc.

La treizeci şi trei de ani ai săi, „Faust" este un bărbat de o rară frumuseţe. Femeile, cînd îl întîlnesc, nu se pot abţine să nu lăcrimeze, sau cel puţin să nu ofteze. Unele susţin că e frumos ca Adonis, iar altele, cele mai trecute, susţin că e mai frumos decît Rudolf Valentino.

În fiecare zi, cam pe la ora cînd oamenii din cartier se înapoiază de la lucru, „Faust" iese să se plimbe. Îl însoţeşte „Mefisto". „Mefisto" e un dog de Bordeaux, superb în urîţenia sa clasică, care îşi merită, fără discuţie, numele. Are o privire rea, dar disimulată parcă de o anumită indiferenţă, izvorîtă dintr-un fel de dispreţ faţă de tot ceea ce se referea la propria sa persoană. Masiv, dar şi suplu, cu părul strălucitor, asemenea unui cal ţesălat, „Mefisto" păşeşte totdeauna în dreapta lui „Faust", aliniat cu acesta, niciodată depăşindu-l, niciodată rămînînd în urmă.

„Faust" se plimbă pe aleile dintre blocuri sau în parcul din apropiere.

Cînd poposeşte în parc, se aşază de fiecare dată pe aceeaşi bancă. Deschide o carte, totdeauna aceeaşi, şi începe să citească, mişcînd buzele, precum copiii sau adulţii, ce au deprins de puţin timp buchile. Din cînd în cînd citeşte tare anumite pasaje, pe care vrea să le audă şi „Mefisto". Atunci cîinele ciuleşte urechile, se ridică pe labele dinainte şi se uită la stăpînul său cu ochii săi răi, care acum nu mai simulează indiferenţă, ci o atenţie ipocrită. Pe urmă, cînd nu mai aude glasul stăpînului său, „Mefisto" îşi culcă botul pe labe, închide ochii şi doarme.

Cartea din care citeşte profesorul se numeşte *Faust*, şi autorul ei Goethe. Este legată în piele de culoare albastră, iar titlul este scris cu

litere aurite. Citește o oră, două. După aceea închide cartea, o vîră sub braț și, însoțit de „Mefisto", se întoarce acasă. În cartier nu cunoaște pe nimeni, dar salută pe toată lumea. Pe femei le salută reverențios. Dacă vreuna dintre ele se întîmplă să nu fie din cartier, se îmbujorează de plăcere. În definitiv, cum să nu se îmbujoreze dacă „Faust" este frumos ca Adonis, sau mai frumos decît Rudolf Valentino?

*

De la fereastra odăii sale se vede ce se petrece în laboratorul lui „Faust". Iată, s-a deschis ușa și a intrat „Margareta" cu paharul de lapte. „Faust" îi iese în întîmpinare. Chipul lui radiază numai bucurie. Îi ia paharul din mînă. Dar de data asta se întîmpla ceva ce nu se mai întîmplase niciodată. „Faust" scapă paharul din mînă. Paharul se sparge, laptele se împrăștie pe covor. Exact cum i se întîmplase și lui mai demult.

Și retrăiește din nou întîmplarea.

Era tot într-o seară, acasă la tata: o garsonieră, sus, la etajul cinci al unui bloc de pe strada Nicolae Iorga. Se mutase la tata de două săptămîni. Mama și „unchiul" Mitru plecaseră la mare fără el. Nu-i păruse deloc rău. Dimpotrivă, era foarte mulțumit că, timp de aproape o lună de zile, nu avea să-l mai vadă pe „unchiul" Mitru. Tata însă fusese tare indignat că mama pleca la mare fără să-l ia și pe el.

— De ce nu-l luați și pe Ionuț cu voi? Ce, el nu are nevoie de mare, de munte? țipase tata la telefon.

— Te rog să nu-mi vorbești pe un asemenea ton.

— Scuză-mă, dar de ce nu-l luați cu voi?

— L-am înscris într-o tabără, pleacă în luna septembrie, minți ea.

— În septembrie taberele de la mare se închid.

— Da?! Mie mi s-a spus că nu se închid.

— Marta, ia băiatul cu tine! Ești doar mama lui, nu o străină.

— Și tu tatăl lui. De ce nu-l iei tu?

— Eu n-am concediu decît în decembrie. Altfel fii sigură că l-aș lua...

— Și apoi ți-am spus că nu prea avem posibilitatea... materială.

— Te rog, Marta, ia-l! Îți dau eu banii pentru întreținerea lui. Spune-mi numai ce sumă... pretinzi.

— Imposibil! Mitru nu are să accepte. Și apoi, vrea să se simtă cu adevărat în concediu.

— Presupun că, prin prezența lui, Ionuț v-ar călca la amîndoi pe nervi. Poate ție chiar mai mult decît lui.

— George, nu are rost să ne certăm pentru fleacuri !

— Poftim ! O discuție despre sănătatea copilului ei, dumneaei o califică drept... fleacuri ! Și apoi crezi că altceva mai bun nu am de făcut decît să mă cert cu tine ? Sînt pur și simplu revoltat.

— Mă rog, te privește. Mie răspunde-mi, te rog, dacă vrei sau nu să-l primești !

— Bineînțeles că vreau. Trimite-l !

După ce închise telefonul, întorcîndu-se să iasă din cameră, mama dădu cu ochii de el.

— Aici erai ?

Mamei i se înroșise fruntea și lobii urechilor. Totdeauna, cînd mama se găsea într-o situație neplăcută, se înroșea în felul acesta.

— Cît timp vom lipsi noi, tu vei sta cu tata. Presupun că nu-ți pare rău.

— Deloc, mamă. Dimpotrivă !

Mama ieși din cameră, trîntind ușa.

El era fericit. O lună de zile avea să stea cu tata. De bucurie, începu să cînte. Tocmai intra pe ușă „unchiu" Mitru. Trecu în camera să și continuă să cînte toate cîntecele pe care le știa. Cîntă cu o și mai mare plăcere, fiindcă știa că „unchiu" Mitru nu putea suferi să-l audă cîntînd.

— Ce l-a găsit ? vru să știe „unchiu" Mitru.

— E vesel că va merge să stea la taică-su, îi explică mama.

— Mă enervează. Cîntă fals.

— Fals ? Da' de unde ! protestă mama. Are o voce tare frumoasă !

— Atunci probabil mi se pare mie. Totuși, ai putea să-i spui să înceteze. Te rog, Marta !

Mama veni pînă la ușa lui :

— Ionuț, te rog să nu mai cînți. „Unchiu" Mitru a avut mult de lucru la birou și e obosit.

— Probabil și puțin nervos !

— Da, și puțin nervos, recunoscu ea, nesesizînd ironia.

— Bine, mamă, n-am să mai cînt.

Săptămîna trecu repede. Duminică, în drum spre gară, „unchiu" Mitru l-a dus cu mașina pînă acasă la tata, fiindcă avea bagaj : un geamantanaș în care mama îi pusese rufe și haine.

Pe tata l-a găsit dormind. Duminica îi plăcea să doarmă mult, pînă aproape de prînz. Tata spusese odată mamei, cînd ea îl mustrase mai în glumă, mai în serios că lenevește atîta : „Mica mea păsăruică, dacă moartea e dulce ca somnul, atunci zău că e bine să mori !"

În duminica aceea au mîncat la restaurant. A doua zi, înainte de a pleca la birou, tata i-a lăsat niște bani.

— Asta pînă găsesc pe cineva care să-ți gătească, Ionuț.

— Nu-i nevoie, tată. Îmi pregătesc singur.

— Ce te pricepi tu, Ionuț!

— Mă pricep, tată, zău că mă pricep. Am învățat, uitîndu-mă, de la mama.

— Serios, Ionuț?

— Ai să te convingi.

Dimineața se deștepta devreme, făcea cumpărături, gătea. La început numai pentru sine. Dar în prima duminică a vrut să-i facă o surpriză tatii. S-a sculat, ca de obicei, dimineața, a făcut piața și s-a apucat de gătit. Cînd tata s-a îndurat să se dea jos din pat, totul era gata.

— Ia să ne gîndim, Ionuț, unde să luăm masa la prînz?

— Acasă, tată. Ți-am pregătit un meniu pe cinste.

— Serios, Ionuț?

— Dacă îți spun...

— Ei, atunci, bravo!

Tare s-a mai minunat tata cînd a gustat ciorba, ghiveciul și budinca de orez cu dulceață.

— Ionuț, băiete, ești un artist! Nici maică-ta nu gătea mai bine.

Din ziua aceea tata n-a mai mîncat la cantină, ci acasă, mîncărurile pregătite de Ionuț. Cînd se întorcea de la birou, tata trebuia doar să le încălzească. Pe seară, cînd Ionuț venea de la ștrand, de cele mai multe ori îl găsea acasă. Dar cîteodată se întîmpla să fie plecat și să întîrzie în oraș pînă după miezul nopții.

Dimineața, tata totdeauna se scuza:

— Aseară am întîrziat, Ionuț. M-am încurcat cu niște prieteni la un șpriț. Tu ce-ai făcut?

— Am citit și pe urmă, pe la zece, m-am culcat.

Dar nu spunea adevărul. Îl așteptase, necăjit că întîrzie, pînă cînd somnul îl furase.

Mult îl mai iubea acum! Nu-l iubise atîta nici înainte, pînă a nu pleca de acasă. Pe atunci și mama îl iubea mult. Nu de puține ori o auzise spunîndu-i cu un fel de duioșie, de parcă tata ar fi avut vîrsta lui, a lui Ionuț: „Dragule, tare mai ești tu zăpăcit!" Și de fiecare dată îl săruta de parcă i-ar fi fost mamă și nu soție.

Atunci nu fusese în stare să înțeleagă de ce credea mama că tata este un mare zăpăcit. Dar acum, de cînd venise să stea cu el, înțelegea. Și cîteodată îi venea și lui să-l spună :

„Tată dragă, tare mai ești tu zăpăcit !"

Și să-l sărute cu duioșie, așa cum îl săruta mama cînd încă mai era „mica mea păsăruică".

Tata era un om care nu mergea pe pămînt. Tata plutea pe deasupra pămîntului. Nu prea sus, dar plutea. Numai din cînd în cînd picioarele lui atingeau pămîntul și atunci, dezmeticit parcă brusc dintr-un vis, devenea nefericit. Tata umbla totdeauna cu cărți în buzunare și în servietă. Îl cunoșteau toți responsabilii de anticariate, precum și toate librăresele de pe traseul casă-institut. Pleca de acasă să-și cumpere cămăși sau vreo cravată, dar dacă, în drum, descoperea în vreun anticariat niscai cărți care îl interesau, le cumpăra, uitînd în ce scop plecase în oraș. Nu-și amintea decît acasă și numai dacă era întrebat, sau abia peste cîteva zile cînd descoperea că îi lipsește acel obiect de care avea neapărată trebuință.

Pentru tata existau două lumi. Pe de o parte lumea în care trăia, institutul unde era cercetător, familia, cunoștințele, pe de alta, lumea cărților. Pentru el, însă, lumea reală era aceea a cărților. Ca să poată trăi în ea, nu pierdea nici o clipă. Citea în timp ce mînca, citea în autobuz, citea în pauze la teatru, sau pînă la începerea spectacolului, la cinematograf, citea la frizer, la dentist, citea pe stradă. Numai la institut nu citea decît atunci cînd era obligat s-o facă. La institut lucra în laborator. Asta nu-l împiedica să mediteze asupra celor citite. Dacă îi trecea prin minte un gînd care i se părea interesant, sau pe care îl considera vrednic de a fi adîncit, îl așternea repede pe o bucată de hîrtie. La prînz, cînd venea acasă, în fiecare zi scotea din buzunar multe asemenea hîrtiuțe pe care le vîra într-un sertar al biroului, în speranța că într-o zi își va putea face timp să le trieze. Cum asta nu se întîmpla niciodată, nu după mult timp sertarul se umplea. Atunci îl scotea și răsturna conținutul într-un cufăr mare, cu cercuri de alamă, anacronic, pe care îl moștenise de la bunica lui. Din cauza acestui cufăr, mama și tata discutaseră, aproape certîndu-se, în mai multe rînduri. Mama încercase să-l convingă că trebuie să renunțe la „vechitura oribilă", dar tata, recunoscînd că e o „relicvă oribilă", susținea că nu se va despărți de ea decît atunci cînd nu va mai fi în viață. Cînd tata trebuise să se mute de acasă, printre puținele lucruri pe care ținuse să le ia fusese și cufărul.

Trăind în realitatea ireală a cărților, nu simțea nevoia să aibă prieteni, cunoștințe. Pe de altă parte, simțindu-l deosebit de ei, deosebit prin aceea că nu manifesta interes decît doar pentru cărți, cei cu care stabilea relații de muncă sau de altă natură îl considerau cumva mărginit.

Pînă a nu se muta, pe timpul vacanței, la tatăl său, nu crezuse defel că acesta era — așa cum pretindea mama — un mare zăpăcit. Abia după aceea a înțeles că era într-adevăr. Zăpăcit în sensul că trebuia neapărat să existe cineva care să aibă grijă de el. Cineva care să-i atragă atenția că venise ora prînzului, că nu putea pleca pe stradă îmbrăcat cu paltonul și cu papucii de casă, că rufele trebuiau date la spălat, că telefonul trebuia plătit pînă la o anumită dată, și așa mai departe.

Și cum tata era singur, își luă pe umerii săi sarcina de a avea grijă de el. Se descoperi astfel necesar, și lucrul acesta îi făcu mare plăcere. Îi făcea, de pildă, mare plăcere să știe că atunci cînd tata se va întoarce de la institut va găsi prînzul pregătit, prînz care nu aștepta decît să fie încălzit. Totuși, știindu-l un „mare zăpăcit", ca nu cumva furat de lectura vreunei cărți, recent achiziționată, să uite să mănînce, cînd pleca la ștrand, îi lăsa mai multe bilețele cu următorul conținut: *Tată, nu uita! Mîncarea te așteaptă în cuptor. Trebuie numai s-o încălzești!*"

Lăsa un bilet în vestibil, prins cu un bold de cuier. Un altul în cameră, agățat la vedere, de perdea, în fine un altul în baie. Așa că, oricît de distrat era tata, era imposibil ca pînă la urmă să nu descopere măcar unul din bilețele.

Pentru învățatul lecțiilor, depusese mult mai puțin efort decît acum, ca să studieze cartea de bucate pe care o cumpărase, din economii, de la anticariat. Cunoștințele anterioare și le completase consultînd în prealabil, apoi experimentînd, multe din rețetele indicate în ea. Rezultatele fură, pe măsură ce dobîndea îndemînare, din ce în ce mai bune. Și dacă tata le găsea excelente, aceasta nu se datora faptului că fiind un om distrat, atît de distrat încît, absorbit de lectură, adesea se întîmpla să ducă la gură, în loc de lingură sau furculiță, solnița sau borcănașul cu muștar, ci fiindcă, într-adevăr, bucatele pregătite de el erau gustoase.

Pe de altă parte, se străduia nu numai să gătească bine, dar să cheltuiască cît mai puțini bani.

— Tată, ai putea să-mi dai niște bani pentru gospodărie? trebuia pînă la urmă să-i aducă aminte.

— Așa-i, scuză-mă, Ionuț ! Trebuia, singur să-mi dau seama. Ia deocamdată, o sută de lei ! Mîine luăm chenzina. Să-mi aduci aminte mîine să-ți dau bani pînă la chenzina următoare.

— Bine, tăicuțule, am să-ți amintesc.

A doua zi, îi prezenta bugetul pe două săptămîni.

— Cum, Ionuț, numai atîta ?

— Da, tată !

— Ionuț, băiete, de cînd te ocupi tu de gospodărie, deși sîntem două persoane, cheltuiesc doar jumătate din cît cheltuiam cînd eram singur.

Tata habar nu avea cu cîtă grijă chivernisea el fiecare leu. Cînd se ducea în piață, în prealabil se informa de prețuri, întrebînd peste tot. Iar cînd se hotăra să cumpere, se tocmea cu înverșunare, încît, pînă la urmă, obținea marfa cea mai bună la prețul cel mai ieftin. Îl cunoșteau cei care vindeau fructe, cei care vindeau legume, vînzătorii de la Alimentara, de la magazinul ce distribuia pîine. Îl cunoșteau și îl *serveau* în accepția adevărată a cuvîntului, fiindcă le devenise tuturora simpatic.

— Ei, Ionuț, astăzi cu ce te servesc ?

— Cu un kilogram de carne pentru tocat.

— Bucata asta îți place ?

O examina din ochi și se declara satisfăcut :

— În regulă, tovarășe !

— Dacă-i în regulă, du-te și plătește la casă douăzeci de lei.

Dimineața, deodată cu tata, se scula și el, ca să-i pregătească micul dejun : să-i prăjească trei felii de pîine, să i le ungă cu unt, să-i fiarbă cafeaua.

— Măi Ionuț, de ce te vei fi sculînd tu așa de dimineață ?

— Mi-e destul cît dorm, tată !

Și tata îl credea. În timp ce-și bea cafeaua, îl întreba.

— La prînz ce mîncăm, Ionuț ?

Îi spunea. Tata asculta distrat, fiindcă răsfoia o carte cumpărată în ajun. Poate că nici nu-l asculta.

Răspunsul era mai totdeauna același :

— Strașnic meniu, Ionuț !

La ștrand, se întreba de fiecare dată cu neliniște :

„Oare tata n-a uitat să mănînce ?"

Tata nu uita niciodată, fiindcă pînă la urmă îi amintea unul din bilețele. În schimb, cîteodată nu venea acasă la prînz și mînca la cantină sau la vreunul din restaurantele-pensiune. Asta se întîmpla cînd se ducea la Biblioteca Academiei. Și cel puțin o dată pe săptămînă se ducea

să citească vechi documente scrise cu litere chirilice, din acelea cu cerdacuri. Marea lui plăcere era să descifreze hrisoave, acte de danie sau diate, în care se vorbea de moşii, de vii, de sate şi de sălaşe de ţigani.Custozii bibliotecii erau convinşi că el cercetează hrisoavele colbuite în vederea întocmirii unei lucrări de specialitate. În realitate o făcea doar pentru plăcerea ce i-o producea lectura documentelor, multe dintre ele în slavona veche. Şi, desigur, tare s-ar mai fi mirat custozii dacă ar fi aflat că specialistul în paleoslavă era, de fapt, chimist!

În zilele cînd nu se ducea la Biblioteca Academiei, după-amiezile nu mai pleca de acasă. Citea în pat. Şi în timp ce tata citea, el dezlega probleme.

Cîteodată tata îl întreba, fără convingere, dar nu din dezinteres, ci numai fiindcă ştia că băiatul său este premiantul clasei :

— Ionuţ, nu ai nevoie să te ajut la ceva ?

— Mă descurc şi singur, tată !

— Măi, măi, ce băiat deştept are tata !

Trei săptămîni trecură repede. „Ca un vis", avea să spună el mai tîrziu. Mai erau cîteva zile pînă cînd mama şi „unchiu" Mitru urmau să se întoarcă din concediu.

În ultimul timp tata era schimbat. Observase el. Părea preocupat, frămîntat de ceva. De multe ori îl surprinsese privind în gol, pe deasupra paginii de carte.

„Trebuie că tata are necazuri !" îşi spuse el.

Dar, pe urmă, se linişti. Se linişti, descoperind strălucirea nouă din ochii tatălui, alta decît aceea pe care i-o ştia. Unui om care are necazuri nu-i strălucesc ochii astfel. Trebuie că altceva era la mijloc. Dar ce ? Însă oricît se strădui, nu izbuti să înţeleagă. Nedumerirea crescu în seara cînd îl auzi cîntînd. Tata nu cînta mai niciodată. Dealtfel, chiar faţă de el tata era acum schimbat. Devenise mai prietenos. De fiecare dată cînd întîrzia — şi acum întîrzia mai des — îi aducea prăjituri, ciocolată sau bomboane. Odată i-a adus un vintiac „din pachet".

— Îţi place, Ionuţ ?

— E grozav, tăicuţule !

Şi îl îmbrăţişă.

— Dar cum de ai ştiut măsura mea ?

Tata rîse amuzat :

— Am luat-o după balonul tău, băiete.

— Cum de ţi-a dat prin minte, tată ! se miră el, ştiindu-l cît este de zăpăcit.

Tata rîse amuzat, apoi schimbă vorba.

Trei zile mai tîrziu, seara, la cină, tata fu tare stingherit, cum nu-l mai văzuse niciodată. Îl întrebă : „Ce se mai aude la voi pe la şcoală ?" deşi era vacanţă. Apoi ce va găti pe a doua zi şi, mai tîrziu, cînd tocmai revenea din bucătărie cu un pahar cu lapte, îi spuse :

— Ionuţ, aş vrea să-ţi dau o veste.

— Ce veste ? întrebă, simţind că inima începe să-i bată mai repede ca de obicei. S-a întors mama ?

— A, nu-i vorba de ea. Ştii, Ionuţ, mă recăsătoresc.

Acum scăpă din mînă paharul cu lapte. Vestea fusese prea pe neaşteptate. „Lovitură", avea să spună el mai tîrziu.

— Nu ştiu cum naiba l-am scăpat ! se necăji el şi vocea îi tremura.

Tata înţelese. Oftă şi se aplecă să-i ajute la strînsul cioburilor. Pe urmă el aduse apă caldă într-un lighean şi tata spălă covorul în locul unde se pătase cu lapte. Cît timp dură operaţia aceasta nu-şi vorbiră deloc. El era palid ca după boală, tata roşu la faţă ca atunci cînd se întorcea tîrziu acasă şi se scuza că a întîrziat la un spriţ.

După ce făcură ordine, se aşezară din nou la masă. Faţă în faţă. Ionuţ se uita la untieră şi i se părea că are culoarea unei gulii. Tata învîrtea linguriţa în paharul cu lapte să se răcească. Dar laptele era rece, direct din frigider. Prin fereastra deschisă răzbeau pînă la ei zgomotele străzii. Treceau multe maşini. Din cînd în cînd linguriţa, pe care tata nu se plictisea s-o tot învîrtească, lovea buza paharului şi atunci se auzea un clinchet, înăbuşit ce-i drept, dar vesel.

„Acum chiar că mă doare sufletul !" îşi spuse el. Niciodată nu se simţise atît de trist.

— Ionuţ, ia haidem să vorbim noi ca doi bărbaţi ! propuse tata.

— Să vorbim, tată !

— Ionuţ, măi băiete, trebuie să mă însor. Zău că trebuie ! Te rog să mă înţelegi !

— Da, tată, ai mare nevoie să te însori.

Şi era, într-adevăr, convins că tata avea nevoie să se însoare. Singur nu se putea descurca. Un om cu capul în nori ca tata... Parcă putea să uite cum arătase garsoniera pînă a nu veni el ? Praf mult şi totul alandala, în ciuda faptului că o dată pe săptămînă o femeie venea să facă ordine şi curăţenie. Dar numai după cîteva zile garsoniera arăta de parcă ar fi fost devastată. De cînd stătea cu tata, ordinea şi curăţenia se statorniciseră în bucătărie, în dormitor, în baie. Rufele murdare erau date săptămînal la spălat, covorul curăţat tot la două zile

cu aspiratorul, cărțile nu mai puteau fi găsite acolo unde te așteptai mai puțin, ci le făcuse la toate loc în bibliotecă și pe o poliță, în debara. Sigur, tata avea nevoie de cineva care să-i poarte de grijă. Ei, dacă ar putea rămîne el cu tata, ar fi cu totul altceva. Dacă lucrul acesta ar fi posibil, tata nu ar mai avea nevoie să se însoare. Dar peste cîteva zile mama și „unchiu" Mitru terminau concediul, și atunci el trebuia să se reîntoarcă acasă. Atunci tata va reîncepe să mănînce la cantină sau la restaurante-pensiune, garsoniera iarăși va arăta de parcă niște borfași ar fi răvășit totul în căutarea vreunui lucru de preț, cărțile se vor rătăci pretutindeni, pînă și în cuptorul aragazului, iar lenjeria murdară nu va fi dată la spălat decît atunci cînd nu va mai încăpea în coșul de rufe, praful se va depune în strat pe mobile, patul va rămîne nefăcut cu zilele, chiuveta din bucătărie va fi cu cești, căni și farfurioare murdare de joi pînă joi — ziua cînd femeia venea să facă ordine. Da, tata era prea neajutorat ca să rămînă singur.

— Ai dreptate, tată, trebuie să te însori !

Și simți nevoia să-l îmbrățișeze, dar să și plîngă. Să-l îmbrățișeze fiindcă acum, mai mult ca oricînd, simțea cît de mult îl iubește... Și să plîngă, fiindcă totuși tata trebuia să se însoare.

„Dacă se însoară — își spuse — abia atunci am să fiu cu adevărat singur."

— Mă bucur, Ionuț, că ai judecat ca un bărbat. Pe urmă, imediat, cu alt ton : Cînd ai să te faci mai mare, ai să înțelegi multe lucruri, pe care acum încă nu ești în stare să le pricepi.

— Poate că pricep mai mult decît îți închipui, tată.

— Se poate, Ionuț, se poate, nu zic nu. Viața asta însă...

Și se opri brusc. Tata avea acum ochii triști și în colțul gurii se ivise un rid la fel ca acela care se săpase, tot în acel loc, în anul cînd fusese tare bolnav și avusese migrene îngrozitoare.

— Ce-ai vrut să spui, tată, în legătură cu viața ?

— Am vrut să spun că viața este cîteodată tare ticăloasă. Cel puțin cu unii oameni. Dar e totuși viață. Și asta, să știi, Ionuț înseamnă foarte mult.

— Pot să te întreb ceva, tată ?

— Desigur, Ionuț. Întreabă-mă !

— O iubești mult ?

— Fiindcă discutăm ca între bărbați, îți pot spune că mi-e dragă. Pe mama ta însă am iubit-o mult, cu adevărat.

— Dar ea te iubește, tată ?

— Ea așa pretinde. Ei, dar parcă poți să știi... E o femeie frumoasă. Ai s-o cunoști. Mîine va veni să ne ia cu mașina. Vom face o plimbare pînă la Sinaia. Are să fie strașnic. Nu ?

Nu-și putea explica de ce, dar avea impresia că rolurile se inversaseră și că, de fapt, tata era acela care trebuia protejat.

— Sigur că are să fie strașnic, tată !

Liniștea se întinse între ei ca o albă față de masă. În stradă, de asemenea, se statornicise liniștea. Rar de tot mai trecea cîte o mașină. Un fluture cu mult maro și bleumarin pe aripi intră prin fereastra deschisă. Navigă elegant, circular, în jurul lustrei, pe urmă se așeză pe coșulețul de pîine. Oricît de frumoși erau fluturii, el nu-i putea suferi. Fluturii făceau larve, și larvele îi produceau repulsie.

— Alt loc de aterizaj nu ți-ai găsit, măi caraghiosule ! îl certă tata. Nu prea sînt deștepți fluturii ! Nu crezi, Ionuț ?

— Nu sînt deloc, răspunse el, încercînd să zîmbească, dar fără să izbutească.

— Acum te gîndești la ceva, Ionuț ? vru să știe tata.

— Nu mă gîndesc.

Nu se gîndea. Dar tare se mai simțea trist !

Capitolul VI

Ionuț, de la fereastră, privea cum apune soarele. Un mac uriaș acolo, la orizont. De la unul din apartamente venea miros de mămăligă. O fetiță, jos, în stradă, striga : „Nu-i gata !... Nu-i gata !" Adineaori sunase telefonul.

— Ionuț, tu ești ? întrebase Smaranda.

— Eu, Smaranda.

— Nu ieși ? Hai să dăm o fugă pînă la „Ruină" !

Extraordinar, ce voce avea Smaranda ! Mai ales la telefon nimeni nu și-ar fi putut da seama că avea cincisprezece ani. Ai fi putut jura că vorbești cu o fetiță de opt ani.

— Astăzi nu pot, Smaranda.
— De ce, Ionuţ ? Eşti bolnav ?
— Propriu-zis bolnav, nu. Mă doare capul.
— Bine !... Atunci pe mîine.
— Da, pe mîine.

Şi închisese telefonul. De fapt o minţise. Nu-l durea capul, dar pur şi simplu, nu avea chef să se ducă la „Ruină". Prefera să stea acasă şi să privească, de la fereastră, cum apune soarele. Dealtfel, în general, cînd se întorsese de *acolo*, îi plăcea să stea singur. Poate fiindcă *acolo* nu prea avusese prilejul. *Acolo* totul se petrecea în comun. Dormitoare comune, lavabou comun, şi aşa mai departe. Acum, de cînd se întorsese, putea fi şi singur. Singurătatea avea şi ea voluptatea ei. Stimula gîndurile, spăla de uitare amintirile, îl ajuta să descopere farmecul şi neliniştea tăcerilor. Înainte trăise în camera lui fără s-o preţuiască. I se păruse firesc să aibă una, aşa cum mama şi „unchiu" Mitru aveau pe a lor. Dar pe atunci încă nu-l cunoscuse pe Milică. Pe atunci nici nu se întrebase dacă există băieţi care nu au camera lor. Şi nici nu avusese habar ce lucru îngrozitor este să nu ai un interior, care să fie numai al tău. Aflase de la Milică, *acolo*.

Înainte, niciodată nu se întrebase dacă odaia lui este frumoasă sau urîtă, dacă este sau nu curată, ordonată. Se mulţumise doar să ştie că *are* una a lui. Îi fusese însă indiferentă, precum o cameră de hotel. Dar de cînd se întorsese, începuse s-o iubească. Şi o iubea, fiindcă descoperise că era frumoasă, în *mod obiectiv* frumoasă. Era luminoasă, tapetul era odihnitor, mobila nouă. Panorama de la fereastră minunată. Se vedea pînă departe cohorta de blocuri noi, cu faţadele pastelate. La celălalt punct cardinal, opus, cîmpul, şi acolo, undeva, nu prea departe, „Ruina" unde se ducea cu Smaranda să privească trenurile.

Înainte nu vedea dacă în camera lui era dezordine, dacă era praf, sau dacă nu era măturat. De cînd se întorsese, de cînd descoperise că, *obiectiv*, era frumoasă, se străduia să şi arate frumoasă, să nu devină urîtă din motive *subiective*. Şi mai ales îi plăcea să nu lipsească măcar o floare din mica vază pe care o găsise uitată şi prăfuită pe un raft din cămară. În piaţă, la ţigănci, putea cumpăra flori cu bani puţini. Se pricepea să se tocmească. Învăţase atunci cînd stătuse la tata — în anul cînd mama şi „unchiu" Mitru plecaseră numai ei la mare — să se tocmească la sînge cu fructarii, zarzavagiii, precupeţele ce vindeau ouă. De fiecare dată cînd cumpăra flori, lui îşi oprea doar una sau două lalele, unul sau doi bujori, unul sau doi trandafiri. Cele mai multe erau

pentru mama. Mama, prima dată cînd a găsit florile, i-a spus : „Mersi, Ionuţ !" Pe urmă aproape că nu le mai băga în seamă. Dar cînd „unchiu" Mitru îi aducea o floare, mama se îmbujora de plăcere. Totuşi, Ionuţ continua să aibă grijă ca în vasul din dormitorul mamei să fie totdeauna flori proaspete, şi nu numai în văsuţul anacronic şi cu smalţul căzut de pe masa din odaia lui, unde îşi făcea lecţiile.

La el se simţea mai bine decît oriunde. Pînă a nu ajunge *acolo*, de nenumărate ori mama îl certase :

— Nu ai de gînd să te mai aduni de pe drumuri, Ionuţ ?

Acum nu-i mai dădea prilej să-l certe. Acum se „adunase" de pe drumuri în camera lui. Dar se aduna şi în el însuşi : ca să se gîndească, ca să-şi reamintească. Se mira de unde plăcerea aceasta de a-şi reaminti. O plăcere ciudată. Un fel de voluptate dureroasă. Ceva dulce şi amar în acelaşi timp.

Bujorul de la orizont nu mai era bujor : un ochi însîngerat, uriaş şi obosit de moarte, sau poate un incendiu. Ardea, acolo, Troia incendiată de aheii lui Agamemnon.. Acolo, departe, la orizont. Aici în cartier, oamenilor nici nu le păsa de tragedia ce se petrecea la orizont. Mulţi nici nu auziră de Troia. „Nu-i gata !... Nu-i gata !" striga fetiţa. În balcoane, gospodinele ieşiseră să stropească florile din jardiniere. Tot mai mirosea a mămăligă. O maşină opri în dreptul scării B. Un „Fiat 1300" de culoarea petrolului. De culoarea petrolului era şi „Fiat"-ul lui „tanti" Mara. Şi tot 1300. Cu ce mînă sigură conducea „tanti" Mara !

Şi i se lipezi dintr-o dată amintirea călătoriei la Sinaia cu tata şi cu „tanti" Mara, a doua zi, după ce tata îl vestise că avea să se reînsoare.

*

Maşina gonea pe şoseaua asfaltată. „Tanti" Mara la volan. Tata în dreapta lui. Pe bancheta din spate el, Ionuţ, „Tanti" Mara conducea cu o mînă sigură. Dealtfel, făptura lui „tanti" Mara emana siguranţă. Mersul îi era sigur, la fel vocea, ochii, mîinile.

Tata avusese dreptate. „Tanti" Mara era foarte frumoasă. În prima clipă, cînd i-a făcut cunoştinţă, s-a bucurat că este atît de frumoasă. Desigur, mama avea să fie invidioasă că tata se va însura cu o femeie frumoasă. Mai frumoasă decît ea, mai frumoasă decît fusese ea cînd avusese douăzeci şi trei de ani, exact cîţi avea acum „tanti" Mara. Da, mama va fi invidioasă, puţin va suferi chiar. Şi lui îi părea bine că se va întîmpla aşa. Mă rog, să sufere. Nu i-ar părea rău să ştie că, din cînd în cînd, mama suferă, dar nu prea mult. Şi asta numai din cauza

„unchiului" Mitru. Din cauza „unchiului" Mitru se înstrăinase mama de el. Și dacă o simțea înstrăinată, se înstrăinase și el de ea.

— Îți place să mergi cu mașina? îl întrebă „tanti" Mara.

— Îmi place!

Tata întoarse capul spre el și-i zîmbi. Îi zîmbi și el. Zîmbetul tatii era parcă sfios, și el dori să-l îmbrățișeze. De cînd porniseră cu mașina simțise de mai multe ori dorința de a-l îmbrățișa.

„Să fie oare din cauza ei?" se întrebă, neputîndu-și dezlipi ochii de pe șuvițele de păr negru, pe care vîntul i le flutura de-a lungul tîmplelor.

„Tanti" Mara i-a găsit la micul dejun.

— Încă nu sînteți gata, leneșilor?

— Gata, Mara, sîntem gata. Uite, el e Ionuț...

„Tanti" Mara îl învălui într-o privire distratră, dar amabilă, așa cum amabil îi fu și zîmbetul.

— Un băiat drăguț. Seamănă mult cu tine, George! Sper că ne vom înțelege.

— Ea e Mara, Ionuț! Tanti Mara, ținu să-i explice tata, parcă puțin jenat.

De fapt, acum, a simțit Ionuț, pentru prima dată, dorința de a-l îmbrățișa. Îl iubea pe tata tot timpul. Dar numai în anumite împrejurări era conștient cît de mult îl iubește.

— Vrei, Mara, o cafea?

— Cînd pleci la drum, o cafea în plus nu strică. Dar numai dacă te pricepi s-o prepari repede. Nu vreau să întîrziem.

— Ți-o prepară Ionuț imediat. E un artist. Nu-i așa, Ionuț?

— Cum o doriți: mai amară sau mai dulce?

— Mai amară.

Și îi zîmbi. De cîte ori se uita la el și privirile li se încrucișau, „tanti" Mara îi zîmbea. În mod automat îi zîmbea și el. Îi zîmbea și el pentru că observase că ori de cîte ori își zîmbeau, tata părea mulțumit. Cînd tata era mulțumit, clipea din ochi mărunt, într-un fel tare simpatic. Tata era mulțumit, clipea în felul acela simpatic, dar nu-și dădea seama că, de fapt, zîmbetul amîndurora era automat. Nu „tanti" Mara, ca ființă îi zîmbea, ci zîmbetul, cuta aceea abia perceptibilă, acea mișcare reflexă a pielii din colțul gurii, care nu avea nici o legătură cu ceea ce era „tanti" Mara. Da, zîmbetul lui „tanti" Mara era un act reflex ce acționa în anumite împrejurări și care nu avea nici o importanță pentru ea, așa cum dealtfel nu avea nici pentru el. Doar și el cînd zîmbea,

parcă nu el îi zîmbea, ci pur și simplu mușchiul din colțul gurii, ce se contracta într-un anumit mod, fără să-l angajeze în vreun fel sufletește.

Și doar mult ar fi vrut ca „tanti" Mara să-i fie simpatică, s-o iubească numai și numai fiindcă o iubea tata. Din păcate, n-o putea iubi. În schimb, de cînd o cunoscuse, mereu simțea nevoia să-l îmbrățișeze pe tata, ca și cînd abia acum descoperise cît de mult îl iubește. De ce n-o putea iubi, nu-i era foarte clar. În orice caz, oamenii mari îi puneau probleme mai greu de rezolvat decît cele din cartea de aritmetică.

La început i-a fost greu să înțeleagă de ce mama fusese pentru tata „mica mea păsăruică", tata pentru mama „dragule", și într-o zi tata să-i spună mamei un cuvînt urît, al cărui înțeles îl aflase abia la școală, investigînd printre băieții mai mari, iar mama mereu să-l certe și să-i spună că îl disprețuiește. Fusese aceasta o problemă, care mult timp i se păruse de nerezolvat. A putut-o descurca pînă la urmă, dar abia după ce tata a plecat de acasă, abia după ce a venit să locuiască la ei „unchiu" Mitru. Abia atunci, cînd a observat că mama se uită la noul ei soț așa cum îl privise pe tata cît timp el fusese „dragule" a înțeles că tata și mama au început să se certe, să-și spună cuvinte urîte și să sfîrșească prin a se despărți cînd între ei n-a mai existat dragoste. Dar și cuvîntul acesta „dragoste" a constituit o problemă greu de rezolvat. Cum se face că doi oameni, care țin atît de mult unul la altul, într-o zi încetează să se mai iubească? Ce se întîmplă cu ei? De ce li se stinge dragostea precum lumînările? Dar a rezolvat și această problemă, și tot atunci, cînd a venit să locuiască la ei „unchiu" Mitru. Oamenii mari, bărbați și femei, încetau să se mai iubească cînd începeau să țină la altcineva. De pildă, tata încetase să mai fie pentru mama „dragule" de cînd ea începuse să-l iubească pe „unchiu" Mitru. Dar pentru tata, cînd încetase mama să mai fie „mica mea păsăruică"? Desigur, că atunci cînd o cunoscuse și începuse s-o iubească pe „tanti" Mara. Dar pînă atunci? Trebuia să presupună că pînă atunci încă o mai iubise? După toate probabilitățile, da. Dar în cazul acesta înseamnă că acela care continuă să iubească și după ce, la celălalt, dragostea încetează, suferă și încă mult. Așa ajunse să înțeleagă, pe de o parte, că oamenii mari nu se iubesc pentru totdeauna, iar pe de alta că, atunci cînd dragostea se stinge la unul, nu în mod automat încetează să mai existe și la celălalt. Cu alte cuvinte, descoperi că dragostea poate fi și izvor de suferință.

Ionuț mai înțelese că atunci cînd oamenii mari se iubeau, totul era bine, iar cînd nu se mai iubeau începeau să se mintă, să se urască, să

se jignească reciproc și, în cele mai multe cazuri, să sfîrșească prin a se despărți, așa cum procedaseră tata și mama. Totuși se vede că oamenii mari nu puteau trăi fără dragoste, de vreme ce o dragoste moartă însemna nașterea alteia.

Pînă în dimineața cînd o cunoscuse pe „tanti" Mara fusese convins că rezolvase complicata problemă a dragostei dintre bărbați și femei. Dar după ce o cunoscu, își dădu seama că lucrurile erau și mai complicate. În timp ce mașina gonea spre Ploiești, stînd pe bancheta din fund, singur, din nou începu să examineze datele problemei :

Va să zică, la baza relațiilor dintre un bărbat și o femeie stătea dragostea, iubirea. Cînd un bărbat și o femeie se iubesc, el devine „dragule", iar ea „mica mea păsăruică". Cînd însă încetează să se mai iubească, ea se transformă în cuvîntul acela urît, al cărui înțeles îl aflase abia la școală, iar el un om vrednic de dispreț. Dar cum oamenii nu pot trăi fără dragoste, din cenușa unei iubiri moarte renaște o alta. Dar așa cum dragostea nu moare concomitent la amîndoi partenerii, noua dragoste de asemenea nu se naște în același timp. Pînă aici totul i se părea clar. Dar înceta să mai fie așa dacă se gîndea la relațiile ce se stabiliseră între tata și „tanti" Mara. Tata sigur că o iubea pe „tanti" Mara. În schimb, era tot atît de sigur că „tanti" Mara nu-l iubea. „Tanti" Mara nu se uita la tata așa cum se uitase tata la mama pe vremea cînd fusese „mica mea păsăruică", sau cum se uita acum mama la „unchiu" Mitru. „Tanti" Mara se uita la tata așa cum se uita „unchiu" Mitru la mama. Or, „unchiu" Mitru sigur că n-o iubea pe mama.

Sigur ? De unde această siguranță ? Nu cumva se înșela ? Nu se înșela. Doar el *studiase* privirile oamenilor mari. Studiase privirile soților și soțiilor din blocul lor, studiase privirile perechilor din parc, la cinematograf, ale celor ce se plimbau pe stradă. Studiase și ajunsese la concluzia că bărbații îndrăgostiți se uitau la partenerele lor așa cum se uita tata la „tanti" Mara, iar femeile îndrăgostite așa cum se uita mama la „unchiu Mitru. Cu alte cuvinte, ajunsese să-și dea seama că oamenii se iubesc și după felul cum se privesc. Bazat pe această constatare, acum, cînd „Fiatul" gonea cu o sută de kilometri pe oră, Ionuț se întreba în ce categorie trebuie încadrați oameni ca „unchiu" Mitru sau ca „tanti" Mara ? „Unchiu" Mitru n-o iubea pe mama, și totuși se însurase cu ea. „Tanti" Mara nu-l iubea pe tata, și, cu toate acestea, acceptase să se mărite cu el. De ce ? De ce, apoi, „unchiu" Mitru o mințea pe mama că o iubește, de ce „tanti" Mara, la rîndul ei, îl mințise pe tata că-l iubește ?

— Ionuț ! se auzi strigat.

— Da, „tanti" Mara.

— Curînd ajungem la Ploiești. Ai să-i cunoști pe tanti mare, mama mea, pe unchiu-bătrîn, tatăl meu. Să știi că atunci cînd ai să vrei, ai să te poți duce la ei să stai o săptămînă, două. Lor are să le facă plăcere. Dar, bineînțeles, numai dacă va fi de acord și maică-ta.

Ionuț voi să răspundă ceva, dar nu-i veni nimic în minte. Se mărgini doar să zîmbească, exact în clipa cînd tata întoarse capul spre el, și numai ca să-i facă acestuia plăcere.

Pe urmă, cînd tata nu se mai uită la el, începu din nou să se gîndească. „Dacă «tanti» Mara nu-l iubește, de ce se mărită cu tata? Cît timp tata fusese pentru mama «dragule», ea avusese grijă de el. Pe urmă, cînd a încetat să-l mai iubească, nu i-a mai păsat de el. Nu s-a mai îngrijit să aibă măcar cămăși curate. Asta însemna că și «tanti» Mara, de vreme ce nu-l iubea, îl va neglija ?"

Șuvițele de păr ale lui „tanti" Mara fluturau în vînt. Și cu cîtă siguranță conducea ! Avea mîini frumoase „tanti" Mara. Cu degete lungi și cu unghii roșii, de parcă și le-ar fi muiat în sînge.

— Aprinde-mi, te rog, o țigară ! ceru ea.

Tata îi aprinse una, dar, fiindcă nu era fumător, se înecă și tuși de cîteva ori.

— Uf, domnișorule ! rîse ea de el. N-ai fumat niciodată ?

— În adolescență... din curiozitate. Nu mi-a plăcut și n-am mai încercat.

— Măi, măi, ce băiețaș cuminte am eu !

Tata rîse de gluma ei. Ionuț, în schimb, se înroși. De fapt, tata ar fi trebuit să se înroșească. Fiindcă „tanti" Mara îl jignise, făcîndu-l „domnișor".

„Tăicuțule, tare mult mai țin eu la tine !" îi vorbi în gînd.

Dar tata nu-i auzi gîndul. Vorbea cu „tanti" Mara. Mai precis, asculta ce spune ea, puțin distrat, așa cum îi era obiceiul. „Tanti" Mara îi explica de ce, după părerea ei, motorul „Fiat" era superior motorului „Renault".

La cîteva zile după excursie, mama și „unchiu" Mitru se întoarseră din concediu. Mama era neagră ca fundul ceaunului, „unchiu" Mitru ciocolatiu. Pe mama bronzarea exagerată o urîțise. În schimb „unchiu" Mitru arăta mai tînăr și, după părerea Bîrsănească, mult mai „distins".

În aceeași zi mama telefonă tatii, ca el, Ionuț, să vină acasă.

— Ei, ţi-a fost dor de noi ? îl întrebă ea sărutîndu-l.

— Nu, mamă, nu mi-a fost dor de *voi*. Şi în gînd : „Vreau să spun, mamă, că nu mi-a fost dor de amîndoi".

— Auzi, Mitrule ?

— Aud, dar nu mă mir.

— Desigur, la taică-tu te simţi mai bine. El îţi satisface toate capriciile. Şi casei dacă i-ai da foc, el tot nu ţi-ar spune nimic.

— Într-adevăr, mamă, m-am simţit foarte bine la tata.

— Ingratule !... Răule !... Marş la tine în cameră !

Trecură cîteva zile. Într-o seară, cînd se întoarse de la şcoală, îi spuse :

— Să ştii că taică-tu se însoară.

Tare prost dispusă era mama !

— Ştiam !

— Ştiai şi mie nu mi-ai spus nimic ! se revoltă ea, străfulgerîndu-l cu o privire rea.

— Nu mi-am închipuit, mamă, că te-ar putea interesa, minţi el. Dinadins nu-i spusese, să-i facă în ciudă.

— Chiar că nu mă interesează. Totuşi erai obligat să mă informezi şi pe mine, ca să n-o aflu de la alţii.

— Trebuie să se însoare, mamă ! Nu spuneai tu că oamenii, dacă se despart, trebuie să-şi refacă viaţa ?

— Da, bineînţeles ! Sînt chiar foarte bucuroasă. Adică... vreau să spun că aş fi tare bucuroasă pentru el, dacă nu mi-ar fi teamă că a făcut o alegere nu prea fericită.

— Şi de ce crezi asta ? E foarte frumoasă, o lăudă el, bănuind că aceasta nu-i va face plăcere.

— O cunoşti, va să zică !

— Da ! Am fost toţi trei cu maşina la Sinaia. Are un „Fiat 1300", continuă el s-o laude.

— E tînără, e frumoasă, chiar prea tînără şi prea frumoasă pentru taică-tu.

— De ce vorbeşti aşa despre el ? Crezi că nu merită să se însoare cu o femeie frumoasă, ca „tanti" Mara ?

— Aşa ! Văd că şi pe tine te-a cucerit !

„Nu pot s-o sufăr, mamă ! O urăsc. Fiindcă nu-l iubeşte pe tata. Şi, săracul de el, are atîta nevoie să fie iubit de cineva !"

Dar aşa, numai în gînd îi vorbi. Mama nu trebuia să afle că „tanti" Mara nu-l iubeşte pe tata.

— E foarte simpatică, mamă, și cred că îl iubește mult.

— Așa crezi tu? Se mărită cu el ca să primească buletin de București. Lasă că am aflat eu!

O clipă inima lui încetă parcă să mai bată.

Va să zică asta era! „Tanti" Mara se mărită cu tata numai ca să capete buletin de București. Mai mult ca sigur că informația mamei era exactă. Parcă el nu observase că nu ține la tata!

„Uf, tată, tăicuțule, mare zăpăcit mai ești!" îl căină, simțind o dorință aprigă de a-l avea aproape, ca să-l îmbrățișeze și să-i spună cît de mult îl iubește.

Totuși, față de mama nu se dădu bătut.

— „Tanti" Mara să știi, mamă, are un suflet ales. Cine ți-a spus că se mărită cu tata numai ca să primească buletin de București te-a mințit. Trebuie că e vreo cață, vreo mahalagioaică.

— Bine!... Bine!... Vom vedea noi pînă la urmă.

La atîta s-a rezumat discuția dintre ei.

Trecură cîteva săptămîni. Trecură, deci, și cîteva duminici. Duminicile erau zile cînd, în mod obișnuit, se vedea cu tata, zile așteptate cu multă nerăbdare. Dar din patru duminici numai într-una singură tata și-a putut face timp și pentru el.

Îi telefona de fiecare dată sîmbătă seara, la ora cînd știa că va răspunde el la telefon.

— Ionuț, eu sînt, tata. Știi, mîine nu putem să ne vedem.

— Nu-i nimic, tată. Ne vom vedea duminica viitoare.

— Nu ești supărat, Ionuț?

— Nu, tată!

— Atunci te pup. Te sărută și Mara.

Sîmbăta următoare iarăși îi telefona:

— Îmi pare rău, Ionuț, dar nu ne vom putea vedea nici duminica asta. Sîntem invitați la Ploiești, la părinții Marei. Nu ești supărat, Ionuț?

— Deloc, tată! Trebuie să vă duceți dacă v-au invitat.

— Nu-i așa? Atunci la revedere, Ionuț. Pe duminica viitoare!

— Pe duminica viitoare, tată.

Dar în curs de două luni numai de două ori a venit să-l ia la plimbare. Odată, cînd l-a răzbit dorul, s-a dus el la tata.

— Treceam întîmplător pe stradă și am urcat pentru o clipă să te văd. Poate vă deranjez?

— Da' de unde ! Ai făcut foarte bine că ai venit să ne vezi. Nu-i așa, Mara ?

— Bineînțeles !

Și îi zîmbi. Se purtă amabilă cu el și, la plecare, îi ceru să mai vină. Cu toate că nu avea ce să-i reproșeze, totuși își propuse să nu se mai ducă pe la ei, oricît de mult îl va mistui dorul de taică-su. Și asta numai din cauză că „tanti" Mara îi zîmbea foarte des. De fiecare dată, cînd se uita la ea, îi zîmbea. „Zîmbet ca la fotograf", își spunea. Tata era fericit cînd o vedea că-i zîmbește. Interpreta zîmbetul ca un semn de simpatie din partea ei, o străină, față de copilul său. Dar tata era un „mare zăpăcit", cu buzunarele sacoului totdeauna deformate de cărțile de care nu se despărțea niciodată. Tata, „marele zăpăcit", vedea zîmbetul, dar nu sesiza că, în timp ce „tanti" Mara zîmbea, ochii ei rămîneau străini, indiferenți. Dar pe el nu-l putea înșela cu zîmbetul ei „ca la fotograf". Și fiindcă nu-l putea înșela, își propuse să nu se mai ducă pe la ei.

În duminica următoare tata îi dădu întîlnire la Universitate, lîngă ceas. Cînd ajunse, îl găsi așteptîndu-l.

— Am întîrziat, tată !

— N-ai întîrziat deloc. Eu am venit mai devreme. Ei, ce program propui pe ziua de astăzi, Ionuț ?

— Nu știu. Eu sînt tare bucuros să te văd. Mi-e indiferent ce facem. Principalul este că sînt cu tine.

Tata se întunecă și oftă :

— Am fost foarte ocupat, Ionuț. Am lucrat și duminica acasă. Ești supărat tare ?

Și fiindcă, vorbindu-i, evita să se uite la el, înțelese că mințea. Dar tata nu știa să mintă. Se înroșise pînă în vîrful urechilor, ca un băiat mic prins cu lecția neînvățată.

„Tăicuțule, tare mai ești tu zăpăcit ! Nici măcar nu știi să minți."

— Nu, tată, nu sînt supărat ! Parcă eu nu știu că numai fiindcă ai fost foarte ocupat nu ne-am putut vedea ?

— Vrei, Ionuț, să mergem la Băneasa ? Stăm acolo toată ziua. Vrei ?

— Și seara vom asculta privighetorile ?

— Se poate altfel ?

— Atunci e în regulă, tăicuțule !

Tata se însenină puțin. Îl apucă de mînă, trecură strada cînd stopul fu pe verde.

„Mă ţine de mînă, de parcă aş fi un băiat mic. Chiar dacă nu mă mai vede în fiecare duminică, tata mă iubeşte. «Tanti» Mara n-a izbutit să-l facă să se răcească de mine, aşa cum s-a întîmplat cu mama din cauza «unchiului» Mitru."

După ce trecură strada, tata îşi petrecu braţul pe după umerii lui. Tare mult îi plăcea să-i simtă braţul petrecut pe după umeri ! Se simţea mai înalt, de parcă ar fi crescut pe neaşteptate.

Tata privea distrat lumea de pe stradă şi zîmbea vag. Era frumos cînd zîmbea şi cînd privea trecătorii fără să-i vadă. Totuşi „tanti" Mara nu-l iubea.

„De ce nu l-o fi iubind «tanti» Mara ?" se întrebă, oftînd.

Şi pentru cîteva clipe mîhnirea din sufletul său, asemenea unui nor, se călători sus de tot, întunecînd strălucirea soarelui.

Ajunseră la staţia de troleibuze. Dacă îl lăsa pe tata să ia iniţiativa urcatului în troleibuz, sigur că aveau să scape cîteva pînă cînd să izbutească să se urce. Aşa se întîmpla totdeauna. Tata nu ştia să se „înghesuie", să se descurce.

— Aşa sînt eu, Ionuţ. Mie totdeauna mi-au mîncat cîinii din farfurie, recunoscuse el odată, zîmbind stînjenit.

De data asta se hotărî să acţioneze el.

— Ţine-te după mine, tată !

Şi, apucîndu-l strîns de mînă, izbuti să se urce mai întîi pe scară, apoi să pătrundă înăuntru, trăgîndu-l după sine.

— Uf, iată-ne urcaţi !

— Bravo, Ionuţ ! Văd că ştii să te descurci, nu glumă. Nădăjduiesc, măi băiete, că şi în viaţă, mai tîrziu, ai să te pricepi să răzbeşti, la fel de uşor.

— Ştiu, tată ! Trebuie neapărat ?

— Trebuie, Ionuţ. Un proverb din bătrîni spune : Dumnezeu îţi dă, dar nu-ţi vîră în traistă.

La sfîrşitul zilei, făcînd bilanţul, ar fi trebuit să se declare mulţumit. Fuseseră la grădina zoologică, mîncaseră la „Parcul privighetorilor", se plimbaseră prin pădure şi, după apusul soarelui, ascultaseră, fermecaţi, concertul privighetorilor. Cu toate acestea, nu se putuse bucura cu adevărat, de vreme ce tata fusese tot timpul altfel ca de obicei. Parcă preocupat, parcă neliniştit. Parcă voia să-i spună ceva, dar, din anumite motive, ezita.

La masa de prînz băuse singur o sticlă de vin. Din cauza vinului privirile i se împăienjeniră şi de aceea ochii păreau şi mai trişti.

În schimb, deveni mai vorbăreț :

— Să știi Ionuț, că nu mulți băieți de vîrsta ta sînt ca tine.

— Dar cum sînt, tată ?

— În primul rînd ești inteligent. Și știi cum am constatat asta ?

— Nu !

— Ești inteligent fiindcă nu vorbești mult. Vreau să spun că nu vorbești mult în afară, cu alții. În schimb vorbești mult cu tine. Așa-i, Ionuț ?

— Nu știu, tată ! Nu mi-am dat seama.

Tata nu-l crezu. Rîse îngăduitor :

— Tu nu știi, dar eu știu. Și nu știi, fiindcă tu nu poți vedea cum privesc ochii tăi. Ai niște ochi, măi Ionuț !... Tu știi ce-i aia nictalopie ?

— Știu. Însușirea de a vedea și noaptea.

— Exact !... Ei bine, Ionuț, ochii tăi au o însușire pe care n-o au ochii tuturor oamenilor.

— Dar eu nu văd noaptea, tată.

— Stai puțin ! Desigur, nu ești nictalop. Nici n-am vrut să spun asta. În schimb ochii tăi au o altă însușire, pe care aș numi-o „vitalopie". Îți dă prin minte, Ionuț, ce ar putea să însemne cuvîntul ăsta „vitalopie" ?

— Habar n-am, tată.

— Dar pe latinește știi ce înseamnă substantivul *vita* ?

— Abia într-a noua facem latina, tată.

— Atunci să-ți spun eu : înseamnă viață. *Vita-vitae*. Substantiv feminin, de declinarea întîi, iar *ops*, pe grecește, ochi. Combinînd aceste două substantive, a ieșit unul nou : „vitalopie". Deci, „vitalopie" ar însemna facultatea pe care o au ochii tăi de a vedea acea parte a vieții care nu se vede cu ochi obișnuiți.

Și tata începu să rîdă încetișor, ca și cînd descoperirea făcută îl amuza foarte mult.

„Trebuie că tata s-a cherchelit", își spuse el.

— E clar, Ionuț ?

— Nu prea, tată.

— Cum, Ionuț, chiar nu înțelegi ?

— Nu ! recunoscu el.

— Atunci să-ți explic de ce cred eu că ochii tăi au însușirea de a fi „vitalopi".

— Ce caraghios sună cuvîntul ăsta, tată !

— Se poate. Dar exprimă o realitate, cum ai să te convingi imediat. Află, Ionuț, că ochii tăi nu privesc. Ochii tăi cercetează. Și pentru că ei cercetează și nu se mulțumesc doar să privească, observă, sesizează și

ceea ce oamenii obișnuiți, care se mărginesc să privească, nu bagă de seamă. Acum ai înțeles, Ionuț ?

— Dacă ei cercetează, cum spui, și nu se mărginesc doar să privească, n-ar trebui să știu și eu, tată ?

— Mai tîrziu ai să știi. Deocamdată ești la vîrsta cînd n-ai cum să-ți dai seama de aceasta. Ține minte ce-ți spun, Ionuț ! Mai tîrziu ai să fii conștient de această însușire cu care te-a înzestrat natura.

— Zău, tată, dacă n-au fost împrejurări cînd am invidiat pe alți colegi pentru spiritul lor de observație. Și dumneata, care pretinzi că eu...

— Mi-e teamă, Ionuț, că tu confunzi spiritul de observație cu perspicacitatea. Aceia poate că dovedeau, în împrejurările respective, că sînt perspicaci. Și asta e cu totul altceva. Cel perspicace se caracterizează printr-o înțelegere orizontală a lucrurilor și se referă la fenomenele materiale ce ocupă un loc în spațiu. Pe cînd cel înzestrat de natură cu spirit de observație are o viziune verticală și în adîncime asupra orizontului sufletesc omenesc.

— Și e bine sau rău pentru cel care are spirit de observație ?

— Iată o întrebare inteligentă, Ionuț ! Va să zică vrei să știi dacă este noroc sau neșansă să fii înzestrat de natură cu o asemenea însușire ?

— Da tată !

— Vezi, tocmai de aceea am spus că e o întrebare inteligentă. Din zece băieți de vîrsta ta, nu știu dacă vreunuia i-ar fi trecut prin minte să pună o asemenea întrebare. Nu știu, de asemenea, dacă tu, întrebînd, ți-ai dat seama cît este de importantă. Probabil că nu. Ea totuși rămîne o întrebare inteligentă. Întrebarea ta, altfel formulată, ar suna așa : Cel înzestrat de natură cu o asemenea însușire se poate considera un om norocos ? Cu alte cuvinte, însușirea aceasta îl face pe om mai fericit ? Te-ai gîndit la așa ceva cînd m-ai întrebat, Ionuț ?

— O, nu, tată ! Te-am întrebat... așa... fiindcă mi-a venit în minte. Dar dacă asta se înțelege, atunci să-mi răspunzi, tată, ca și cînd m-aș fi gîndit să te întreb dacă e bine pentru cineva să vadă și ceea ce oamenii ceilalți, în mod obișnuit, nu bagă de seamă.

— În regulă, Ionuț ! Numai că răspunsul nu-i mai puțin complicat decît întrebarea. Dacă spun : „Ionuț e și bine, dar e și rău", nu prea te-am lămurit, așa-i ?

— Deloc, tată !

— De aceea, haide să pornim de la un caz concret : de la tine. Ți-am spus că ochii tăi au falcultatea de a vedea și acea parte a vieții care nu

se vede cu ochii obișnuiți. Este o însușire destul de rară, Ionuț, să știi. Ochii tăi sînt lentilele de care sufletul tău se folosește ca să vadă și ceea ce scapă neobservat celorlalți oameni. Legat de aceasta, aș vrea să-ți pun o întrebare: Ce-ai vrea să te faci cînd vei fi mare?

— Încă nu m-am gîndit, tată, niciodată pînă acum.

— Foarte bine! Mai ai timp. Și îți dau un sfat. Să nu-ți spui niciodată: „Vreau să mă fac inginer, medic, profesor!" numai fiindcă ți-a spus unul sau altul că e bine să fii inginer, ori medic, sau mai știu eu ce, gîndindu-te la eventualele avantaje. Tu să aștepți pînă vei descoperi care este adevărata ta chemare. Și atunci cînd vei fi absolut sigur, să ai curajul să-ți urmezi chemarea, oricît de greu ar fi acest lucru și indiferent de sacrificii. Și acum să revin la ceea ce spuneam mai înainte, acum după recomandarea pe care ți-am făcut-o nu de dragul recomandării, ci ca un punct cîștigat în discuția noastră. Trebuie să știi că există mai multe profesiuni pe care pot să și le apropie cei ale căror suflete, deosebite, se folosesc de ochi ca de niște lentile, spre a vedea și ceea ce scapă neobservat celorlalți oameni. Una dintre ele — cea mai nobilă — este profesiunea de scriitor. Gîndindu-mă la tine, Ionuț, mă întreb dacă nu cumva tu, care în mod cert posezi asemenea lentile, nu ești sortit să ajungi, cîndva, un mare scriitor.

— Eu, tată? întrebă, și de uimire rămase cu gura căscată.

— Tu, Ionuț, tu! Dar să fim înțeleși. Nu pun mîna în foc că neapărat așa se va întîmpla. Dar în mod cert ai însușirea esențială: un extraordinar spirit de observație care nu se irosește în afară, printr-o pălăvrăgeală sterilă, ci se înmagazinează în interior, constituind, eventual, rezervorul creațiilor viitoare. Și dacă la aceasta se adaugă și harul, adică talentul, atunci sigur vei deveni scriitor.

— Da' de unde, tată! protestă el. Cînd trebuie să fac pentru școală o compoziție sau o lucrare de sinteză, transpir de șapte ori și niciodată nu iese grozavă. Pe cînd Smaranda face niște compoziții de-ți vine să aplauzi după ce le asculți.

— Asta nu dovedește nimic, Ionuț! Numai puțini dintre scriitori, și nu dintre cei mai mari, făceau ca elevi compoziții frumoase. Băieții, de la o anumită vîrstă, încep să-și schimbe vocea. Dar nu există o anumită vîrstă cînd talentul începe să se manifeste. Așa că, în ciuda îndoielilor tale, eu nu exclud posibilitatea ca tu să ajungi cîndva scriitor. Într-o zi vei simți nevoia să iei cunoștință de ceea ce există în tine, ca experiență de viață acumulată, interpretînd-o prin optica ta personală. Înțelegi, Ionuț?

— Da, tată!

În realitate, chiar foarte bine nu înţelegea. Era însă în aşa măsură convins că tata se înşela presupunînd că va ajunge cîndva scriitor, încît nu simţea nevoia să ceară explicaţii suplimentare spre a lămuri.

— Prin optica ta personală, neapărat prin optica ta personală, Ionuţ! Altfel înseamnă pierdere de vreme. Ei, dar tot nu ţi-am răspuns la întrebare, şi probabil eşti nerăbdător să afli răspunsul. Nu?

— Da, tată! minţi el.

Confirmase în mod mecanic. Tata făcuse atîtea digresiuni, încît uitase pur şi simplu la ce întrebare ar fi trebuit să capete răspuns.

„Uf, tăicuţule, săracule, trebuie că te-ai magnetizat rău de tot!" îl certă în gînd, cu duioşie.

— Păi, da! Încă nu ţi-am explicat de ce pe de o parte e bine să vezi şi ceea ce, în mod obişnuit, ceilalţi oameni nu văd, iar pe de alta este rău. Dar acum, după precizările pe care le-am făcut, răspunsul a devenit simplu. Iată-l: Este bine, mai întîi, numai şi pentru simplul fapt că, de vreme ce poţi vedea mai mult decît ceilalţi oameni, înseamnă că ai un instrument de cunoaştere superior acestora. Este bine, în al doilea rînd, fiindcă, avînd facultatea de a vedea mai mult decît ceilalţi, ai în acelaşi timp posibilitatea de a-i face să vadă şi acele aspecte ale realităţii pe care ei, cu propriile lor instrumente de cunoaştere, nu sînt în stare, deşi doresc teribil de mult. Şi tocmai în aceasta constă nobila misiune a unui adevărat scriitor. Să ştii, Ionuţ, pînă acum au existat multe genii care au adus omenirii asemenea servicii. Dar cel mai mare dintre toţi, încă neegalat, a fost bătrînul Will. Vreau să spun Shakespeare. Desigur, ştii cine a fost Shakespeare, nu-i aşa, Ionuţ?

— Ştiu, tată! Am văzut la cinematograf *Hamlet* şi *Richard al III-lea.* Smaranda mi-a povestit subiectul piesei *Romeo şi Julieta.*

— Foarte bine, Ionuţ. Sînt convins că într-o zi nu ai să te mai mulţumeşti să ţi se povestească piesele bătrînului Will, ci ai să începi să le citeşti. Are să merite osteneala, Ionuţ. E încă cel mai mare scriitor al lumii. După el vine Dostoievski. Şi pe el într-o zi ai să-l citeşti şi ai să-l iubeşti, sînt sigur. Şi acum să-ţi spun de ce e şi rău să vezi ceea ce, în mod obişnuit, oamenii ceilalţi, cei mai mulţi, nu văd. Fiindcă omul înzestrat cu un asemenea dar nu poate rămîne doar spectator. Văzînd mai mult decît ceilalţi, suferă mai profund decît ei.

Da, tata îi vorbise atunci ca unui om mare. Poate fiindcă băuse o sticlă de vin. Dar poate nu numai din acest motiv. În definitiv, totdea-

una tata se purta cu el în aşa fel, încît se simţea mai mare decît vîrsta pe care o avea.

După ce-au luat masa, s-au dus să vadă căprioarele. Şi în timp ce priveau gingaşele şi elegantele animale, tata începu să recite încet, parcă pentru sine :

Cerbul ţîşni... clocot din munte,
Şuvoiul picioarelor spre văi adînci.
Cu năluci de crengi, unduind în frunte,
Torentul fugii piere-ntre stînci.

Rămas pe creste cumplitul centaur,
La ochi cu arcul, cată-n zadar.
Domol îl plouă cu sînge şi aur
Înaltul codru de chihlimbar.

— Tată, poezia asta ai compus-o tu ? întrebă el.

— Nu, Ionuţ. Poezia asta a scris-o un mare poet. Îl cheamă V. Voiculescu şi este intitulată *Vînătoare mitologică.*

După ce s-au săturat să se uite la căprioare, au intrat în pădure. Tata a întins fîş-fîşul la umbra unui salcîm înalt.

— Tare mai e răcoare aici, Ionuţ !

— Este, tată. Îmi place aici.

Stăteau unul lîngă altul, culcaţi pe spate, cu mîinile sub cap. Tata închise ochii şi adormi repede. Ce curios somn avea tata ! Aproape nici nu se observa că răsuflă. Şi cînd dormea, pe chip i se aşternea o paliditate ciudată, de parcă ar fi fost muncit de o suferinţă care îl cotropea numai în timpul somnului.

„Trezeşte-te, tată !" îl strigă, dar numai în gînd, puţin speriat că tata dormea un asemenea somn ciudat, somn în care parcă nici nu mai simţea nevoia să răsufle. Pe urmă se linişti. Ar fi voit să doarmă şi el, dar nu izbutea. Adînc mai dormea tata ! Din cînd în cînd ofta prin somn. Şi de fiecare dată cînd ofta, simţea că începe să-l doară inima, atît de mult îi era milă de el. Pesemne ofta, fiindcă, în somn, îl durea capul. Băuse, oricum, prea mult : o sticlă întreagă. Acasă, pînă a nu înceta să fie „dragule", nu venise niciodată beat. Oare să fie adevărat că, atunci cînd omul are necazuri, încearcă să şi le „înece" în băutură ? Dacă era adevărat, atunci însemna că tata avea un mare necaz. Altfel

n-ar fi băut singur o sticlă întreagă. În acest caz, necazul sau necazurile lui porneau numai de la „tanti" Mara.

„Uf, tăicuțule, de ce vei fi fiind tu atît de mare zăpăcit?" îl certă în gînd.

Dar tata continua să doarmă și, din cînd în cînd, să geamă prin somn. Se trezi mult mai tîrziu, abia cînd soarele începea să apună. Îl trezi trilurile privighetorilor. Deschise ochii, îl privi și-i zîmbi. Ochii îi erau limpezi, de parcă nu ar fi dormit defel.

— Mi se pare că am ațipit, Ionuț.

— Așa mi se pare și mie, tăicuțule.

— Tu n-ai dormit, Ionuț?

— Nu!

Ridicîndu-se în capul oaselor, se rezemă cu spatele de trunchiul salcîmului și întrebă:

— Dar ce-ai făcut?

— Te-am privit cum dormi. M-am gîndit la una, la alta...

— Auzi, Ionuț, privighetorile?

Și-l trase lîngă el.

De cînd nu mai stătuse cuibărit la pieptul tatii! De mult, de pe cînd tata mai era „dragule", iar mama „mica mea păsăruică". De bucurie abia mai îndrăznea să răsufle.

Stătură așa, unul lîngă altul, pînă cînd nu mai auziră privighetorile. Abia atunci tata vorbi din nou:

— Aș vrea să-ți spun ceva, Ionuț.

Tresări, inima începu să-i bată mai tare.

„Iată, i-a trebuit tatii o zi întreagă ca să se hotărască."

Apoi tare:

— Te ascult, tată!

— Mai întîi, aș vrea să te întreb dacă mama nu ți-a spus nimic, nimic?

— Nu tată! Ce să-mi spună?

— Ceva în legătură cu tine...

— Nu mi-a spus nimic, tată.

— Știi, Ionuț, mama m-a căutat ieri, ca să-mi spună că, acum, este de acord să vii să stai la mine.

— Adevărat, tată? Grozav de bine îmi pare! se bucură el.

— Numai că acum, Ionuț, acum...

Și nu mai continuă. Era rușinat, stingherit. Dar nici nu era nevoie să mai continue. El înțelese ce voia să spună.

— Înțeleg, tată, acum nu se mai poate.

De fapt, nu înțelegea decît atît : că mama, care se opusese cu atîta înverșunare, acum era de acord să i-l cedeze tatii. Ba nu, mai înțelegea ceva : că tata *acum* nu-l mai voia.

În pădure începuse să se lase întuneric. Întuneric mai mare era în el. Și jale. O jale atît de mare, încît auzea cum plîngea înăuntrul său sufletul în hohote, cu toate că ochii îi erau uscați, fără o lacrimă.

— Vreau să-ți explic, Ionuț... Trebuie să mă înțelegi... Tu știi cît de mult am dorit să te iau cu mine, nu ?

— Știu, tată !

— În speranța că o voi putea convinge pe maică-ta, am mers pînă acolo încît te-am furat... Am insistat, am rugat-o, am amenințat-o, dar n-a fost chip s-o înduplec. S-a încăpățînat, pur și simplu s-a încăpățînat să nu mi te dea.

— De ce, tată, de ce ?

— Nu știu, Ionuț ! Fiindcă vorbim ca între bărbați, pot să-ți spun că n-a vrut, ca să-mi facă mie în ciudă. Totuși, nu trebuia să-i porți pică. Nu trebuia să uiți că e mama ta și că s-a chinuit mult să te crească.

— Știu, tată ! E mama mea, o respect, dar n-o iubesc. Din clipa aceasta n-o mai iubesc.

— Eu sînt convins, Ionuț, că nu-i adevărat ! O spui acum, la supărare...

— Nu, n-o spun la supărare. N-o mai iubesc.

— Atunci nici pe mine nu trebuie să mă mai iubești. Fiindcă explicația pe care am să ți-o dau mi-e teamă că nu are să fie convingătoare pentru tine. Totuși ea se impune ca un imperativ. Tu știi ce-i acela un imperativ ?

— Știu.

— Da, ca un imperativ. Crezi că nu te-aș lua la mine ? Dar acum nu mai este posibil. Cum să stăm trei inși într-o singură cameră ? Mara s-a mutat la mine. Ea nu avea locuință în București.

„Mama spune că s-a măritat cu tine ca să capete buletin de București."

Dar asta o spune numai în gînd. Mai bine și-ar smulge singur limba din gură decît să-l jignească.

— Dacă aș mai fi avut o cameră, Ionuț — continuă tata — sigur te luam. Dar așa... Mara spune că nu e moral să stăm toți trei într-o singură încăpere, și cred că are dreptate. La maică-ta ai unde să înveți, unde să-ți faci temele, poți să te culci și să te scoli cînd vrei, pe scurt,

ai o cameră care este numai a ta. Noi te-am stînjeni. Mara e o ființă sociabilă. Are o mulțime de prietene și prieteni care pică atunci cînd te aștepți mai puțin. Și cînd vin, uită să mai plece. Marei îi plac mult șuetele și nici că-i pasă. Pe mine, însă, drept să-ți spun, prezența lor mă obosește. Închipuie-ți cum te-ai simți tu care, oricum, ești un copil! Te rog să înțelegi, Ionuț, că numai din acest motiv nu te pot lua.

— Înțeleg, tată!

Înțelegea. Înțelegea adevărul-adevărat. Tata spusese că nu era moral să locuiască toți trei în aceeași cameră. Da, era acesta un argument. Dar dacă tata ar dori cu adevărat să stea cu ei, sigur ar găsi o soluție. Cînd plecase de acasă, făcuse rost de garsonieră. O garsonieră în plin centru. Dacă ar vrea să facă schimb, sigur i s-ar oferi un apartament de două camere, dacă nu tot în centru, atunci fără îndoială într-unul din cartierele noi: Balta Albă, Drumul Taberei, Floreasca.

Adevărul-adevărat era altul: „tanti" Mara nu era de acord ca el să vină să locuiască la ei. Ea, numai ea se opusese, numai ea îl convinsese pe tata că ar fi imoral să locuiască toți trei într-o garsonieră. Dar oare îl convinsese cu adevărat? Probabil că nu, de vreme ce-a fost necesar să bea o sticlă întreagă de vin de unul singur și să lase să treacă o zi întreagă pînă să se hotărască să-i vorbească. Categoric nu-l convinsese, de vreme ce tata îi vorbise de parcă ar fi repetat o lecție învățată pe dinafară.

Tata spusese că el, Ionuț, are un spirit de observație dezvoltat și că vede ceea ce nu este dat tuturor oamenilor să vadă. Dacă aceasta era adevărat, atunci sigur că tata evitase să se uite la el numai fiindcă se simțea vinovat. Vorbind de fapt tot timpul, nu făcuse altceva decît încercase să-l convingă de ceea ce el însuși nu era convins.

— Îmi pare bine, Ionuț, că am izbutit să te fac să înțelegi...

— Nici nu era greu, tată. Sigur, ar fi imoral să locuim toți trei într-o singură cameră.

— Nici nu-ți închipui, Ionuț, cît de rău îmi pare...

— Și mie, tată! Dar dacă nu se poate...

— În schimb ne vom vedea în fiecare duminică.

„Au trecut atîtea săptămîni fără să-ți faci timp și pentru mine, tată!"

Mustrarea i-o adresă numai în gînd.

Tare:

— Ne vom distra strașnic, tată! Numai noi doi, tată!

— Și la anul, tu vacanța, iar noi concediul îl vom petrece împreună. Am să vorbesc și cu Mara, se înflăcăra tata.

— Vom merge mai întîi la mare și pe urmă la munte, nu voi Ionuț să-i risipească iluzia.

— Desigur, Ionuț !

— Strașnic mi-ar plăcea să stăm la cabana aceea din Retezat, unde am fost acum doi ani cu mama. Oare cum îi spunea ?

— Pietrele.

— Îți spun eu, tată, că are să fie strașnic !

Capitolul VII

Numai două ore străluciseră soarele în înaltul cerului. După aceea iarăși biruise ceața, năvălind ca niște cohorte de fum alb din toate părțile, asemenea unei armate apocaliptice.

Plecase de acasă aproape de ora prînzului. Dormise toată dimineața un somn liniștit, fără vise. Noaptea, în schimb, avusese coșmare. De nenumărate ori se trezise leoarcă de transpirație, și pe urmă tot de atîtea ori adormise ca să viseze coșmarul. Ultima dată sărise speriat din pat la ora cînd jos, în stradă, „unchiu" Mitru pornea motorul „Fiatului" să plece la slujbă. Mai întîi o conducea pe mama. De aceea plecau de acasă cu un sfert de oră mai devreme.

După ce nu mai auzi motorul, adormi din nou. Somnul fu de data asta liniștit, fără coșmare, odihnitor. Cînd se trezi, la prînz, fiindcă tot îi era somn, se vîrî sub duș, lăsînd să curgă apă pe el pînă începură să-i clănțăne dinții în gură. Dușul îl învioră. Dar avu și asupra moralului său un efect salutar : acum situația nu i se părea chiar atît de disperată. Îi era foame. Mama îi lăsase mîncare, dar lui îi era lene să și-o încălzească. Mîncă în fugă un colț de pîine și cîteva măsline, după care plecă de acasă.

— Unde te grăbești așa, Ionuț ? îl întrebă Bîrsănească de la fereastră — postul ei de observație — pe care nu-l părăsea decît la orele de masă, sau cînd se ducea să se culce.

— Am puţină treabă în oraş, madam Bîrsănescu.

— Grăbeşte-te, Ionuţ, grăbeşte-te! E tîrziu şi tare mi-e teamă că pînă diseară nu ai să izbuteşti să-ţi îndeplineşti norma de tăiat frunze la cîini.

Dintre toate familiile din bloc, Bîrsănească avea limba cea mai ascuţită.

Troleibuzul îl lăsă la *Patria*. Căscă gura la pozele ce anunţau un nou film românesc, pe urmă o porni agale spre Universitate. Înăuntru, la anticariatul de lîngă cinematograful *Republica*, îşi zări tatăl. Răsfoia o carte şi pe figura lui se putea citi o încîntare deosebită, aşa cum se întîmpla ori de cîte ori avea prilejul să descopere un volum care îl interesa.

De cînd nu-l văzuse, îl găsea schimbat. Tata slăbise, tîmplele îi încărunţiseră puţin şi parcă-parcă era un pic palid.

„Trebuie că a fost bolnav!" îşi spuse, dar fără emoţie, doar ca o simplă constatare. De mult nu mai simţea nevoia să-l îmbrăţişeze şi să-i spună în gînd: „Uf, tată dragă, de ce vei fi fiind tu atît de zăpăcit?"

Tatăl său se schimbase în ultimii trei ani. Dar parcă el nu se schimbase cît timp stătuse *acolo?*

Îşi aminti de discuţia pe care o avusese cu mama şi brusc se hotărî să stea de vorbă cu el.

„Poate că m-ar putea ajuta", îşi spuse, dar tare sceptic.

Intră în anticariat. Absorbit de lectură, tata nu-l băgă în seamă chiar şi atunci cînd fu lîngă el.

— Bună ziua, tată!

Cîteva clipe îl privi cu nişte ochi ca de pe altă lume. Cînd, în sfîrşit, îl recunoscu, faţa i se lumină. Dar numai pentru o clipă.

— Ionuţ, tu eşti?

— Eu, tată.

— Va să zică te-ai întors!

— M-am întors, tată.

— Te rog, numai un moment...

Se uită la preţul cărţii pe care o răsfoise, însemnat cu creionul, îşi pregăti banii şi se duse la casă.

— Numai pe asta, tovarăşe Istrate?! se miră responsabilul.

— Pentru astăzi atît. Sînt grăbit.

Ieşiră împreună în stradă. Merseră, alături, fără să-şi vorbească. Din cînd în cînd tata se uita la el cu coada ochiului. Pesemne se mira cît

de mult crescuse în cei trei ani de cînd nu-l mai văzuse. La cei cincisprezece ani ai săi, Ionuţ aproape îl întrecuse în înălţime.

— Cînd te-ai întors, Ionuţ ?

— Sînt două săptămîni, tată.

— Şi eu care n-am ştiut nimic !

— Mama nu ţi-a spus ?

— Mi-a spus că a făcut o cerere ca să te lase acasă. Dar asta mai de mult. Habar n-am avut că te-ai şi întors. Şi tu, tu nu ai venit să ne vezi ?

— Am vrut să trec, dar mereu s-a ivit cîte ceva, se scuză el din vîrful buzelor.

— Aşa ! (Dar era sigur că nu-l crede.) În orice caz, e frumos din partea ei că s-a zbătut să te aducă acasă.

— Şi din partea „unchiului" Mitru. Cred că numai datorită relaţiilor lui cazul meu a putut fi soluţionat atît de repede.

— Şi dintr-a lui, bineînţeles. Chiar dacă nu te simpatizează, totuşi trebuie să recunoşti că, cel puţin în acest caz, a făcut ceva pentru tine. N-am dreptate ?

— Pentru mine... pentru el... pentru ei, mai ales.

— Nu înţeleg ce vrei să insinuezi, Ionuţ !

— Îl deranja că mă aflam *acolo.*

— Crezi ?

— Nu-i plăcea să se ştie la el la birou că fiul său vitreg a fost trimis *acolo.*

— Dacă vrei să-mi cunoşti părerea, cumva avea dreptate, Ionuţ. Nu a fost plăcut pentru maică-ta, pentru mine...

— Ştiu, tată !

Şi în gînd :

„V-a fost atît de neplăcut, tată, ţie şi mamei, încît timp de trei ani nu aţi venit o dată *acolo* să mă vedeţi."

— Îmi pare tare bine că eşti acum acasă !

— Dar dumneata, tată, ce faci ? Eşti bolnav ?

— Nu ! Dar ce te face să crezi că sînt bolnav ?

— Atunci ai necazuri ?

— Nu mai multe ca de obicei. În definitiv, într-un fel sau altul, fiecare om are necazuri. Dar de ce presupui că am necazuri ?

— Te găsesc schimbat. Dar, dacă nu eşti bolnav şi nu ai necazuri, înseamnă că m-am înşelat.

— Îţi spun că nu sînt bolnav, şi necazuri, în afară de acelea cauzate de tine, altele nu am avut.

— Dar, tată, în ultimii trei ani nu ţi-am mai dat motive să te plîngi de mine. Presupun că te-ai interesat *acolo* şi ţi s-a spus că m-am purtat bine.

— Da, m-am interesat, se grăbi el să confirme, înroşindu-se, fiindcă nu se interesase. Şi adăugă imediat: Dealtfel, dacă te-ai fi purtat rău, nu-ţi dădeau drumul. Şi acum ce ai de gînd, Ionuţ?

— Tată, trebuie să mă ajuţi!

Poate că de data asta tata l-ar putea ajuta. Poate...

— Bineînţeles că vreau să te ajut. Spune-mi numai ce trebuie să fac pentru tine!

— Tată, „unchiu" Mitru şi mama — fiindcă vrea „unchiu" Mitru — s-au hotărît să mă dea să învăţ meseria de ceasornicar. Şi eu nu vreau, tată! Vreau să urmez liceul.

— Şi doreşti să te prezinţi la examenul de admitere în clasa a noua?

— Da, tată. La toamnă.

— Toamna sînt al naibii de puţine locuri. Acolo aţi învăţat ceva carte, sau ai pospăit-o numai?

— Am fost şi *acolo* primul în clasă.

— În cazul acesta ai şanse să reuşeşti la examen. Dealtfel, pînă la toamnă ai tot timpul să te pregăteşti. Poate că e nevoie să iei lecţii la matematică o dată sau de două ori pe săptămînă... Plătesc eu profesorul, Ionuţ.

— Nu-i nevoie, tată!

— Atunci poate la gramatică! Am auzit că la examen se cere gramatică, nu glumă.

— Nu mi-e teamă, tată, nici la gramatică! Dacă mă prezint la examen reuşesc.

— Şi mamă-ta de ce ţine să facă din tine ceasornicar?

— Nu atît mama, cît „unchiu" Mitru. El a influenţat-o şi pe ea.

— Poate nu crede că ai să reuşeşti la examen?

— Nu ştiu, tată! Poate numai fiindcă e rău, fiindcă mă urăşte. Sigur, tată, că nu-mi vrea binele. El doar îşi dă seama cît de mult doresc să învăţ.

— Mă bucur cînd te aud vorbind astfel, Ionuţ.

— Tată, tu mă crezi în stare să reuşesc la examen, oricît de puţine locuri vor fi la toamnă?

— Te cred, Ionuţ !

— Atunci ajută-mă, tată ! Vorbeşte cu mama. De fapt... nu cu mama. Ea nu mai are voinţă. Mama nu face decît ce spune „unchiu" Mitru. Cu el trebuie să stai de vorbă. Pe el trebuie să-l convingi. Se laudă că o face fiindcă îmi vrea binele. Dar dacă îmi vrea binele, să mă lase să dau examenul de admitere. Dacă nu mă lasă, mă nenoroceşte.

— Bine, Ionuţ, am să vorbesc neapărat cu el ! Dar, în prealabil, am să discut problema şi cu maică-ta. O cunosc bine. Dacă izbutesc s-o conving, pot să te asigur că se va arăta energică.

— Fă, tată, cum crezi că e mai bine ! Numai convinge-o, convinge-i.

— Îţi făgăduiesc, Ionuţ, că de data asta am să mă bat pentru tine. Ai să vezi că am să mă bat pentru tine !

— Să te baţi, tată ! Te rog ! Tu nu ştii ce înseamnă pentru mine examenul acesta.

Şi în gînd :

„Tată, dacă ai şti ce mi s-a întîmplat vara trecută, cînd am fugit de *acolo,* ai înţelege."

Se despărţiră la Universitate.

— Să treci pe la noi, Ionuţ !

— Am să trec, tată. Într-una din zilele acestea neapărat am să trec.

Şi privi în altă parte, ca nu cumva tatăl său să înţeleagă că era o făgăduială mincinoasă.

— În orice caz am să te ţin la curent, Ionuţ. Apoi cu alt ton : Desigur că ai nevoie de nişte bani.

Şi îi strecură în buzunar două hîrtii a douăzeci şi cinci de lei.

— Mulţumesc, tată !

Tata se depărtă şi repede îl pierdu din ochi. El rămase locului, privind distrat puhoiul de maşini ce se scurgea pe bulevard în ambele sensuri. Acum nu mai ştia ce să facă. Plecase de acasă grăbit, deşi nu avea vreo treabă, şi acum îl bătea gîndul să se întoarcă. În ultimul timp de multe ori aşa i se întîmpla : cînd era acasă, voia să fie în oraş, şi cînd ajungea în oraş, plictisit, nu ştia cum să se întoarcă mai repede acasă.

Totuşi, acum, trebuia să-şi omoare timpul. O clipă îi trecu prin minte să ia troleibuzul şi să se ducă să privească, pe furiş, casa unde anul trecut trăise întîmplarea aceea extraordinară, dar nu avu curaj.

„Mai bine mă duc să văd un film."

După ce trecu în revistă pozele din vitrinele tuturor cinematografelor de pe bulevard, optă pentru filmul *Zorba Grecul*, fiindcă juca Anthony Quinn. Anthony Quinn și Kirk Douglas erau actorii lui favoriți. (Filmul *Ultimul tren din Gun-Hil* îl văzuse de opt ori).

Zorba Grecul îl impresionă foarte mult. În scena cînd oamenii din sat hăituiesc văduva, hotărîți s-o omoare, Ionuț nu-și putu înăbuși un geamăt atît de puternic, încît vecinul din stînga întoarse repede capul să-l privească, închipuindu-și că i se făcuse rău. Nu, rău nu-i era, dar îl îneca plînsul de mila femeii ucisă de oamenii unui sat întreg, numai pentru vina de a fi iubit. Iar ceva mai tîrziu a plîns de-a binelea. A plîns la scena cînd femeile din sat, aflînd că Bubulina este pe moarte, năvălesc în casă ca niște păsări de pradă și-i golesc încăperile de mobilă și de boarfe, încă înainte ca bătrîna să-și fi dat duhul.

Plecă de la film așa de tulburat, încît, mergînd pe stradă ca un somnambul, în vreo două rînduri dădu peste oameni. Unul vru să știe dacă este chior, iar altul îl înjură cumplit și îl îmbrînci cu atîta furie, încît numai puțin a lipsit să intre cu capul într-o vitrină.

În Cișmigiu se simțea primăvara numai după cum mirosea pămîntul. Lumina, în schimb, nu era deloc o lumină de primăvară. Era mai curînd o lumină murdară de toamnă tîrzie. Linse de ceață și goale, băncile erau umede. Apele lacului păreau moarte în nemișcarea lor cenușie. Iluzia dispărea numai cînd vreo frunză uscată — pe care vîntul nu izbutise s-o scuture, decît abia acum, primăvara (poate ca să facă loc unui mugur) — desprinsă de pe o creangă scheletică, plutea mai întîi prin aer în zbor dezorientat, ca de pui de vrabie, apoi ameriza pe lac. Numai în clipa aceea, pe o suprafață minusculă, oglinda se înfiora, semn că apa nu era moartă.

Aleile erau pustii, băncile goale, ceața deasă, umedă, rece, tîrîndu-se, rostogolindu-se, plutind ca într-o veritabilă toamnă. Și cu toate acestea se simțea că venise primăvara. Se simțea după cum mirosea pămîntul, după cum ciripeau vrăbiile.

„Vine ea, primăvara, acuși-acuși!" își spuse, așezîndu-se pe o bancă și aspirînd adînc mirosul de pămînt reavăn.

În el murmura molcomă bucuria că primăvara nu este departe. Pe urmă își aminti de film și din nou se întristă. Retrăi scena morții văduvei și din nou se cutremură de oroare. Pe retină i se prinse imaginea băiatului prost, căindu-se deznădăjduit, fiindcă satul omorîse pe acea unică ființă care nu-și bătuse joc de el.

„Băiatul din film semăna — cu cine semăna?" se întrebă.

Își aminti. Da, semăna cu Nucu. Nucu era băiatul pe care îl bătuse rău de tot.

Și dintr-o dată își aminti ce se mai întîmplase după ce tatăl său îi spusese că e imoral să locuiască toți trei într-o singură cameră. El, tatăl său și „tanti" Mara.

*

Tata îl conduse pînă la colțul străzii.

— Să nu fii supărat pe mine, Ionuț !

— Nu sînt, tată.

— Atunci rămînem înțeleși : ne vedem duminica viitoare.

— Da, tată.

— Noapte bună, Ionuț !

— Noapte bună, tată !

De data asta tata nu-l mai îmbrățișă la despărțire. Îi strînse numai mîna, ca unui om mare.

Deși era tîrziu, nu se duse acasă. Se plimbă prin cartier pînă la miezul nopții. Dinadins. Să-l aștepte mama. Să fie neliniștită. Tare mult ar fi vrut să poată muri acum. Dar nu pentru totdeauna. Numai așa, pentru o săptămînă. Și, înainte de a muri, să lase la amîndoi cîte un bilețel : „Din cauza ta, mamă, m-am omorît !" „Din cauza ta, tată, mi-am pus capăt zilelor !" Desigur, l-ar plînge și tata, și mama... Ar avea amîndoi remușcări. Apoi într-o zi să apară și să le spună că n-a murit de-adevăratalea, ci numai a vrut să-i facă să sufere puțin, fiindcă nu se gîndeau decît numai la ei.

Cînd, în sfîrșit, s-a întors acasă, mama îl aștepta. „Unchiu" Mitru se culcase.

— Unde mi-ai umblat pînă la ora asta ?

— Am fost cu tata.

— Ce, chiar nu i-a mai rămas minte deloc ? Să te țină pe tine, un copil, pînă la miezul nopții ? !

— Tata m-a adus pînă la colțul străzii pe la zece. Dar eu am stat pe o bancă. E o noapte frumoasă, mamă !

— Te poftesc, domnule, ca altă dată să nu mai faci una ca asta ! Tu visezi la lună, iar eu stau aici, mă frămînt și-mi trec fel de fel de gînduri prin minte. Apoi cu alt ton : Taică-tu ți-a spus ceva ?

— Ce să-mi spună ? se prefăcu el că nu pricepe.

— Nu ți-a spus ce am vorbit cu el ?

— Ba da ! Mi-a spus că ești de acord să mă dai lui.

— Și ?

— Tata mi-a explicat că acum e prea tîrziu.

— Ce înseamnă „prea tîrziu"? Poveşti! Nu vrea să te ia. Ar fi fost mai cinstit din partea lui dacă ar fi recunoscut-o deschis.

— Tata are dreptate, mamă! Dacă a apucat să se însoare, acum e prea tîrziu.

— Şi ce dacă s-a însurat a doua oară! Ce, ai încetat să mai fii şi copilul lui?

— N-ai dreptate, mamă! Tata nu poate să mă ia la el, fiindcă e imoral să stăm trei inşi în aceeaşi cameră.

Susţinea argumentul pe care i-l adusese tata nu fiindcă îl considera just, ci numai fiindcă îi era ciudă pe ea. În fond voia să scape de el.

— Aşa ţi-a spus el?

— Da, şi are dreptate. Apoi cu ton de reproş: Vezi, mamă, atunci cînd s-a putut să mă ia, n-ai vrut dumneata; iar acum cînd vrei să scapi de mine, nu mai poate el să mă ia.

— Poftim ce-ţi trece prin minte! I-am propus să te ia numai fiindcă m-am gîndit că tu te-ai simţi mai bine la el. Dar dacă acum nu mai vrea, să fie sănătos. De aici din casă nimeni nu te dă afară doar, copil prost ce eşti!

Şi plecă să se culce.

După cîteva minute se vîra şi el în aşternut. Visă un vis ciudat. Se făcea, în vis, că mama şi tata jucau mingea pe spaţiul verde din faţa blocului. Mama avea în mînă o minge mare, roşie, pe care i-o arunca tatii. Tata o prindea şi i-o arunca înapoi pentru ca mama, imediat, să procedeze la fel. Cu toate că se jucau — altfel de ce îşi pasau mingea? — erau amîndoi mînioşi. El, Ionuţ, sta deoparte şi era necăjit că mama şi tata, ei, oameni mari, jucau mingea tocmai acolo, pe spaţiul verde, unde pînă şi copiii mici ştiau că este interzis. Voia să le atragă atenţia, dar cu toate sforţările pe care le făcea nu izbutea să articuleze măcar un singur cuvînt. Era necăjit că dintr-un moment într-altul ar putea să-i vadă careva dintre locatarii blocului, poate nesuferita de Bîrsăneasca, şi să-i facă de ruşine.

Dar, la un moment dat, nu mai fu necăjit că părinţii săi erau pe punctul de a se face de ruşine. Era acum disperat fiindcă descoperise, între timp, că, de fapt, mingea nu era minge, ci el, Ionuţ, în chip de minge. Că, de fapt, mama şi tata îşi aruncau, mînioşi, unul-altuia, nu mingea, ci pe el, copilul lor.

Şi în clipa aceea se deşteptă lac de transpiraţie. Îi era tare sete! Se duse la bucătărie şi bău lacom două pahare de apă, unul după

altul. Cînd se vîrî din nou în așternut simți că-l cuprinde frigul. Trase peste cearceaf pledul și-și spuse :
„Tare aș vrea să mă îmbolnăvesc ! Poate că atunci mama va avea ochi și pentru mine".

Închise ochii să doarmă. Voia să doarmă și să viseze din nou visul. Voia să afle ce avea să se întîmple cu el care, în mîinile părinților săi, se metamorfozase în minge. Adormi greu, visă, dar nu visul cu mingea.

Dimineața, cînd se trezi, constată că e sănătos. Și îi păru rău că oamenii nu se pot îmbolnăvi după voință.

Pe alee trecu o bătrînă care ducea de mînă o fetiță încotoșmănată ca în toiul iernii. Fetița nu era cu mult mai mare decît păpușa Anitei, fetița de la apartamentul zece. Tatăl Anitei, care lucra într-un minister, călătorea mult în străinătate, în interes de serviciu. Dintr-una din călătorii, cînd s-a întors, i-a adus Anitei păpușa mare. Mare, cum nu mai exista o alta în întreg cartierul. Păpușa spunea „mama", scîncea și lăcrima. Fetițele celelalte o invidiau pe Anita pentru păpușa ei și — ca s-o înduplece să le-o dea și lor s-o țină puțin-puțin în brațe — îi dăruiau bomboane și ciocolată.

Dacă ar fi fost fată, sigur că i-ar fi dat și el Anitei bomboane și ciocolată, numai să-l lase să se joace cu păpușa. Era, într-adevăr, o păpușă cum nu mai văzuse alta.

Și dintr-o dată își aminti de Smaranda. Familia Smarandei se mutase în cartier nu de mult timp, într-un apartament de pe scara B, făcînd schimb de locuință.

Cînd a oprit camionul cu mobila noilor locatari, el tocmai se întîmplase să fie la fereastră. Din cabina șoferului văzu coborînd o fată. Fata s-a dat puțin deoparte, ca să nu-i încurce pe cei ce descărcau mobila și începu să examineze blocul. Pesemne că aspectul lui exterior n-o prea încîntă, fiindcă lăsa să-i atîrne buza inferioară într-un anumit fel care, evident, însemna decepție.

„Cam mofturoasă dumneaei, făcu el remarca. De ce Dumnezeu nu i-o fi plăcînd blocul ?"

După ce examină clădirea cîteva minute, fata luă un fotoliu dintre cele descărcate din camion, se așeză și, deschizînd o carte pe care pînă atunci o purtase sub braț, începu să citească. Și citi pînă cînd fu cărată, sus, toată mobila, și pînă cînd jos, în stradă, nu mai rămăsese decît fotoliul pe care stătea ea. Atunci un bărbat foarte elegant, care purta niște ochelari cu ramă groasă și neagră, se apropie de ea și, pu-

nîndu-i mîna pe umăr, îi spusese cîteva cuvinte pe care el, de sus de la etaj, nu le putu auzi. Fata tresări, închise cartea cu vădită părere de rău, pe urmă se ridică exact în clipa cînd un vlăjgan, îmbrăcat într-un halat albastru și plin de pete, tocmai se apropiase să care sus fotoliul.

Bărbatul îmbrăcat elegant, cu ochelari cu ramă groasă și neagră, își petrecu brațul peste umerii fetei și amîndoi dispărură în bloc.

A doua zi, la școală, cîteva minute înainte de a intra profesoara la oră, fata, care se mutase în ajun în bloc, intră pe ușă.

— Mă numesc Smaranda Cumpănă — se prezentă ea — și sînt noua voastră colegă. Există vreun loc liber și pentru mine ?

Exista, bineînțeles. Carmen Melinte stătea singură în bancă. Banca a doua, rîndul din mijloc. El stătea tot în banca a doua, însă în rîndul de la fereastră. De Smaranda nu-l despărțea decît spațiul dintre cele două bănci.

Ștefăniță, colegul său de bancă, îi șopti :

— A-ntîia fată, nu ?

— E mai frumoasă decît toate celelalte, fu el de părere.

O constatare obiectivă, neutrală. Pur și simplu constata că Smaranda Cumpănă era frumoasă cu aceeași indiferență cu care ar fi constatat că tabla nu fusese bine ștearsă, sau că afară se lăsase ceață.

— Să știi că ai dreptate ! E într-adevăr cea mai frumoasă. Eu nu mi-am dat seama de la început, recunoscu Ștefăniță.

Încercă să-și aducă aminte cum arătase Smaranda cu trei ani în urmă, atunci cînd se mutase la școala lor. Arătase ca o fetiță. Nu chiar ca o fetiță, ci aproape ca o fetiță. Cînd pentru prima dată, o văzuse citind în stradă, în timp ce hamalii cărau mobila în apartament, lui i se păruse că seamănă cu o fată de viking. (Smaranda se mutase în bloc a doua zi după ce văzuse la cinematograf filmul *Vikingii).* Și i se păruse că seamănă pentru că era blondă. Și cîteva zile după aceea, pentru toată lumea din bloc Smaranda avea să devină subiect de discuție și de mare mirare, fiindcă amîndoi părinții erau bruneți.

Bîrsănească mai ales nu obosea să se mire :

— Cum se brodi, domnule ! Tatăl brun, mama brunetă, și fata blondă, ca o Ileană Cosînzeană. Hm ! Mare minune, zău așa ! Să vezi și să nu crezi.

Pentru întreg cartierul, inclusiv pentru toți colegii lui de clasă, Smaranda era blondă ca o Ileană Cosînzeană. Numai pentru el era blondă ca o fată de viking.

Smaranda, fata de viking, avea ochii verzi și migdalați, fruntea înaltă, poate puțin cam prea înaltă pentru o fată, și era suficient să schițeze doar un zîmbet ca imediat să-i apară gropițe în obraji. Cu trei ani în urmă, cînd se mutase la școala lor, Smaranda, dintre toate fetele, fusese cea mai măruntă. La aceasta se adăuga vocea. O voce caraghioasă și simpatică în același timp de fetiță nu mai mare de opt ani. Statura puțintică, vocea și gropițele erau darurile naturale cu care ea cuceri simpatiile întregii clase, inclusiv ale profesorilor și profesoarelor.

La numai două săptămîni de la venirea ei, Smaranda se situă în plutonul fruntaș al clasei. Unele fete, invidioase, susțineau că o protejau profesorii. Într-o oarecare măsură, în afirmația aceasta, exista un pic de adevăr. Profesorii și profesoarele, fără voia lor, se lăsau cuceriți de farmecul elevei cu boiul mic care, atunci cînd era scoasă la tablă, spunea lecția cu o atît de serioasă gravitate, izbitor contrastantă cu vocea de fetiță, încît o notau cel puțin cu un punct mai mult decît merita.

Băieții însă, cuceriți de farmecul ei, nu erau de părere că Smaranda obținea note superioare cunoștințelor ei. Mai ales în ceea ce privește limba română. Nota zece — nota maximă — li se părea lor prea mică în raport cu temeinicele ei cunoștințe. Smaranda era în stare să-ți producă ore întregi versuri din Eminescu, Coșbuc, Bacovia, Arghezi, sau să povestească, într-un mod captivant, conținutul ultimului roman pe care îl citise. Marea pasiune a Smarandei era literatura. Citea mult. Citea și la școală pînă intra profesorul în clasă, citea în recreații, citea chiar și în timpul orelor, pe ascuns, ținînd cartea pe genunchi. Smarandei însă nu-i plăcea numai să citească, ci să și povestească. Dacă ei doi se împrieteniseră, aceasta se datorase faptului că, pe de o parte, ei îi plăcea mult să povestească, iar pe de alta, lui să asculte.

Smaranda povestea cu atîtea amănunte, încît el izbutea să vadă eroii, nu numai să-i urmărească în desfășurarea palpitantă a acțiunii. Pe urmă, Smaranda nu povestea păstrînd o atitudine neutră față de eroi. Chiar de la început el își dădea seama care dintre personajele cărții îi erau ei simpatice și care nu. Povestind, Smaranda se emoționa, se înflăcăra, se indigna.

Cînd începea să povestească, ochii ei verzi ca frunza crudă începeau să strălucească și se îmbujora ca o fetiță după ce a sărit coarda o jumătate de oră. Atît de mult îi plăcea să povestească, încît, dacă i-ar fi stat în putință, o noapte întreagă nu s-ar fi oprit. Cum, însă, la o

anumită oră ea trebuia să se ducă acasă, îi povestea o carte mai multe seri în şir, ca pe un roman în fascicole. Povestea detaliat, reproducînd pasaje întregi, bineînţeles dialoguri, pe care, rostindu-le, îşi schimba vocea, îngroşîndu-şi-o sau subţiindu-şi-o, în funcţie de personaj, bărbat sau femeie.

Smaranda mai avea o calitate. Se pricepea să întrerupă povestirea tocmai atunci cînd acţiunea devenea mai palpitantă. Fără să fie conştientă de aceasta, Smaranda era, în felul ei, o Şeherezadă.

— Mîine ai să afli ce s-a mai întîmplat cu Edgar cînd, întors de la poştă, a constatat că mama lui plecase cu baronul fără să-l mai aştepte.

— Dinadins l-au trimis la poştă, ca să se scape de el, nu-i aşa, Smaranda ?

— Dinadins, sigur că dinadins, Ionuţ.

— Grozav îmi place povestirea asta a lui Ştefan Zweig, Smaranda !

— Ei, dar să vezi ce se întîmplă mai departe.

— Îmi povesteşti mîine seară ?

— Mîine seară. Noapte bună, Ionuţ.

— Noapte bună, Smaranda.

După ce îşi făceau lecţiile, coborau şi stăteau pe o bancă de pe una din aleile dintre blocuri. Smaranda povestea, şi el asculta. Şi fiindcă Smaranda citise mult, ştia o mulţime de lucruri, despre care el habar nu avea. Dar cel mai mare cîştig pentru el fu că, datorită Smarandei, începuse să ia mai întîi cunoştinţă de numele unor scriitorii români şi străini despre care, cu excepţia Smarandei, aproape nimeni din clasă nu auzise, iar apoi să şi înceapă a-i citi. Citea mai ales cărţile ce-i fuseseră povestite şi-i plăcuseră cel mai mult. Totuşi lectura nu deveni pentru el pasiune. Singura lui pasiune, constantă, era matematica. Între a citi o carte şi a rezolva probleme, prefera ultima. Preferinţa aceasta mai avea, în afară de înclinaţia înnăscută, şi o altă cauză. După ce rezolva o problemă, pentru el nu mai rămînea nimic neclar. Ca s-o rezolve trebuise să înţeleagă datele ei, diferitele relaţii ce existau între termenii daţi. La început, într-adevăr, exista ceva „nebulos". Dar în momentul cînd sublinia cifra care reprezenta rezultatul totul devenea clar. Putea să treacă la rezolvarea unei alte probleme fără să mai fie preocupat de aceea pe care o rezolvase. Cu o carte însă era altceva. O carte reprezenta tocmai contrariul unei probleme rezolvate. „Misterul" dăinuia, mai exact sesiza existenţa lui abia după ce închidea cartea. O carte citită nu însemna pentru el o carte „rezolvată". Şi ceea ce i se părea mai curios era faptul că oricît de mult se gîndea la con-

ţinutul ei, tot mai rămînea ceva „neînţeles". De pildă, romanul *Crimă şi pedeapsă.* Cînd Smaranda îi povestise cartea, de fiecare dată cînd amintise de Sonia lăcrimase. Se părea că, pentru Smaranda, Sonia însemna ceea ce însemna pentru el o problemă rezolvată. Dar nu şi pentru el. Cînd termină de citit cartea, îşi dădu seama că pe Sonia n-o înţelesese, după cum de neînţeles rămăsese şi Raskolnikov. Abia după lectură descoperise că există un „mister" al cărţii, pe care el nu era în stare să-l înţeleagă în întregime. La fel i se întîmplă şi cu alte cărţi.

Discută o dată cu tatăl său :

— Tată, de ce lectura unei cărţi nu-mi dă satisfacţia pe care mi-o dă o problemă rezolvată ?

— Şi ce fel de satisfacţie ai cînd rezolvi o problemă, Ionuţ ?

— Cum să-ţi explic, tată ? O problemă rezolvată încetează de a mai fi pentru mine problemă. Pe cînd o carte, abia după ce am citit-o, începe să devină problemă. O problemă pe care, de cele mai multe ori, nu sînt în stare s-o dezleg.

— Poţi să-mi dai un exemplu, două de cărţi care au devenit probleme pentru tine ?

— De pildă *Crimă şi pedeapsă.* Sau *Ulenspiegel.*

— Păi, Ionuţ, tu nu ai decît doisprezece ani. Dacă ţi-aş da o problemă de algebră ai putea-o rezolva ?

— Nu, tată.

— N-ai putea, fiindcă cunoştinţele tale sînt neîndestulătoare. Cînd ai să ajungi în clasa a noua şi cînd ai să dobîndeşti noţiuni de algebră, ai să poţi rezolva ecuaţii şi sisteme cu una, două şi chiar trei necunoscute. La fel se întîmplă şi cu multe-multe cărţi pe care tu, la vîrsta ta, nu eşti în stare să le înţelegi şi îţi apar ca nişte probleme imposibil de rezolvat. Mai tîrziu însă, pe măsură ce vei creşte, pe măsură ce te vei obişnui nu numai să citeşti, ci să şi reflectezi asupra a ceea ce citeşti, ai să le înţelegi. Vreau însă să-ţi atrag atenţia, Ionuţ, că există cărţi mari, pe care încă nici un om nu se poate lăuda că le-a înţeles deplin, că le-a „rezolvat" deplin, aşa cum se poate rezolva o problemă de matematici, oricît de complicată ar fi ea.

— Adevărat, tată ?

— Adevărat, Ionuţ ! Şi ştii de ce ? Fiindcă în ele e vorba despre oameni. Şi despre oameni, să ştii, încă nu s-a scris totul.

— Dar ce este omul ?

Auzindu-l că pune o asemenea întrebare, tatăl său fu mai întîi atît de surprins, şi pe urmă atît de bucuros, încît, bătîndu-l pe umăr, îi spuse cu o satisfacţie pe care nici nu căuta să şi-o ascundă :

— Bravo, Ionuţ ! Nu cred că există mulţi copii care, la vîrsta ta, să-şi fi pus o asemenea întrebare. Şi-au pus-o însă înţelepţii. Ce este omul m-ai întrebat ? Ei bine, îţi mărturisesc că nu ştiu ! Şi află că, pînă în prezent, nici un gînditor n-a fost în stare să dea un răspuns complet la această întrebare.

Duminica, pentru el, era ziua cea mai lungă, cea mai urîtă, cea mai plictisitoare. Duminica, Smaranda nu venea pe bancă să-i povestească. Duminica, Smaranda mergea cu părinţii la teatru, în vizită la rude sau cunoştinţe. În schimb el, în cele mai multe duminici, rămînea singur acasă. Mama şi „unchiu" Mitru plecau afară din oraş cu maşina.

— Astăzi e ziua cînd ieşi cu taică-tu, îi spunea mama, în chip de scuză.

— Da, mamă ! Astăzi vine tata să mă ia la plimbare.

Dar tata nu venea. Deşi îi făgăduise că va veni să-l ia absolut în fiecare duminică, numai în vreo două rînduri se ţinuse de promisiune. Şi în amîndouă rîndurile însoţit de „tanti" Mara. „Tanti" Mara continua să fie amabilă cu el. De cîte ori li se întîlneau privirile îi zîmbea. Îi zîmbea numai cu zîmbetul, nu şi cu sufletul. Sufletul îi era ca un sipet ferecat, unde nu era loc şi pentru el. Pentru el nu avea decît zîmbetul acela amabil, acel joc mecanic al muşchiului din colţul stîng al gurii, de care tata, crezîndu-l sincer, se bucura tare mult.

De aceea, decît să vină tata însoţit de „tanti" Mara, mai bine să nu vină deloc. Pînă la urmă, greu ce-i drept, duminica trecea. Venea lunea şi lunea, după ce îşi terminau lecţiile, se întîlneau cu Smaranda pe bancă.

Într-o zi Smaranda n-a mai venit la şcoală. N-a venit nici seara pe bancă să povestească, în continuare, ce s-a mai întîmplat cu doamna de Nucingen, după ce ambiţiosul Rastignac, jucînd la ruletă în locul ei, cîştigă suma de şapte mii de franci.

După ce o aşteptă pe bancă o jumătate de oră, se duse să sune la uşa apartamentului ocupat de familia Cumpănă. Mama ei îl informă că Smaranda se îmbolnăvise de scarlatină şi fusese internată la spital. Fu atît de trist, încît rătăci prin cartier pînă aproape de ora zece, fără să-şi dea seama cît de tîrziu este. O porni în goană spre casă, încredinţat că mama îl va certa, iar „unchiu" Mitru va da neapărat un exem-

plu din care să reiasă clar că „derbedeii" începuseră toţi prin a întîrzia seara pe maidane.

Dar cînd se întoarse nu i se întîmplă nimic din toate acestea. Găsi acasă musafiri, colegi de-ai „unchiului" Mitru cu soţiile. „Unchiu" Mitru fusese decorat şi îi invitase să sărbătorească evenimentul.

„Unchiu" Mitru era atît de bucuros, încît, în ciuda faptului că nu prea obişnuia să i se adreseze decît indirect, prin intermediul mamei, de data asta, arătîndu-i decoraţia prinsă de reverul hainei, îi spuse :

— O vezi ? Asta este recompensa pentru activitatea mea depusă la instituţia în care lucrez timp de cincisprezece ani. Ia exemplu, şi bagă de seamă să nu ne faci de ruşine, pe maică-ta şi pe mine !

Iar mama, prezentă şi ea, îi ceru :

— Felicită-l pe „unchiu" Mitru !

În rochia ei nouă, şi fiindcă era tare bucuroasă că „unchiu" Mitru fusese decorat, arăta mult mai tînără, arăta ca pe vremea cînd fusese „mica mea păsăruică".

— Felicitări ! murmură el, fără nici un fel de entuziasm.

— Spune : „Şi la mai mare, unchiule Mitru !" insistă mama.

— Şi la mai mare, „unchiule" Mitru, repetă el mecanic.

— Mulţumesc !

După aceea el, Ionuţ, se retrase în camera sa, se dezbracă şi stinse lumina. Închise ochii, dorindu-şi să poată adormi imediat, ca să nu se mai gîndească la nimic. Dar nu izbuti.

„...şi bagă de seamă să nu ne faci de ruşine, pe maică-ta şi pe mine !"

Îl vedea pe „unchiu" Mitru în hainele lui negre, cu decoraţia pe piept, bine dispus cum nu mai fusese niciodată. Fruntea îi strălucea ca fildeşul. Şi obrajii îi străluceau. Numai că obrajii străluceau altfel decît fruntea. Străluceau aproape tot aşa cum strălucea faţa mamei cînd, înainte de culcare, şi-o ungea cu cremă. Din sufragerie răzbiră pînă la el exclamaţiile de surpriză ale asistenţei.

— Uite şi familia Stamate ! Ruşine să vă fie că aţi întîrziat atîta !

O invitată rîse tare, Dumnezeu ştia din ce motiv, şi rîsul ei semăna cu al actriţelor, la teatru. Un alt invitat îi ţinu isonul cu rîsul său gros.

„Rîde ca Mefisto din opera *Faust !*" îşi spuse Ionuţ.

Cineva bătu din palme. Iarăşi rîsete, aceleaşi. Pe urmă, cîteva clipe, dincolo, fu linişte. Apoi o altă invitată, vorbind tare, să se facă auzită, întrebă :

— O ştiţi pe aia cu olteanul ajuns la Paris ?

— Veche !

— Fumată !

— S-o spună !... S-o spună ! Eu încă n-am auzit-o.

Se făcu liniște. Vocea care mai adineaori întrebase începu să povestească anecdota cu olteanul ajuns la Paris. N-o cunoștea și era curios s-o audă, dar pînă la el nu răzbea decît un murmur din care numai arar izbutea să înțeleagă cîte un cuvînt. Poanta anecdotei fu subliniată de un hohot de rîs general.

„...și bagă de seamă să nu ne faci de rușine, pe maică-ta și pe mine !"

De alături auzi cum ciocneau paharele.

— Să ne trăiești, Mitrule !

— Și la mai mare !

— Mulțumesc !... Vă mulțumesc tuturora !

Vocea „unchiului" Mitru trăda emoția de care era stăpînit.

— Vrem să dansăm ! Vrem să dansăm ! țipă o invitată, poate aceea al cărei rîs semăna cu un rîs de actriță.

Aude cum masa e trasă la perete. Scaunele la fel. Cineva pornește magnetofonul. Magnetofonul e al „unchiului" Mitru. Nimeni în afară de el nu are voie să umble la magnetofon. Au început să danseze. Oare cu cine dansează mama ? Dar, „unchiu" Mitru ? Troleibuzul a oprit în stație. De fiecare dată, cînd oprește în stație, frîna țipă. Sau mai curînd țipă roțile. Parcă simt durere atunci cînd saboții le strînge în menghine. Dincolo iarăși a rîs cineva.

„Ăsta e rîsul mamei !" își spuse și oftă.

Mama rîde ca niște zurgălăi de sanie. Ca niște zurgălăi ? Dar el n-a apucat săniile cu zurgălăi despre care povestea tata. Da, nu le-a apucat. Dar i-a auzit într-un film sovietic.

Magnetofonul a fost oprit. Iarăși vorbesc toți deodată. Cum s-or fi înțelegînd ? Cineva deschide ușa odăii sale. E fără îndoială mama. Închide ochii, se preface că doarme, dar privește printre gene. În cameră e întuneric și mama nu are cum să observe. Mama s-a oprit în prag. În mînă duce o farfurie cu sandvișuri. Probabil n-a uitat să-i aducă și o felie din tortul pe care l-a meșterit toată dimineața. Grozav tort se pricepe să facă mama !

— Dormi, Ionuț ?

Continuă să se prefacă adormit. Mama străbate încăperea în vîrful picioarelor și depune farfuria pe masa improvizată în birou, pe care își face temele. Pleacă apoi închizînd ușa cu multă grijă, să nu se trîntească și să-l trezească din somn. Pînă s-o închidă, de alături răzbate

un murmur ciudat, de parcă sufrageria ar fi sala de așteptare a unei gări neînsemnate.

I s-a făcut foame. Gîndul la felia de tort, pe care presupune că i-a adus-o mama, îl face să saliveze abundent. Și apoi sigur că în farfurie i-a pus cel puțin un sandviș cu salam de Sibiu. Poate că și unul cu icre de Manciuria. „Unchiu" Mitru a cumpărat, de dimineață, o jumătate de kilogram.

— În definitiv, dragă Marta, icrele de Manciuria nu numai că sînt spornice : sînt, pe deasupra, și sățioase. Zău că merită banii, căutase s-o convingă „unchiu" Mitru, cînd mama îl certase că a cumpărat o cantitate prea mare.

Teribil îi este foame ! Dar nu se va atinge de sandvișuri. Și nici de felia de tort. Îi este ciudă pe mama.

„...și bagă de seamă să nu ne faci de rușine, pe maică-ta și pe mine !"

I-a adus sandvișuri. Bine că și-a adus aminte de el. Dar cînd ? Abia cînd i-a servit pe musafiri. De ce nu s-a gîndit mai devreme ? Știa doar că de la prînz nu pusese nimic în gură. Sigur, oricît de somn i-ar fi fost, ar fi trebuit să aștepte pînă cînd mama avea să-și aducă aminte de el. Sau să se resemneze și să se culce nemîncat, așa cum dealtfel s-ar fi întîmplat, dacă i-ar fi fost cu adevărat somn ? Dar dacă îl crezuse adormit, de ce îi mai lăsase mama farfuria pe masă ? Doar nu-și închipuise că se va scula noaptea să mănînce. Așa ceva — știa doar — nu mai făcuse niciodată. Atunci ? Uite-așa. Pur și simplu, ca să nu aibă motiv să-și reproșeze că-l lăsase nemîncat. Naiba să le ia de sandvișuri, naiba s-o ia de felie de tort ! Nu se va atinge de nimic, deși îi este grozav de foame.

Se dă jos din pat, ia farfuria și se duce cu ea la fereastră. O deschide. Ia un sandviș. E cu icre de Manciuria. Îl zvîrle afară pe fereastră. Sandvișul nimerește pe capota unui „Trabant". Asta îl amuză. Ia în mînă altul. Un sandviș cu salam de Sibiu. Îl aruncă, de data asta cu intenția de a nimeri capota. Dar nu izbutește. Din cîte sandvișuri îi pusese mama în farfurie, numai două nimeresc ținta. Felia de tort se turtește pe aripă.

Joaca îl amuză în așa măsură, încît uită că-i este foame. Abia cînd farfuria e goală își dă seama cît este de hămesit. Nu-i nimic. Va adormi și va uita de foame. Închide fereastra, se vîră în așternut, trage cuvertura peste cap, ca să nu audă zgomotul pe care îl fac musafirii în sufragerie.

„...și bagă de seamă să nu ne faci de rușine, pe maică-ta și pe mine !"

„Unu... doi... trei... patru... cinci..."

Așa i s-a spus. Dacă începi să numeri, pînă la urmă somnul te fură. Numără pînă la cinci sute, pînă la o mie, pînă la două mii. Abia după aceea somnului i se face milă de el și îl înscutecă. Dar e un somn cu intermitențe. Doarme, îl trezește gălăgia de alături, iarăși adoarme, iarăși se trezește, și așa mereu pînă spre dimineață, cînd pleacă ultimii musafiri. Abia atunci adoarme cu adevărat.

Se trezi aproape de prînz. Mama și „unchiu" Mitru dormeau duși. Îi era o foame de lup. În bucătărie, pe o tablă, găsi niște sandvișuri. Nu se atinse de ele. Probabil le oprise mama să le mănînce ei cînd se vor trezi din somn. Unse cîteva felii cu pîine cu unt, presără deasupra multă sare și le hăpăi. Era grăbit, nerăbdător să afle vești în legătură cu Smaranda.

Cînd sună la apartamentul familiei Cumpănă, veni să-i deschidă tatăl Smarandei. Era îmbrăcat cu un halat de casă foarte frumos, cu niște desene geometrice, unele verzi, altele maro.

— Nu vă supărați, am venit să întreb cum se mai simte Smaranda.

— Tu ești Ionuț, nu-i așa ?

— Da !

— Mi-a vorbit de tine Smaranda. Spunea că ești cel mai bun prieten al ei. Nu vrei să intri puțin ?

Nu era un timid. Totuși, tatăl Smarandei, cu halatul lui elegant, cu ochelarii aceia cu ramă atît de groasă, îl intimida.

— Mă iertați, sînt grăbit, minți el. Am un comision urgent pentru mama.

— În cazul acesta chiar trebuie să te grăbești. Cît privește pe Smaranda, pot să-ți dau vești bune. Am vorbit la telefon cu medicul și m-a asigurat că boala evoluează normal.

— Nu vă deranjează dacă am să mai trec să mă interesez de sănătatea ei ?

— Deloc ! Vino cînd dorești !

Ceața se lăsase și mai mult. Umezeala îl pătrunsese pe nesimțite. Începu să tremure. De cît timp stătea pe bancă ? Mai bine de o oră. Iarăși îl furaseră amintirile. De cînd se întorsese, mereu se întîmpla așa. Se ridică și porni grăbit spre ieșire, ca să se mai încălzească. Era primăvară, dar ceața era o ceață de toamnă : rece, perfidă.

O țigancă îl îmbina cu zambile :

— Ia, conașule, zambilele !

Cumpără un buchețel pentru mama. „Mica mea păsăruică, ți-am adus în casă primăvara", spunea, pe vremuri, tata cînd îi dăruia mamei primul buchețel de ghiocei. Acum, desigur, dăruiește zambile lui „tanti" Mara.

Mama nu era acasă. Nu era nici „unchiu" Mitru. „Faust" revenea și el din plimbarea lui cotidiană. Îl văzu prin fereastră cum salută pe toată lumea, deși nu cunoștea pe nimeni. „Mefisto" mergea alături, plictisit parcă. Smaranda trecea și ea strada. Ce înaltă se făcuse Smaranda ! Cine ar fi crezut... în urmă cu trei ani ! Numai vocea îi rămăsese de fetiță. Din cauza ei l-au poreclit la școală Johnny Boambă !... Din cauza ei ? Da' de unde ! În orice caz, din cauza ei l-a bătut rău de tot pe Nucu. După ce l-a bătut pe el, a început să i se ducă vestea de mare bătăuș.

*

Smaranda era atunci la spital, bolnavă. Într-o zi i s-a năzărit lui Nucu s-o poreclească „dop".

— Ce-i spui, mă, așa ? se supără el.

— Așa îmi place. Ce, nu-i mică, cît un dop ? Și, în definitiv, ce-ți pasă ție ?

L-a bătut atît de tare, încît s-a aflat și la cancelarie. Directorul, dirigintele au fost decepționați. Tocmai el să aibă asemenea atitudini huliganice ? El, premiantul clasei, fala școlii ? Fiindcă era prima lui abatere gravă și fiindcă era un elev eminent l-au iertat. Totuși dirigintele a anunțat-o pe mama.

— Bine, Ionuț, să mă cheme dirigintele la școală, ca să se plîngă de tine.

— (!)

— Pur și simplu mi-a crăpat obrazul de rușine. Sper că a fost pentru prima și ultima oară.

Auzi vocea lui „unchiu" Mitru și îl văzu cu decorația pe piept, ca atunci cînd sărbătorise evenimentul : primirea decorației.

„...și bagă de seamă să nu ne faci de rușine, pe maică-ta și pe mine !"

Iar mama adineaori :

— Pur și simplu mi-a crăpat obrazul de rușine !

De fapt, își dădea seama că îl bătuse pe Nucu nu fiindcă o poreclise pe Smaranda, ci mai curînd fiindcă voia să i se ducă vestea în școală că este huligan.

„...și bagă de seamă să nu ne faci de rușine, pe maică-ta și pe mine !"

Cînd îl bătuse pe Nucu nu se gîndise la recomandarea pe care i-o făcuse „unchiu" Mitru, „să nu ne faci de ruşine..." Dar, sigur, adevăratul motiv pentru care îl bătuse acesta fusese.

Bătaia aceea a fost începutul. Dar oare a fost într-adevăr începutul? Oare abia din ziua aceea s-a schimbat, n-a mai fost cel dinainte? Nu, în nici un caz. Schimbarea a venit pe nesimţite.

„...şi bagă de seamă să nu ne faci de ruşine, pe maică-ta şi pe mine!"

„Unchiului" Mitru puţin i-ar fi păsat dacă, evident, o făcea de ruşine numai pe mama. Ştia însă că „ruşinea", indirect, s-ar fi răsfrînt şi asupra lui. Era doar soţul mamei şi tatăl vitreg al fiului ei!

„...şi bagă de seamă să nu ne faci de ruşine, pe maică-ta şi pe mine!"

Cu alte cuvinte, îi atrăgea atenţia să nu facă vreo faptă care i-ar putea ştirbi reputaţia de care se bucura în cartier.

Numai că „unchiu" Mitru era atît de grijuliu în ceea ce priveşte propria sa reputaţie, încît pînă şi cele mai neînsemnate sau neintenţionate fapte deveneau „tentative deliberate", pe care el, Ionuţ, le comitea numai şi numai fiindcă urmărea să-i ştirbească prestigiul. Aşa, de pildă, a doua zi, după ce „unchiu" Mitru sărbătorise importantul eveniment — obţinerea decoraţiei — cînd neintenţionat a trîntit uşa de la lift, „unchiu" Mitru, care întîmplător cobora tocmai atunci pe trepte, l-a certat cu asprime:

— Văd că ţii cu tot dinadinsul să mă faci de ruşine, şi în primul rînd pe maică-ta! Ce, n-ai mîini s-o închizi ca oamenii?

— Mi-a scăpat din mînă din cauza curentului.

— Lasă, ştiu că minţi! Dar te întreb: dacă te-ar fi văzut careva, ce ar fi crezut! Că noi nu sîntem în stare să te deprindem cu cele mai elementare reguli de bună-cuviinţă.

Probabil că „unchiu" Mitru avea dreptate. Locatarii din bloc ar putea crede că ei nu se pricep să-l educe. Cu alte cuvinte, dacă el s-ar purta ca un prost crescut, pe ei i-ar face de ruşine.

...Şi începînd din ziua aceea, de fiecare dată cînd folosea liftul, în mod intenţionat trîntea uşa de se auzea bufnitura pînă la etajul şapte. Din ziua aceea n-a mai salutat pe nimeni şi nici nu s-a ruşinat să dea cu tifla sau să arate limba bunicilor din bloc.

Da, aşa a început. Bătaia s-a întîmplat ceva mai tîrziu, după ce prinsese gustul să-i facă de ruşine.

— Parcă a pus stăpînire pe el un duh rău, spunea mama.

La început, directorul, dirigintele, profesorii, cu toţi, au fost consternaţi. La şcoală venea numai cînd avea chef. În timpul orelor nu era

atent, făcea gălăgie, îi împiedica și pe ceilalți să asculte. Dacă i se făcea observație de către profesor, răspundea cu cinism :

— Nu mă interesează obiectul pe care îl predați ! E bine ?

Cîțiva dintre colegi, luînd obrăznicia drept curaj, începură să-l admire. Deveni „vedetă". Se iviră și imitatorii. Cei care îl admirau, ca să-l răsfețe, i-au spus Johnny. Și fiindcă reacționa prompt, folosindu-se de pumni ori de cîte ori i se părea că cineva îl jignește, i-au spus și Boambă. Începu să fie cunoscut în cartier sub aceste nume : Johnny Boambă. Adică Johnny, care explodează ușor, ca o „boambă".

Consternarea celor din conducerea școlii se transformă repede în îngrijorare. Ce era de făcut ? Dintr-un elev eminent, care avusese în catalog aproape numai nota zece, dintr-o dată o asemenea bruscă și de necrezut cădere. Ce se întîmpla cu el ? Directorul, dirigintele căutară să găsească potecuța ce ducea la sufletul său, dar toate metodele folosite în acest scop se dovediră ineficace.

„Să vă ia dracu' pe toți, de spus nu vă spun nimic."

Și se închidea și mai mult în el, mai mult se înrăia.

Acasă, mama, de fiecare dată cînd se întorcea de la școală, unde fusese chemată să ia cunoștință de o nouă ispravă de-a lui, se răstea la el :

— Pentru numele lui Dumnezeu, Ionuț, cînd are să-ți vină mintea la cap ? Mi-a spus directorul că, dacă nu te vei schimba, va fi nevoit să te elimine definitiv. Spune-mi, ce se întîmplă cu tine ? De ce te-ai înrăit în așa hal ?

„...și bagă de seamă să nu ne faci de rușine, pe maică-ta și pe mine !"

Veneau vecinii să se plîngă împotriva lui : că le bătuse odraslele sau că, „înhățîndu-se" cu el, se înrăiseră la rîndul lor.

— Nu vă supărați, vecină, dar fiul dumneavoastră a ajuns o adevărată pacoste pentru cartierul nostru ! Dacă nu sînteți în stare să-l stăpîniți, avem să cerem noi, cartierul, să fie trimis la școala de corecție.

După ce plecau vecinii, mama se ruga de el, plîngea, îl amenința. „Unchiu" Mitru, la rîndul său, încerca să-l convingă cu argumente cît mai ușor de înțeles că „ți-o faci cu mîna ta". Dar el îl privea drept în ochi, într-un anumit fel, ca să-i dea să înțeleagă că își răcește gura de pomană. Ce, parcă nu știa că și-o face cu mîna lui ? Parcă nu-și dădea seama ce-l așteptă dacă va mai continua ? Ce, parcă nu erau momente cînd îi părea rău și cînd, pur și simplu, i se făcea silă de sine însuși ? De cîte ori, după ce își exaspera profesorii cu mojiciile nu-i venea să le ceară scuze și să le promită că nu se va mai purta ca un derbedeu ! De cîte ori, știa lecția de zece, dar o făcea pe prostul, ca să ia nota

cinci, sau cînd alţii se împotmoleau la cîte o problemă mai grea — şi el ar fi putut-o rezolva în cinci minute — nu-i venea să dea naibii ambiţia şi să le arate tuturora ce este în stare! Şi apoi de cîte ori nu plîngea noaptea în pat de ciudă şi părere de rău... Nu-i plăcea să se bată, dar nu pierdea ocazia — ba o căuta — să ciomăgească pe careva. Nu mai putea de părere de rău că nu numai Ştefăniţă, dar şi încă mulţi alţii i-o luaseră înainte doar fiindcă se încăpăţîna să răspundă la lecţii numai atît cît să capete notă de trecere. Nu-i plăcea să fumeze, şi cu toate acestea fuma, ca să se grozăvească faţă de cei ce îl admirau. Nu-i plăcea să vorbească urît cu fetele, şi cu toate acestea nu pierdea nici o ocazie s-o facă. Nu-i plăcea să poarte părul pe frunte, şi totuşi îl purta. Nu se prăpădea după muzica uşoară, şi cu toate acestea cunoştea numele tuturor cîntăreţilor şi cîntăreţelor de pe mapamond, precum şi ultimele şlagăre lansate de aceştia. Cumpăra şi vindea discuric cu Beatles, Rolling Stones, Animals, Kinks, Hallyday, Adamo, etc., mijlocea înregistrări pe benzi după discurile cu aceşti cîntăreţi, sau procura fotografiile unor vedete contra cost, fotografii pe care le reproducea singur din revistele şi magazinele apărute în străinătate, cu toate că nici una din aceste îndeletniciri nu-i făcea plăcere.

„...şi bagă de seamă să nu ne faci de ruşine, pe maică-ta şi pe mine!"

Cum naiba nu înţelegeau că se purta aşa dinadins, ca să-i facă de ruşine?

Într-o zi, surprinse o discuţie dintre mama şi „unchiu" Mitru:

— Spune-mi, Mitrule, ce se întîmplă cu copilul ăsta? Îi vorbesc, îl rog, îl ameninţ, şi el se uită la mine de parcă nici nu mă vede! Cîteodată mă întreb dacă mai este în toate minţile.

— E un mic monstru, dragă Marta! Îmi pare nespus de rău că trebuie să ţi-o spun, dar acesta este adevărul. Nu are sentimente, nu are ruşine.

Mama voi să mai spună ceva, dar nu izbuti. Izbucni în plîns.

Pe el îl cuprinse mila. Aproape că-i venea şi lui să plîngă.

— Unde va ajunge, Dumnezeule, unde va ajunge? o mai auzi pe mama ceva mai tîrziu.

De multe ori, noaptea, cînd somnul îl ocolea, se întreba şi el unde va ajunge. Noaptea îşi spunea că venise timpul să se oprească.

„I-am făcut destul de ruşine, ajunge!"

Da, numai noaptea îşi spunea că era timpul să se oprească. Dimineaţa, însă, cînd îl vedea pe „unchiu" Mitru mulţumit şi plin de sine, cînd observa cu cît dispreţ îl privea iarăşi, se înverşuna.

„...și bagă de seamă să nu ne faci de rușine, pe maică-ta și pe mine!"

Nu, încă nu-i făcuse de rușine în suficientă măsură. Trebuia să se poarte și mai urît.

Și se hotărî să lipsească o noapte întreagă de acasă. Și lipsi. Își petrecu noaptea dormind într-un boschet din Herăstrău. Se întoarse acasă abia a doua zi, seara. Mama voise să anunțe miliția, dar n-o lăsase „unchiu" Mitru. Mai bun psiholog decît ea, fusese convins că se va reîntoarce singur.

Cînd l-a văzut intrînd pe ușă, mama izbucni în plîns. El, înduioșat, fu gata să-i ceară iertare. Dar îl auzi pe „unchiu" Mitru :

— Vezi, Marta, că s-a reîntors singur derbedeul? Ți-am spus eu că așa are să se întîmple.

Și pentru prima dată l-a lovit. Două palme, care l-au făcut să vadă stele verzi.

— Să știi că mama ta m-a autorizat să te cîrpesc! l-a informat „unchiu" Mitru.

Veni vacanța mare. Clasa o trecu cu medii între cinci și șapte, el, care în toți anii luase numai premiul întîi. „Brînză bună în burduf de cîine", asta era acum părerea unanimă a profesorilor. Odată cu venirea verii, mama și „unchiu" Mitru începură să-și facă planuri în legătură cu zilele de concediu. Discutau mai ales în timpul mesei.

„Lasă că am să fac eu una boacănă, ca să nu vă priască de fel concediul!"

Și o făcu. Într-o zi fugi de-acasă. Mai întîi cu trenul, pînă la Brăila. Hoinări prin oraș două zile. Nopțile le dormi prin boschete, în grădina Monumentului. Apoi plecă cu vaporul la Galați. Fu prins o săptămînă mai tîrziu la Tecuci, rupt de foame și murdar. L-a adus acasă un milițian.

— Ce-a furat, tovarășe milițian? vru să știe Bîrsănească.

— N-a furat nimic. A fost prins vagabondînd.

De data asta, „unchiu" Mitru nu l-a mai bătut.

— Ție nici bătaia și nici altceva nu-ți mai folosește. Ești pierdut, iremediabil pierdut, băiete!

— Am ajuns de rîsul lumii, copil nerecunoscător ce ești! Să fugi tu de-acasă! Dar de ce? N-ai ce mînca? N-ai ce îmbrăca?

— Nu de asta, mamă!

— Atunci, de ce?

— (!)

— Lumea ar putea crede că ai fugit, fiindcă te persecut. Te persecutăm?

Și mama iarăși izbucni în plîns.

— Degeaba îți răcești gura, dragă Marta! Îți spun eu, ăsta s-a ticăloșit în așa hal, încît nu știu dacă măcar cei de la școala de corecție ar mai putea face om din el.Acolo e locul lui.

— Și lumea ce are să zică, Mitrule?

— Bine, dar eu nu-ți propun să ceri internarea lui la o școală de corecție. Ți-am spus doar — și îți repet — că acolo e locul lui.

— Atît ar mai lipsi!

— Numai niște metode severe ar mai putea avea asupra lui, poate, un efect pozitiv. Dar să dea ăl de sus, dragă Marta, să fiu profet mincinos. Tare mi-e teamă însă că, pînă la urmă, tot acolo are să ajungă...

La cîteva zile după ce l-a adus milițianul acasă, s-a întors și Smaranda de la spital. Acum, după boală, slăbită cum era, părea chiar o fetiță.

El află numai întîmplător că era din nou acasă. De cînd începuse să i se aducă faima de „maidanagiu" și de cînd porecla de Johnny Boambă i se transformase în „renume", nu se mai interesase de starea sănătății Smarandei. Îi era rușine să dea ochii cu tatăl sau cu mama ei. Rușine, dar și teamă. Îi era teamă ca nu cumva mama Smarandei, care părea a fi o femeie foarte severă, să nu-l repeadă: „Cu un maidanagiu ca tine, măi băiete, nu-mi place ca fiică-mea să aibă de-a face".

După vreo două zile s-au întîlnit întîmplător la stația de autobuze.

— Te-ai făcut bine, văd.

— M-am făcut. A durat mai mult, fiindcă s-au ivit complicații.

— Dar acum ești sănătoasă de tot?

— Sînt!

— Mă bucur, Smaranda.

— Tu ce faci?

— Ce să fac? Mai nimic. Ca în vacanță.

— Clasa ai trecut-o?

— Închipuie-ți, am trecut-o.

— Iartă-mă, n-am vrut să te jignesc.

— Bine!... Bine...!

O lăsă în stație și plecă singur mai departe. Auzi, să-l întrebe dacă a trecut clasa... Ei, dar, în definitiv, ce vină avea ea, săraca! Cine știe ce i s-o fi spus despre el...

Peste cîteva zile din nou se întîlniră, și tot întîmplător.

— Mergi în oraș? o întrebă el.

— Mă duc la bunica. Dar tu, Ionuț ?

— Și eu mă duc în oraș. Am chef de o talpă !

— De o ce ? ! întrebă ea, care nu mai auzise expresia.

— Vreau să spun că mi-a venit chef să mă plimb.

— Așa !... Și îți plac mult expresiile astea șmechерești ?

— Îmi plac.

De fapt nu-i plăceau. Le folosea numai atunci cînd voia să se grozăvească, mai ales față de fete.

Troleibuzul opri în stație. Se urcară și avură norocul să găsească amîndoi loc.

— Unde locuiește bunica ta ?

— Pe Dionisie Lupu. Mă conduci ?

— Te conduc.

Coborîră la *Patria*. Cînd ajunseră în capul străzii Dionisie Lupu, Smaranda îi propuse :

— Știi ce ? Haide mai bine să ne plimbăm în Cișmigiu ! Vreau să văd lebedele.

— Bine ! Dacă vrei tu să vezi lebedele, haidem și-n Cișmigiu !

Au privit lebedele pînă cînd Smaranda s-a săturat. Pe urmă închiriară o barcă, contribuind amîndoi.

— Te-ai lungit ! observă Smaranda, în timp ce el vîslea.

— Cam !

— Și te-ai sfrijit.

— M-am !

— Mama mi-a interzis să stau de vorbă cu tine. Zice că nu e frumos să mă vadă lumea cu un maidanagiu.

— Puțin îmi pasă ce crede maică-ta, ce cred toți despre mine. În cot mă doare, așa, să știi...

— Toți te consideră pericolul numărul unu.

— Poate inamicul numărul unu.

— Tot un drac ! Dar eu despre tine știi ce cred ?

— Ce ?

— Că ești un prost.

— Mă rog, nu sînt deștept ca tine. Tu, însă, ești atît de „deșteaptă", încît dacă prostia ta s-ar transforma acum în apă, ar acoperi pămîntul ca pe vremea potopului. Știi, potopul de pe vremea lui taica Noe.

— Politicos mai ești, n-am ce zice !

— Dar ce, eu te-am făcut, mai întîi, proastă ? Tu ai început, recunoaște !

— Bine, nu eşti prost ! Dar că te-a pălit amocul nu mai încape nici o îndoială.

— Ce fel de mîncare de peşte este amocul ăsta ?

— Tu nu l-ai citit pe Ştefan Zweig ?

— Nu sînt cult ca tine, o ironiză el. Odată mi-ai povestit tu o nuvelă de-a lui. Mai ţii minte ?

— Da, ţi-am povestit nuvela *Secret arzător.* Dar mai bine ţi-aş fi povestit nuvela *Amoc.* Dar de unde era să ştiu eu atunci că într-o zi te va păli tocmai pe tine amocul !

— Spune-mi odată ce înseamnă *amoc ?* se răsti la ea.

— Amocul e un fel de nebunie la malaezi. Un om blajin, căruia îi este milă să strivească pînă şi o muscă, într-o zi, aşa din senin, pune mîna pe cuţit, dă buzna în stradă şi ucide pe oricine îi iese în cale, pînă cînd, la rîndul său, este omorît, fiindcă alt mijloc ca să poată fi potolit ucigaşul nu există.

— Dar, mă rog, am omorît eu pe cineva ? Nu ! Atunci de ce spui că m-a apucat şi pe mine amocul ?

— Fiindcă şi ţie, ca şi aceluia pălit de amoc, ţi s-a tulburat sufletul. Şi de vrei să ştii, dacă pînă acuma n-ai omorît pe nimeni, pînă la urmă ai să sfîrşeşti prin a te distruge singur, ceea ce înseamnă tot un fel de crimă.

— Nu mai spune ! Măi, măi, dar deşteaptă te-ai mai făcut ! Ştii ce, Smaranda ? Sînt sătul pînă în gît de morală. Acasă, mama, „unchiu" Mitru, de dimineaţa şi pînă seara, nu mă slăbesc o clipă. Îi dau într-una cu morala. Nu se lasă mai prejos nici tata, cînd îşi aduce aminte de mine şi vine să mă vadă. Nu mai vorbesc la şcoală : directorul, dirigintele, profesorii... Norocul meu că acum e vacanţă. Zău că mi-e lehamite ! Aşa că, te rog, cel puţin tu cruţă-mă !

— Dar eu nu-ţi fac morală, măi deşteptule ! Nu sînt mama, ci prietena ta. Şi nu înţeleg de ce te porţi ca un derbedeu.

— Da, sînt un derbedeu, un maidanagiu, un vagabond fiindcă îmi place să fiu aşa. E bine ?

— Bine, dar tu nu eşti aşa, Ionuţ.

— Ba sînt. Şi puţin îmi pasă de tine şi de toţi.

— Nu-i adevărat, Ionuţ. Tu te-ai înrăit abia în ultimele luni, naiba ştie din ce motiv.

— Recunosc, m-am înrăit. Dar să ştii că am să mă mai înrăiesc, se înfurie el. Atîta am să mă înrăiesc, încît aveţi să vă miraţi cu toţii. Da,

al naibii să fiu dacă n-am să mă înrăiesc într-atîta, încît să mi se ducă vestea ca de popă tuns!

— Dar de ce, Ionuț?

— De-aia! Cine știe multe îmbătrînește repede.

Capitolul VIII

Sublinie cu trei linii groase rezultatul, apoi, aruncînd pixul deasupra caietului, răsuflă satisfăcut. Rezolvase, fără prea mare dificultate, problema care fusese dată la olimpiada de matematică pe Capitală elevilor din clasa a opta. O rezolvase și acum era atît de bucuros, încît simți nevoia s-o împărtășească și altcuiva:

Îl chemă la telefon pe Ștefăniță:

— Ștefăniță, am rezolvat-o. Pe ceas: patruzeci de minute.

— Vezi? Ți-am spus eu că pentru tine are să fie floare la ureche. Bravo, Ionuț!

— Mulțumesc. Să știi, tare mă mai bucur! La examenul de admitere probabil că n-are să se dea probleme atît de grele. Tu ce crezi?

— Sigur n-are să vă dea! Dar acum ce faci? Nu vrei să mergem la un film?

— Aș merge, dar mi se pare că sînt gripat. Mai rezolv o problemă, și după aceea mă vîr în pat.

— Îți urez sănătate, Ionuț!

— Poate că totuși nu e gripă. În orice caz, îți mulțumesc.

Ștefăniță participase la olimpiada de matematică. Trecuse prin toate fazele, acumulînd maximum de puncte. El, însă, în timpul concursului se aflase *acolo*. Da, trei ani stătuse *acolo!*

Acolo! În ureche îi suna cadența pașilor: Rrrap!... Rrrap!... Rrrap!... Rrrap!... Cînd a păsit pe poarta coloniei, cel mai mult l-a impresionat cadența. În coloană de marș și în cadență erau duși la masă, în coloană și în cadență la ateliere sau în clase.

Prima impresie acesta fusese, și era cea mai puternică : Rrrap !... Rrrap !... Rrrap !... Rrrap ! Da, chiar și acum, cînd stătea în pat, îi suna în urechi, la fel de neplăcut ca prima dată.

— Vezi ? Ți-ai făcut-o cu mîna ta ! Ți-am spus eu — i-am spus-o și maică-tii — că, pînă la urmă, n-ai să scapi de școala de corecție. Și uite că am avut dreptate.

Da, avusese dreptate „unchiu" Mitru, *acolo* ajunsese. Și mai avusese dreptate, afirmînd că și-o făcuse cu mîna sa. Spunîndu-i Smarandei : „Al dracului să fiu eu dacă n-am să mă înrăiesc într-atîta, încît să se ducă vestea de mine ca de popă tuns", nu se lăudase. Fiindcă, la numai puține zile după aceea, l-a cunoscut pe „Pistil". „Pistil" era un găligan de șaptesprezece ani, blond și cu pistrui pe față. Numele lui era Butnaru — Niculae Butnaru — dar „ucenicii" din gașca lui îl porecliseră „Pistil", sau „Nae-Pistil".

„Pistil" avea totdeauna pe lîngă el cel puțin trei „ucenici", care îl admirau și îl ascultau cu sfințenie. La început, pînă le cîștiga încrederea, se purta cu ei „ca un domn", cum obișnuia el să se laude. Îi ducea la filme și le plătea biletele de intrare, îi trata cu suc, gogoși și înghețată „Polar", îi împrumuta cu bani — niciodată cu o sumă mai mare de zece lei — și dacă unul avea un ghimpe împotriva vreunui alt băiat, „Pistil" se oferea să „aranjeze puțin mutra" rivalului.

Mai tîrziu însă, după ce îi îndatora în fel și chip, și după ce aceștia începeau să țină la el și să-l admire, îi punea la treabă. De pildă, îi trimitea, cu noaptea în cap, să stea la coadă pe la cinematografe, unde rulau filme de mare succes, să cumpere cît mai multe bilete, pe care apoi să le vîndă cu suprapreț. În general, „Pistil" se pricepea să facă rost de bani fără să se compromită direct, scoțînd castanele din foc... cu mîinile „ucenicilor" săi.

„Pistil" terminase, cu chiu cu vai, opt clase, după care fusese dat să urmeze școala profesională de poligrafie. Dar numai după cîteva luni dădu bir cu fugiții, explicînd părinților — tată-su era saxofonist, iar mamă-sa coafeză — că nu are „stofă" de tipograf, dar că, în schimb, i-ar plăcea mult meseria de ospătar. Îi convinse, și amîndoi se făcură luntre și punte ca odrasla lor să-și urmeze vocația. Curînd însă „Pistil" fu nevoit să constate că nu avea nici aptitudini de ospătar. Dar mai înaintea lui fuseseră convinși cei ce trebuiau să-l învețe meseria. Așa că renunțarea lui „Pistil" coincise cu intenția acelora care tocmai voiau să scape de un element leneș, recalcitrant și, într-o oarecare măsură, încă de pe atunci necinstit.

Bătaia zdravănă pe care i-o administră tatăl lui nu-i folosi la nimic. Următoarele încercări ale părinților „de a face om din el" se soldară tot cu eșecuri. După o lună sau două, ori pleca el, de bunăvoie, ori era dat afară. Pînă la urmă, părinții lui, care, dealtfel, cîștigau bine, se resemnară, în speranța că, pe măsură ce va mai crește, îi va veni mintea la cap. În ultimă instanță, nădejdea lor era că armata va face om din el, așa cum făcuse din atîția alții și mai răi. Pînă atunci însă acceptau să-l hrănească și să-l îmbrace.

Cînd l-a cunoscut pe „Pistil", acesta se bucura de o asemenea faimă rea în cartier, încît nu erau deloc puține acele voci care cereau ca miliția să-i scape de unul ca el. Dealtfel, cu miliția „Pistil" avusese de-a face în vreo două rînduri. Părinții lui însă atîta se rugaseră, și el făgăduise cu atîta prefăcută convingere că se va cuminți, încît izbutiră să găsească înțelegere. Bineînțeles, optimismul sincer al părinților se dovedi de fiecare dată iluzoriu, iar „angajamentele" lui „Pistil" mincinoase și prefăcute.

În fond, pe „Pistil" el, Ionuț, nu-l putea suferi. Îl știa de mult, de cînd se mutase cu ai săi în cartier. Dar pe atunci nici nu-i trecuse prin minte că, într-o zi, se vor „împrieteni". Pe atunci era prieten cu Ștefăniță, cu Niculiță și cu încă un alt coleg de clasă. În schimb „Pistil" încă de pe atunci era cunoscut în tot cartierul ca cel mai mare derbedeu, de care băieții de treabă trebuiau să se ferească. De fapt nu din acest motiv, în primul rînd, nu-l putea suferi pe „Pistil". Pur și simplu nu-i plăcea defel găliganul acesta cu părul blond, spălăcit, aspru și bățoș ca fînul uscat, nici pistruii de pe obrajii lui supți și cu atît mai puțin nasul ascuțit, ca de Țăndărică. Și cu toate că nu-l putea suferi, el a fost acela care a căutat să se împrietenească neapărat cu el. Asta se întîmplă la numai cîteva zile după ce se lăudase față de Smaranda că avea să se înrăiască în așa măsură, încît să i se ducă vestea ca de popă tuns.

La început intenționase doar să fie văzut în tovărășia lui „Pistil".

„...și bagă de seamă să nu ne faci de rușine, pe maică-ta și pe mine!"

Păi chiar asta urmărea. Cînd se va afla în cartier că se „înhăitase" cu „Pistil", sigur îi va face de rușine.

Cînd a apărut prima dată pe stradă în tovărășia lui „Pistil", Bîrsăneasca, nelipsită de la fereastră, ca de obicei, i-a strigat cu vocea ei pițigăiată :

— Bravo, Ionuț! Ăsta zic și eu prieten. Mult l-ai căutat pînă l-ai găsit?

„Pistil" se uită la ea cu ochii lui cam spălăciți și se răsti :

— Ia mai tacă-ți fleanca, madam! Ce te legi de mine? Că nu ți-am făcut nimic. Nici măcar bună ziua nu ți-am dat.

Atunci Bîrsănească se înfurie și începu să țipe la el:

— Ticălosule! Haimana!... Pungașule!... Așa vorbești, mă, cu mine? Lasă că te dau eu pe mîna miliției, golanule și derbedeule.

„Pistil" îi rîse în nas, îi arătă cotul și se strîmbă la ea, scoțîndu-și limba, iar el, Ionuț, ca să facă în ciudă Bîrsănească, pe care n-o putea suferi, îi ținu hangul, rîzînd cu gura pînă la urechi.

La prînz, cînd mama se întoarse acasă, Bîrsănească, de la fereastra de unde nu se clintise, ca nu cumva s-o scape, o luă în primrie cu vocea ei, de data asta prefăcut mieroasă:

— Dragă madam Marta, să știi că Ionuț al dumitale are să ajungă rău de tot.

— Dar ce-a mai făcut? se neliniști mama, înroșindu-se de rușine, fiindcă de față mai erau cîteva locatare din bloc.

— Ce-a făcut? S-a înhăitat cu „Nae-Pistil". Da, dragă madam Marta, tocmai cu unul ca el s-a găsit să se înhăiteze! Știu, nu am dreptul să mă amestec, nefiind copilul meu. Dar cînd i-am văzut împreună, nu m-a răbdat inima și i-am spus: „Dar bine, dragă Ionuț, tocmai cu un derbedeu ca ăsta te-ai găsit să te împrietenești?" Atunci golanul de Nae a început să mă insulte, iar Ionuț, fiul dumitale, ce crezi că a făcut? Ei bine, dragă madam Marta, Ionuț i-a ținut partea.

— Mulțumesc, madam Bîrsănescu, că mi-ați spus! Am să-l pedepsesc. Fiți sigură că am să-l pedepsesc, îi făgădui mama, supărată tare că din cauza lui Bîrsănească, vecina pe care n-o putea suferi, o făcuse de rușine față de locatarele din bloc.

Dar Bîrsănească nu se mulțumi numai cu atît. O oră mai tîrziu, cînd „unchiu" Mitru se întoarse acasă, îl luă și pe el în primire.

— Dragă domnule Pandelescu — îl acostă cu o voce conspirativă — aveți timp două minute? Aș vrea să vă spun ceva!

— Vă ascult, doamnă Bîrsănescu.

— Nu vreți să poftiți în casă? îl invită ea.

— N-aș vrea să vă deranjez la o oră atît de nepotrivită, făcu „unchiu" Mitru.

— Nici un deranj, dragă domnule Pandelescu, nici un deranj! Dar înțeleg, sînteți obosit, flămînd...

— Într-adevăr, sînt tare obosit.

— Atunci, în cîteva cuvinte, iată despre ce-i vorba! Vreau să vă informez că Ionuț s-a înhăitat cu derbedeul de „Nae-Pistil". Probabil că îl cunoașteți.

„Unchiu" Mitru auzise vag de „Pistil".

— Parcă am auzit ceva de el.

— Un golan, un derbedeu. Vă spun eu că, pînă într-un an, ajunge la pușcărie. Am ținut să vă informez și pe dumneavoastră, că sînteți bărbat, ca să luați măsuri. I-am spus și doamnei Marta. Dar, să mă iertați, am avut impresia că nu s-a formalizat. Înțeleg, o mamă e totuși o mamă, mai ales cînd e vorba de unicul copil. Inimă largă. Dumneavoastră, în schimb, puteți judeca lucrurile la rece. Nu-i așa, dragă domnule Pandelescu ?

— Și ce mă sfătuiți să fac, doamnă Bîrsănescu ?

— Știți, eu n-aș putea să vă dau vreun sfat. Eu am ținut numai să vă informez. Desigur, veți găsi o soluție mai înainte ca băiatul să facă cine știe ce boroboață, și pe urmă dumneavoastră, părinților, să vă fie rușine să mai scoateți capul în lume. Dacă ar exista, ca înainte, internate, v-aș spune fără nici un fel de ezitare : „Dați-l la un internat, dragă domnule Pandelescu !" Dar, de vreme ce ele nu există, îmi pare rău, însă n-am ce sfat să vă dau.

— În orice caz, vă sînt recunoscător că m-ați sesizat. Am să discut și cu mama lui, ne vom sfătui și vom vedea ce este de făcut. În ultimul timp de pe urma lui nu avem decît necazuri.

Ionuț se întoarse acasă mai tîrziu, dinadins, cînd mama strîngea masa. Între timp el aflase de la Ileana, femeia de serviciu a familiei Urseanu, că Bîrsăneasca îl „încondeiase" față de mama și de „unchiu" Mitru.

„Acum , sigur că fiecare are să-mi țină o predică", își spuse, urcînd cu liftul.

Fu însă mai mult decît o predică. „Unchiu" Mitru era atît de furios, încît nu apucă să intre bine pe ușă și îl și luă la bătaie.

— M-a autorizat maică-ta ! îl anunță, și-i trase patru palme, care îl făcură să vadă stele verzi.

Mama, ca să-l pedepsească la rîndul ei, a refuzat să-i dea de mîncare și i-a interzis să mai iasă din casă fără învoirea ei. Dar imediat ce ei se retraseră în dormitor să se odihnească, se îmbrăcă și plecă.

Patru zile n-a mai dat pe acasă. Ziua hoinărea pe unde se nimerea, iar noaptea dormea la „Pistil" într-o magazie, fără ca părinții acestuia să aibă habar.

Cînd, după patru zile, s-a întors, mama atîta i-a spus :

— Să știi că de azi înainte nu te mai consider copilul meu !

S-a încuiat în camera lui tare amărît. Îi părea rău că mama era atît de necăjită, dar îi părea nu mai puțin rău de sine însuși. De sine însuși

chiar mai mult decît de mama. În definitiv, mama nu era singură, îl avea pe „unchiu" Mitru. Tata o avea pe „tanti" Mara. Dar el pe cine avea? Pe nimeni! Cui să i se destăinuiască? Lui Ştefăniţă? Ştefăniţă îi era prieten. Totuşi nu putea să-şi deschidă sufletul faţă de el. Atunci faţă de cine? Faţă de Smaranda? Cu atît mai puţin. Era doar fată. Nu putea înţelege ce se petrece în sufletul unui băiat. Şi apoi cu Smaranda se certase.

A doua zi, după ce s-au plimbat cu barca pe lac, întîlnind-o din nou, ea l-a anunţat de la început:

— Să ştii că părinţii iarăşi mi-au interzis să stau de vorbă cu tine!

— Dar dacă părinţii tăi nu ţi-ar fi interzis ai sta?

— Nu! Pînă nu-ţi trece amocul nu vreau să ştiu de tine.

— Nici eu nu vreau, şi poţi să te duci dracului, învîrtindu-te într-un picior, sau cum ţi-o plăcea!

Şi s-au despărţit. De atunci, chiar dacă se întîlneau întîmplător, amîndoi întorceau capetele în direcţii opuse.

Da, spre deosebire de mama, de tata, numai el era singur. Acum mama îi spusese că nu-l mai considera copilul ei. Acum se apropiase şi mai mult de „unchiu" Mitru. Cît priveşte pe tata, trecuseră săptămîni de cînd nu-l mai văzuse. Şi tata se îndepărtase de el, neçăjit că se purta ca un derbedeu. Bietul tata, avea el destule necazuri din cauza lui „tanti" Mara! Oricît încerca să se prefacă, îşi dădea el seama că ceva nu era în regulă între tata şi „tanti" Mara. Cine ştie, poate înţelesese că îl luase de bărbat numai ca să obţină buletin de Bucureşti. Şi, ca şi cînd atîta nu ar fi fost destul, îl mai amăra şi el cu purtarea lui de băiat fără căpătîi. În vreo două rînduri fusese ispitit să se ducă şi să-i spună:

— Tată, nu fi amărît din cauza mea! Să ştii că nu sînt de-adevăratelea rău! Mă comport ca un derbedeu dinadins, ca să-i fac de ruşine pe „unchiu" Mitru şi pe mama.

De dus însă nu s-a dus, fiindcă s-a gîndit că tata i-ar putea replica:

„Dar bine, Ionuţ, nu te gîndeşti că dacă îi faci pe ei de ruşine, implicit mă faci şi pe mine?"

Şi la o asemenea întrebare n-ar mai fi avut ce obiecta.

„Totuşi, într-un fel trebuie să se termine!" îşi spuse, oftînd de neçăjit ce era.

Cum, nu ştia. Desigur, totul ar deveni simplu dacă s-ar putea convinge că îi făcuse destul de ruşine. Dacă s-ar putea convinge de acest lucru, s-ar cuminţi, şi gata. Dar nu putea. Era convins că este posibil să-i facă în şi mai mare măsură de ruşine. Cum însă, nu ştia, nu se pricepea.

Mulțumit nu s-ar putea declara decît numai dacă oamenii i-ar arăta cu degetul și ar spune :

„O vezi pe aia ? E mama băiatului care a făcut cutare și cutare."

Sau :

„Domnul ăla bine e tatăl vitreg al băiatului care a scăpat caii. Nici că-i pasă, deși, dacă te gîndești, vina e în primul rînd a lor, a părinților."

Dar întîmplarea se pricepu să aranjeze lucrurile în așa fel, încît să găsească singur răspuns la întrebarea care îl frămînta : „Cum să-i facă în și mai mare măsură de rușine."

Ideea a fost a lui „Corcoduș". „Corcoduș" era „ucenicul" lui „Pistil". Avea treisprezece ani, numele lui adevărat era Petru — acasă îl strigau Truță — dar băieții îl porecleau cu toții „Corcoduș".

Porecla nu se datora unui capriciu, ci faptului că în perioada cînd se coc în grădină fructele, el devenea negustor de corcodușe. „Corcoduș" nu avea tată. Tatăl lui murise, călcat de tren, într-o noapte cînd, beat fiind, îl surprinsese pe linie o locomotivă de manevră. Mama lui mătura străzile noaptea, cărînd după ea tomberonul, ale cărui roți, cu șine metalice, cam deranjau vara somnul celor ce obișnuiau să doarmă cu ferestrele deschise. „Corcoduș" și cu mama sa locuiau într-o casă, care, din cauză că era pe jumătate scufundată în pămînt, semăna mai curînd cu un bordei. Coșmelia aceasta avea și o curte, unde, cu ani în urmă, existaseră o mulțime de pomi fructiferi. În decursul anilor se uscaseră, nemaiizbutind să supraviețuiască decît doi corcoduși.

Cînd corcodușele mari și galbene aproape ca renglotele se coceau, Truță le culegea, le punea într-un coșuleț de nuiele și dădea fuga la piață să le vîndă. Și era atît de lacom de cîștig, încît nu se îndura să guste măcar un singur fruct. Porecla de „Corcoduș" i se trăgea de la această îndeletnicire sezonieră.

Lui „Corcoduș" îi veni ideea unui *week-end*, de cîteva zile, la Mamaia. Cu excepția lui, a lui Ionuț, nici „Pistil", nici „Corcoduș" și nici „Carasul" nu văzuseră marea. Așa că ideea lui „Corcoduș" li se păru celorlalți grozavă. La rîndul lor, „Corcoduș" și „Carasul" găsiră nu mai puțin grozavă ideea lui „Pistil" de a se deplasa pînă acolo cu o „ocazie". Prin „ocazie", „Pistil" înțelegea să fure o mașină, pe care — odată ajunși la destinație — s-o abandoneze. Cine să conducă mașina nu constituia o dificultate, deoarece printre multele meserii încercate succesiv și abandonate de „Pistil" fusese și aceea de șofer. Singura dificultate rămînea procurarea mașinii. Dar o dificultate relativă, dat fiind faptul că

lui „Pistil" îi veneau în minte o mulțime de idei atunci cînd voia ceva cu tot dinadinsul.

Pe Ionuț nici ideea lui „Corcoduș", și cu atît mai puțin a lui „Pistil" nu-l entuziasmară defel. Toată noaptea chibzui, fără să poată închide ochii. Își dădea seama că era pe punctul de a trece un prag peste care simțul lui moral îl împiedica să treacă, deși, într-un anumit fel, îl trecuse cu un alt prilej : cînd fugise pentru prima dată de acasă. Atunci luase din poșeta mamei, fără știrea ei, două sute de lei. Dar luase banii de la mama lui. Există o diferență între un furt și celălalt. Și apoi el luase banii numai ca mama să se necăjească tare. Își închipuise atunci următorul dialog dintre ea și „unchiu" Mitru.

„Îngrozitor ! Să facă el una ca asta ? ! ! Și apoi dacă cel puțin ar fi o rătăcire, fără consecințe în viitor..."

„În privința asta, dragă Marta, să nu-ți faci prea multe iluzii ! Cunoști proverbul : «Cine fură azi un ou, mîine va fura un bou.» În orice caz, pe viitor va trebui să ții încuiat tot ceea ce reprezintă cît de cît o valoare !"

De fapt, tocmai dialogul acesta imaginar l-a hotărît să ia atunci banii.

Acum, însă, situația era cu totul alta. Acum trebuia să devină complice la un furt „de-adevăratelea", să devină „de-adevăratelea" hoț. Și pentru ce ? Pe el doar nu-l interesa un asemenea *week-end* la Mamaïa. Cît timp mama fusese „mica mea păsăruică", iar tata „dragule" se dusese cu ei în fiecare an la mare. Pe urmă nu ținea să devină complicele lor nici măcar din punct de vedere al aventurii. Prea era înrădăcinat în sufletul său simțul moral. Pe urmă exista riscul să fie prinși. Și atunci ? va trebui să-și primească pedeapsa, cu alte cuvinte însemna să devină infractor în mod „oficial". Dar dacă nu erau prinși ?

„Dacă nu ne prind, situația devine și mai gravă", își spuse, zvîrcolindu-se pe o parte și pe alta.

Da, situația devenea mai gravă, pentru că peste o săptămînă sau peste o lună lui „Pistil" îi va veni o altă „idee" și din nou va trebui să-i fie complice la un alt furt. Apoi la altul, și așa mai departe. Avea să se întîmple ceea ce pronosticase „unchiu" Mitru : „Cine fură azi un ou, mîine va fura un bou !"

Bine, dar tot „unchiu" Mitru spusese :

„...și bagă de seamă să nu ne faci de rușine, pe maică-ta și pe mine !"

Ei, da ! Nu-l interesa să vadă marea în compania lui „Pistil", „Corcoduș" și „Carasul". Nu-l ispitea să participe la furtul mașinii, fiindcă îi repugna să fie hoț. Dar putea oare altfel să-i facă mai rău de rușine pe „unchiu" Mitru și pe mama decît devenind în mod „oficial" hoț ?

„În definitiv, într-un fel tot trebuie să se termine", își spuse, închizînd ochii, hotărît să nu se mai gîndească la nimic și să doarmă.

Îl usturau ochii. Pesemne că erau roșii de nesomn. Roșii ca ai tatălui în seara cînd l-a întîlnit întîmplător pe stradă. Tata ieșea dintr-o bodegă. El și „Corcoduș", de la cinematograf.

— Ionuț!

— Bună seara, tată!

Și-a dat seama imediat că tata e beat. Avea ochii roșii, roșii îi erau și pometii obrajilor. „Parcă ar fi gripat", își spusese atunci, cu toate că nu avea nici o îndoială cu privire la starea adevărată a tatălui său.

— Îmi pare bine că te văd, Ionuț! Dar ăsta cine-i?

— Un prieten.

— Nu-mi place prietenul ăsta al tău! Seamănă cu un iepure bătrîn. Haide, șterge-o, măi băiete! Am ceva de vorbit cu băiatul meu.

„Corcoduș" se uită întrebător la el.

— Du-te, „Corcoduș"!

Tata îi luă brațul.

— Să facem cîțiva pași împreună, Ionuț! Mi se pare că puțin, puțin sînt beat.

— Mi se pare și mie, tată.

— Sînt!... În ultimul timp mi se întîmplă cam des, Ionuț, cam des... Și nu e bine... Adică, de fapt, numai dintr-un anumit punct nu e bine. Din altul, da... Vezi tu, Ionuț, asta-i marea nenorocire! Cînd judeci faptele oamenilor, nu totdeauna îți apar la fel. Depinde din ce unghi de vedere le privești... Mă iau pe mine drept pildă. Iată, m-am îmbătat. Privită dintr-un anumit punct de vedere, beția mea poate să pară un lucru bun... Din alt punct de vedere, ceva foarte rău, ceva imoral, iar dintr-un alt punct de vedere, și bună, și rea în același timp. Asta înseamnă că nu există judecăți absolute. Or, fir-ar să fie, natura l-a făcut pe om să aibă nevoie de judecăți absolute atunci cînd analizează faptele semenilor! Apoi cu alt ton: Ionuț, ce face mama?

— Bine, tată! Cred că bine. Dar de ce mă întrebi?

— Da, într-adevăr, de ce te întreb pe tine? Tu ești un copil... Ce știi tu!... Ce poți înțelege tu! Sau poate înțelegi?

— Depinde la ce anume te referi, tată.

Niciodată nu-i vorbise tata astfel. Hotărît, era mai beat decît arăta.

— Crezi că ei sînt fericiți, Ionuț?

— Cred, tată, că mama e mulțumită. Îl iubește.

— Și nu se ceartă niciodată?

— Nu! Se înțeleg foarte bine în totul. Dar fiindcă a venit vorba, spune-mi, tată, mama, înainte, avea păreri?

— Sigur că avea. De ce mă întrebi?

— Fiindcă acum mama nu are alte păreri decît ale „unchiului" Mitru.

— Da? Atunci înseamnă că ține mult la el.

— Așa mi se pare și mie.

— Deci nu are motive să fie nemulțumită de viață.

— Nemulțumiri, altele decît acele pe care i le cauzez eu, nu cred că are.

— Nemulțumit de tine sînt și eu, Ionuț!

— Știu, tată! Toată lumea e nemulțumită de mine.

— Eu însă, Ionuț... Eu sînt mai nemulțumit de mine. Dacă aș putea fi mulțumit de mine, știu că nici tu nu mi-ai da motive să fiu nemulțumit de tine. Înțelegi, Ionuț?

— Nu, tată.

— Poate e mai bine că nu înțelegi... Dar tu să știi, Ionuț, că în viață un om trebuie să tindă, printre altele, să nu fie niciodată nemulțumit de sine însuși, în raport cu semenii săi... Tu, Ionuț, ești copilul meu... Ești, cu alte cuvinte, cel mai semen dintre toți semenii mei...

El înțelegea, dar destul de vag, ceea ce voia să spună tata. În schimb înțelegea foarte bine că undeva, în sufletul acestuia, era multă suferință dintr-un motiv sau mai multe motive, ce lui nu-i stătea în putință să le înțeleagă. Și ca să-i abată gîndurile, știind dinainte că lucrul acesta îi făcea mare plăcere, întrebă:

— „Tanti" Mara ce face?

Tata nu răspunse imediat. Îl strînse de braț, silindu-l să meargă ceva mai repede.

— Tanti-ta Mara... tanti-ta Mara... ei bine, tanti-ta Mara e sănătoasă și îți transmite salutări.

— Mulțumesc!

Răspunsul acesta îl făcu să înțeleagă că tata suferea din cauza lui „tanti" Mara.

„Trebuie că și-a dat și el seama că nu-l iubește", își spuse, privind din nou ochii triști ai tatălui.

Și îi fu milă cum suferă. Atîta suferea, încît încerca să-și astîmpere durerea în băutură, el care, înainte, niciodată nu se îmbătase.

— Să nu-i spui mamei că m-ai întîlnit, Ionuț. Adică, să nu-i spui că eram beat. Dacă ai să-i spui, ea are să înțeleagă ceea ce tu probabil n-ai înțeles. Și eu nu vreau. Mama e bună, bineînțeles. Dar cîteodată, și mai

ales în legătură cu anumite chestii, găseşte motive de satisfacţie cînd, de fapt, ar trebui să simtă compasiune. Îmi făgăduieşti, Ionuţ ?

— N-am să-i spun, tată ! Poţi să fii sigur.

— *El* probabil nu se îmbată niciodată.

— Nu l-am văzut niciodată beat.

— Ei da, el e un om cumpătat, raţional. El ştie totdeauna ce vrea. Şi cînd vrea ceva, nu se lasă pînă nu obţine. Acum mă duc acasă. Du-te şi tu, Ionuţ ! Şi nu care cumva să-i spui mamei.

Tata l-a lăsat în drum şi a alergat să prindă autobuzul. Nu însă mai înainte de a-l săruta. De mult nu-l mai sărutase tata.

„M-a sărutat, fiindcă era beat", îşi spuse, dar fără să fie prea convins.

Acasă nu i-au spus nimic, nici mama, nici „unchiu" Mitru, deşi întîrziase. Dar se părea că mama care, în general, nu ieşea din cuvîntul „unchiului" Mitru se convinsese că acesta avusese dreptate atunci cînd îi recomandase : „Dragă Marta, ascultă-mă pe mine ! Nu are rost să-ţi răceşti gura de pomană cu el. Pe o ureche îi intră, şi pe alta îi iese".

Amintindu-şi de întîlnirea cu tatăl său, din nou îşi spuse :

„Într-un fel tot trebuie să se termine !"

Şi acesta fu ultimul gînd înainte de a-l fura somnul.

Fu un somn greu, adînc şi fără vise.

„Pistil" ochise maşina pe care trebuiau s-o „împrumute". Un „Fiat 1100" parcat, din lipsă de garaj, pe stradă. Dealtfel, pe strada aceea mai erau două maşini în aceeaşi situaţie. Dar, spre deosebire de acestea, cea asupra căreia se fixase „Pistil" nu era utilizată de către proprietar decît doar sîmbăta după-amiază, cînd pleca din oraş cu famliia.

„Pistil" era de felul său meticulos. De aceea, înainte de a acţiona, studie în prealabil topografia străzii, obiceiurile proprietarului maşinii, ale vecinilor. Abia pe urmă elaboră „planul de acţiune", cum îl numise. Un plan foarte amănunţit, în care rolul fiecăruia era bine precizat, pînă la cele mai mici detalii. După ce se convinse că „ucenicii" săi şi însuşiseră la perfecţie rolurile, hotărî două repetiţii generale, care se consumară fără nici un fel de defecţiuni şi incidente.

Maşina trebuia „împrumutată" dimineaţa, cînd proprietarul era la birou şi cînd şi ceilalţi locatari, în majoritate, lipseau de acasă. Pe de altă parte, trebuiau să intre în posesia maşinii dimineaţa şi din alt punct de vedere : să poată părăsi oraşul înainte ca proprietarul să reclame dispariţia ei.

Cînd, în sfîrşit, „Pistil" se convinse că totul este bine pus la punct, fixă pentru a doua zi „acţiunea finală". Deci, a doua zi, el, Ionuţ, avea

să participe la furt, avea să devină „oficial" hoț. Și fiindcă nu se putea împăca defel cu acest gînd, în ajun, seara, după ce se despărți de „Pistil" și de ceilalți, chemă de la un telefon public secția de miliție în raza căreia intra strada pe care urmau să opereze.

— Tovarășe, vreau să vă informez — anunță el cu vocea sugrumată — că mîine dimineață, între orele opt și nouă, patru băieți vor încerca să fure un „Fiat 1100" de pe strada Sapienței. Luați măsuri!

— Cine telefonează? întrebă vocea de la capătul celălalt al firului.

— Nu pot să spun! Dar să știți că nu este o farsă.

Și închise telefonul.

A doua zi, dimineața, în timp ce se îndrepta spre locul întîlnirii, îl preocupa doar un singur gînd:

„Oare cei de la miliție au luat în serios sesizarea telefonică, sau au crezut că cineva a vrut să facă o farsă?"

Îi întîlni pe ceilalți în stația de tramvai de la podul Mihai Vodă. După ce „șeful" îi dăscăli pentru ultima oară, porniră la acțiune. Dar tocmai în clipa cînd „Pistil" se pregătea să se urce la volan, fu înhățat. Înhățați fură și ei, ceilalți trei.

„...și bagă de seamă să nu ne faci de rușine, pe maică-ta și pe mine!"

Ei, da! Acum chiar că-i făcuse de rușine. Era arestat pentru complicitate la furtul unei mașini. Desigur, acum se aflase în cartier nu numai că fusese arestat, dar probabil se și cunoștea motivul. Aflaseră sau aveau curînd să afle directorul școlii, dirigintele, profesorii. Aflase desigur și Smaranda, Ștefăniță, părinții lor. Ei, și ce dacă? Să gîndească despre el ce poftesc profesorii, colegii, locatarii din cartier, Smaranda. Îi părea rău că Ștefăniță și părinții lui — aceștia mai ales — îl vor crede hoț.

În închipuire, cu Ștefăniță purta următorul dialog.

— Să știi, Ștefăniță că nu sînt un hoț de-adevăratelea!

Ștefăniță ține la el. Ștefăniță nu vrea să-l amărască mai tare. De aceea încearcă să-i justifice fapta:

— Da; desigur! Nu te-ai gîndit că ceea ce ați pus la cale înseamnă totuși un lucru grav, un furt? Pe tine te-a ispitit acțiunea în sine, ai considerat-o un fel de aventură. Înțeleg, desigur că înțeleg!

— Tu, Ștefăniță, ești un băiat al naibii de bun! Fiindcă mă vezi amărît, vrei să mă consolezi. În sinea ta însă gîndești altceva.

— Ba chiar așa gîndesc, Ionuț! Crede-mă!

— Mă rog, chiar dacă așa gîndești, îți spun că lucrurile s-au petrecut altfel. Crezi poate că mă consider nevinovat, fiindcă nu mi-am dat seama că, de fapt, mă făceam părtaș la un furt?

— Atunci ? întreabă Ștefăniță, a cărui curiozitate este acum mai puternică.

— Să știi, o clipă nu mi-a trecut prin minte să le devin cu adevărat complice la furtul mașinii.

Ștefăniță face ochii mari, nu pricepe :

— Bine, dar ai fost prins... asupra faptului.

— Da, am fost prins asupra faptului.

— Acum înțeleg. N-ai un amestec direct la furt. Tocmai atunci treceai întîmplător pe acolo și din greșeală ai fost și tu implicat. Așa-i ?

— Da' de unde ! Află că toți patru am pus la cale furtul. De fapt, planul a fost al lui „Pistil". Eu însă am fost de acord cu el, de acord cu rolul pe care urma să-l joc. Dar, să știi, nu *să devin* hoț de-adevăratelea, ci doar *să trec* drept hoț.

.Ștefăniță se miră, tot nu pricepe nimic :

— Tu vorbești într-adevăr serios, Ionuț ? Zău dacă n-am impresia că vrei să-ți bați joc de mine.

— Crede-mă, am vrut să trec drept hoț, fără să devin *efectiv* hoț. Ăsta-i adevărul-adevărat, Ștefăniță !

— Totuși, nu pricep. Zău dacă nu-mi vine să cred că ori eu m-am prostit de tot, ori tu te-ai scrîntit.

— Nici una, nici alta, Ștefăniță ! Uite, să-ți explic mai pe larg. Ți-am spus că planul de a fura mașina a fost o treabă serioasă, la care m-am angajat de bunăvoie. Dacă reușea, deveneam de-adevăratelea hoț. Numai că, față de conștiința mea, nu voiam să devin hoț. Și atunci ce crezi că am făcut ? Am telefonat la o secție de miliție și am denunțat furtul. M-am autodenunțat, Ștefăniță !

— Ești complet nebun, Ionuț ! se revoltă Ștefăniță.

— Singura mea temere a fost — continuă el, ca și cînd n-ar fi auzit întreruperea — ca nu cumva cei de la miliție, crezînd că e vorba de o farsă, să nu dea curs reclamației.

— Și i-au dat curs !

— Sigur că da, de vreme ce ne-au prins pe toți. Acum sînt considerat hoț fără să fi avut, măcar o singură clipă, intenția.

— Bine, dar de vreme ce ai fost prins, faptul că nu intenționai să și furi nu te absolvă de vină.

— Sigur că nu mă absolvă.

Pe urmă, Ștefăniță luminîndu-se la față :

— Stai puțin ! În definitiv, de ce să nu te absolve ? Doar tu i-ai anunțat prin telefon. Fără doar și poate că ei vor trebui să țină seama de acest fapt.

— Dar ei nu știu că eu le-am telefonat. Nu știu, și eu nu am de gînd să le-o spun.

— Dacă nu le spui, atunci te vor considera vinovat.

— Da ! Ei și ?

— Cum ei și ? Nu te gîndești la urmări ?

— Să lăsăm deocamdată la o parte urmările.

— Bine, să le lăsăm, dacă vrei tu !

— După tine sînt sau nu hoț ?

— Nu ești, categoric.

— Dar față de conștiința mea trebuie să mă consider sau nu hoț ?

— Ce mai întrebi ! Bineînțeles că nu.

— Atunci, ce crezi că e mai important : faptul că ei mă cred hoț, sau că, față de conștiința mea, nu am ce-mi reproșa ?

— Cred că amîndouă sînt la fel de importante, Ionuț. Ce Dumnezeu, nu-ți dai seama ce te așteaptă ?

— Ce mă așteaptă ?

— În cel mai bun caz școala de corecție.

— Miră-te, dar să știi că vreau să ajung *acolo*.

— Dar ce-ți închipui tu, că școala de corecție e pension ?

— Nu-mi închipui deloc.

— Atunci ?

— Nimic ! Pur și simplu vreau să ajung la școala de corecție. Am eu o socoteală.

— Ce socoteală, Ionuț ? Încerc să pricep ce se petrece în capul tău, dar nu izbutesc. Se petrece însă ceva foarte grav.

Să-i spună ? Da, să-i spună ! Ștefăniță va ști să păstreze secretul. Ștefăniță îl va înțelege.

— Ștefăniță, tu știi să păstrezi un secret, așa-i ?

— Cred că știu.

— Atunci am să-ți spun. Știi de ce vreau să ajung la școala de corecție ? Ca să-i fac de rușine pe „unchiu" Mitru, pe mama... Nu de mult, „unchiu" Mitru a primit o decorație. În ziua cînd a primit-o mi-a spus : „Ia exemplu și bagă de seamă să nu ne faci de rușine, pe maică-ta și pe mine !" Dar eu vreau să-i fac de rușine. Ca să-i fac de rușine, am devenit huligan. Ca să-i fac de rușine, din premiantul clasei am ajuns undeva, pe la coadă. Ca să-i fac de rușine m-am înhăitat cu „Pistil" și, în fine, ca să-i fac de rușine vreau să trec drept hoț. Vreau să-i fac pe amîndoi de rîs, în special pe „unchiu" Mitru. Să-i arate cu degetul oamenii din cartier și să spună despre „unchiu" Mitru : „Nevasta lui are un

băiat care a ajuns un derbedeu și un hoț, și ce băiat bun era! Premiant din clasa întîi. Dar dacă s-a înrăit într-atîta, sigur că numai din cauza lui. Îl bate poate, poate nu-i dă să mănînce". Iar Bîrsănească — o știi pe Bîrsănească — locatara de la parter, cu cea mai ascuțită limbă din tot cartierul, ca să-i facă în ciudă mamei, pe care n-o poate suferi, o va opri de fiecare dată cînd o va vedea, ca s-o întrebe: „Dragă doamnă Marta, ce se mai aude cu Ionuț al dumitale? E tot la școala de corecție, tot? Lasă, nu mai fi necăjită! Pînă la urmă scot ei om din el". Ei, acum cred că ai înțeles, Ștefăniță, de ce nu-mi pasă dacă ajung la școala de corecție, de ce doresc să ajung acolo: Ca să-l fac de rușine pe „unchiu" Mitru. Și pe mama. Știi, pe mama puțin, măcar puțin și tot îmi pare rău c-o fac de rușine. Dar altfel nu se poate.

În închipuire purta asemenea discuții cu Ștefăniță. Dar dacă l-ar avea aievea în față, tot așa ar discuta? Nu, în nici un caz. Ștefăniță nu l-ar putea înțelege. Ștefăniță l-ar crede nebun, aflînd că se ambiționează să ajungă la școala de corecție numai și numai să-l facă de rușine pe „unchiu" Mitru. În casă la Ștefăniță exista aceeași atmosferă ca pe vremea cînd mama era „mica mea păsăruică", iar tata „dragule". Dacă pe vremea aceea ar fi cunoscut un băiat care i-ar fi destăinuit ceea ce destăinuise el lui Ștefăniță în conversația închipuită, sigur că n-ar fi fost în stare să înțeleagă că putea exista un băiat, care să vrea să treacă dinadins direct infractor numai fiindcă odată „unchiu" Mitru spusese:

„... și bagă de seamă să nu ne faci de rușine, pe maică-ta și pe mine"!

Telefonul sună. Era o prietenă de-a mamei. Vocea semăna cu a Smarandei. Curios cum vocea unei femei în toată firea putea semăna cu a Smarandei. Dar, în definitiv, de ce se mira? Nu era tot atît de curios că vocea Smarandei semăna cu a unei fetițe? Smaranda era acum mare, avea, ca și el, cincisprezece ani. Dacă era adevărat ceea ce se spunea, că fetele sînt mai precoce decît băieții, atunci Smaranda, cu toate că avea aceeași vîrstă, era totuși mai mare decît el.

De jos, din stradă, se auzeau copiii. Se jucau de-a v-ați ascunselea.

— Gata? întreba un băiat.

— Nu e!... Nu e! răspundea o fetiță.

La fereastra de peste drum se arătă „Faust". Cu gîndurile în altă parte, absent, privi în jos, strada, cu ochi triști. Parcă era tristețea din ochii unui copil care, bolnav, se mulțumește să privească de departe și neputincios joaca altor copii.

Ionuț se vîrî în pat, se acoperi și închise ochii. Dar nu să doarmă, ci ca să-și aducă aminte. De cînd se întorsese de acolo, mereu simțea nevoia să-și reamintească întîmplări *dinainte*.

„Oare la ce mă gîndeam cînd a sunat telefonul"?

Și își reaminti.

★

Dacă atunci, cînd fuseseră arestați, ar fi avut prilejul să stea de vorbă cu Ștefăniță, tot nu i-ar fi spus nimic, convins fiind că Ștefăniță, care avea niște părinți ce își spuneau „mamă" și „tată" și își revărsau, deopotrivă, dragostea asupra lui nu ar fi fost în stare să înțeleagă că, în mod deliberat, devenise rău pe dinafară numai să-i facă de rușine pe „unchiu" Mitru și pe mama. Atunci așa s-ar fi întîmplat. Dar acum? Acum, după ce se întorsese de *acolo*?

Răspunsul nu era deloc ușor de dat. Da, fusese rău pe dinafară, ca să-i facă de rușine pe „unchiu" Mitru și pe mama. Dar cu ce preț! Trei ani stătuse *acolo*. Pentru ceilalți băieți, *acolo* era, în cele mai multe cazuri, un loc necesar. *Acolo* erau învățați — sau reînvățați — să facă deosebire între bine și rău, să-și descopere, sau să-și redescopere demnitatea prin muncă. Dar el ajunsese *acolo* nu fiindcă își pierduse demnitatea și nici fiindcă fusese necesar să și-o redescopere. Cu alte cuvinte, nu fusese necesar să fie *reeducat*, în sensul în care era nevoie pentru ceilalți. El fusese doar pe dinafară rău, și în mod voit.

Totuși!... Dintr-un anumti punct de vedere, locul acela avusese și asupra sa influență. Într-un anumit sens fusese și el *reeducat*. Dacă ar fi trecut pe *acolo*, dacă *acolo* n-ar fi cunoscut atîția băieți, mai mult ca sigur că nu și-ar fi dat seama — poate mai tîrziu și cu prețul unor compromisuri — că, străduindu-se să fie rău pe dinafară, își făcuse, în primul rînd, sieși rău. În fond își bătuse joc de el însuși. Și asta de ce? Numai ca să-l facă de rușine pe „unchiu" Mitru. E drept, îl ura pe „unchiu" Mitru. Din cauza „unchiului" Mitru mama încetase să mai fie „mica mea păsăruică", iar „tata „dragule". Din cauza „unchiului" Mitru tata plecase definitiv, iar, după plecarea lui, „unchiu" Mitru se instalase în casa lor, de parcă a lui ar fi fost de cînd lumea. Îl ura fiindcă mama îl iubea, și încă în așa măsură, încît băiatul ei, el, aproape nu mai exista pentru ea.

Și totuși meritase să-și bată joc de el însuși? Fiindcă își bătuse. Stătuse acolo trei ani, dar ar fi putut rămîne încă trei, pînă la vîrsta de optsprezece ani, dacă mama nu ar fi izbutit să-l înduplece pe „unchiu" Mitru.

În cei trei ani pe care îi petrecuse *acolo*, ascultînd ce povesteau ceilalți despre taţii şi despre mamele lor, înţelese că existau taţi, că existau mame numai cu numele şi că dacă ei, copiii lor, ajunseseră huligani, vagabonzi sau hoţi, aceasta se datora faptului că asemenea buruienilor de pe cîmp crescuseră singuri, la voia întîmplării. În definitiv, ce vină îi aducea el mamei? Că îl iubea pe „unchiu" Mitru! Că, iubindu-l, pentru copilul ei nu mai avea nici un strop de afecţiune!

Totuşi!... Totuşi preţul pe care îl plătise fusese prea mare. Numai *acolo* şi-a dat seama cît de mare fusese preţul pe care îl plătise. Multe lucruri înţelesese el doar după ce ajunsese *acolo*. Înţelesese, ascultînd ce povesteau ceilalţi băieţi, cît de egoişti puteau fi, cîteodată, oamenii mari şi cum el niciodată, absolut niciodată nu va trebui să le semene, atunci cînd va înceta să mai fie copil. Şi mai înţelesese că o iubea încă pe mama şi că, tocmai fiindcă o iubea, îi era într-un fel milă de ea. Milă fiindcă ea îl iubea mult pe „unchiu" Mitru, în timp ce „unchiu" Mitru ţinea doar la ea.

Şi acum era din nou acasă. Pe „unchiu" Mitru tot îl ura. Dacă acum devenise înţelegător faţă de slăbiciunea mamei pentru „unchiu" Mitru, în schimb faţă de „unchiu" Mitru nu putea, şi nici nu voia să fie înţelegător. Îl ura pur şi simplu. Motivelor dinainte, acum, de cînd se întorsese, li se adăugase încă unul, poate cel mai puternic: neîncrederea acestuia în „reeducarea" lui. „Unchiu" Mitru era convins că nu peste mult timp „îşi va da din nou în petic, dragă Marta!"

„Unchiu" Mitru era în aşa măsură încredinţat că nimic nu se mai putea face cu el, încît, ca s-o convingă pe mama să nu-l lase să dea examen de admitere la liceu, îi ţinuse următorul discurs:

„Dragă Marta, crede-mă, mă pricep la oameni! Şi şeful şi-a dat seama. Cînd vrea să-şi facă o părere despre cineva, totdeauna mă consultă: «Dragă Pandelescule, tu cum îl vezi pe X...?» Aşa că pe mine nu mă poate prosti fiu-tu, cu mutra lui spăsită! Se poartă aşa, numai să te înduplece şi să-l laşi să meargă la liceu. Îi convine şcoala, decît să se integreze în muncă. Fiindcă prost nu este. Recunosc. S-ar putea chiar să reuşească la examen fără să se omoare prea mult cu învăţatul. Dar, după ce şi-o atinge scopul, să vezi cum îşi dă din nou arama pe faţă. Pînă la urmă, tot la colonie ajunge. Îmi pare rău că trebuie să ţi-o spun, dar e mai bine să priveşti adevărul în faţă decît să-ţi faci iluzii".

„Degeaba se laudă «unchiu» Mitru că se pricepe la oameni. Sau chiar dacă se pricepe, nu în cazul meu", îşi spuse el, oftînd.

În realitate, „unchiul" Mitru nu era în stare să fie obiectiv. „Unchiu" Mitru lua dorințele drept realitate. „Unchiu" Mitru nu-l putea suferi. Pentru „unchiu" Mitru el, Ionuț, fusese o prezență nedorită în casă. Asta pînă a nu fi trimis *acolo*. Pe urmă, timp de trei ani, „unchiu" Mitru răsuflase ușurat. Dar, pînă la urmă, la insistențele repetate ale mamei, trebuise să cedeze și să fie de acord cu readucerea lui din colonie. Își dăduse consimțămîntul, convins fiind însă că, nu după mult timp, „ipocritul" va călca din nou strîmb și din nou va ajunge *acolo*. „Unchiu" Mitru însă habar nu avea că fusese rău numai pe dinafară, și în mod deliberat. Și fiindcă habar nu avea, trăgea nădejdea că foarte curînd va scăpa din nou de el, de data asta poate definitiv. „Unchiu" Mitru era atît de convins că așa se va întîmpla, încît atunci cînd îl vedea învățînd sau dezlegînd probleme din *Gazeta matematică,* zîmbea disprețuitor și-l privea ironic. Ochii „unchiului" Mitru, despre care mama spunea că sînt frumoși, îi vorbeau parcă astfel:

„Degeaba, ipocritule! Pe mine nu mă poți păcăli cu chestii de-astea. Ca mîine-poimîine te înhață din nou miliția".

Imaginea ofițerului de miliție care îl anchetase se proiectă dinaintea ochilor. Un bărbat foarte înalt, foarte slab, cu un nas un pic semețit în vînt, cu buze groase aproape ca ale unui om de culoare, cu părul în vălurele atît de perfecte, încît părea încrețit de frizer.

Cînd fu introdus în biroul acestuia, pur și simplu i se strivise inima de neliniște. Chipul ofițerului era al unui om aspru. Dar curînd după aceea îi descoperi ochii. Ochii căpitanului Suciu erau blînzi, prietenoși, îl priveau fără nici un fel de asprime. Începu să prindă curaj. Se liniști cu totul cînd ofițerul îi vorbi. Vocea era și ea prietenoasă, nu ca a ofițerului dinainte, răstită parcă dinadins, ca să-l sperie.

—Ei, băiatule, cum s-a întîmplat?

— Am vrut să furăm o mașină, dar am avut ghinion și ne-ați prins.

— Ca să dați o fugă cu ea pînă la Mamaia?

— Da!

— Și pe urmă, presupunînd că ajungeați pînă acolo, ce aveați de gînd să faceți cu ea?

— Păi, după ce ajungeam acolo o abandonam.

— Și de întors, cu ce v-ați fi întors? N-ar fi fost mai bine s-o fi păstrat s-o folosiți la înapoiere?

— Credeți că ar fi fost prudent? Între timp mașina ar fi fost dată ca furată și sigur riscam să fim prinși, lămuri el, de fapt nefăcînd altceva decît să repete ceea ce știa de la „Pistil".

— Şi înapoi cu ce v-aţi fi întors? Aţi fi furat o altă maşină?

— Ne-am făcut planul să ne întoarcem cu trenul. La Mamaia nu-i nici o greutate să faci rost de nişte bani.

— Dar ce, la Mamaia cresc bani pe plajă?

— Nu cresc ei pe plajă, desigur. Dar sînt mulţi străini. Le cari un geamantan, le mai faci vreun alt mic serviciu, şi ei se simt, continuă el să explice folosind exact cuvintele lui „Pistil". Făceam noi uşor rost de bani de tren.

— Spune-mi! Tu ai mai făcut asemenea „voiajuri-fulger"?

— Nu!

— Va să zică nu cunoşti Mamaia.

— Ba da! Am fost acolo cîţiva ani cu părinţii.

— Şi anul ăsta nu se duc?

— Ba da, au să se ducă. Dar fără mine. Nici anul trecut nu m-au luat. Adică mama, fiindcă părinţii sînt despărţiţi.

— Mda! Va să zică, fiindcă anul trecut nu ai fost la mare, iar anul acesta tot nu te-ai fi dus cu maică-ta, ţi s-a făcut dor de mare.

— Mi s-a făcut, confirmă el cu jumătate de gură fiindcă nu dorul de mare îl determinase să se înhăiteze cu „Pistil".

— Ţi s-a făcut dor şi atunci te-ai gîndit să pleci pe cont propriu.

— (!)

— De cînd eşti prieten cu „Pistil", cu ceilalţi doi? Ăluia gras cu ce poreclă i-aţi dat?

— Corcoduş.

— Şi celui mic?

— Carasul.

— Ei, cînd te-ai împrietenit cu ei?

— Sînt vreo două luni.

— Va să zică numai de două luni.

— Numai.

— Măi, băiete, ştii ce spun ceilalţi trei despre tine?

— Ce spun, tovarăşe căpitan?

— Spun că tu eşti tartorul. Cu alte cuvinte că tu i-ai îndemnat să fure maşina.

— Eu?! se sperie el, gîndindu-se că, în cazul cînd ofiţerul îi credea pe ei, urma ca pedeapsa cea mai mare el s-o primească.

— Da, aşa spun ei. Şi mai spun că şi planul cum s-o şterpeliţi tot al tău a fost. Este adevărat?

— Păi dacă m-au dat ei de gol, ce rost are să neg? minţi el mai departe, bravînd.

— Dar eu nu i-am crezut. Știi tu, măi Ionuț, ce cred eu în legătură cu tine? Cred că în chestia asta urîtă cu mașina te-ai vîrît ca musca în lapte.

— Cum, adică, m-am vîrît ca musca în lapte, tovarășe căpitan?

— Vreau să spun că tu te-ai luat după ceilalți. Este?

— (!)

— Mă întreb însă, de ce ți-o fi plăcînd să te grozăvești, luînd asupra-ți o vină care nu este a ta.

— Cînd m-am grozăvit, tovarășe căpitan?

— Păi adineaori, cînd ai afirmat că tu ai fost tartorul. Ai afirmat sau nu?

— Da, tovarășe căpitan!

— Și este adevărat?

— Nu!

— Atunci nu înseamnă că te-ai grozăvit?

— M-am grozăvit, recunoscu el.

— De ce?

— (!)

— Măi Ionuț, tu nu ai încă treisprezece ani, așa-i?

— N-am!

— Și pînă la optsprezece, cîți mai ai?

— Aproape șase.

— Tu ce crezi? Șase ani trec repede, sau încet?

— Depinde, tovarășe căpitan.

— Îmi place răspunsul. De pildă, șase ani într-o școală de reeducare...

— Asta-i pedeapsa, va să zică?

— Pedeapsa o hotărăsc cei ce vă vor judeca. Dar tare mi-e teamă că acolo ai să ajungi!

— E tare rău acolo, tovarășe căpitan?

— Am spus eu că e rău? În orice caz, să știți că nu-i chiar ca acasă.

— Depinde!

— Aha, iarăși! Depinde de ce?

— De ce fel de casă este vorba.

— Vrei să spui, cu alte cuvinte, că tu, acasă la tine, nu te simți mai bine decît într-o colonie de minori?

— Nu chiar asta am vrut să spun. Am vorbit așa, în general!

— Spune-mi, tatăl tău vitreg te bate?

— Nu!

— Te înjură, țipă la tine?

— Nici.

— Poate te bate mamă-ta . . .

— Nu mă bate nici ea.

— Atunci, ce motive te nemulțumesc ?

— Nu sînt nemulțumit, se încăpățînă el. De ce aș fi dacă mama, și „unchiu" Mitru se poartă frumos cu mine ?

— Totuși, măi Ionuț, ceva trebuie să fie la mijloc.

— Nimic, tovarășe căpitan.

— Vezi, iarăși te grozăvești !

— (!)

— Te încăpățînezi să te grozăvești. De ce ?

— (!)

— Bine, Ionuț, Dacă nu vrei să vorbești, eu nu te silesc. Știi tu de cîți ani am eu de-a face cu băieți care fac fel de fel de boroboațe, unele foarte grave ? De doisprezece ani. Prin biroul ăsta s-au perindat mulți ca de-alde tine. Unii buni, alții mai puțin buni, unii răi, alții chiar foarte răi. Acum vreo trei ani am avut un caz care semăna mult cu al tău. Un băiat, tot cam de vîrsta ta, bun la învățătură, într-o zi a început să scape caii. N-a mai învățat, a rămas mai întîi corigent, pe urmă repetent. Și a tot scăpat caii pînă cînd a ajuns la pușcărie. Și știi cînd a început să scape caii ? După ce părinții lui s-au despărțit și maică-sa s-a căsătorit din nou. Exact ca tine, Ionuț.

— Eu . . . n-am scăpat caii fiindcă mama s-a măritat a doua oară, ci fiindcă m-am plictisit să tot fiu dat ca exemplu de element pozitiv.

— Și atunci te-ai hotărît să devii exemplu de element negativ . . .

— Nu m-am hotărît. Am devenit așa . . . nici eu nu știu cum.

— Ba n-ai devenit, Ionuț, exemplu de element negativ. *Încă* n-ai devenit. Dar s-ar putea să devii. Eu însă nu cred. Nu cred că are să se întîmple cu tine ce s-a întîmplat cu băiatul de care ți-am vorbit.

— Cu el ce s-a întîmplat ? întrebă aproape fără voie.

— Cu el s-a întîmplat rău de tot, Ionuț ! Se află și acum în pușcărie. A intrat acum un an pentru a treia oară, la numai opt luni de la ispășirea unei pedepse de doi ani.

Se înfioră fără voie, și tot fără voie exclamă :

— Cu mine nu are să se întîmple așa ceva !

— Știu, Ionuț ! De aceea ți-am spus adineaori că nu cred ca tu să devii vreodată cu adevărat un element negativ. Cînd ai să te lovești de pragul de sus, ai să-ți redescoperi adevărata ta fire și atunci ai să-ți dai seama că nu-ți este permis să-ți bați joc de tine însuți numai fiindcă

în viață nu toate se întîmplă așa cum ți-ai dorit tu. Fiindcă, să știi, Ionuț, viața nu este o carte numai și numai cu poze frumoase.

— Și cînd credeți că am să mă lovesc cu capul de pragul de sus? întrebă impresionat nu atît de cuvinte, cît și de blîndețea cu care ele fuseseră rostite.

— De fapt, Ionuț, dacă ai ajuns aici, la mine, înseamnă că deja ai început să te lovești cu capul de pragul de sus. Numai că tu ești tare încăpățînat și nu vrei încă să recunoști. Dar acum, în alte ordine de idei, spune-mi, de ce crezi tu că ceilalți trei s-au înțeles să arunce pe tine toată vina?

— Nu-mi dau seama. Poate ca să scape ei cu o pedeapsă mai ușoară!

— Ar putea fi aceasta o explicație, dar nu-i, Ionuț! Să știi, sînt tare porniți împotriva ta. Trebuie că le-ai făcut tu ceva.

— Eu? Nimic! Ce-aș fi putut să le fac?

— Ia spune-mi! În afară de voi patru, cine a mai știut că intenționați să furați o mașină?

— Cred că nimeni. Doar dacă vreunul dintre noi nu și-a ținut gura. Poate „Pistil", sau poate „Corcoduș"...

— Tu nu?

— Nu!

— Sigur?

— Dacă vă spun!

— Bine, Ionuț! În orice caz ești un băiat ciudat, tare ciudat. Dar vom mai sta noi de vorbă. Pentru astăzi cred că e suficient.

Sună și veni un milițian să-l ia.

Ionuț își aminti cum îl amenințase „Pistil", atunci cînd, după anchetă, se revăzu cu el și cu ceilalți.

— Va să zică ne-o făcuși, bă Boambă!

— Ce v-am făcut? se miră el, fiindcă, într-adevăr, o clipă nu-i trecuse prin minte că ceilalți îl bănuiau.

— Uită-te la el cum o face pe aia din Orleans! se revoltă „Pistil". Ce zici, „Corcoduș"?

— Ce să zic? Zic, mă, că ne crede proști!

— Ce proști, bă, ce proști? Tîmpiți ne crede, „Corcoduș"! Adică vrei să spui că nu tu ai ciripit caraliilor?

— Vorbește ca oamenii, că eu nu pricep ce vreți de la mine.

— L-auzi, bă „Corcoduș"? Ăsta nu știe ce înseamnă caralii. Explică-i, bă, explică-i!

— Vrea să spună că tu ne-ai vîndut ălora de la miliție.

— Prostii! Ce rost avea să-mi tai singur craca de sub picioare?

— Zău, bă ? se prefăcu „Pistil" că-l crede. Să-ţi moară, bă, puriul şi puria că nu tu ai făcut vînzarea ?

— Adică, tată-tu şi mamă-ta, explică din nou „Corcoduş".

— Dacă vă spun ! Dacă vreţi să mă credeţi, bine. Dacă nu, treaba voastră !

— Ascultă, bă ! Caraliii nu aveau de unde să ştie că noi vrem să facem o „gaură". Că doar nu stau să păzească toate maşinile parcate pe străzi. Ai văzut cum ne-au înhăţat ? Ca din oală. Clar că a fost „vînzare". Şi dacă a fost, cine ne-a vîndut, bă ? Eu, bă ? „Corcoduş", bă ? „Carasul" bă ? Ăştia doi n-au făcut-o, bă, că-i ştiu cum mă ştiu pe mine.

— Poate că vreunul dintre voi nu şi-a ţintu gura, sugeră el, amintindu-şi de întrebarea pe care i-o pusese căpitanul Suciu.

— Ai spus cuiva, bă „Corcoduş" ?

— Ce întrebi ? Parcă tu nu ştii că eu în chestii de-astea-s mormînt ?

— Dar tu, „Carasule" ?

— Să-mi moară puria dacă am spus cuiva.

— Vezi, bă ? Nici tu n-ai vorbit cu nimeni, zici ?

— Nu !

— Atunci ? Atunci de unde au ştiut caraliii locul şi ora exactă unde urma să facem „gaura" ? Înseamnă, bă, că unul dintre noi a ciripit. Şi dacă eu n-am făcut-o, şi nici ăştia, cine altul dacă nu tu ?

— Bine, dar în ce scop ? întrebă el, fără să se tulbure, convins că „Pistil", oricît de şiret era, nu se putea să-i dea prin minte ce motiv avusese să anunţe miliţia.

— Tocmai asta-i hiba : nu ştiu ! Dracu poate că ştie ce s-o fi petrecut în capul tău . . .

— A ciripit ca să se pună bine cu caraliii îşi dădu cu părerea „Corcoduş", privindu-l cu ură.

— Stai în bancă, „Corcoduş" ! Acu' eu vorbesc. Bă, de ce-ai făcut-o, nu ştiu. Dar că ai făcut-o tu, asta ştiu precis. Dar află, bă, că nu ţi-o iert. Să n-am noroc, bă, dacă ţi-o iert. Cînd am să ies, bă, am să-ţi coc un buboi de-ăl mare ! Mare-mare !

*

Nu-şi dădu seama că se înapoiase mama decît în clipa cînd ea deschise uşa.

— Dar ce se întîmplă cu tine de eşti în pat la ora asta ? se interesă ea, mai curînd mirată decît alarmată.

Mama era îmbrăcată într-o rochie nouă. Poate din cauza rochiei arăta mult mai tînără. Dar nu numai din cauza rochiei. Pesemne şi din cauza coafurii. Mama îşi schimbase coafura.

— Mi-e teamă că am răcit puțin.

— Ai temperatură?

Mama îi puse palma pe frunte. Dumnezeule, de cînd nu mai simțise pe frunte palma ei! De mult, de cînd venise să locuiască la ei „unchiu" Mitru. Palma mamei odihnea pe fruntea lui și el tare mult ar fi vrut să fie bolnav, să stea în pat și mama să vină să-i pună palma pe frunte, să se convingă dacă are sau nu febră.

— Nu cred să am temperatură, mamă.

— Ba da! Multă nu, dar cîteva liniuțe în plus ai, sigur.

Mama aduse termometrul și i-l vîrî la subsuoară. Pe urmă se așeză pe marginea patului, așteptînd să treacă cele cinci minute. Se uita de jur împrejur prin cameră, ca și cînd voia să verifice dacă totul este în deplină ordine, pe urmă ochii ei, despre care tata, pe vremea cînd fusese „dragule", spunea: „«Mica mea păsăruică», tu ai ochii cei mai frumoși din cîți există", se opriră, în sfîrșit, și asupra lui. Ochii li se întîlniră. Mama îl privea acum așa cum nu-l mai privise de mult timp. Puțin, măcar puțin părea îngrijorată. Și atunci el simți cum i se umflă pieptul de ceva care era și durere, dar și altceva, poate un fel de bucurie.

„De m-aș îmbolnăvi, ca mama să mă bage în seamă", își spuse simțind nevoia să plîngă, să plîngă, nici el nu știa de ce, dar să plîngă. Își spuse că, dacă ar începe să plîngă, s-ar simți așa cum se simte pămîntul, vara, după ploaie. Voia să plîngă, dar îi era rușine să-l vadă mama plîngînd, pe el un băiat de cincisprezece ani. În clipa următoare, dînd ascultare unei porniri irezistibile, apucă mîna mamei, o duse la gură și o sărută. Și atunci voința îl părăsi. Asemenea unui șuvoi îndelung zăgăzuit, plînsul se dezlănțui. Îi săruta mîna și plîngea, plîngea.

Mama, surprinsă, nu reacționă în nici un fel. Abia după cîteva clipe, fără să-și retragă mîna, mișcată, întrebă:

— Ce s-a întîmplat, Ionuț? De ce plîngi?

— Nu știu, mamă! Mi-a venit așa să plîng, mamă, dragă mamă!

Și atunci se întîmplă ceva la care el nu se așteptase. Ochii ei se umeziră mai întîi, apoi începu să plîngă de-a binelea.

Mama plîngea! Plîngeau amîndoi și el era atît de fericit, încît dacă ar fi trebuit să moară în clipa aceea, nu i-ar fi părut rău deloc.

— Ei haide, Ionuț, nu mai plînge, că doar nu mai ești copil! îl mustră ea, continuînd totuși să plîngă. E drept, nu atît de tare ca el, dar un plîns adevărat.

Și poate că ar mai fi plîns amîndoi încă mult timp, dacă nu s-ar fi auzit trîntindu-se ușa de la intrare. Se întorsese acasă „unchiu" Mitru.

Atunci mama își șterse repede lacrimile și își aduse aminte de termometru.

— Ia să vedem dacă ai, într-adevăr, febră ! Treizeci și șapte cu cinci. Cred că ai răcit. Am să-ți dau o aspirină și un piramidon, am să te fricționez cu *Carmol* și mîine dimineață ai să te scoli sănătos.

Ușa de la odaia lui se deschise și în prag se arătă „unchiu" Mitru.

— Bună seara, Marta !

— Bună seara, Mitrule !

— Bună seara, răspunse și el, Ionuț, deși „unchiu" Mitru dăduse bună seara numai mamei.

— Dar ce s-a întîmplat, Marta ?

— Ionuț are puțină temperatură. Treizeci și șapte cu cinci. Cred că a răcit.

— Ar fi bine să fie doar o răceală. Să nu fie cumva gripă.

— Nu cred, dragă !

— Nu crezi ? Află că bîntuie gripa. Fir-ar să fie ! Asta mai lipsea !

— Dragă, dar nu cred că e cazul să te alarmezi atîta vreme cît nu știm dacă este sau nu gripă.

— Să nu mă alarmez ? Bine, dar tu știi cît de sensibilizat mi-e organismul, cît de ușor răcesc...

Și plecă, trîntind ușa după el.

Capitolul IX

Era o zi de duminică, neobișnuit de caldă pentru începutul acela de primăvară. Și doar toată săptămîna orașul fusese invadat de cețuri. Mirosea a muguri și a pămînt reavăn. Pămîntul respira adînc, asemenea unui alergător ajuns la start. Răsuflarea lui mirosea frumos a muguri și a flori de cireș, de cais ... Orașul rămăsese în spatele lor, nu prea departe, de fapt cartierul lor, nou, numai blocuri. Un oraș de cuburi uriașe, parcă jucării pentru niște copii de giganți.

Zidul pe care stăteau, bălăbănindu-şi picioarele, nu era mai înalt de treizeci de centimetri. Atîta doar apucase să fie ridicat deasupra pămîntului. Pe urmă, cine ştie din ce motive, proprietarul renunţase să mai înalţe casa. Cine fusese acela şi ce motive avusese să-şi construiască o casă în plin cîmp, departe de orice fel de aşezare omenească, nimeni nu era în stare să le-o spună. De cînd fuseseră puse temeliile, trecuseră cel puţin douăzeci de ani. Pe atunci, cele mai apropiate case, de fapt nişte cocioabe, se aflau în urmă la cîţiva kilometri. De la ele şi pînă la locul unde fusese pusă temelia, cîmp şi iarăşi cîmp. Asta pînă în ultimii ani, cînd pe o bună parte a acestui teren vast fuseseră ridicate blocuri. Şi pînă în cel mult doi ani, sigur că noile clădiri aveau să se întindă chiar mai departe de casa asta neterminată, pe care Smaranda o botezase „Ruina".

„Ruina" avea o suprafaţă de cel mult patruzeci de metri pătraţi. Între zidurile ei pitice, primăvara, creşteau urzici şi ciuperci, vara buruieni înalte, iar toamna, pînă tîrziu, oţetarii tineri, mai mult nişte tufe, îşi păstrau frunzele cu mirosul lor specific.

Smaranda fusese aceea care descoperise „Ruina". O descoperise în mod întîmplător, hoinărind singură pe cîmpul care avea ceva dezolant, poate din cauza vegetaţiei sărace. Locul îi plăcuse şi revenise apoi des, totdeauna singură. Se aşeza pe zid, privea cîmpul dezolat şi aştepta să treacă trenurile. Linia ferată nu se afla mai departe de o sută de metri. Treceau multe trenuri, ba într-o direcţie, ba în alta, trenuri de marfă, trenuri de persoane, trenuri accelerate şi rapide, cu vagoane elegante de culoare albastră.

Pe el Smaranda îl adusese. S-a întîmplat aşa. Într-o zi, curînd după ce se întorsese de *acolo*, se întîlniră întîmplător pe stradă.

— Bine ai venit, Ionuţ.

— Bine te-am găsit, Smaranda.

— Cînd te-ai întors ?

— Sînt vreo douăsprezece zile.

— Paisprezece, Ionuţ.

— Dacă ai ţinut socoteala zilelor mai bine decît mine, de ce m-ai întrebat ? se miră el.

— Nici eu nu ştiu ce mi-a venit să te întreb.

Smaranda crescuse, se schimbase, se făcuse mai frumoasă. Şi nici vocea nu-i mai era chiar de fetiţă mică, voce care pe el, înainte, îl iritase, poate fiindcă bănuia că Smaranda afecta o voce de fetiţă dinadins, ca să cîştige simpatia tuturora.

— Te-ai schimbat... Aproape să nu te mai recunosc, îi spuse, măsurînd-o din cap pînă în picioare.

— Iar tu te-ai lungit nu glumă!

— M-am cam lungit. Am aproape un metru optzeci. Adică, exact, un metru și șaptezeci și doi de centimetri.

Pe urmă nu mai știură ce să-și spună. Se priveau, cercetîndu-se reciproc, stînjeniți. Nu se văzuseră de trei ani.

— Acum ce faci? îl întrebă Smaranda într-un tîrziu.

— Plecasem pînă la Ștefăniță.

— Haide mai bine cu mine la „Ruină"!

— Ce „Ruină"?

— Am descoperit pe aproape o casă neterminată, pe care am botezat-o „Ruina". Foarte interesant, Ionuț! Nu vrei să ți-o arăt?

— Bine, arată-mi-o!

Acum stăteau pe unul din ziduri, alături. Priveau cîmpul, linia ferată și așteptau trenurile. De cînd veniseră, trecuseră trei. Un personal și două mărfare.

— Îți place aici, Ionuț?

— Da! recunoscu el, dar nu cu mult entuziasm, fiindcă nu era prea încîntat. În definitiv, cîmpul ce se desfășura dinaintea ochilor lui era mai puțin interesant decît acela pe care îl privise, timp de trei ani, cît timp stătuse *acolo*.

— Mie îmi place foarte mult! Vin deseori aici. Mă așez pe zid și aștept să treacă un tren. Cînd îl aud de departe, inima începe să-mi bată mai tare, mă emoționez. Mi se pare că aici e o gară, o gară neînsemnată, în plin cîmp, că sînt o călătoare și că aștept cu nerăbdare să mă urc în trenul care se apropie ca să mă ducă departe — unde, nu știu — foarte departe, să străbat așa toată lumea în lung și în lat.

— Ei, numai cu trenul nu poți străbate chiar toată lumea, în lung și în lat. Peste mări și oceane nu merg trenurile.

Așa fusese și așa rămăsese Smaranda. Cu imaginația nestrunită, asemenea unui bidiviu care habar nu are de zăbală și frîu.

— Bine, dar atunci cînd spun trenuri înțeleg vapoare, avioane. Dar, dacă vrei să știi, mie mi-ar plăcea să călătoresc numai cu trenul. Grozav îmi place mirosul fumului de la locomotivă! Știi, tare rău îmi pare că n-am primit locuință în cartierul Gării de Nord! Vara aș fi dormit cu fereastra deschisă, și sînt sigură că toată noaptea m-aș fi visat călătorind cine știe prin ce țări străine. Ție ți-ar plăcea să călătorești, Ionuț?

— Cui nu-i place!

— Teribil de mult mi-ar plăcea ! Tu, Ionuț, ce-ai vrea să te faci cînd vei fi mare. Te-ai gîndit ?

— Nu, încă nu m-am gîndit.

— Eu m-am gîndit, dar încă nu m-am hotărît. Mi-ar plăcea o meserie care să-mi dea posibilitatea să călătoresc tot timpul.

— Fă-te aviatoare ! Sau stewardesă, sugeră el.

Smaranda strîmbă din nas :

— Aviatoare nu mi-ar plăcea să fiu. Și nici stewardesă. Și apoi ca să te faci stewardesă nu este nevoie să termini o facultate. Or eu vreau să urmez măcar două.

— Atunci ce-ar fi să te faci marinar ? Să comanzi un vas. Ai fi prima femeie comandant de vas din flota noastră comercială, dacă, bineînțeles, pînă atunci nu ți-o lua-o înainte altcineva.

— Așa ! E o meserie care nu mă ispitește. Din trei motive.

— Din trei motive ?

— Da, din trei motive : Primul : îmbarcat fiind pe un vas, nu poți vedea decît numai porturile unde acesta face escală. Al doilea : bunicul dinspre partea mamei a fost marinar. Înainte de a muri — asta s-a întîmplat acum trei ani — ascultă ce i-a spus mamei : „Eu mult n-o mai duc. Cîteva zile, o săptămînă cel mult. Se cheamă că am să mă îmbarc pentru *dincolo*. La vîrsta de șaizeci și cinci de ani. Am plecat prima dată pe mare cînd aveam douăzeci. Dacă scad ultimii cinci ani de cînd n-am mai pus piciorul pe puntea vreunui vas, înseamnă că am navigat timp de patruzeci de ani. În acești patruzeci de ani, escalele în diferite porturi, toate la un loc, nu fac mai mult de cinci ani. Asta înseamnă că mai bine de jumătate din viață mi-am petrecut-o pe puntea unor vase, slugă la dîrloagă. Ce fel de viață a fost a mea, dacă timp de treizeci și cinci de ani nu am simțit sub picioare pămîntul, ci puntea unor vase păcătoase ? N-a fost viață, asta-i ! Dacă ai să mai ai un copil și va fi băiat, să nu-l lași, fata mea, să se facă marinar ! Orice, numai marinar nu". Așa i-a vorbit bunicul mamei. Eu îl înțeleg. Pentru că mie mi-e frică de mare. Acesta e al treilea motiv pentru care nu mă ispitește deloc meseria de marinar.

— Ți-e frică de mare ! Pe mine mă impresionează. Dar să-mi fie frică...

— Mie mi-e frică de ea, deși n-am privit-o decît de pe plaja de la Mamaia. Marea e rea, Ionuț ! De prima dată cînd am văzut-o, mi s-a făcut frică, deși nu-mi dădeam seama de ce. Am înțeles abia anul trecut, cînd am fost din nou la Mamaia cu părinții.

— De ce ?

— Fiindcă e răzbunătoare. Marea e o mamă rea, Ionuț.

— O ce?

— O mamă rea. Te uiți la mine de parcă nu m-ai crede în toate mințile. Dar am să-ți demonstrez că marea este o mamă rea.

— Demonstrează! Chiar m-ai făcut curios.

— Din cele ce am învățat, reiese că viața a apărut mai întîi în mare. Este adevărat?

— E o ipoteză. Ei, și ce dacă viața a apărut mai întîi în mare?

— Păi dacă viața a apărut mai întîi în mare, înseamnă că marea este mama tuturor viețuitoarelor ce trăiesc pe uscat. Și mama mea, și a ta, și mama tuturor oamenilor...

— Mă rog, în sens foarte general! nu voi s-o contrazică. Dar de ce spuneai că-i mamă rea?

— Păi nu-i rea? Nu-i răzbunătoare? Nu-ți dai seama că nu suferă deloc uscatul, fiindcă pe el s-a refugiat o parte din viețuitoarele ei? Se consideră frustrată și, în furia ei înverșunată, se îndîrjește împotriva uscatului, repezindu-și neîncetat valurile neobosite. Și geme și chiuie de satisfacție atunci cînd izbutește să rupă din el puțin cîte puțin. Și geme și chiuie de satisfacție, fiindcă de fiecare dată, cînd smulge o bucată din uscat, duce cu ea și germeni de viață, recîștigînd ceva din ceea ce a fost numai al ei cu milioane și milioane de ani în urmă. Pe oameni îi urăște din același motiv. De fapt, pe ei îi urăște încă și mai mult. Ei, oamenii, fiii ei, au trădat-o. Ridică diguri, o sfidează permanent, străbătînd-o în lung și în lat pe fel de fel de ambarcațiuni, începînd cu pirogile și terminînd cu transatlanticele și submarinele. Oamenii îi pradă bogățiile, îi vînează viețuitoarele. De aceea nu-i poate suferi, de aceea nu-i niciodată liniștită, de aceea se înverșunează împotriva omului care se încumetă s-o sfideze, s-o înfrunte, să nu se dea niciodată bătut. Iată de ce mi-e frică de ea, de ce nu-mi place defel meseria de marinar. Dealtfel, dacă mă gîndesc bine, bine, cred că nici nu există pe lume o meserie care să-ți permită să călătorești tot timpul și absolut unde vrei. Nu-i așa?

— Știu eu? Într-adevăr, nu cred că există o asemenea meserie. Dacă ar exista, toți oamenii s-ar repezi s-o învețe, și pentru celelalte îndeletniciri n-ar mai rămîne nimeni, încercă el să glumească.

Cîteva clipe nu-și mai vorbiră. Unul lîngă altul, priveau cîmpul dezolant de trist, tăceau și-și bălăbăneau picioarele.

— Ionuț! îl chemă ea ceva mai tîrziu.

— Da, Smaranda.

— Ionuț, aș vrea să-ți fac o confesiune. Dar să nu rîzi de mine.

— N-am să rîd. Niciodată n-am rîs de tine.

— Știi, Ionuț, mi-ar plăcea să am o profesiune care, pe de o parte, să-mi dea posibilitatea să călătoresc, iar pe de alta să nu fie în contradicție cu o anumită vocație a mea.

— Pianul? Pesemne, Smaranda, că în ultimii trei ani ai avansat mult!

— Da' de unde! Vocația mea nu e pianul. Cred că am o oarecare îndemînare în a compune. Aș vrea să devin scriitoare, Ionuț! Te rog să nu rîzi de mine.

— Ce-i de rîs în asta? Cînd ai să devii scriitoare, am să-ți citesc absolut toate cărțile pe care ai să le scrii.

— Am să scriu și despre tine, Ionuț.

— Ce naiba ai putea să scrii despre mine?

— Dacă vrei să știi, am și încercat să scriu despre tine.

— Da? Și mă rog... ce-ai scris?

— Am scris despre amocul tău. La început a mers. Dar la un moment dat m-am împotmolit. Știi cînd m-am împotmolit?

— De unde vrei să știu?

— Cînd a fost vorba despre mine. Fiindcă m-am introdus și eu în povestire... ca al doilea personaj. Te superi?

— Adică, de ce să mă supăr? Nu înțeleg.

— Fiindcă m-am introdus și eu în povestire ca un al doilea personaj.

— Pentru asta nu mă supăr. Dar poate că ar trebui să fiu supărat că tocmai despre... amocul meu ți-ai găsit să scrii. Nu-mi dau seama ce-ai scris. Dar dacă ai scris despre amocul meu, atunci n-are nici o valoare. Fiindcă tu habar n-ai în ce a constat el. În definitiv, ce știi tu despre mine? Nimic, absolut nimic!

— Eu cred că știu, Ionuț. Și dacă paginile pe care le-am scris sînt proaste — și probabil că sînt — aceasta nu se datorește faptului că nu știu nimic despre tine, ci fiindcă în povestire nu m-am priceput să înțeleg fata, adică cel de-al doilea personaj.

— Cu alte cuvinte pe tine?

— Pe mine, dar nu în general, ci în cazul concret. În povestire, fata se comportă ca o proastă. Și doar nu e proastă...

— Nu, Smaranda, tu nu ești proastă! Numai că prea vezi în jurul tău numai cai verzi pe pereți.

— Crezi?

— Sînt sigur.

— Ei bine, află că te înșeli. Mă uit după cai verzi pe pereți, cum spui tu, dar numai după ce am privit bine la cele ce se întîmplă în ju-

rul meu. Și după ce am privit bine la oamenii din jurul meu, încep să mă uit și după cai verzi pe pereți. Dacă nu m-aș uita și după ei, nu m-aș fi încumetat să-ți spun că am o oarecare îndemînare la scris.

Nu prea știu ce să-i replice. În orice caz era convins că în ultimii trei ani, cît el fusese *acolo*, în lipsa sa, Smaranda se cam „aiurise".

Pe urmă tot ea fu aceea care vorbi :

— Știi, Ionuț, tare mult mă bucur că te-ai întors ! Nici n-ai idee ce mult mă bucur.

— Smaranda, pînă acum nu ți-am mulțumit pentru pachetele pe care mi le-ai trimis. Am vrut s-o fac imediat cum te-am întîlnit, dar m-am... m-am jenat.

— Să vorbim despre altceva, Ionuț. Te rog !

— Smaranda, părinții tăi știau de pachete ?

— Numai tata. Tata este confidentul meu. Față de el nu am nici un fel de secret. Cel puțin deocamdată.

— Știi, Smaranda, am vrut să-ți scriu, ca să-ți mulțumesc. Dar m-am gîndit că, dacă ai să primești o scrisoare de la mine, părinții tăi au să te certe.

— Mama poate că nici nu mi-ar fi dat scrisoarea. Dar, Ionuț, aș vrea să te întreb ceva !

— Întreabă, Smaranda !

— Cum e acolo ?

— *Acolo ?*

*

Rrrap !... Rrrap !... Rrrap !... Rrrap !...

Pași în cadență. Spre sala de mese... Spre dormitor... Spre sălile de clasă... Spre ateliere... Și noaptea, prin somn, i se părea că aude cadența pașilor. Propriii săi pași, pașii celorlalți. Prima impresie, dureroasă, de panică, acesta a fost : cadența, „rap-rapul" pașilor. Cînd a intrat pe poarta coloniei era ora prînzului și băieții se îndreptau spre sala de mese pe grupe și în cadență.

Rrrap !... Rrrap !... Rrrap !... Rrrap !...

Treizeci de băieți încălțați cu bocanci, în coloană de marș, mergînd în cadență, supravegheați de un educator. Cîțiva îi aruncară priviri indiferente, dar cei mai mulți nici nu-l băgară în seamă. „Rap-rapul" îl impresionă în așa măsură, încît la un moment dat i se păru că și inima lui începuse să bată în cadența pașilor celor treizeci de băieți. Abia peste cîteva zile și-a putut explica de ce atîta emoție. Fiindcă ea, cadența, însemna constrîngere. Gata ! Din clipa cind păsise pe poarta coloniei, trebuia să se supună unor anumite discipline. Afară

era cald, dar pe el îl cuprinse frigul. Și frica de ceea ce putea să reprezinte viața în colonie, despre care el nu știa absolut nimic.

Prima amintire, din prima zi de colonie, aceasta fusese : teama nelămurită de cadența pașilor. Pe urmă, cînd a intrat și el într-o coloană, supunîndu-se disciplinei ei — a cadenței — a înțeles că, de fapt, nu făcea decît să se integreze în disciplina unei alte lumi decît aceea de acasă : lumea coloniei, care purta numele de „Institutul special de reeducare a minorilor".

O altă amintire — la fel de puternică — era dialogul dintre el și asistentul social. Asistentul social este acela care verifică dacă actele minorului adus în colonie sînt bine întocmite, dacă faptele consemnate în dosar corespund cu realitatea, și tot el este acela care face propuneri de repartizare a băiatului venit în colonie la una din meseriile ce se puteau învăța în atelierele proprii.

Asistentul social care îl luă pe el în primire era tînăr, avea cel mult douăzeci și cinci de ani, purta ochelari și, în ciuda tinereții sale, avea o calviție pronunțată. Vocea îi era prietenoasă și simpatică, deoarece pronunța pe *r* graseiat.

— Ei, cum stăm, băiete ?

— (!)

Nu răspunse, fiindcă nu știa ce să răspundă. Habar nu avea că întrebarea era stereotipă și că asistentul social o punea, de la început, fiecărui băiat.

Fără să mai aștepte răspunsul, asistentul social deschise dosarul și începu să citească hîrtiile dinăuntru. Din cînd în cînd sublinia cîte un cuvînt sau rînduri întregi cu un creion roșu. Abia după ce termină de citit și ultima hîrtie din dosar se uită la el cu o privire ce îi aminti pe-a căpitanului Suciu, ofițerul care îl anchetase. Dar amintindu-și de privirile lui își aminti și ultimele cuvinte ale ofițerului :

„Tu, Ionuț, ești un băiat ciudat. Dar îmi mențin părerea că nu poți deveni un exemplu de element negativ. De aceea am să caut să te ajut. Am să te ajut scriind în hîrtia pe care trebuie s-o întocmesc părerea mea despre tine !"

Văzînd cu cîtă simpatie se uită la el asistentul social, se întrebă dacă aceasta nu se datora tocmai căpitanului Suciu, care, pesemne, nu se mărginise doar să-i promită că-l va ajuta, ci în vreun fel îl și ajutase.

După ce asistentul social îi puse mai multe întrebări, la care lui nu-i fu deloc greu să răspundă, deoarece îi mai fuseseră puse, încheie :

— Istrate Ionuț, eu cred că nu vom avea cu tine probleme. Te avertizez că, la început, ție îți va fi mai greu să te adaptezi. Dar, dacă ai să fii convins că tovarășul director, profesorii și, în general, noi toți de aici îți vrem doar binele, perioada de aclimatizare are să treacă mai repede.

— Pot să întreb ceva?

— Întreabă, Istrate!

— De ce credeți că mie îmi va fi mai greu?

— Fiindcă tu ai o sensibilitate care n-a fost tocită de mediul în care ai trăit. Înțelegi?

— Nu! recunoscu el.

Asistentul social oftă și ochii arătară dintr-o dată parcă mai obosiți înapoia ochelarilor.

— Ai dreptate, nu m-am exprimat suficient de clar. Pentru cei mai mulți dintre băieții care ajung la noi, aici e mai bine decît la ei acasă. Aș putea spune că foarte mulți dintre ei abia aici capătă, în sfîrșit, o casă. În schimb pentru tine, în comparație cu ceea ce ai avut acasă, aici este mai rău. Fiindcă tu acasă ai avut totul, în afară de un singur lucru: dragostea părinților tăi. Este adevărat?

— Adevărat, recunoscu el, mirîndu-se cît de bine înțelege totul asistentul social, în cazul cînd nu se afla scris în dosar.

— Da, băiete! Deoarece acasă nu ți-a lipsit nimic, aici ți se va părea mai rău decît acasă. Dar să știi, aici vei avea și mîncare, și îmbrăcăminte, și învățătură, și cinematograf — distracții cu alte cuvinte. Dar fiindcă noi sîntem preocupați să asigurăm toate acestea în primul rînd acelor care au fost lipsiți de ele pînă a nu veni la noi, ție, fiindcă le-ai avut, aici ți se vor părea altfel decît acasă. Acum înțelegi, Istrate?

— Înțeleg!

— Foarte bine. Cînd îți va fi greu, să te gîndești la cele ce ți-am spus eu acuma.

Pe urmă l-au tuns, l-au dus la baie, i-au dat alte haine, i-au dat bocanci. Și cînd a intrat în coloană, bocancii lui sunară la fel de sonor pe pietrele din curte, la fel ca ai celorlalți: Rrrap!... Rrrap!...

O altă amintire din prima zi de colonie era dormitorul. Pentru prima oară vedea un dormitor comun, și încă un dormitor cu paturi suprapuse.

— În patul ăsta vei dormi! îi spuse educatorul.

I-au dat în primire cearșafuri, o pătură, pernă. I-au repartizat o despărțitură în dulapul de pe coridor, unde a găsit o pijama, un prosop, periuța și pasta de dinți, saboții-papuci. Seara, cînd a îmbrăcat pija-

maua, a constatat că mirosea a săpun de rufe și nu a lavandă, ca pijamaua de acasă. A încălțat saboții-papuci să se ducă la lavabou să se spele pe picioare, îndeletnicire obligatorie în programul de seară, dar aceștia erau altfel decît papucii de acasă. Altfel era lavaboul decît baia de acasă, unde mirosea a lavandă și a apă de gură; altfel era salteaua — tare — în comparație cu cea de acasă, altfel era totul, totul. Totul era altfel, dar pesemne că și el le apărea altfel celorlalți băieți care, de pildă, atunci cînd l-au văzut că se spală pe dinți seara, înainte de culcare — ei, care nu se spălau decît dimineața, și nu regulat — au rîs de el, iar unul, măsurîndu-l din cap pînă în picioare cu un aer de mare mirare, a spus, adresîndu-se celorlalți :

— Ia uitați-vă ce mai „pui" de rață !

Cînd s-a stins lumina în dormitor, el era de-acum culcat. Pe spate, privind tavanul alb, zugrăvit nu de mult timp. Măcar atîta șansă avusese, că i se dăduse un pat dintre cele de deasupra. Încet, încet larma din dormitor se potoli. Unul cîte unul băieții adormiră. Numai el nu putea dormi. Treaz, nemișcat, cu ochii larg deschiși, fixa tavanul pe care nu-l mai vedea, fără gînduri. La început fără gînduri, absolut fără gînduri. Nu era în stare să se gîndească la nimic. Înregistra doar zgomotele. Și într-un dormitor comun, chiar dacă toată lumea doarme, cîte zgomote nu se aud !

Vecinul din dreapta s-a întors prin somn și patul a scîrțîit... Băiatul de sub el scrîșnește din dinți... Un altul tușește, dar doarme mai departe... Cîțiva sforăie... Unul, mai ales, sforăie cumplit... Oare cum o fi arătînd la față ?... În capătul celălalt al dormitorului un băiat rîde prin somn... Trebuie că visează ceva foarte comic... Poate o comedie cu Stan și Bran... Careva începe să mormăie cuvinte disparate, fără nici o legătură între ele... Din cînd în cînd, cineva se scoală să se ducă la closet... Saboții-papuci bocăne tare pe podele... Buimac de somn, uită să închidă ușa și ea se trîntește cu zgomot... Izbitura îi trezește pe unii pentru o clipă... Se răsucesc în pat, oftează sau mormăie cuvinte de neînțeles, poate frînturi de înjurături...

Și clipele trec... Apoi orele... E miezul nopții și pe el somnul încă îl ocolește... Deloc nu-i este somn... Dimpotrivă, abia acum, la miezul nopții, vin de departe gîndurile... O clipă, sau poate cîteva clipe se crede acasă, în odaia sa, în patul său.

„Oare ce-o fi făcînd la ora asta «Faust» ?"

Și uitînd unde se află, este gata să sară din pat, să se ducă la fereastră, să se convingă dacă nefericitul lor vecin mai amestecă la ora

aceea, în eprubetele sale, diverse vopsele, convins că pînă la urmă va descoperi elixirul tinereţii veşnice.

Dar îşi aminteşte unde se află mai înainte de a apuca să sară din pat. Timp de şase ani de zile de acum încolo aceasta avea să fie casa lui.

„Pînă la optsprezece ani ? Aproape şase ani !... Dumnezeule, dar şase ani înseamnă o veşnicie !"

Prostii !... Are să se obişnuiască. În definitiv asta şi voise. Acum, în fine, îi făcuse de ruşine pe „unchiu" Mitru, pe mama... Tot cartierul ştia că fusese trimis la „şcoala de corecţie", fiindcă împreună cu „Pistil" şi alţi maidanagii încercaseră să fure o maşină.

Băiatul din capătul celălalt al dormitorului iarăşi începu să rîdă prin somn. Un rîs vesel, rîs de copil fără griji. Poate că mai tîrziu, după ce se va obişnui, va rîde şi el, prin somn, tot aşa cum rîdea acum băiatul din capătul celălalt al dormitorului. Patul, tare... Perna, de asemenea... Camera lui mirosea a levănţică... În dormitor mirosea urît a trupuri multe şi transpirate, a picioare nespălate, iar cearşaful pe care îl trăsese pînă sub bărbie a săpun de rufe... Şi dintr-o dată îşi simţi obrajii uzi de lacrimi. Începuse să plîngă, fără să-şi dea seama că plînge. Un astfel de plîns parcă nu mai plînsese niciodată. Un plîns mut, ca nu cumva să se trezească vecinii săi de pat şi să-l audă plîngînd. Mai mare ruşinea !... Înăuntrul său jalea se zbuciuma neputincioasă şi fără speranţă.

„Numai din cauza «unchiului» Mitru", îşi spuse, oftînd.

Oare numai din cauza „unchiului" Mitru ? Nu, şi din cauza mamei. Şi din cauza tatălui. Totuşi pe el nu-i era ciudă. Şi nu-i era ciudă, fiindcă îl ştia nefericit. Din cauza lui „tanti" Mara. De fapt, numai el şi tata erau nefericiţi. Tata, acolo, în garsoniera unde se mutase şi „tanti" Mara ; el, aici. În schimb mama şi „unchiu" Mitru erau fericiţi. Sau poate numai mulţumiţi. În orice caz nefericiţi nu erau.

Băiatul din capătul celălalt al dormitorului continua să rîdă prin somn, ca la un film cu Stan şi Bran.

În cele din urmă somnul îl fură. Adormi fără să-şi dea seama. Dimineaţa, la şase, cînd sună „deşteptarea", fu convins că nu închisese ochii toată noaptea. Era îngrozitor de obosit.

La micul dejun nu mîncă nimic.

Un băiat cam de vîrsta lui, dar mult mai scund, îi spuse în chip de consolare :

— Aşa mi s-a întîmplat şi mie la început. Două zile nu m-am atins de mîncare. Dar după ce m-am obişnuit, mi-a revenit foamea. Aici e

aer curat și toată ziua ți-e foame. Mie, cel puțin, mi-e foame de dimineața și pînă seara. Apoi, după cîteva clipe : Chiar nu mănînci nimic ?

— Nu mi-e foame !

— Atunci pot să mănînc eu porția ta ?

— Bineînțeles !

— Să trăiești !

Și băiatul se grăbi să-și tragă dinainte farfuria și cana cu lapte.

În sufragerie erau mese de cîte patru persoane. Ceilalți doi de la masa lui, cînd îl văzură pe băiatul cel mic repezindu-se la porția noului venit, începură să rîdă :

— Ăsta-i găman.

— Așa îl cheamă ? întrebă el cu naivitate.

— Îl cheamă Milică. Noi l-am poreclit „găman". E în stare să mănînce cît patru. E chiar de mirare unde bagă atîta mîncare. Și nu se vede. Uită-te la el ! E slab să-l doboare vîntul.

— Ce-aveți cu mine ? Ia mai lăsați-mă în pace ! Dacă mi-e foame, mănînc. Ce, mănînc porția voastră ? Apoi către Ionuț : Dar pe tine cum te cheamă ?

— Ionuț !

— Îmi place de tine, Ionuț. Să mor eu dacă nu-mi place de tine !

Milică era un băiat slab, cu obrajii supți, cu ochii înfundați în cap, dar mari, cu fruntea bombată, cu umeri lăsați și înguști. Mîinile în schimb îi erau frumoase, cu degete lungi, delicate și cu noițe pe fiecare unghie.

Din primele zile Milică s-a atașat de el ca o umbră, săritor, gata să-i facă mici servicii pentru a-și dovedi atașamentul. La început se opuse. Dar văzînd că Milică stăruie și că lui nu-i rămîne altceva decît să protesteze ulterior, îl lăsă în apele lui. Dealtfel, curînd începu să țină și el la Milică.

La colonie venise cu ceva bani. Îi dăduse tata.

— Poate ai să ai nevoie de ei acolo. Mai cumperi ceva de mîncare, niscai dulciuri...

Banii nu aveau voie să-i păstreze ei, elevii. Trebuiau predați la administrația școlii. Săptămînal, cei ce aveau bani depuși, erau întrebați ce doresc să li se cumpere din oraș, în contul sumei aflate în păstrare, și li se cumpăra. Dealtfel, cît timp a stat în colonie el n-a prea dus lipsă de bani. Tata i-a mai trimis în două rînduri, iar mama o dată. Mama i-a trimis și pachete. În decurs de trei ani, trei pachete. În schimb Smaranda i-a trimis cinci.

Milică nu primea bani, nu primea pachete. Nu primea nici scrisori și nici nu venea vreo rudă să-l viziteze. În schimb, o dată pe lună, scria mamei sale o scrisoare care începea așa: „Draga mea mămică..."

După ce s-au împrietenit, nu de puține ori se întîmpla ca Milică să-l întrebe:

— Ionuț, tu mai ai ceva bani la „bancă"? Prin „bancă" Milică înțelegea administrația școlii.)

— Mai am, Milică!

— Și ai fi dispus să cheltuiești ceva din ei?

— Ce-ți poftește inima, Milică?

— Tare mi-e poftă de niște dulceață de căpșuni!

Sau altă dată, mai pe ocolite:

— Ionuț, tu n-ai avea poftă de niște halva de-aia bulgărească?

— Parcă aș mînca, Milică.

De fapt, nu avea poftă de halva. Dar cumpăra halva numai ca Milică să-și poată satisface pofta de halva bulgărească. Banii pe care îi primea îi cheltuia în cea mai mare parte cumpărînd de-ale mîncării pentru Milică. Fiindcă Milică mereu poftea cîte ceva. În special dulciuri. Cînd obținea ceva la care rîvnise, începeau să-i sticlească ochii de plăcere. Și el, Ionuț, se simțea tare mulțumit că putea să satisfacă toate apetiturile gastronomice ale prietenului său.

Milică fusese adus în colonie cu un an mai înainte.

— Față de tine sînt deșcă bătrînă, se lăudă el, cu un fel de amărăciune.

Deși mai vechi în colonie, nu se împrietenise cu nimeni. Dealtfel, toți își băteau joc de el și îl cam disprețuiau din cauză că era ahtiat după mîncare. Milică avea o foame permanentă. Tot timpul mesteca, iar în buzunare ascundea totdeauna cîte ceva de mîncare, măcar un morcov sau o bucată de pîine. Bucătăresele îl protejau și aveau grijă să-i umple farfuria cu ciorbă sau cu mîncare. Dacă se ducea la bucătărie, niciodată nu pleca de acolo cu mîna goală. Căpăta o bucată de carne sau măcar un cotor de varză. Nici dacă ar fi fost iepure lui Milică nu i-ar fi plăcut așa de mult cotorul de varză.

Timid de felul său, pe de o parte, pe de alta știindu-se cam disprețuit din cauza apetitului său de nepotolit, nu căuta prietenia nimănui. Despre el nu se știa decît că este un mîncăcios fără pereche. Încolo era considerat atît de neinteresant și de disprețuit, încît nimeni nu-și mai amintea pentru ce vină ajunsese în colonie. Or, dacă nimeni nu-și mai amintea, însemna, pe de altă parte, că în nici un caz pentru vreo vină

importantă. Fiindcă „prestigiul" de care se bucurau unii în colonie era în raport direct cu gravitatea vinei pentru care ajunsese acolo.

La vreo săptămînă după ce se împrieteniră, într-o seară, Milică, bine dispus fiindcă abia își satisfăcuse pofta de marțipan, îi mărturisi :

— Cum te-am văzut mi-am zis că trebuie să ne împrietenim.

— Da ? Și de ce-ai vrut neapărat să te împrietenești cu mine ?

— Fiindcă te-am simțit eu că ești altfel. De ce crezi că te-au poreclit băieții „pui" de rață ?

— Habar n-am. Merg cumva legănat ca o rață ?

— Da' de unde ! Chiar nu-ți dă prin minte de ce ți-au zis așa ?

— Nu !

— E simplu ! Alde maică-ta lasă cloștile ?

— Noi stăm în bloc.

— Dar ai auzit poate că unele femei, cînd le cad găinile cloști, pun la clocit și cîteva ouă de rață ?

— Parcă.

— Asta-i ! De aceea ți-au zis „pui" de rață. Tu ești printre noi ca un boboc de rață printre niște pui de găină. Toți cred că ai ajuns aici numai fiindcă ai avut ghinion.

— Va să zică de aceea m-au poreclit așa ?

— Păi de ce altceva ? Pe noi ne-au adus aici să ne reeduce. Dar pe tine de ce ? Să te reeduce ? Aiurea ! Dacă aveai nevoie de așa ceva, ăștia, băieții, nu te porecleau așa. Se pricep al naibii să „citească" după ochi hramul fiecăruia. Oricît ai sta aici, pentru ei tu, Ionuț, tot „pui" de rață ai să rămîi. Tu nu ești ca mine. Eu, măi Ionuț, aici nu mă simt prea rău. Ba pot să spun că, față de cum o duceam înainte, aici mă simt fain. Numai un lucru îmi lipsea pînă ai venit tu. Nu aveam un prieten. Dar de cînd ne-am împrietenit, chiar că nu-mi mai doresc nimic. Să mor dacă te mint !

— Nu-ți dorești chiar nimic, nimic ? Nu-ți dorești să poți pleca de aici ?

Milică ridică din umeri și oftă :

— Unde să mă duc, Ionuț ?

— N-ai părinți ? Mamă ? Tată ?

— Tată n-am. Adică oi fi avînd. Dar eu nu-l știu. În acte sînt trecut ca fiu natural și port numele de familie al mămicăi. Cu tata asta-i povestea. Cu mămica... Cu mămica povestea e mai lungă. Mămica n-a fost bună cu mine. Dar nu-i port pică. În sinea ei nu e rea. Am simțit-o eu. Dar are, săraca, fire slabă de la natură. Mămica nu are voință nici de doi bani. Bea de stinge. De speriat cît de mult este în stare să bea mă-

mica. Săraca, spune că s-a deprins cu băutura de la taică-meu, care o fi fost ăla... Pe urmă, după ce-a părăsit-o, ea a rămas cu patima. Nu s-a mai putut dezbăra. Cînd se îmbăta la cîrciumă, venea acasă totdeauna cu un bărbat, beţivan şi el. Venea cu el şi mie îmi spunea : „Uită-te bine la el, că de azi înainte ăsta-i taică-tu". Am avut din ăştia o mulţime de taţi, fiindcă ei stăteau ce stăteau şi pe urmă plecau, îşi luau lumea în cap numai să scape de mămica. Că dacă apuca să bea un pahar, mămica începea scandalurile şi bătăile. Tu, Ionuţ, ai răbdat vreodată de foame ?

— Nu, Milică.

— Atunci nu ştii ce înseamnă foamea.

— Nu ştiu !

— Mie, află, de cînd am început să-mi dau seama că exist pe lume mi-a fost foame. Ba pot să spun că mi-am dat seama că exist fiindcă mi-a fost foame. Mămica îmi dădea să mănînc numai cînd îşi aducea aminte de mine. Adică numai atunci cînd era trează. Şi numai pe sponci, fiindcă banii, puţini cîţi avea, îi dădea pe băutură. Eu am crescut mai mult din mila vecinilor. Din ce-mi dădeau ei mai apucam, cîteodată, să mă satur. Şi atunci cînd furam şi făceam rost de ceva bani. Furam de la şcoală, de la colegi, un fular, un basc, mănuşi sau vreun stilou. Niciodată nu m-au prins. Pe mine nu mă bănuiau deloc. Aveau încredere în mine.

Mămicăi, săraca, nici că-i păsa. Îi da într-una cu băutura şi cu scandalurile. Pînă într-o zi, cînd s-au săturat vecinii şi au reclamat-o la miliţie că-i imorală şi că n-are grijă de mine. A avut şi judecată. La judecată au găsit-o vinovată şi au degradat-o din drepturile părinteşti, iar pe mine m-au dat la casa copilului. Rău nu era acolo, dar eu nu-mi dădeam seama. Nu-mi plăcea acolo că totul era după program. Am fugit. Cîtva timp n-au pus mîna pe mine. Mă găzduia o bătrînă, o ţigancă din Tei. Nu de pomană, că ce furam împărţeam cu ea. Pînă la urmă m-au înhăţat şi m-au internat aici : pentru furturi şi vagabondaj. Nu mi-a părut rău cînd au pus mîna pe mine. Mă săturasem. Să mor eu că mă săturasem ! Nu e bine să fii mereu ca frunza pe apă. Nu e bine defel. Ajungi într-o zi să ţi se facă lehamite. Pînă la urmă, un rost tot trebuie să-ţi faci în viaţă. Nu-i aşa ?

— Bineînţeles !

— Tractorist nu-i rău. Îmi place meseria asta. Tovarăşul maistru mă apreciază. Zice că sînt brînză bună. La optsprezece ani, cînd mi-or da drumul de aici, o să am o meserie. Cu meseria la mînă n-am grijă de nimic. Numai cu cartea însă nu prea mă împac. Încolo, n-am treabă !

Mai ales de cînd eşti şi tu aici. Dacă îmi pare rău de ceva, îmi pare rău de mămica, săraca!

— Dacă ar urma o cură de dezintoxicare, sugeră el. Numai să vrea.

— Acu', acolo unde este, face cură fără voia ei.

— Dar unde-i acum?

— La penitenciar. A făcut o „gaură" la Întreprinderea unde lucra şi au prins-o. Are să iasă peste doi ani.

Şi Milică oftă. Ochii lui trişti îl priviră din fundăturile orbitelor.

Milică se ataşa de el din zi în zi mai mult. Dar şi el de Milică. Fără Milică i-ar fi fost mai greu să se adapteze. În ciuda faptului că toţi ceilalţi ori îl ignorau, ori îl disprețuiau, Milică avea un dar deosebit de a sesiza ce anume însuşire sau defect deosebea un ins de celălalt, fie că era vorba de băieţi, de educatori sau de profesori. Caracterizîndu-i pe fiecare, Milică îl ajuta, într-un fel, să se adapteze. Să se adapteze la situaţii cu totul noi pentru el, adoptînd comportamentul cel mai potrivit. Fu astfel ferit de unele experienţe neplăcute în raporturile sale, inevitabile dealtfel, cu acei băieţi asupra cărora efectele reeducării întîrziau să se arate. La început mai ales, în special asupra acestora persoana lui avu un efect cumva de iritare, pentru simplul fapt că îl simţeau altfel decît ei, „pui" de raţă. Cu timpul însă se obişnuiră cu el, îl acceptară, ba chiar începu să crească în ochii lor, spre marea mirare a lui Milică. Băieţii aceştia, asupra cărora procesul reeducării întîrzia să-şi dea roadele, începură să-l preţuiască tocmai pentru ceea ce ei preţuiau cel mai puţin, dacă nu chiar deloc: rezultatele la învăţătură.

Un băiat proaspăt venit în colonie dobîndea un anumit „prestigiu" în ochii celorlalţi, în raport cu gravitatea infracţiunii. Se stabilea astfel în mod tacit o anumită ierarhie care se schimba de fiecare dată cînd erau aduşi alţi băieţi. De aceea, nu de puţine ori se întîmpla ca cei ambiţioşi, aspirînd la rolul de „vedetă", întrebaţi fiind ce anume infracţiune au comis, să brodeze pe canavaua fanteziei. Aşa, de pildă, furtul unei sume de bani, neînsemnată dealtfel, devenea delapidare, iar vagabondajul şi şterpelitul cîtorva ciorchini dintr-o vie, tîlhărie la drumul mare.

Despre toate acestea Ionuţ află de la Milică, prietenul său, chiar din primele zile. Şi întrucît între vedetism şi gravitatea infracţiunii exista un raport direct, mirarea fu cu atît mai mare pentru Milică, dar mai mult pentru conducerea şcolii, atunci cînd se observă că el, Ionuţ, deveni vedetă datorită unor merite care nu fuseseră considerate ca atare de cînd exista colonia: excepţionalele sale rezultate la învăţătură. Din-

tr-un anumit punct de vedere se putea spune despre el că devenise vedeta-vedetelor, adică a celor mai recalcitranți, mai înrăiți.

În colonie băieții nu prea se omorau cu învățătura. A asista la ore și a învăța constituiau pentru ei obligații față de care nu aveau nici un fel de tragere de inimă. De aceea sarcina profesorilor nu era deloc ușoară. Fără exagerare, se poate spune, dar într-un alt sens decît în trecut, că munca pe care o depuneau profesorii pentru ca elevii să-și însușească măcar minimum de cunoștințe echivala cu un adevărat apostolat.

Tocmai de aceea surpriza a fost mare pentru profesori cînd și-au dat seama că el, elevul Istrate Ionuț, manifestă un interes deosebit față de învățătură, aceasta pe de o parte, iar pe de alta, că poseda cunoștințe mult superioare celorlalți. Însă cel mai plăcut surprins dintre toți profesorii fu acela de matematici, deoarece față de materia pe care el o preda, elevii coloniei manifestau o lipsă de interes aproape unanimă.

— Cum te cheamă, elev ? îl întrebă, după ce îi verifică, la prima oră, cunoștințele.

— Istrate Ionuț.

— Istrate Ionuț, tu ești o *rara avis*. Știi ce înseamnă asta ?

— Știu, tovarășe profesor.

— Dar voi știți ?

— (!)

— Pe latinește înseamnă „pasăre rară". Ei bine, aflați că la obiectul meu Istrate Ionuț e o *rara avis*.

În scurtă vreme deveni o *rara avis* și pentru profesorii de la celelalte materii, fără ca el, datorită nivelului destul de scăzut al clasei, să trebuiască a depune eforturi prea mari. În așa măsură profesorii erau impresionați de această *rara avis*, încît la cancelarie, în timpul recreațiilor, i se lăudau progresele la învățătură, inteligența, iar cel de matematici, talentul.

Prețuirea aceasta concretizată în evidențieri și laude în diferite prilejuri nu stîrni invidii, ci, dimpotrivă, simpatii, care ulterior se transformară într-un fel de admirație de un fel deosebit.

Milică îi dădu următoarea explicație :

— Acum se uită la tine ca la un campion !

— Cum asta, Milică ?

— Ascultă aici la mine, să-ți explic ! Tu știi, dacă nu știi ți-o spun eu, că nimeni nu se omoară cu învățătura. Ce să ne mai ascundem după degete ? Sport da , filme da, două pe zi dacă s-ar putea, dar cu învățătura mai încet. Nu ne place și pace. Ți-o spus eu, dacă ne-ar fi plă-

cut învățătura nu ajungeam aici. Sînt și execpții. Ca de-alde tine. Dar cîte ? Le numeri pe degete. Profesorii știu și ei că ne place învățătura ca sarea în ochi. Oftează și fac și ei ce pot să vîre în căpățînile noastre ceva învățătură. Și pentru ei, pentru noi, cînd spui elev de colonie e ca și cînd ai spune cap de varză. Asta pînă a nu veni tu aici. De cînd te afli printre noi, am început să vedem în tine pe ăl de apără obrazul coloniei. Cînd începi tu să dai drumul la papagal și să spui lecția mai ca în carte, să mor eu dacă nu ne bucurăm și nu ne vine, la sfîrșit, să batem din palme ca la teatru. Cînd umfli un zece, e ca și cînd l-am lua noi, cu toții. Ce mai, ai devenit campionul nostru la învățătură, Ionuț, și de acum încolo nimeni n-are să mai poată spune că sîntem toți o apă și-un pămînt de proști.

Unul dintre educatori, care îi arăta multă prietenie, îi dădu o altă explicație :

— Iată că acum tu, Ionuț, prețuiești în ochii celor mai mulți măcar atît cît vedetele obișnuite. Ei au ajuns, datorită ție, să prețuiască și înclinarea spre învățătură, nu numai dibăcia de a șterpeli un geamantan din gară, baticuri sau ciorapi dintr-un magazin, ori un portofel din buzunarul cuiva. Nu-ți mai spun că ai devenit, într-o oarecare măsură, model de urmat. Îmi spuneau cîțiva profesori că în trimestrul acesta numărul celor care au răspuns mulțumitor la lecții a crescut.

Printre cei care înregistrau progrese la învățătură se număra și Milică. Îl ajuta. Mai ales la matematică, materie la care Milică nu izbutise să-și însușească decît numai niște noțiuni vagi și aproximative.

— Știi, Ionuț, „armetica" parcă nu-i chiar așa de afurisită.

— Cînd îi prinzi gustul, Milică, te pasionează.

— Zău, mă ? Apoi resemnat : Eu, la tractor, ce nevoie am să-i prind gustul ! . . . Să știu atîta mi-e destul cît să-mi spună o dată profesorul : „Ei, brava, Milică ! Văd că ai început să pricepi cîte ceva !"

Faptul că îl ajuta la lecții fu pentru Milică un motiv în plus să țină și mai mult la el. Pe de altă parte, Milică era mîndru că numai el era prieten adevărat cu „campionul" coloniei. De aceea, de multe ori îi cerea să i-o confirme :

— Ionuț, sînt eu prietenul tău ?

— Ești, Milică !

— Să nu te mai împrietenești și cu altcineva.

— Nu mă împrietenesc.

— În ziua cînd i-a propus să-i împrumute bani ca să trimită mamei sale un pachet, Milică mai că a plîns de bucurie.

Era într-o după-amiază, la orele de meditație. Se împlinise o lună de cînd Milică trimisese mamei sale ultima scrisoare. Acum scria o alta. Milică era colegul său de bancă.

— Săraca mămica, nu are de la cine primi scrisori decît de la mine! Sigur că se bucură cînd le citește. Apoi, după cîteva clipe, oftînd. Ce s-ar mai bucura săraca, dacă aș avea bani să-i trimit un pachet cu ceva alimente!

— Păi atunci să-i trimiți, Milică. Îți împrumut eu bani.

— Nu se poate.

— Și de ce nu se poate?

— Pentru că mie mi-ar plăcea să-i trimit un pachet din banii mei, cîștigați de mine, pricepi, Ionuț?

— Tu crezi că are importanță dacă banii pentru pachet sînt cîștigați de tine sau împrumutați de mine? Important e să-i faci ei o bucurie. Am sau n-am dreptate?

— Ai, Ionuț! Apoi imediat, nefiind în stare să-și învingă scrupulele. Adică vrei să dai tu bani de la tine? Că înapoi de unde să ți-i dau? Doar peste șase ani, din prima leafă de tractorist...

— Ți-am spus că nu asta are importanță. Dacă mama ta primește pachetul are să se bucure sau nu?

— Cred și eu că are să se bucure. Să mor eu că are să se bucure! Știi, i-am scris despre tine. I-am spus că ești prietenul meu și că țin foarte mult la tine. Am să-i scriu că banii mi i-ai împrumutat tu.

Pachetul pe care îl trimiseră prin administrația școlii costă nouăzeci și șase de lei. După aceea, lui Ionuț nu i-au mai rămas în cont la „bancă" decît douăzeci și trei de lei.

Din ziua aceea Milică deveni literalmente „umbra" lui. Unde era unul, trebuia să fie și celălalt. De aceea, la un moment dat, fură porecliți „Frații".

— Mă, i-ai văzut cumva pe „Frați"?

Sau:

— Uite că „Frații" joacă țintar.

Și așa trecură săptămînile, lunile, trecu și primul an.

*

Toate acestea le retrăi fulgerător, prin amintire, după ce Smaranda îl întrebă:

— Cum e, Ionuț acolo?

— *Acolo?*

— Să nu te superi că-ţi pun o asemenea întrebare. N-o fac din curiozitate. Vreau numai să-mi dau numai seama cît de mult ai suferit.

Fără voia sa zimbi. Ironic. Auzi ce pretenţie avea Smaranda ! Că va putea înţelege cît de mult a suferit, povestindu-i doar *cum este acolo.*

— Crezi că ai să-ţi poţi da seama, Smaranda ?

— Cred că da.

— Aştepţi să-ţi spun dacă a fost *bine* sau *rău ?*

— Chiar aşa de proastă mă crezi ? Nu-ţi cer . . . o concluzie. Concluzia că am s-o trag eu, la urmă. Vreau să-mi povesteşti cîte ceva despre viaţa de acolo. Parcă tu nu înţelegi ce vreau să spun !

— Înţeleg ! Numai că nu ştiu cu ce să încep. Te-ar interesa programul unei zile ?

Întrebarea o pusese ca să-şi bată joc de ea. Curiozitatea Smarandei îl irita, deşi nu-şi putea explica motivul.

— Bine, începe cu asta ! fu de acord Smaranda, care nu sesiză ironia.

— Dimineaţa, la ora şase, deşteptarea. Pînă la orele opt, gimnastica de înviorare, spălarea, aranjarea ţinutei, curăţenia în dormitoare. Pe urmă, micul dejun. După aceea, program de clasă şi de atelier. Masa de prînz. După aceea, pînă la orele şaisprezece, activitate, hai să-i spunem culturală : lectură, şah, sport. De la orele şaisprezece pînă la cină, meditaţie în sălile de clasă. La orele douăzeci : cina. După cină, ca şi dimineaţa, program administrativ. La orele douăzeci şi unu, stingerea.

— Culcarea ?

— Da, culcarea. Am uitat să-ţi spun că există şi o cameră de detenţie.

— Ce-i aceea ? Carceră ?

— Mai curînd o cameră de arest. Camera de detenţie are pat cu cearşafuri, fereastră. Cel pedepsit primeşte aceeaşi hrană şi, dacă îi place, nu i se interzice să citească ziare şi cărţi. Maximum de pedeapsă în camera de detenţie : cinci zile. Asta e tot. Ce vrei să mai ştii ?

Smaranda nu-i răspunse. Se părea că acum n-o mai interesează decît trenul care se apropia. După ce acesta se îndepărtă şi după ce nu se mai văzu decît fumul pe care îl scotea locomotiva, fum care, acolo departe, semăna cu un zmeu confecţionat din hîrtie cenuşie şi într-o formă neobişnuită, întrebă :

— Bine, dar tu ?

— Nu înţeleg !

— Tu cum te-ai simțit? Vorbește-mi despre tine, fiindcă programul văd că nu-mi spune nimic.

— În definitiv, ce-ai vrea să-ți spună programul?

— Nu știu! E un program rațional... un program uman, care...

— De ce? Ai fi vrut să fie inuman? Băieții de acolo sînt doar cu toții oameni.

— M-ai întrerupt și nu m-ai lăsat să termin ceea ce am vrut să spun...

— Atunci spune!

— Am vrut să spun că programul este rațional, uman, un program care nu se deosebește de programul oricărei școli cu internat.

— Da. Și?

— Cînd ți-am trimis pachete, adresa a sunat așa: „Institutul special de reeducare a minorilor...". Or programul zilei, de care mi-ai vorbit, nu mă lasă să văd că e vorba de un Institut „special".

— Va să zică, tu te-ai așteptat, fiind vorba de un Institut special, la un program „special".

— Nu chiar asta am vrut să spun.

— Dar ce?

— Dar nu mă tot întrerupe — se supără ea — și lasă-mă să-mi exprim gîndul pînă la capăt!

— Bine, n-am să te mai întrerup!

— Îți spuneam că programul este un program obișnuit pentru o școală obișnuită și nu pentru un Institut special. Dar dacă e un Institut „special" de reeducare, înseamnă că băieții de acolo sînt un pic altfel decît ceilalți de vîrsta lor, care nu au ajuns acolo. Da?

— Sînt! Într-un anumit fel.

— Or dacă sînt un pic altfel decît ceilalți, și dacă îmi spui: „Dimineața, la orele șase, deșteptarea, pînă la orele opt gimnastică de înviorare etc". Sau: „De la orele șaisprezece pînă la cină meditație în sălile de clasă", eu nu văd nimic, nu izbutesc să *văd* decît niște băieți puțin altfel, de vreme ce au fost trimiși la un Innstitut special de reeducare.

— Știi, Smaranda, cînd m-am întors de *acolo*, oamenii din cartier care mă cunoșteau și știau de unde vin, se uitau la mine într-un fel tare ciudat. Cel puțin așa mi s-a părut la început. Pe urmă, însă, am înțeles de ce se uitau așa la mine. Pur și simplu fiindcă se căzneau să descopere în figura mea nu știu ce anume, în orice caz *ceva* care să mă deosebească de ceilalți băieți ce nu ajunseseră în colonie. În sinea lor erau convinși că eu, un hoț — motiv pentru care stătusem la școa-

la de corecție — trebuia neapărat să mă deosebesc de ceilalți printr-un semn lăsat de natură. Poate după ochi, răi și fioroși, după frunte, neapărat teșită, după nas, turtit ca de boxer, după urechi, neapărat clăpăuge și așa mai departe. Poate că mă înșel, dar de fiecare dată, după ce mă cercetau îndelung, descopeream parcă în ochii lor un fel de părere de rău că arăt la fel ca ceilalți băieți.

— Zău, Ionuț? Ai observat tu asta?

— Am observat, Smaranda.

— În cazul acesta de vină sînt numai filmele de aventuri. Ai observat că în filmele de aventuri personajele negative au niște înfățișări înfiorătoare?

— Nu mă interesează dacă filmele de aventuri sînt de vină. Dar dacă vrei să știi, chiar eu am fost, fără voia mea, influențat de o asemenea părere greșită.

— Tu?

— Eu! Atunci cînd am ajuns *acolo*, colonia avea un efectiv de vreo două sute de minori. În primele zile mă uitam la ei și nu-mi venea să cred că mă aflu printre niște băieți care, într-un fel sau altul, încălcaseră legea. E drept, erau și cîțiva care numai cît te uitai la ei și îți dădeai seama că pînă la urmă tot la închisoare vor ajunge. Dar ceilalți, marea majoritate, arătau așa cum arată toți băieții pe care îi întîlnești pe stradă și care, sigur, nu vor fi trimiși într-o colonie de minori. Dar să știi că nu numai arătau, dar că și în sufletul lor chiar așa erau. Ceea ce îi deosebea, ceea ce ne deosebea de băieții de afară era că fiecare din noi aveam cîte o „hibă", cum spunea Milică.

— Cine-i Milică ăsta?

— Un prieten de-al meu. Milică a fost singurul băiat cu care m-am împrietenit. Bietul Milică, tare s-a mai simțit nenorocit cînd am plecat! Ce păcat că nu-l poți cunoaște!

— Atunci descrie-mi-l! Vorbește-mi despre el. Poate că am să izbutesc să-l *văd*.

— Milică are vîrsta mea, dar, ca înălțime, nu-mi ajunge pînă la umăr. Cînd te uiți la el nu-i dai mai mult de doisprezece ani. Nu-i nici un băiat frumos. Este chiar un pic urîțel. Însă imediat îți devine simpatic, fiindcă are niște ochi care nu știu să privească decît într-un anumit fel: cu nevinovăție. Milică, băiatul ăsta bun, cu ochii care nu știu să privească decît cu nevinovăție, a furat, și nu numai o singură dată.

— Ce l-a împins să fure? voi ea să afle.

— Tocmai asta-i problema. Fără să-ţi dai seama, tu ai pus punctul pe *i*, cum spunea educatorul nostru Săftoiu. Şi Sfătoiu ăsta,în felul său, ce om interesant . . .

— În ce fel interesant, Ionuţ ?

— Cel mai inteligent dintre toţi, dar şi cel mai sever. Pe deasupra citit. Ştie o mulţime de lucruri. Mai ales este tobă de istorie. Mie îmi plăcea să-l ascult. Eram singurul. Pe ceilalţi îi plictisea de moarte. Şi, în parte, plictiseala lor era justificată. Fiindcă avea o meteahnă : vorbea mult. Pentru o abatere neînsemnată era în stare să-ţi facă morală o jumătate de oră. Trebuie să ştii, Smaranda, că băieţilor nu le plăcea defel să le faci morală. Preferau pedeapsa. Or, Săftoiu, chiar atunci cînd îi pedepsea, o făcea după un prealabil discurs moralizator de jumătate de oră. Cred că vorbea atîta fiindcă îi plăcea să se asculte.

Mie Săftoiu îmi acorda o atenţie deosebită, fiindcă îşi dăduse seama că îl ascultam cu un interes neprefăcut. Şi, într-adevăr, chiar aşa era. Îmi plăcea să-l ascult. Fiindcă, în ciuda faptului că vorbea atît de mult, de cele mai multe ori spunea lucruri interesante. Multe din cele ce spunea nu le înţelegeam. Erau însă destule care nu depăşeau puterea mea de înţelegere.

Săftoiu avea nevoie de un auditoriu. De aceea nu o dată se întîmpla să-mi ceară să-l însoţesc în plimbările pe care le făcea prin curtea şcolii, de două ori pe zi. Îl însoţeam, şi el vorbea. Ştia că îl ascult. Dacă îl şi înţeleg, asta îl interesa mai puţin. Era mulţumit că are cui vorbi şi mai ales că acela îl asculta cu atenţie. Cum ţi-am mai spus, ştia o mulţime de lucruri. Ceea ce mă făcea să-l ascult cu atenţie nu era atît faptul că îmi furniza o mulţime de informaţii despre care habar nu avusesem — istorice mai ales — ci faptul că, de multe ori, izbutea să mă facă să văd ceea ce pînă atunci nu băgasem de seamă. Cum să-ţi explic ? Închipuie-ţi că treci în fiecare zi pe aceeaşi stradă. Ştii cum arată fiecare casă . . . Firmele, vitrinele magazinelor îţi sînt familiare. Şi iată că într-o zi cineva îţi atrage atenţia asupra nu ştiu cărui amănunt, pe care tu nu l-ai observat, dar care acum, dintr-o dată, te ajută să vezi strada în cu totul altă lumină. Ei bine, tocmai un asemenea dar avea Săftoiu, şi de aceea îl ascultam cu interes, chiar atunci cînd spunea lucruri neinteresante.

Milică, gelos în felul său, mereu mă întreba cum de suport „predicile" lui Săftoiu. „Pe mine dacă m-ar toca atîta la cap — spunea el — aş fugi mai curînd din colonie decît să fiu obligat să-l ascult". De fapt, cîştigul era reciproc. Săftoiu găsise în mine pe unul care îl asculta, iar eu, ascultîndu-l, învăţam cîte ceva despre ceea ce numea el filozofia

vieții. Unde mai pui că, la un moment dat, nu m-am mulțumit doar să ascult, ci să și întreb.

— Îmi închipui că-i făcea plăcere să-i pui întrebări. Abia îi dădeai prilejul să se asculte vorbind.

— Să știi însă că-i puneam întrebări la care nu-mi răspundea cu plăcere.

— Ce fel de întrebări, Ionuț?

— Întrebări în legătură cu colonia.

— Și răspunsurile te satisfăceau, Ionuț?

— Mă ajuta ca să-mi fie mai ușor.

— Îți era tare greu?

— Îmi era, Smaranda. Și nu numai mie. Într-un fel, pînă la majoratul nostru, nu mai eram liberi. Și asta e puțin lucru?

— Dar ce-ți spunea de îți era apoi mai ușor?

— Nu știu cum să-ți explic. Dar să încerc. Uite, adineaori ai afirmat că nu poți să-ți dai seama cum era *acolo*, luînd doar cunoștință de programul unei zile, deoarece programul, fiind unul normal, pare neobișnuit pentru o școală specială, unde sînt aduși niște băieți deosebiți.

— Dar ți-am explicat, Ionuț, că nu asta am vrut să înțeleg protestă ea.

— Mi-ai explicat, dar în fond, e cam același lucru.

— Nu-i adevărat.

— Bine... Bine!... Dar chiar dacă ar fi adevărat, să știi că nedumerirea ta ar fi foarte deșteaptă. Și ai să vezi imediat de ce. E vorba tot de Săftoiu. Trebuie să știi că el ne numea „îngeri cu fețe murdare".

— Îngeri cu fețe murdare! Foarte frumos, Ionuț! Trebuie că Săftoiu ăsta este un tip cu imaginație.

— Că avea imaginație sînt aproape sigur. Numai că denumirea de „îngeri cu fețe murdare" nu-i aparține. Mi-a spus că, înainte de război, cînd noi încă nu ne născusem, a rulat pe ecranele cinematografelor un film cu titlul acesta. Un film despre niște infractori minori. Pretindea că titlul, pe care îl găsea extraordinar, ni se potrivea.

Mai tîrziu, cînd ne-am despărțit, a adăugat: „Ei, ai reflectat?" „Am reflectat!" i-am răspuns. „Și?" „Vreți să spuneți că sîntem numai pe dinafară murdari?" „Sensul cam acesta este. Ascultă, elev, tu știi ce este un diagnostic?" „Cine nu știe!" Ei bine, marea majoritate a dosarelor voastre conține un diagnostic". „Adică, noi sîntem considerați bolnavi, tovarășe educator?" l-am întrebat. „Bolnavi propriu-zis, nu. Cu toate acestea, în dosare e pus un diagnostic. Sau, dacă vrei, un fel

de diagnostic. Un același diagnostic pentru marea majoritate a cazurilor. Știi cum sună? Ascultă, el sună așa: *«Tulburări de comportament pe fond de carențe educative».*"

— Ce voia să înțeleagă prin asta? întrebă Smaranda.

— Îți explic imediat. Săftoiu spune că noi sîntem răi nu fiindcă așa ne-a creat natura. După părerea lui, comportamentul nostru era de fapt consecința fie a unei educații greșite, fie a lipsei oricărei educații. După el, un organism se dezvoltă în anumite condiții. Dacă una sau mai multe din aceste condiții lipsesc, atunci în organismul respectiv se petrec anumite tulburări, care pot fi ori trecătoare, neesențiale, ori durabile, hotărîtoare, punînd în primejdie însăși existența organismului. „Pentru un pui de om — zicea el — care este cu totul altceva decît un pui de animal, factorul educativ face parte din acele condiții fundamentale care, dacă lipsesc cu totul, primejduiesc grav partea cea mai frumoasă din om: viața lui spirituală și morală". Cred că am izbutit să-ți reproduc, aproape cuvînt cu cuvînt, spusele lui .

— Foarte interesant! Acuma mi-e mai clar ce-i cu diagnosticul acela. Ție ți-au pus aceleași diagnostice, Ionuț?

— Cred că da. Dar încă nu cunoști în întregime punctul de vedere al lui Săftoiu. El îmi spunea că o carență totală din punct de vedere educativ nu poate să existe, ci numai unele parțiale, care nasc la rîndul lor dereglări sau tulburări parțiale de comportament, unele mai grave, altele mai puțin grave. După el, rostul școlii ar fi ca printr-un proces de educație normal să înlăture carențele de comportament din pricina cărora Milică, de pildă, ajunsese hoț și vagabond. Nu știu dacă teoria asta a lui Săftoiu ție îți spune mare lucru, însă mie mi-a ajutat mult.

— În ce sens?

— Ți-am mai spus. După aceea mi-a fost mai ușor.

Smaranda se opri puțin. El își dădu seama că ea se gîndește, fiindcă o văzu boțindu-și fruntea. Cînd Smaranda nu înțelegea ceva, își boțea fruntea.

— Tot nu înțeleg, Ionuț!

— Da, într-adevăr, nu e ușor să înțelegi, de vreme ce tu nu ai trecut pe *acolo*. Să-ți explic. Dar cum? Pentru mine totul este foarte clar. Dar acum, cînd e vorba să te fac și pe tine să înțelegi, nu știu de unde să încep. Știi, adică ți-am spus, la început mi-a fost foarte greu. Din mai multe motive mi-a fost greu. Mi-a fost greu fiindcă *acolo* nu era acasă. Mi-a fost greu fiindcă acolo însemna constrîngere, și mie nu mi-a plăcut niciodată constrîngerea. Mi-a fost greu fiindcă proveneam

dintr-un alt mediu decît marea majoritate a băieților. Mi-a fost greu fiindcă mă consideram altfel decît ei, superior lor. Poate nu era frumos să mă consider așa. Poate că nici nu aveam dreptul, dar adevărul acesta este. Mă credeam superior lor. Știu, ai putea obiecta : „Bine, dar de ce te considerai superior ? În definitiv ajunseseși acolo fiindcă te făcuseși complice la furtul unei mașini. Dar ei, de ce fel de greșeli se făceau vinovați ? Cea mai gravă, tot furtul. Or, în cazul acesta nu aveai nici un motiv să te consideri superior lor". Foarte adevărat ! Numai că vina mea o considera un accident, ceva care nu ținea de firea mea, pe cînd a lor exact contrariu. Vreau să spun că, în ceea ce mă privea, mă consideram murdar numai pe dinafară, pe cînd pe ei îi consideram răi și pe dinăuntru. Și fiindcă așa credeam, îmi era tare greu că trebuia să trăiesc alături de ei. Pe urmă, cînd Săftoiu mi-a explicat că eram cu toții niște „îngeri cu fețe murdare" și ne găseam acolo numai datorită unor „tulburări de comportament pe fond de carențe educative", a fost mult mai ușor.

Se făcuse tîrziu. Smaranda fu aceea care dădu semnalul de plecare :

— Îți place aici, Ionuț ?

— Îmi place.

— Dacă am să te mai chem, ai să vii, aici, cu mine ?

— Am să vin, Smaranda !

— Acum trebuie să ne întoarcem ! Pînă ajungem, tocmai bine se întunecă.

Capitolul X

Veneau des la „Ruină" să privească trenurile ce treceau ba într-o direcție, ba în alta. La început venise doar să-i facă pe plac Smarandei. Dar după o săptămînă începu să-i placă locul. Să-i placă mirosul fumului pe care coșurile locomotivelor îl împroșcau cu dărnicie ; să-i placă

balaurul fantastic în care el se transforma, un balaur cenușiu, ce se zvîrcolea ca într-o închipuită agonie ; să-i placă zgomotul metalic și ritmic al roților, care se auzea într-un anumit fel cînd trenul era departe, în alt fel cînd se apropia, dar, și într-un caz și în celălalt, părînd asemenea unei stranii și grăbite chemări de toacă monahală, pe care nu știa cine o bătea sus, în clopotnița vastă și azurată a cerului ; să-i placă hăulitul locomotivei, ce se ostenea gîfîind ritmic, nerăbdătoare să ajungă mai curînd la capătul itinerarului ei. Și asemenea Smarandei, începea să simtă și el, atunci cînd trenul se îndepărta, un fel de strîngere de inimă că pleca fără el către o destinație necunoscută, dar tocmai de aceea mai ispititoare, asemenea unor cetăți miraculoase din *O mie și una de nopți*.

Veneau la „Ruină", se așezau pe zid, unul lîngă altul și, bălăbănindu-și picioarele, așteptau trenurile. Pînă să se arate vreunul în depărtare, discutau despre tot ce le trecea prin minte. Și de fiecare dată Smaranda era aceea care pornea vorba.

— Ionuț, ai vrea să fii acum major ? Să ai, de pildă, douăzeci de ani ?

— Nu cred că aș vrea, Smaranda.

— De ce ?

— Fiindcă nu știu cum este cînd ai șaptesprezece sau optsprezece ani. De ce să-mi scurtez viața cu șase-șapte ani ?

— Nici eu n-aș vrea să sar peste atîția ani. Aș dori să am vîrsta de acum, dar să fi dobîndit experiența pe care o are o fată de douăzeci de ani.

— La ce ți-ar folosi ?

— Ca să-i pot înțelege pe cei maturi.

— Și de ce ții neapărat să-i înțelegi ? n-o slăbea el cu întrebările.

— Dacă i-aș înțelege, poate că nu mi s-ar părea chiar atît de caraghioși.

Sau altă dată :

— Știi, Ionuț, ce mi-aș dori mai mult decît orice ?

— Nu !

— Să pot zbura. Nu însă cu vreun vehicul mecanic. Pur și simplu să întind brațele și să mă înalț. Și nu la o înălțime prea mare. Să zicem, numai cu puțin mai sus decît turnul blocului din Piața Palatului. Să planez lin deasupra pămîntului, cînd mai sus, cînd mai jos, dînd din mîini doar din cînd în cînd, așa cum și vulturul numai din cînd în cînd dă din aripi. Tu nu ți-ai dori, Ionuț ?

— Ca să fiu sincer, nu prea.

Smaranda avea o mulţime de idei năstruşnice. Unele de-a dreptul caraghioase. De aceea n-o lua prea în serios. O lăsa să vorbească şi de multe ori se gîndea la altceva. Cîteodată venea şi singur la „Ruină". Era un loc unde putea să se gîndească în voie, fără să-l tulbure nimeni. Desigur, „Ruina" i-ar fi plăcut şi lui Ştefăniţă. Dar Ştefăniţă era plecat la mare. Curînd avea să plece şi Smaranda. Mama şi „unchiu" Mitru de asemenea se pregăteau de concediu. Cu el încă nu se hotărîseră ce să facă. Mama voia să-l ia cu ei, dar „unchiu" Mitru se opunea.

Îi auzise discutînd destul de aprins :

— Dragă Marta, concediu am o dată pe an şi nu vreau să mi-l ratez din cauza golanului tău. Te rog să mă ierţi că mă exprim aşa !

— Bine, dar acum s-a schimbat, i-a venit mintea la cap.

— Aşa crezi tu, că s-a schimbat... E un ipocrit. Dar pe mine nu are să mă înşele el. Văd că nu mă crezi. Dar mai devreme sau mai tîrziu îmi vei da dreptate. Dacă vrei să ştii, nici nu va trece mult pînă atunci.

Ca să nu se mai certe, pînă la urmă căzeau de acord să-l trimită la bunica. Pe bunica n-o putea suferi. Bunica era rea, lacomă şi zgîrcită. Bunica nu-i arătase niciodată afecţiune nici cît negru sub unghie. De cîte ori l-au trimis să stea la ea, ai lui au trebuit să-i plătească „pensiunea", cum obişnuia ea să spună. Şi totdeauna suma pretinsă fusese piperată. Dacă tata făcea observaţia că totuşi pretenţiile ei erau exagerate, bunica începea să ţipe la el :

— Prea mult ? Cum îndrăzneşti să spui aşa ceva ? Dovedeşte-mi, te rog, că ţi-am cerut măcar un leu mai mult decît pretind ceilalţi care „dau pensiune".

— Dar nici mai puţin, mamă-soacră.

— Nici mai puţin, recunosc. Dar eu nu sînt instituţie de binefacere.

Pînă la urmă tata plătea suma, pe de o parte fiindcă îl amuza zgîrcenia bunicii, iar pe de alta fiindcă bunica era, totuşi, mama soţiei sale.

Bunica locuia la Sinaia, singură într-un apartament de trei camere. Două dintre ele aproape tot anul erau închiriate vilegiaturiştilor, Sinaia fiind o staţiune aglomerată atît iarna, cît şi vara. La chiriile încasate se adăugau pensia — bunica fusese profesoară — şi, lunar, un ajutor pe care i-l trimitea fiul ei adoptiv, medic-primar într-un oraş din regiunea Braşov.

Cu toate acestea, bunica era de o zgîrcenie cumplită. De cîte ori stătuse la ea, vara îi dăduse să mănînce doar atîta cît era necesar să-i ameţească foamea.

„Îmi număra îmbucăturile", îşi aduse el aminte.

Și iată că mama și „unchiu" Mitru, după toate probabilitățile, se vor hotărî să-l trimită la bunica. Dacă îl trimiteau, sigur că avea să se simtă mai prost decît *acolo*.

„Dacă mama a informat-o că am stat *acolo*, mai mult ca sigur că nu va voi să mă primească, încerca să-și facă singur curaj. Îi va fi teamă să n-o jefuiesc".

În orice caz, pînă la concediul mamei și al „unchiului" Mitru mai erau două săptămîni, iar pînă cînd Smaranda avea să plece cu părinții, tot la mare, zece zile. Încă zece zile va mai veni cu Smaranda la „Ruină". Smaranda era prietena lui. În ordinea preferinței, ea urma după Ștefăniță. Dacă ea ar fi știut lucrul acesta, desigur că s-ar fi supărat. Smaranda îi spusese într-o zi :

— Știi, Ionuț, dacă mă gîndesc bine de tot, tu ești cel mai bun prieten al meu, și nu Marilena. Țin la tine mai mult decît la ea ?

El, în schimb, ținea mai mult la Ștefăniță. Explicabil. Ștefăniță era băiat, și apoi ei doi se potriveau mai bine la fire.

Cu Smaranda se întîlnea la capătul străzii, în fiecare zi la aceeași oră.

— Mergem azi la „Ruină", Ionuț ?

— Mergem !

Cînd ajungeau se așezau pe zid.

— Din care parte are să vină primul tren, Ionuț ? Ghici !

— Din stînga !

— Ba din dreapta.

Cîștiga totdeauna Smaranda. Ea ținea minte toate trenurile.

— În cinci minute trece 204.

Și, într-adevăr, în cinci minute trecea 204.

— Parcă ai fi impiegată, Smaranda !

De multe ori Smaranda îi povestea conținutul cărților citite. Unele cărți, pe care ea i le povestea, le citise și el *acolo*. *Acolo* citise cu un fel de disperare, dintr-o nevoie cumplită de uitare. La un moment dat, bibliotecara începuse să-l suspecteze că împrumuta cărți fără să le citească, doar așa, „ca să-și dea importanță că citește mult." Prea repede le înapoia. Dar nu era adevărat Citea chiar și cărțile care îl plictiseau.

Dacă Samarnda povestea vreo carte pe care o citise și el, Ionuț observa că ea adăuga episoade care nu existau în carte.

— Smaranda, dar în carte nu se întîlnesc a doua oară în gară.

— Nu ?

— Nu !

— Precis ? Precis ?

— Dacă îţi spun !

— Curios ! Totuşi nu crezi că ar fi fost mai firesc să se întîlnească în gară ?

— Mda !... Parcă ! n-o contrazicea el.

— Nici un parcă. Sigur.

— Bine, atunci, sigur.

De cele mai multe ori era atent la ce i se povestea. Îi plăcea s-o asculte Povestea doar tot atît de frumos ca înainte. Dar se întîmpla cîteodată să-l fure gîndurile. Se întîmpla aşa cînd vreun personaj sau o anumită situaţie din cartea pe care i-o povestea îi aduceau aminte de colonie. Sau cînd primea vreo scrisoare de la Milică.

Milică îşi făcuse obiceiul să-i scrie în fiecare săptămînă. Şi oricît de lungă ar fi fost scrisoarea, din fiecare nu lipseau cuvintele : *Tare mai sînt singur, dragă Ionuţ ! De cînd ai plecat tu, mi-e tare greu. Doamne, de ce n-am şi eu pe cineva să mă scoată de aici !*

De cînd se întorsese, de o lună, lui Milică îi trimisese numai un singur pachet, care costase o sută de lei. Banii îi ceruse tatii, pretextînd că vrea să-şi cumpere un stilou de ocazie. Cumpărase cu suta aceea tot ceea ce ştia că îi place cel mai mult lui Milică : biscuiţi, dulceaţă de căpşune, marţipan, zahăr candel. Cumpărase măsline şi costiţă afumată. Din toate cîte îi pusese în pachet, Milică se bucurase cel mai mult de costiţa afumată. Lui Milică teribil îi mai plăcea costiţa afumată.

Da, numai un singur pachet îi trimisese. Nu avusese bani. Şi de scris tot numai o singură dată îi scrisese. Dar, în definitiv, ce putea să-i scrie ? Milică era *acolo*. El, *aici*. Erau, totuşi, în două lumi. Milică îi spusese că e mulţumit *acolo*, în lumea lui. Ce să-i scrie din lumea aceasta în care revenise, şi care avea să fie şi a lui Milică abia peste trei ani cînd, la vîrsta de optsprezece ani, va părăsi colonia ? Să-i scrie cît de mult se bucura că nu mai este *acolo* ? Să-i scrie despre Ştefăniţă şi despre Smaranda ? Să-i scrie ce mare plăcere simte atunci cînd izbuteşte să rezolve cele mai grele probleme din *Gazeta matematică* ? Dacă i-ar scrie despre toate acestea şi despre altele, de pildă, cum stăteau el şi Smaranda, ore întregi, la „Ruină" să privească trenurile ce veneau de undeva şi care plecau spre undeva, însemna să dea dovadă de egoism şi de nesimţire. De aceea, de fiecare dată cînd se aşeza la improvizatul său birou, cu intenţia de a-i scrie, sfîrşea totdeauna prin a se lăsa păgubaş. Şi cu toate acestea ce mult s-ar bucura Milică dacă, în fiecare săptămînă, ar primi cîte o scrisoare de la el !

La Milică ţinea acum mai mult decît ţinuse atunci cînd fusese *acolo*. Şi fiindcă ţinea atîta, de multe ori îl cuprindea un fel de deznădejde neputincioasă că nu putea face nimic pentru el. Ce n-ar fi dat el să-l poată scoate de *acolo* ? Din păcate, Milică trebuia să rămînă în colonie pînă la majorat, fiindcă, în afară de mama, Milică nu mai avea alte rude. Mama lui era însă la penitenciar şi avea să iasă abia peste doi ani. Dar nici atunci nu-l putea lua acasă, fiind, după lege, „decăzută din drepturile părinteşti". Şi bietul Milică era sortit ca, pînă la vîrsta de optsprezece ani, să-şi petreacă toate vacanţele la colonie.

„Dacă mama n-ar fi fost sub influenţa «unchiului» Mitru, poate că aş putea-o convinge ca, măcar în timpul uneia din vacanţe, Milică să vină să stea la noi".

„Unchiu" Mitru însă sigur s-ar opune. Pentru „unchiu" Mitru toţi băieţii ajunşi la „şcoala de corecţie" erau „elemente iremediabil pierdute pentru societate". În fiecare el vedea un „permanent client al închisorilor". Parcă despre el, Ionuţ, avea altă părere ! „Unchiu" Mitru era convins că numai din ipocrizie încă nu-şi dăduse în petic. Dar că mult nu mai era pînă atunci ! Or, dacă „unchiu" Mitru avea asemenea convingeri cum ar putea fi de acord ca Milică să vină să stea la ei în timpul vacanţei ? Şi ar fi doar atît de simplu ! Mama avea salariu bun, „unchiu" Mitru de asemenea. Ce conta o gură în plus timp de două săptămîni ? Nimic ! În schimb ce mult ar fi însemnat pentru Milică.

Milică îi ducea dorul. Dar parcă el nu ? În orice caz, Milică îi ducea şi mai mult dorul. Doar îi scrisese în ultima scrisoare : *„Ionuţ, mi-e atîta dor de tine, încît, dacă nu m-aş gîndi că-i o mare ticăloşie, aş dori să faci iarăşi o chestie ca să te aducă înapoi şi să fim din nou împreună !"*

Da ce simplu s-ar rezolva problema dacă mama ar fi ca mama lui Ştefăniţă, iar „unchiu" Mitru ca tatăl acestuia !

— Ionuţ, ai plecat cu trenul care a trecut adineaori ? îl întrebă Smaranda.

— Ei, am plecat ! Sînt aici.

— Eşti şi nu prea, Ionuţ ! Cu o parte din tine, cel puţin, pînă mai adineaori ai fost plecat ?

— Mă gîndeam la Milică.

Şi îi mărturisi cît de amărît era că Milică îşi petrecea toate vacanţele la colonie, fiindcă nu avea unde să se ducă.

— Dacă aș fi băiat, Ionuț, i-aș convinge pe ai mei să-l primească. Dar așa...

— Da, nu există nici o posibilitate. Dacă ai ști, Smaranda, ce băiat bun este Milică...

— Știu de la tine, Ionuț !

Tocmai trecea un tren. Priviră după el, fără să mai vorbească, pînă nu-l mai văzură.

După aceea :

— Ionuț, vrei să nu te mai gîndești cîteva minute la Milică ?

— Ce-ți veni, Smaranda ?

— Eu te întreb : Vrei, sau nu ?

— Bine, nu mă mai gîndesc.

— Foarte bine. Acum întreabă-mă de ce ți-am cerut să nu te gîndești la el !

— De ce să te întreb, de vreme ce ai să-mi spui tu singură ?

— Mi-ai dat un răspuns strașnic de logic, Ionuț. Oare cum izbutești tu să gîndești totdeauna logic ?

— Nu știu ! Ca să-ți fac pe plac, te întreb : de ce mi-ai cerut să nu mă mai gîndesc la Milică ?

— Fiindcă vreau să discut ceva cu tine. Adică vreau să te întreb ceva.

— Întreabă-mă !

— Ionuț, tu te-ai vindecat de amocul tău ?

— M-am vindecat.

— De tot ? De tot ?

— De tot !

— Atunci ce se întîmplă cu tine, Ionuț ?

„Iarăși vreo aiureală de-a ei", își spuse.

— Asta de unde ai mai scos-o ? Nu se întîmplă nimic. Sau dacă da, habar n-am.

— Ar trebui să te cred...

— Desigur, trebuie să mă crezi.

Smaranda rămase cîteva clipe pe gînduri, bălăbănindu-și picioarele și măcinînd între dinți un fir de iarbă.

— Dacă nu se întîmplă nimic — vorbi ea ceva mai tîrziu — atunci înseamnă că îmi ascunzi ceva.

— Ce aș putea ascunde față de tine ?

Dar o spuse numai cu jumătate de gură. Fiindcă de data asta Smaranda ghicise. Ceva îi ascundea.

— Nu știu! Dacă aș ști, nu te-aș mai fi întrebat. Ți s-a întîmplat ceva, Ionuț?

— Cînd? întrebă el prostește, înroșindu-se.

— Vezi că ți s-a întîmplat ceva? Ai recunoscut, exclamă ea triumfătoare.

— Ba nu mi s-a întîmplat nimic, se încăpățînă el.

— De ce n-ai încredere în mine, Ionuț? Chiar dacă ai făcut ceva rău, de mine nu trebuie să te ascunzi. Sînt doar prietena ta.

Faptul că Smaranda credea că făcuse ceva rău, îl înciudă. Se răsti la ea:

— Auzi, ce-ți trece prin minte! Ești complet aiurită...

— Chiar n-ai făcut nimic rău?

— Dacă mă mai întrebi o dată, nu mai vorbesc cu tine cîte zile oi mai trăi!

— Mi-ai luat o piatră de pe inimă, Ionuț! Știi, mă gîndeam să nu fi făcut iarăși o boroboață și acum trăiești cu teama că nu cumva să se afle. Dar dacă nu-i așa, atunci trebuie că e altceva la mijloc. Fiindcă ești schimbat, Ionuț! Eu nu mă înșel.

— M-oi fi schimbat, nu neg. Dar parcă tu nu te-ai schimbat? Au trecut doar trei ani... E normal să ne fi schimbat amîndoi.

— Asta înțeleg și eu. Desigur, ne-am schimbat. Am crescut eu, ai crescut tu... Avem cincisprezece ani. Dar nu la această schimbare, firească, mă refeream. Simt că e vorba despre altceva. Aș vrea să-ți explic. În urmă cu trei ani nu ți-am fost prietenă adevărată. Din cauza amocului tău m-am îndepărtat de tine. Recunosc, îmi era rușine să mă vadă lumea cu un băiat despre care toți spuneau că e un golan și un maidanagiu. Pe urmă, după ce ai făcut boroboața aceea și ai ajuns la colonie, mi-a părut rău. Îmi reproșam că, poate, dacă nu m-aș fi îndepărtat de tine, n-ai fi făcut-o. Probabil e o prostie, dar așa am gîndit. Dar acum, după ce te-ai întors, mi se pare că tu nu ești față de mine un prieten adevărat.

— Al naibii să fiu, Smaranda, dacă mai există o fată cu atîta fantezie ca a ta!

— Nu-i fantezie, Ionuț. Înainte, cînd îți povesteam, mă ascultai. Acum mă asculți cît mă asculți și, la un moment dat, gîndurile îți zboară în altă parte. Dar chiar și atunci cînd mă asculți ești atent numai cu o parte din tine. Ești și nu ești prezent. Ceva te preocupă, te frămîntă, te îndepărtează. Așa simt eu, Ionuț. Cîteodată, cînd te

întreb ceva, ai în priviri un fel de năuceală, de parcă te-aş trezi brusc din somn. Spune-mi, Ionuţ, ce se petrece cu tine ?

— Nu ştiu să se petreacă, Smaranda, ceva cu mine. Crede-mă că nu ştiu !

Şi totuşi mintea. Era uimit că Smaranda intuise că ceva se petrece cu el. Dar în nici un caz nu-i putea destăinui întîmplarea aceea extraordinară. Nu, despre întîmplarea aceea nu putea sta de vorbă cu nimeni, absolut cu nimeni. Nici măcar cu Ştefăniţă. Era secretul său, marele său secret, pe care nu-l putea încredinţa nimănui.

*

Venise primăvara şi *acolo*. *Acolo* poate mai curînd decît în orăşelul mai-mai cît o cutie de chibrituri de mare, fiindcă *acolo* erau mai mulţi copaci şi mai multă iarbă. *Acolo* descoperise mirosul tare al ierbii. Mai înainte nu ştiuse că mirosul ierbii precede pe acel al florilor, primăvara. Cînd avea timp liber, se furişa înspre partea aceea a curţii, unde mirosul ierbii se simţea mai puternic. Înspre partea aceea erau brazdele cu iarbă şi aleeea străjuită de pomi fructiferi. Mirosea iarba, miroseau mugurii. Nu-şi putea da seama ce mirosea mai tare : iarba sau mugurii ? Mai curînd şi iarba, şi mugurii. Aspira adînc mirosul de clorofilă, care parcă îi dădea sănătate, deşi nu era bolnav şi nici nu fusese iarna grea, care să se consume greu, ca un coşmar.

Cînd se ducea să aspire mirosul de iarbă şi de muguri se ferea pînă şi de Milică. Dealtfel nici Milică şi nici ceilalţi nu băgaseră de seamă că venise primăvara.

— Milică, simţi cum miroase a iarbă ? îi atrăsese odată atenţia.

Milică aspiră adînc o dată, de două ori :

— Da ! Parcă miroase.

Şi atît. Pe urmă începu să vorbească de meniul pe a doua zi.

Primăvara încă nu se vedea, dacă făceai abstracţie de muguri, de colţul ierbii. Cîteodată vremea se zbîrlea : frig, cu cer murdar, cenuşiu, cu vînt ce se furişa pînă şi în dormitoare, unde se mai făcea foc. De aceea nimeni nu pomenea de primăvară. Cîteodată se îndoia şi el că venise cu adevărat. Şi atunci, ca să se convingă, dădea fuga în curte, acolo unde erau brazdele, să aspire mirosul crud de iarbă şi de muguri.

Venirea primăverii a însemnat începutul neliniştii. La început nu şi-a dat seama că ceva se petrece cu el. Dar, pe măsură ce primăvara se lăsa nu numai mirosită, dar şi privită, îşi dădu seama că i se tulbură adîncurile. Inima parcă îşi înteţise bătăile, o tristeţe neînţeleasă pusese

stăpînire pe el. O tristeţe dureroasă şi dulce. Cîteodată era atît de trist şi atît îl durea tristeţea, încît începea să geamă. Alteori tristeţea îi dădea un fel de voluptate de neînţeles. Nu de puţine ori îi cotropea sufletul o ură neputincioasă împotriva nimănui şi a tuturor. Şi de fiecare dată, cînd i se întîmpla aşa, începea să alerge. Străbătea curtea în lung şi în lat, în pas alergător, cu maxilarele strînse, respirînd numai pe nas, privind drept înainte, încruntat, fără să vadă pe nimeni. Alerga cu paşi uniformi, şi tot timpul îşi spunea în gînd :

„Alerg ca un cîine scăpat din lanţ !... Ca un cîine scăpat din lanţ !...

Ceilalţi, cînd îl vedeau alergînd, îl priveau cu simpatie.

— Uite, mă, iarăşi se antrenează !

Nimănui însă nu-i trecea prin minte să se întrebe ce rost avea „antrenamentul" acela, de vreme ce în colonie nu se practica atletismul de performanţă.

„Alerg ca un cîine scăpat din lanţ !... Ca un cîine scăpat din lanţ !..."

Alerga pînă obosea, pînă cînd abia mai putea să-şi tragă sufletul. Oboseala alunga ura din sufletul său, dar nu şi tristeţea.

Milică, dîndu-şi seama că se întîmpla ceva cu el, îl întreba :

— Ce-i cu tine, Ionuţ ?

— Nu ştiu, Milică, nu ştiu ! Mi-e tare urît, atît de urît, încît, dacă m-ar tăia cineva, sînge n-ar curge din mine.

— Ţi-e dor de casă, Ionuţ ! Să mor eu dacă nu ţi-e dor de casă !

— Nu ştiu !... Nu mi-e dor. Mi-e urît şi mi-e silă de toţi şi de toate.

Dintre toţi băieţii, de fapt era singurul care avea cele mai puţine motive să fie nemulţumit. Directorul îi arăta bunăvoinţă, profesorii, educatorii... Săftoiu îl asigurase că, în timpul vacanţei mari, dacă nu va fi cerut acasă, va figura sigur printre cei pe care şcoala îi va trimite la mare.

— Să ştii, elev, că noi, conducerea, avem o părere foarte bună despre tine ! Dacă am avea zece ca tine, rezultatele la învăţătură ar fi cu mult mai substanţiale. Fiindcă tu, elev, ai o influenţă pozitivă asupra celorlalţi.

Da, ştia că cei din conducerea şcolii aveau o părere bună despre el. Şi cu toate acestea îl rodea tristeţea, neliniştea, ura aceea împotriva tuturor şi a nimănui, care îl făcea să alerge prin curtea coloniei pînă cînd abia izbutea să-şi mai tragă sufletul.

Timpul trecuse greu. Lunile de toamnă, de iarnă. Şi totuşi neliniştile abia acum încolţiseră, deodată cu iarba. Toţi îi deveniseră nesuferiţi. Toţi, pînă şi Săftoiu. Îl lăudau pentru nişte calităţi pe care le avusese

totdeauna, dar la care de bunăvoie renunţase numai şi numai ca să-i facă de ruşine pe „unchiu" Mitru şi pe mama. Ei, dar de unde să ştie, directorul şi ceilalţi, adevărul-adevărat? Pentru ei, el era un infractor minor. Probabil că şi în dosarul său cineva pusese diagnosticul, despre care îi vorbise Săftoiu : *tulburări de comportament pe fond de carenţe educative*. Dar de vreme ce el, de fapt, nu fusese infractor, mai era valabil diagnosticul? Se mai putea vorbi la el de tulburări de comportament?

„Mă rog, într-un sens larg", recunoscu el.

Dar dacă tulburările existaseră într-adevăr, nu-şi dăduse seama, şi în orice caz ele dispăruseră în lunile ce se scurseseră de cînd păşise pe poarta coloniei. Acum însă neliniştea, tristeţea, ura ce erau?

— Ţi-e dor de casă, Ionuţ, asta-i! Să mor eu dacă nu ţi-e dor de casă, diagnosticase Milică.

Dar în timpul iernii nu-i fusese dor de casă? Poate că atunci îi fusese chiar şi mai mult decît acum. Şi cu toate acestea, nu se simţise neliniştit, asemenea unei primejdii ce-i sta în preajmă, dîndu-i tîrcoale, fără însă să fie în stare s-o descopere. Da, da, parcă sta să i se întîmple ceva rău. Şi atunci se trezea întrebîndu-se :

„Oare ce are să mi se întîmple?"

Cîteodată, în locul neliniştii, simţea în el un fel de bucurie, care îl însenina. Devenea atunci tare comunicativ, făcea glume, povestea „bancuri" lui Milică, bucuros că-l aude rîzînd cu toată pofta, încît îi dădeau lacrimile.

— Grozav, Ionuţ, să mor eu dacă am auzit un alt banc mai grozav!

Dar momentele acestea erau rare. Predominau celelalte : de nelinişte, de teamă — teama de o primejdie pe care o presimţea cîteodată doar posibilă, altădată inevitabilă.

Acum nici somnul nu-i mai era ca înainte. Acum somnul îl ocolea, adesea pînă spre miezul nopţii. Stătea culcat pe spate, cu mîinile sub cap şi-l aştepta cuminte. Dar somnul nu venea. Ceilalţi dormeau. El asculta zgomotele. Ciudatele zgomote ce se aud numai într-un dormitor comun. Nările percepeau mirosurile. Şi atunci el se dorea afară, pe aleea cu pomi, cu brazdele de iarbă, unde mirosea a clorofilă. Acum, noaptea, iarba creştea mai repede, creşteau mai repede şi mugurii. Şi îşi făgăduia ca, într-o noapte, să se furişeze din dormitor, să se ducă pe aleea cu pomii fructiferi, să-şi aplece urechea deasupra pămîntului, să audă cum creşte iarba cu un fel de zgomot ciudat care — aşa era convins — semăna cu mişunarea unor cohorte de gîze.

Ţinea ochii închişi, dar pleoapele, pe dinăuntru, erau ca un ecran pe care rula continuu — pînă îl fura somnul — cîte un film. De cele mai multe ori unul şi acelaşi film. Iată cartierul lor... Iată blocul în care locuiau cu faţada pastelată în vernil... Iată apartamentul... Iată odaia lui... Masa la care îşi făcea temele... Etajera cu cărţi... Tabloul de deasupra patului, o acuarelă ce reprezenta un luminiş de pădure, unde o lumină cuminte, de culoarea mierii de salcîm, se filtrează printre crengile copacilor.

„Bună dimineaţa, pădure!" ura luminişului din închipuire, aşa cum se obişnuise să facă în fiecare dimineaţă, cînd deschidea ochii, pînă a nu ajunge la colonie.

Iată patul... Iată fereastra cu perdelele albe de tul care, dimineaţa, cînd se filtra lumina printre jaluzele, i se păreau asemenea unei împletituri bizare de funigei... Filmul rula mai departe. Pe ecran se proiectau toate obiectele din odaia sa, unul cîte unul. Le vedea pe toate şi de toate îi era dor. De liniştea odăii, de mirosul ei de levănţică, de lumina ei... Ei, dar de ce nu-i era dor!... De pădurea de antene de pe acoperişurile plane ale blocurilor, de somnoroasele troleibuze cu mersul lor discret, de luminile cartierului cînd începea să se întunece, de „Faust", de „Margareta", pînă şi de gravul şi ipocritul „Mefisto".

Filmul rula neobosit, somnul întîrzia pe aiurea şi cînd, într-un tîrziu adormea, se credea tot treaz şi, în somn, se căznea să adoarmă, nelinştit că timpul aleargă, şi că va suna deşteptarea mai înainte de a apuca să aţipească măcar.

Aşa trecură zile şi nopţi. Şi într-o zi descoperi că înfloriseră salcîmii. În incinta coloniei nu existau salcîmi. Dar, noaptea mai ales, dinspre orăşel se călătorea pînă la el, în efluvii, aroma florilor de salcîm.

Locuitorii orăşelului se culcau devreme. Numai cîinii rămîneau treji. Lătrau toată noaptea să se afle în treabă, fiindcă în orăşelul acela noaptea nu se întîmpla nimic deosebit, măcar cît de cît, care să justifice inutila lor zarvă. De la colonie se vedeau luminile puţine şi nu prea strălucitoare ale orăşelului, clipind parcă şi ele tembel a somn. Oamenii dormeau şi, probabil, somnul le era lin, populat numai de vise frumoase din cauza parfumului de salcîm.

Pînă a nu se muta în bloc, stătuseră şi ei pe o stradă cu salcîmi: *Bulevardul Salcîmilor* se numea strada. Cînd înfloreau, stăteau casele toată ziua cu ferestrele deschise, iar noaptea măcar cu cîte un oberliht, ca salcîmii să parfumeze odăile. Era atît de puternic parfumul salcî-

mului, încît îmbălsăma părul mamei, iar noaptea așternutul. El se culca totdeauna pe spate, închidea ochii și aspira adînc aroma. Adormea repede, parcă îmbătat de mireasmă și nu visa decît vise frumoase. Dimineața, tata, bine dispus, le spunea: „Măi, măi, ce m-am beţivănit toată noaptea cu parfumul de salcîm!"

Cînd se întuneca, se furișa în curte, înspre partea dinspre oraș, aspira adînc efluviile parfumate și se gîndea la bulevardul cu salcîmi, unde stătuseră pe vremea cînd mama mai era încă „mica mea păsăruică", iar tata „dragule". Și, într-o seară, îl cuprinsese dorul să revadă bulevardul acela. Era o stradă frumoasă, cu case tip vilă, în față, spre stradă, cu grădini, în spate cu minuscule curți.

De la un capăt la altul al bulevardului, lîngă bordura trotuarului, la distanțe egale, se înșirau salcîmii, ca soldații la paradă. Partea carosabilă era asfaltată. Și fiindcă treceau puține mașini, copiii de pe șapte străzi, acei care aveau biciclete și trotinete, acolo veneau să organizeze întreceri și să se joace. Cîteodată se organizau chiar întreceri oficiale de trotinete, cu arbitrii și premii. La o astfel de întrecere participase și el, cînd avusese șase ani, izbutind să cîștige locul patru.

După ce primiseră noua locuință, niciodată nu se mai dusese să revadă strada, să-și revadă prietenii, de care își aducea aminte doar cînd înfloreau salcîmii.

Și într-o seară, cînd privea luminile somnoroase ale orășelului, aspirînd cu nesaț mireasma de salcîm, iarăși își aminti de bulevardul unde se născuse și unde își petrecuse cei mai frumoși ani ai vieții, fiindcă tot timpul, cît locuiseră acolo, mama fusese „mica mea păsăruică", iar tata „dragule". Și-l reaminti, și iarăși îl cuprinse o dorință să-l revadă. De acolo, de departe, strada aceea exercita asupra lui o atracție care îl subjugă. Era ca un fel de chemare căreia nu se putea să nu-i dea ascultare.

Trecu o săptămînă. Și într-o zi, într-adevăr, nu mai putea rezista chemării. Trebuia să revadă bulevardul cu salcîmi care anul acesta înfloriseră mai devreme. Trebuia! Cu alte cuvinte, trebuia „să facă aripi".

În argoul coloniei, *a face aripi* însemna a fugi. Și se întîmpla deseori ca unii dintre ei să facă aripi. După cîtva timp erau prinși și aduși înapoi, sau reveneau singuri. Cei mai răi, „vedetele", nu se reîntorceau niciodată de bunăvoie. „Vedetele" aveau la activul lor și numărul cel mai mare de fugi din colonie. Cînd erau aduși înapoi se lăudau cu ceea ce făcuseră cît timp „zburaseră". Ceilalți, care nu erau „ve-

dete", pentru a nu rămîne mai prejos, fabulînd, își atribuiau infracțiuni grave, pe care, de fapt, nu le făptuiseră în timpul „zborului".

Milică, parcă presimțind ce gînduri dospește, îl întrebă odată :

— Ionuț, nu cumva ți s-a abătut să faci aripi ?

— N-ai nici o grijă, că nu mi s-a abătut...

Dar el știa că i se și abătuse. Puțin îi păsa de consecințe. Trebuia neapărat să vadă bulevardul cu salcîmi. Acum Smaranda chiar că ar fi avut motiv să spună că l-a apucat amocul. Ei, da, îl apucase amocul. Și de ce ? Trebuia doar să vadă cum arată bulevardul acum, cînd înfloriseră salcîmii. Sigur, conducerea școlii va anunța miliția că a făcut aripi, sigur va fi căutat acasă, sigur mama se va necăji că iarăși a făcut-o de rușine, sigur „unchiu" Mitru va spune mamei, cu un aer triumfător :

„Vezi tu, dragă Marta, că am avut dreptate ? Băiatul tău e pierdut, iremediabil pierdut !"

Desigur, va afla și Bîrsănească. Ea, care stă tot timpul la fereastră, sigur va vedea milițianul venit să-l caute acasă, sigur se va pricepe să-l tragă de limbă. Sigur că după aceea de la ea va afla toată strada, bineînțeles și Smaranda. Ei, și ce dacă ! Nu aveau decît să afle. În fond, ce rău era în faptul că voia să vadă bulevardul cu salcîmi înfloriți ? Nici un rău, absolut nici un rău.

În ziua următoare se hotărî. Sări gardul și, făcînd un ocol mare, ieși tocmai în partea cealaltă a orășelului, pe șoseaua ce duce la București. Făcu semn unei autobasculante și șoferul opri.

— Ia-mă și pe mine pînă la București !

— Haide, urcă !

Șoferul era tînăr. Era stropit pe basc și pe față de var. Bine dispus, fluiera tot timpul.

— Ești de la colonie ? îl întrebă ceva mai tîrziu, în timp ce-și aprindea o țigară.

— Da ! recunoscu el cu jumătate de gură.

— Ai văzut că te-am fumat ?

— (!)

— Și „ai făcut aripi" ?

— M-am învoit pe două zile.

— Io-te ! se miră el prefăcut. Te-au învoit, va să zică, „n-ai făcut aripi"...

— M-au învoit.

— Și de ce te-au învoit, mă ? A murit mă-ta ?

— E bolnavă. A telegrafiat.

Şoferul începu să rîdă :

— De mine nu te feri, mă. Am trecut şi eu pe acolo. O dată „am făcut" şi eu „aripi". Dar m-au adus înapoi. Aşa se întîmplă totdeauna. Tu de cîţi ani eşti acolo ?

— Al doilea an.

— Aşa-i în primii ani. Tot timpul îţi vine „să faci aripi". Să ştii...

După aceea, pînă la Bucureşti şoferul n-a mai deschis gura. A fluierat şi a fumat, a fumat şi a fluierat.

Cînd intrară în Bucureşti, îl întrebă :

— Unde îţi convine să te las ?

— Mi-e indiferent.

— Am înţeles. Asta înseamnă că n-ai cuib, nici măcar de pupăză.

— N-am !

— Da' ceva lozuri ai ?

— N-am.

— Na, ţine douăzeci şi cinci de lei.

— Lăsaţi, nu-mi trebuie ! Mă descurc eu, încercă el să refuze.

— Dacă vrei să nu mă supăr, ia banii ! Şi acum coboară, că eu rămîn aici, pe o stradă.

Îl lăsă pe Ştefan cel Mare, în apropierea Circului. De aici nu mai avea mult de mers. Scurtă drumul prin parcul Tonola. Era o căldură cuminte, de primăvară. Verdele era crud.

Cînd ajunse la capătul bulevardului, se opri emoţionat. În sfîrşit ! Doar pentru ca să trăiască aievea clipa aceasta fugise din colonie. Valuri nevăzute de mireasmă plecau să parfumeze străzile laterale, pînă departe. Privi în lungul străzii. Era aşa cum o ştia. Nimic nu se schimbase, absolut nimic. Şi deodată simţi o mare dezamăgire. Iată, era aici, unde îşi dorise atîta să se afle, şi cu toate acestea nu simţea nici un fel de emoţie, nici un fel de satisfacţie. Dimpotrivă, strada îl dezamăgea, aşa cum îl dezamăgise Diana, cu vreo şase ani în urmă, cînd o întîlnise făcînd coadă la Alimentara.

Diana era „zburătoare" la Circul de Stat. Împreună cu alţi trei „zburători" făcea asemenea acrobaţii, sus, pe nişte trapeze, aproape de cupola circului, încît el mai că nu era în stare să răsufle de emoţie. Diana era îmbrăcată într-un tricou împodobit cu paiete aurii. Cînd se arunca în aer să prindă trapezul, paietele emanau parcă raze aurii de lumină. Sus, pe trapeze, şi chiar jos, în arenă, Diana îi apăruse lui, spectator uimit şi uluit, la fel de uimit şi de uluit ca toţi ceilalţi băieţi

de vîrsta lui, frumoasă și puternică, asemenea unei zeițe din cartea de istorie. Dar iată că numai peste cîteva zile, cînd mama îl trimisese la Alimentara să cumpere un pachet de zahăr, o văzu din nou. De data asta stătea la rînd, la casă, și în mîna stîngă ținea o sacoșă încărcată cu pachete. Fu de-a dreptul dezamăgit. Acum, cînd nu mai era îmbrăcată în tricoul cu paiete aurii, acum, cînd nu mai zbura de pe un trapez pe altul, Diana era o femeie ca oricare alta.

Oprit în capul bulevardului, privea strada străjuită pe margini de salcîmi și dezamăgirea lui nu era mai mică decît aceea pe care o simțise cînd o văzuse pe „zburătoarea" Diana stînd la coadă. Strada nu avea nimic extraordinar, nimic *altfel*. Era, rămăsese, așa cum o știa el. Și ca să facă asemenea constatare fugise de *acolo ?* Nu simțea nimic, nici un fel de emoție. Aceeași stradă, pustie la ora aceea, așa cum știa că fusese cu șase ani în urmă !

„Dumnezeule, ce prostie am făcut că am fugit din colonie !"

Profund dezamăgit, își continuă drumul. Mergea și privea cînd în dreapta, cînd în stînga. Aceleași case, nici o schimbare. Nici măcar fațadele nu fuseseră văruite în cei șase ani care trecuseră. Sigur, nu simțea nici cea mai mică emoție. Cînd ajunse la capătul celălalt al străzii se opri nehotărît, deprimat.

„Și acum ce fac ?" se întrebă, privind încă o dată în lungul străzii.

O turturică începu să gungurească. Multe turturele își făcuseră cuiburile în salcîmi. Dimineața, oamenii de pe bulevard nu erau treziți de cocoși, ci de gunguritul turturelelor. Pe urmă, toată ziua, pînă asfințea soarele, nu se mai opreau. Conversau între ele, una într-un salcîm, alta într-altul, de la un capăt la celălalt al străzii.

— Ionuț, tu ești ?

— Eu, doamnă Ursu. Sărut mîna !

„Naiba mi-a scos-o și pe asta în cale", își spuse în gînd.

Doamna Ursu fusese vecina lor de apartament. Era rea, cicălitoare, în permanent război cu toți vecinii. Nimeni n-o agrea, dar nici ea nu agrea pe nimeni. Cu mama se certase în vreo două rînduri și pe urmă nu și-au mai vorbit. Cînd s-au mutat din cartier, numai de la ea nu și-a luat mama rămas bun.

— Ce mai face mama ?

— Mulțumesc, bine.

— Și tata ?

— Și el la fel, doamnă Ursu !

— De cînd v-aţi mutat, mama ta nu mi-a telefonat şi nu a trecut pe la mine să mă vadă.

De uimire, cîteva clipe rămase cu gura căscată. Se uită la ea bănuitor. Oare voia să-şi bată joc de el? Sau pur şi simplu uitase că se despărţiseră, fără să se mai împace?

— Mama e ocupată cu serviciul, cu gospodăria, îşi recăpătă el graiul pînă la urmă. Parcă dumneavoastră nu ştiţi cît de puţin timp liber are o femeie din cîmpul muncii...

— Să-i transmiţi din partea mea multe complimente, Ionuţ!

— Mulţumesc, doamnă Ursu. Sărut mîna!

Doamna Ursu se îndepărtă. Dar abia apucă să facă doi-trei paşi, se opri şi, întorcînd doar capul, începu să-l chestioneze:

— Am uitat să te întreb. Cu taică-tu de-al doilea cum te împaci?

— Bine, doamnă Ursu.

— Ei bravo!... Ei bravo!... Nu te bate?

— Nu, doamnă Ursu.

— Nici nu te înjură?

— Nici, doamnă Ursu.

— Atunci trebuie că e un om bun. Asta înseamnă că a avut noroc maică-ta. Ei, ce să-i faci? Se întîmplă în viaţă ca tocmai cei care nu-l merită să aibă parte de noroc.

Dar el n-o mai ascultă. Fugi pur şi simplu. Ce caţă afurisită! Mai ceva ca Bîrsănească. Dacă mai rămînea s-o asculte, cine ştie ce i-ar fi fost dat să mai audă...

Strada pe care mergea acum se asemăna cu bulevardul salcîmilor. Acelaşi tip de case. Case tip, de speculă, care, pe vremuri, aduseseră cîştiguri grase unui ministru. Lipseau numai salcîmii. Dar mireasma era şi aici prezentă. Salcîmii de pe bulevard parfumau întreg cartierul.

Încetini pasul. Scăpase de doamna Ursu. De ce se mai grăbea atunci? În definitiv, parcă avea ce să facă! Fugise de la colonie doar ca să vadă cum arată bulevardul cu salcîmi înfloriţi. Îl văzuse şi fusese decepţionat. Gata! Şi acum?

„Dacă la colonie ar fi existat o alee cu salcîmi, nu făceam aripi."

Dar o spune numai aşa, ca să mintă. Din păcate nu izbuteşte! Parcă spre începutul primăverii, cînd alergase prin curtea coloniei, ca un dulău scăpat din lanţ, se întîmplase din cauză că-i fusese dor de bulevardul cu salcîmi? Pe atunci nici nu se gîndea la salcîmi. Atunci?

Şi brusc îşi aminti de Pluton. Pluton fusese o corcitură de prepelicar. Îl găsise pe stradă, îl mîngîiase, şi javra se luase după el. A ademe-

nit-o în curte, pe urmă nu i-a mai dat drumul. Tata și mama l-au certat, au vrut să gonească dulăul vagabond, dar atîta s-a rugat de ei să i-l lase, încît pînă la urmă s-au înduplecat. Îngrijit și hrănit, cîinele de pripas deveni o frumusețe. Începură să țină la Pluton și tata, și mama. Dar într-o zi, cînd poarta fu uitată deschisă, Pluton o zbughi pe stradă și se făcu nevăzut.

Dacă se gîndea bine, fugise din colonie din același motiv pentru care fugise Pluton din curtea lor. Fugise mînat nu de dorul bulevardului cu salcîmi, ci de dorul de a fi liber.

Și iarăși se întrebă :

„Și acum ce să fac ?"

Era o întrebare care nici de data asta nu-i sugeră vreun răspuns.

Se urcă în troleibuzul 88, care îl lăsă la Universitate. O porni pe bulevardul Bălcescu, agale, ca omul ce nu are altceva mai bun de făcut. Descoperi, plimbîndu-se, că aceasta îi făcea mare plăcere, tocmai fiindcă nu avea altceva mai bun de făcut. I se făcuse foame. Și ce dacă ? Important era că se putea plimba după pofta inimii. Se oprea la toate vitrinele, chiar acelea care nu prezentau pentru el vreun interes, privea oamenii și i se păreau cunoscuți, cu toate că acum îi vedea pentru prima dată. Unele figuri i se păreau atît de familiare, încît de mai multe ori salută în dreapta sau în stînga.

Din cofetăria Scala, pe ușa care mereu se închidea și se deschidea, năvălea aromă de cozonaci. O clipă îl ispiti gîndul să intre, dar își aminti că nu are în buzunar decît douăzeci și cinci de lei. Deoarece încă nu se hotărîse ce va face în următoarele douăzeci și patru de ore, era mai prudent să-și înfrîneze pofta de a mînca o prăjitură. Cînd ajunse în fața cinematografului *Republica*, o nouă ispită. Juca un film italian cu Claudia Cardinale. După pozele expuse, filmul părea interesant. Dar și de data asta se înfrînă. În definitiv, nu fugise de la colonie ca să vadă un film cu Claudia Cardinale.

Plecă mai departe. Cînd ajunse în dreptul restaurantului Amabasador, iarăși își aduse aminte că-i este foame. Distrat, privi în local. Și atunci, cîteva clipe, încremeni locului, ca hipnotizat. La o masă, ceva spre fundul sălii, îi descoperi... pe „unchiu" Mitru și pe mama.

Erau probabil la pauza dintre felurile de mîncare, fiindcă stăteau de vorbă. Mama părea a fi într-o excelentă bună dispoziție. Zîmbea, așa cum zîmbea ea numai „unchiului" Mitru.

„Trebuie că «unchiu» Mitru a primit o primă", își spuse, retrăgîndu-se din fața vitrinei, ca nu cumva să fie descoperit.

Așa se întîmpla totdeauna cînd „unchiu" Mitru primea primă. O invita pe mama să ia masa împreună la restaurant. Și mama, de fiecare dată cînd „unchiu" Mitru o invita, era fericită.

În vitrina restaurantului era panoul-reclamă al unui bar de noapte. Panoul îl ferea de privirile celor dinăuntru. În schimb, putea el să vadă, pe ascuns, ce se petrecea pe la mese.

Un chelner aduse la masa „unchiului" Mitru, pe o tăviță de formă elipsoidală, probabil friptură de miel la tavă, cu multe garnituri. Friptura de miel la tavă îi plăcea mult. Și acum, cînd îi era tare foame, îi plăcea și mai mult. Ar fi fost în stare să devoreze o pulpă întreagă.

Dar dintr-o dată nu-i mai fu foame. Îl năpădi mai întîi tristețea, pe urmă ciuda și ura. Ciudă împotriva mamei, ură împotriva „unchiului" Mitru. Ce le păsa lor! Scăpaseră de el, rușinea familiei, cum îl numise mama într-un moment de mare supărare. Era la colonie și acolo avea să rămînă pînă cînd îi va veni mintea la cap, „dacă avea să-i revină vreodată". Rezerva aceasta fusese făcută de „unchiu" Mitru. Acum nu mai exista nici un fel de motiv de neînțelegere între ei. El, „mărul discordiei", fusese înlăturat. E drept, probabil în primele luni nu fusese ușor nici pentru ei. Adică mai mult pentru mama, fiindcă totuși „unchiu" Mitru era un străin. Da, nu fusese ușor, de vreme ce îi făcuse de rușine. În definitiv, pentru care mamă e ușor atunci cînd băiatul ei este trimis la o școală de corecție? Pe urmă, probabil că ea se obișnuise cu rușinea, iar „cățele" din cartier, gen Bîrsănească, se plictisiseră să-i tot bîrfească. Gata, scăpaseră de el și acum erau mulțumiți, răsuflau ușurați! Mama o dată nu simțise nevoia să vină să-l vadă. Și nici să-l ia în vacanță. E drept, îi trimisese cîteva pachete. Dar pachete — mai multe — îi trimisese și Smaranda. Și doar Smaranda era o străină. Acum, cînd scăpaseră de el, mama și „unchiu" Mitru se duceau probabil măcar o dată pe săptămînă la teatru. Nici vorbă că acum ieșeau regulat cu mașina afară din oraș, sîmbăta și duminica. Chiar și un orb își putea da seama cîtă mulțumire exprima chipul mamei. Întinerise parcă de cînd n-o mai văzuse.

Oftă și plecă mai departe. Lumea trecea pe lîngă el, dar acum nu vedea pe nimeni. În schimb, cu ochii închipuirii, îi vedea pe cei doi, mîncînd tacticos și, din cînd în cînd, zîmbindu-și, ca doi logodnici. Îl învenina mai ales zîmbetul de mulțumire de pe buzele mamei.

„Sigur, e mulțumită că a scăpat de mine", își spuse, vorbind de data asta tare, fără voia sa.

Trecuse de Piața Victoriei. Mergea acum pe străzile din partea dreaptă a șoselei Kiseleff, la întîmplare. În ciuda faptului că era amărît și înveninat de ură, iarăși i se făcu foame. Dintr-un magazin care vindea pîine cumpără o franzelă. Franzela era caldă. În apropiere era un mic scuar cu două bănci. Se așeză pe una din ele și mușcă dintr-un colț. Dar gura îi era uscată, fără pic de salivă, poate din cauza oboselii, poate din cauza amărăciunii. Înghiți cu eforturi dumicatul și renunță la al doilea. În schimb i se făcu somn. Totdeauna cînd e tare necăjit i se face somn. Aproape i se închideau ochii. În definitiv, putea să tragă un pui de somn. Numai un sfert de oră dacă izbutea să doarmă, oboseala avea să dispară sigur. Închise ochii. Dar imediat îi deschise, dezmeticindu-se.

„La noapte undei voi dormi?"

Acasă în nici un caz nu se putea duce. Dar chiar dacă, prin absurd, s-ar hotărî să se ducă, „unchiu" Mitru era în stare să cheme la telefon secția de miliție și să anunțe că fugise din colonie. Atunci poate la tata? Nu, nici la el nu se va duce. Parcă tata venise vreodată să-l vadă la colonie!... E drept, în vreo două rînduri îi trimisese bani. Asta nu însemna mare lucru. Poate că totuși ar fi vrut să vină, dar nu-l lăsase „tanti" Mara... Sigur că ea nu-l lăsase. Totuși, nu se va duce nici la tata. Dacă s-ar duce, va trebui să-i spună că a fugit din colonie. Sărac tata, avea necazurile lui, de ce să-l mai amărască și el? În fond, dormitul nu era o problemă de nerezolvat. Parcul Herăstrău e mare, sigur va găsi un culcuș. Exista, fără îndoială, riscul de a fi descoperit de vreun milițian, dar altă soluție nu exista. Trebuia să riște, deși i-ar părea teribil de rău să fie prins mai înainte de a se răzbuna pe „unchiu" Mitru și pe mama. În orice caz, voia o răzbunare diferențiată. Răzbunarea față de mama trebuia însă să fie mai mică. Dar cum? Pe mama nu era ușor să se răzbune. Ba da: să se arunce în lac. Să se înece. Dar, în prealabil, să lase pe mal un bilet pe care să scrie: „Îmi pun capăt zilelor din cauza ta, mamă" Oare n-ar fi o pedeapsă prea aspră pentru ea?

„Mama ar suferi, știind că mă are pe conștiință".

Și apoi de ce să moară? Existau, ele, și alte răzbunări mai puțin tragice. Dar pe „unchiu" Mitru cum să se răzbune? De pildă, dacă ar găsi o posibilitate să-l determine pe directorul lui să nu-i mai dea niciodată prime. Ar fi, într-adevăr, o răzbunare grozavă. Ar omorî, cum se spune, două muște dintr-o singură lovitură. Pe de altă parte, bugetul „unchiului" Mitru s-ar diminua cu o sumă importantă, iar pe de alta,

nemaiprimind primă nu ar mai invita-o pe mama la restaurant. Da, ar fi o răzbunare pe cinste! Numai că, din păcate, nu vedea cum l-ar putea determina pe directorul „unchiului" Mitru să nu-i mai acorde primă.

O viespe, venită cine ştie de unde, începu să-i dea tîrcoale. O alungă, agitînd franzela. Frumoasă mai era strada pe care se afla scuarul! Casele, toate, vile, fiecare cu individualitatea ei. Nu existau două să semene. Pe stradă nu se zărea nici un copil, să crezi că în nici una din clădirile acelea frumoase oamenii nu ţineau să aibă urmaşi.

Dintr-o casă, peste drum de scuar, ieşi un bărbat înalt, cu tîmplele cărunte şi cu faţa lată, arsă de soare. Coborî cîteva trepte, în curte, după care dispăru în garajul aflat la subsol. Cîteva minute mai apoi aduse la suprafaţă un Taunus de culoare neagră, pe care îl scoase în stradă. După aceea reintră în casă, urcînd sprinten treptele, cîte trei odată. Peste cîteva minute apăru din nou, de data asta însoţit de o femeie, tot atît de înaltă ca şi el, şi de o fată : probabil soţia şi fiica. Toţi trei aveau mîinile ocupate cu bagaje. Soţul ducea într-o mînă o valiză, iar sub braţul celeilalte nişte rachete de tenis. Soţia avea în mîna dreaptă o sacoşă mare, burduşită probabil cu mîncare, iar în stînga un termos. În fine, mîinile fetei erau ocupate cu un radio-portativ şi cu nişte pleduri.

„Pleacă în excursie toată familia", îşi spuse, amintindu-şi că e sîmbătă şi că urmau consecutiv două zile de sărbătoare.

„Ai încuiat, Ana?" întrebă tatăl pe fiică-sa. „Am încuiat, tată!" „Sigur?" „Sigur, tată!" „Bine!... Dar tu, Laura, ai verificat dacă n-a rămas vreun robinet deschis la baie sau la bucătărie?" „Am verificat! Dar dacă m-ai întrebat, iaca nu mai ştiu. Să mă duc să mai verific o dată". „Lasă, mă duc eu, se oferi soţul, urcînd din nou treptele, tot cîte trei odată". „În regulă!" anunţă, ieşind din casă.

Urcă apoi la volan, porni motorul şi, după cîteva clipe, Taunusul dispăru după colţul străzii. Liniştea se aşternu din nou peste strada pe care, de cînd se aşezase pe bancă, nimeni nu trecuse.

Tare îi mai era foame! Rupse un colţ de pîine, încercînd să-l mănînce, dar gura îi era tot atît de uscată. Renunţă. Trebuia să caute pe aproape vreo fîntîniţă şi să bea apă. Poate că după aceea va putea mînca. Părăsi banca nu fără părere de rău, fiindcă era obosit. Dar încotro să pornească acum în căutarea unei fîntîniţe? Prin partea aceasta a oraşului nu mai fusese niciodată. O porni în direcţia parcului Herăstrău. Acolo, ştia precis, existau fîntîniţe.

„Şi pe urmă — îşi spuse — trebuie să caut, încă de cu ziuă, culcuşul meu pentru la noapte."

Cînd ajunse, se simţi şi mai obosit. Bău apă pe săturate, pe urmă plecă să descopere o bancă la umbră, chiar în imediata apropiere a lacului, să se odihnească şi să mănînce. Acum, după ce-şi potolise setea, gura nu-i mai era uscată. Găsi una umbrită de o salcie plîngătoare. Era plăcut sub salcie : linişte şi răcoare. Îşi scoase tunica, fiindcă se încălzise pe drum. Dealtfel era o căldură dogoritoare, nefirească, o căldură care prevestea ploaia, în ciuda faptului că pe cer nu se vedea măcar o băsmăluţă de nor.

Începu să mănînce. Muşca din franzelă şi privea oglinda nemişcată a lacului, pe care pluteau numai puţine ambarcaţiuni : două iole cu pînzele desfăşurate şi trei bărci ce înaintau greoaie, ca nişte ciudate broaşte ţestoase. Undeva, cam pe la mijlocul lacului, sclipea o fîşie aurie, de parcă acolo un straniu animal acvatic ieşise din apă să-şi sorească spinarea acoperită cu solzi de aur.

Ce mult i-ar fi plăcut să fie şi el acum pe lac, într-o barcă ! În ciuda faptului că era tare obosit, tot ar fi tras la rame, voinicește, ca un veritabil barcagiu, aşa cum îl învăţase tata pe cînd el, Ionuţ, avea vîrsta de numai şapte ani. Primele lecţii i le dăduse pe lacul din Cişmigiu. Da, îşi amintea bine ce mare satisfacţie avusese atunci cînd, pentru prima dată, n-a mai atins cu vîslele fundul lacului. Desigur, nu fusese o treabă din cale-afară de dificilă. Dar el se simţise tare mîndru, deoarece încă de pe atunci era conştient de neîndemînarea lui faţă de unele activităţi practice.

Şi îşi mai aminti ceva. Îşi aminti cum, după ce învăţă bine să vîslească, de fiecare dată, cînd avea prilejul s-o facă, se închipuia un naufragiat în largul unui ocean, de fapt totdeauna Pacificul. Vîslea şi se închipuia singur într-o barcă, rupt de foame, mort de sete, istovit de oboseală. Cînd naufragiase de pe goeletă, în barcă se mai aflau încă patru mateloţi. Dar în cele şase zile de naufragiu, cîte trecuseră, în cele şase zile de cînd coaja aceea de nucă rătăcea pe întinsul nesfîrşit al oceanului, tovarăşii săi de naufragiu muriseră, unul cîte unul, şi el fusese nevoit să le arunce leşurile în apă. Acum numai el rămăsese în viaţă. Dar cît timp încă ? Ajunsese la capătul puterilor. Şi dacă mai era în stare să vîslească o făcea doar cu forţa aceea pe care ţi-o dă doar disperarea. Dar încă puţin şi totul avea să se termine. Încă puţin şi va fi şi el un cadavru. Şi atunci, din păcate, nu va mai exista nimeni care să-i arunce leşul în mare. Într-o zi, după multe săptămîni — dacă

bineînţeles vreo furtună n-o va scufunda — barca va acosta singură pe plaja cine ştie cărei insule. Şi atunci, cînd băştinaşii se vor apropia, vor găsi în ea doar un cadavru.

Dar parcă, acolo departe, şi totuşi nu prea departe, ceva se zăreşte. Parcă e fumul unui vapor. Nu, nu e vapor. E o insulă. O insulă în mijlocul căreia se află un vulcan ce fumegă. Dar nu cumva e un miraj? Nu, în nici un caz! Clipeşte des, se freacă la ochii. E o insulă! Poate că e chiar insula pe care a naufragiat Robinson Crusoe? Dar ce importanţă are dacă e aceea, sau alta? E o insulă, e pămîntul... Şi atunci în culmea fericirii începe să strige:

„Pămînt la babord!... Pămînt la babord!... Sînt salvat!"

„Ce s-a întîmplat, Ionuţ? Iarăşi ai naufragiat?"

„Iarăşi, tată!"

Tata rîde, pe urmă îşi apleacă din nou privirile asupra paginii din cartea pe care o citeşte.

Da, tare ar mai avea poftă să se plimbe cu barca. Şi cine ştie, poate că ar izbuti să se închipuie, ca pe vremea cînd avea şapte ani, naufragiat într-o barcă, pe întinsul nesfîrşit al Pacificului.

Tot muşcînd din franzelă, mîncase din ea trei sferturi. Iarăşi îşi aminti de mama, de „unchiu" Mitru. În locul lacului văzu sala mare a restaurantului. Cele mai multe mese erau libere. Mese împodobite sărbătoreşte, cu feţe de mese imaculate, cu şervete aranjate în chip de conuri, crescute parcă din farfurii, cu paharele aşezate în şir indian şi în diagonală la unul din cele patru colţuri ale mesei. Dar erau şi mese ocupate. Probabil majoritatea de turişti. Femeile, mai toate blonde. În loc de vin sau bere beau suc de roşii. Iar acolo, mai spre fundul sălii, la masa cea mai liniştită şi cea mai discretă, mama şi cu „unchiu" Mitru. Ca să nu-i mai vadă, strînge pleoapele, se freacă la ochi. Imaginea dispare, dar nu şi amintirea. Ciuda iarăşi îşi picură veninul. Şi fiindcă îi este atîta ciudă, i se face din nou somn. Dealtfel e şi tare obosit.

Adoarme fără să-şi dea seama. Adoarme şi visează. Visează că doarme pe o bancă în Parcul Herăstrău. Simte o mînă grea pe umăr. Deschide ochii. Un miliţian.

„Scuzaţi că v-am deranjat din somn, îşi bate joc de el miliţianul, vreţi să-mi spuneţi şi mie cum aţi ajuns aici?" „Cu autobuzul!" „Poate cu trenul... Sau poate cu autostopul... După ştiinţa mea nu există troleibuz de la colonie şi pînă în Bucureşti."

Atunci el se smucește din mîna milițianului și o rupe la fugă. Dar nici acesta nu se lasă. Se ia după el. Fug amîndoi, dar milițianul fuge mai repede. Distanța dintre ei se micșorează, din ce în ce mai mult. Face eforturi disperate să alerge mai repede, dar nu izbutește. Da, fuge mai repede și distanța dintre ei ar trebui să se mărească, dar cu toate acestea ea se micșorează. Ciudat și de neînțeles. Dar dintr-o dată se lămurește. Da, el fuge, fuge din ce în ce mai tare, numai că pămîntul fuge și el, exact în sens invers. Asta înseamnă că, de fapt, cu toate că aleargă stă pe loc. În schimb milițianul are spor la mers. Nu-i mai despart decît cincizeci de metri... Patruzeci... Treizeci... Douăzeci... Zece... Și iată că milițianul îl înhață de umăr.

„Te-am prins, stimabile!"

Și în clipa aceea se trezește din somn. E tot pe bancă. Pe aproape nu-i nici un milițian. Înseamnă că a visat. Răsuflă ușurat. E tot liber. Bine că e tot liber. De pe lac dispăruseră bărcile, iolele. Nori groși năvălesc dinspre nord, amenințînd să învăluie cerul. Sînt nori de ploaie. Deși ploaia nu pare iminentă, totuși puținii vizitatori ai parcului se grăbesc să plece. Norii, ca niște salamandre uriașe și vinete, continuau să înainteze în cohorte.

„Poate că totuși nu va ploua", încercă să-și facă el curaj. Dar dacă totuși avea să plouă? Dar dacă, mai ales, va ploua la noapte? Într-un asemenea caz nenorocit, unde s-ar putea adăposti? În sala de așteptare a Gării de Nord? În nici un caz. Mulți din cei care „făcuseră aripi" fuseseră prinși numai fiindcă avuseseră imprudența să se adăpostească în sala de așteptare a gării. Dar dacă nu acolo, atunci unde? Hotărît, nu avea „stofă" de vagabond în el. În orice caz, undeva va găsi el un adăpost. Și apoi nu este deloc sigur că va ploua tocmai la noapte.

Cînd ieși din parc, începuse să se întunece. Departe se auzea tunetul.

„Se ceartă uriașii!" își spuse.

Cînd fusese mic, auzind tunetul, așa crezuse: că se ceartă uriașii.

Instinctiv, grăbi pașii. Dar repede reveni la mersul normal. În definitiv, de ce se grăbea? Tot nu avea unde să se ducă. Dacă începea să plouă se va adăposti sub o streașină sau sub un balcon.

Începu să plouă mai curînd decît se așteptase. Ploaia fu precedată de un vînt rece. Pesemne căzuse pe undeva grindină. Primele picături începură să cadă cînd se afla în dreptul unui magazin unde se vindea pîine. Se adăposti acolo. Cumpără o franzelă și rămase, în speranța că ploaia, care potopea în rafale, va trece repede. După el își mai căutară adăpost în magazin încă vreo cîteva persoane.

— Plouă în mai, e mălai! observă un bătrînel cu părul alb şi cu o chelie respectabilă.

— E bună ploaia asta! fu de acord un altul.

El privea afară cum plouă şi, din cînd în cînd, rupea cu unghia cîte o cojiţă de pîine, pe care o fărîmiţa cu caninii. Pe nesimţite se întunecase. Nu mai ploua cu furie, dar acum ploaia cădea cu nădejde, uniformă, parcă hotărîtă să nu se oprească atît de repede.

— Oare mai ţine mult? întrebă o femeie tînără pe domnul cu chelie.

— Asta nu-i ploaie care să stea repede, duduiţă. N-ar fi de mirare să plouă toată noaptea.

— Precis?

— Duduiţă, o mai greşesc şi cei de la Institutul meteorologic, darămite eu. În orice caz, o oră tot mai plouă. Asta pot să-ţi garantez.

— În cazul acesta nu are rost să mai aştept.

Îşi scoase pantofii din picioare — avea pantofi noi de lac — şi porni în picioarele goale prin ploaie fără să se grăbească.

— Ce ţi-e şi cu tineretul de astăzi! se miră bătrînul meteorolog amator.

— Săraca de ea, avea pantofi noi, de lac! De ce să şi-i strice? Cine ştie de cîte altele s-o fi lipsit ca să şi-i poată cumpăra, o justifică vînzătoarea, o femeie care nu mai era tînără.

Ploua. Uniform, cu stropi economicoşi, ca să nu se termine repede.

— Acu' geme pămîntul de satisfacţie, vorbi bătrînul, dar nimeni nu-i răspunse.

Privea încruntat ploaia. Tocmai astăzi se găsise să plouă. Şi nici gînd să se oprească. Ghinion, hotărît, are mare ghinion. Din cînd în cînd, vreunul dintre cei ce aşteptau dădea bună seara şi pleca. Pînă la urmă nu mai rămăseseră decît trei: el, bătrînul meteorolog amator şi un tînăr care purta un costum elegant de vară, de culoarea petrolului. Costumul era nou-nouţ, se cunoştea că tînărul îl îmbrăcase pentru prima dată.

— Trebuie să închid, tovarăşi, îi anunţă vînzătoarea care, precaută, venise de acasă cu fîş-fîş şi umbrelă.

— Chiar închideţi? nu-i veni să creadă tînărului.

— Trebuia să închid de o jumătate de oră. Cine merge spre tramvai îl iau sub umbrelă.

— Luaţi-mă pe mine! se oferi tînărul.

— L-aş lua mai curînd pe dumnealui, că e bătrîn.

— Nu !... Nu !... Eu stau aproape. Mulţumesc. Ia-l mai bine pe tînăr ! Păcat să-şi strice costumul. L-ai îmbrăcat azi pentru prima dată ?

— Mda ! recunoscu tînărul, ruşinat oarecum.

— Să-l porţi sănătos, tinere !

— Mulţumesc.

Ieşiră cu toţii în stradă. Ceilalţi o luară la dreapta, el la stînga, cu franzela ascunsă sub tunică, să n-o plouă. Merse vreo sută de metri şi se adăposti sub streaşina unei tonete. Nu avea încotro. Trebuia să aştepte pînă va sta ploaia. Că doar nu avea să plouă toată noaptea.

Se răcise binişor şi lui îi era cam frig. Din cînd în cînd îl scutura cîte un fior. Atîta ar mai lipsi, să mai şi răcească ! Şi ploaia care nu mai contenea...

„Plouă cu nemiluita, fir-ar să fie !" blestemă el.

Dar chiar dacă ar sta, tot nu i-ar fi de folos. După atîta ploaie pămîntul se udase bine. Imposibil să doarmă în vreun boschet din Parcul Herăstrău sau din vreun alt parc. Şi iarăşi se nelinişti. Unde să se ducă ? Dacă în locul său ar fi Milică, sigur că ar găsi un culcuş pentru o noapte. Pe cînd el era în stare să tremure toată noaptea sub streaşina tonetei. Sau, în disperare de cauză, să se ducă totuşi în sala de aşteptare a Gării de Nord, ca să fie înhăţat de vreun miliţian. Dar fie ce-o fi !... Nici să stea toată noaptea şi să tremure sub o streaşină nu se putea. Şi tocmai cînd aproape se hotărîse să pornească spre staţia de autobuze, ca să se ducă la gară, îşi aminti de casa de pe strada cu scuarul. Din casa aceea, văzuse doar cu ochii lui, locatarii plecaseră cu maşina să-şi petreacă *week-end-ul*, probabil undeva la munte. El nu avea unde să se adăpostească în noaptea ce se anunţa rece şi cu ploaie, iar acolo, nu departe, doar peste cîteva străzi, exista o casă, cu cel puţin patru camere şi cel puţin cu tot atîtea paturi, în care, la noapte, nimeni nu avea să doarmă. Da, săracul de el, nu avea un acoperiş sub care să se adăpostească, şi măcar cu un pat de scînduri, pe care să se lungească şi să doarmă un somn de cîteva ore. Deocamdată dîrdîia, pătruns de frig, sub streaşina aproximativă a unei tonete. Iar mai tîrziu ? Mai tîrziu sala de aşteptare a Gării de Nord şi riscul de a fi înhăţat de un miliţian, la fel ca în visul de adineaori. Ei, dar era stupid, de vreme ce exista undeva o casă, unde se putea adposti fără nici un risc. Fără nici un risc ? Dar dacă s-au înapoiat locatarii, cine ştie din ce motiv ? Exclus !... Absurd !... Plecaseră şi acum erau buni plecaţi ! Bine, nu se înapoiaseră. Dar dacă totuşi se înţeleseseră cu cineva, vreo rudă, să vină să doarmă la ei, ca să nu rămînă casa absolut singură şi

în timpul nopţii? Mda, exclus nu era! Totuşi puţin probabil. Dacă cineva urma să aibă grijă de casă în lipsa lor, nu-şi luau atîtea măsuri de precauţie la plecare: să verifice, în două rînduri, dacă fuseseră închise bine robinetele la baie, şi aşa mai departe. Nu, exclus! Casa era acum singură, şi din acest punct de vedere nu exista nici un fel de risc pentru el. În schimb, exista riscul să fie surprins de cineva în timp ce va încerca să pătrundă în casă, eventual de vreun vecin. Totuşi riscul, pe o asemenea vreme, era minim. Ploua şi, după toate probabilităţile, ploaia nu avea de gînd să se oprească aşa de repede.

„Bine, să presupun că nu mă vede nimeni. Dar a pătrunde într-o casă străină, în absenţa proprietarilor, ar însemna să încalc, de data asta cu bună ştiinţă, legea", îşi spuse.

Era un argument care îl descumpăni. Da, era o încălcare a legii. Dar dacă s-ar hotărî, nu ar face-o cu scopul de a fura ceva. Ploua, nu avea unde să doarmă şi aceea era casa — singura de care avea cunoştinţă — în care se putea adăposti pentru o noapte. Mîine, cînd va fi din nou ziuă şi cînd nu va mai ploua, va pleca fără să se atingă de nimic. Da, era o încălcare a legii, aşa, în general. Dar din punctul lui de vedere, de vreme ce nu intenţiona să făptuiască nimic rău, ci doar să-şi caute un adăpost pentru o noapte, nu era o faptă întru totul reprobabilă.

„În orice caz, n-ar fi o faptă sută la sută reprobabilă", îşi spuse aproape hotărît.

Mai ezită cîteva clipe, pe urmă, decis, o porni într-acolo. Strada nu era departe. Cu franzela ascunsă sub haină, ca să n-o ude ploaia, şi adăpostindu-se ba sub portaluri, ba sub copaci, în marea majoritate tei încă neînfloriţi, ajunse, fără să se fi udat prea tare. Continua să plouă la fel de îndîrjit şi de uniform.

Pe stradă, nici ţipenie de om. Casele, majoritatea, erau despărţite unele de altele prin grădini sau curţi. Mai mult, ferestrele erau toate cufundate în întuneric. Asta însemna ori că cei ce locuiau în ele încă nu se înapoiaseră din oraş, ori că dormeau.

După ce se convinse că nu are cine să-l vadă, sări peste grilajul scund de fier. Era acum în curte. De emoţie, inima îi bătea să se spargă. Îşi făcuse planul cum să pătrundă înăuntru. Abia cînd se hotărîse, îşi dăduse seama cîte lucruri „învăţase", fără voie, ascultînd doar cele ce povesteau „vedetele" coloniei.

Dînd ocol casei, constată că mai exista în spate o intrare, intrarea de serviciu, la care se ajungea numai după ce urcai cîteva trepte. În dreapta, imediat, era o fereastră. În ciuda întunericului, după cîtva timp,

și nu fără eforturi, izbuti să-și dea seama că acolo era bucătăria. Din bucătărie sigur putea pătrunde în toate celelalte camere. Cu o piatră, pe care o găsise în drum, se pregăti să spargă geamul în dreptul foraibărului. I se explicase cum se poate face o asemenea treabă fără zgomot. Dealtfel, chiar dacă reușea numai în parte, și cineva din vecini auzea că s-a spart un geam, sigur își va închipui că de vină a fost vîntul.

Nici după zece minute de „lucru" era în casă. Se feri să facă lumină. Dar ochii, obișnuiți cu întunericul, vedeau măcar atîta cît era necesar să se orienteze.

*

— Vezi, Ionuț, că am dreptate ?

— Ce anume ai dreptate, Smaranda ?

— Că ai plecat cu trenul care a trecut acum o jumătate de oră. De aproape o jumătate de oră simt că sînt singură, deși ești aici lîngă mine. Unde ai fost plecat, Ionuț ?

— M-am gîndit !... M-au furat gîndurile, Smaranda.

— Păi, asta-i, Ionuț !... Te fură gîndurile. Și pe mine mă fură gîndurile adeseori. Dar mă fură altfel decît pe tine. Pe mine mă fură gîndurile cînd îmi vine în minte subiectul unei povestiri. Sau în legătură cu vreo carte pe care n-am înțeles-o întru totul. Se mai poate să mă fure gîndurile și în legătură cu un lucru pe care mi-l doresc în mod deosebit. Știu eu ? O rochie, de pildă. Pe tine te fură altfel gîndurile Tu te gîndești la ceva ce ți s-a întîmplat nu știu cînd. Ceva neobișnuit, ce te obsedează în așa măsură, încît mereu ți-s trase gîndurile înapoi, mereu îți amintești de acel ceva, fără voia ta. Și tu, Ionuț, nu vrei să-mi spui ce se întîmplă cu tine.

Era ciudat ceea ce simțea. Pe de o parte, îl enerva insistența Smarandei. Da, într-adevăr, i se întîmplase ceva, ceva extraordinar. Dar era o treabă care îl privea numai pe el. De ce insista atîta ? De ce nu avea răbdare să aștepte ? Poate că într-o zi va simți nevoia să-i povestească totul. În fond, dacă îi era prietenă adevărată și el se hotăra să i se destăinuiască, sigur că îl va înțelege.

Pe de altă parte, dacă ar ceda acum insistențelor, ar însemna să se supună voinței ei, și el în nici un caz nu voia. Ar însemna să-i satisfacă doar o curiozitate. Fiindcă era curiozitate, un anumit fel de curiozitate, care îi displăcea. Una „interesată", care se manifesta în diferite împrejurări. La început nu fusese în stare să înțeleagă din ce punct de

vedere curiozitatea ei era interesată. Dar într-o zi explicația i se relevă pe neașteptate.

„E curioasă, fiindcă e în căutarea de subiecte pentru povestirile ei".

Smaranda nu-i citise încă nimic din ceea ce scrisese. Dar îl avertizase că într-o zi „am să te pedepsesc să mă asculți". Dar pînă acum fusese numai o amenințare. În orice caz, dacă i-ar povesti întîmplarea, sigur că Smaranda va fi ispitită să ticluiască vreo povestioară din cea mai extraordinară întîmplare pe care el o trăise. Dar oare era ea chiar atît de extraordinară? Pentru el era, și avea să rămînă extraordinară.

Pînă la urmă alese o cale de mijloc :

— Uite ce-i, Smaranda, nu știu cum de-ai izbutit să-ți dai seama, dar să știi că, într-adevăr, mi s-a întîmplat ceva.

— Am simțit, Ionuț !

— Se poate. Adică sigur că ai simțit, fiindcă altă explicație nu există. Mi s-a întîmplat ceva extraordinar. Smaranda, dar să nu-mi ceri să-ți povestesc. Nu pot !...

— Asta înseamnă că nu ai încredere în mine, Ionuț.

— Nu-i vorba de încredere. Pur și simplu nu pot.

— Dar de ce nu poți ?

— Vezi, iarăși începi, iarăși insiști. Cum să-ți explic de ce nu pot ? Dacă ți-aș spune, cred că aș simți ceea ce simte cineva atunci cînd se întîmplă să fie trezit din somn tocmai în clipele cînd începe să viseze un vis. Înțelegi, Smaranda ?

Smaranda nu-i răspunse. Privi după un tren care venea ostenit și prăfuit de undeva, de departe. După ce trenul trecu și după ce nu-l mai văzură, Smaranda vorbi, dar încet de tot, încît abia o auzi :

— Să mergem acasă, Ionuț !

— Ești supărată pe mine ?

— Să mergem acasă ! Nu sînt supărată.

Plecară. În vatra uriașă a soarelui nimeni nu mai aținta flăcările. Retrăgîndu-se în ele însele, se stingeau încet, încet, dincolo de orizont.

Pe drum, Ionuț observă că Smaranda avea ochii plînși, dar n-o întrebă nimic.

Se gîndi numai :

„Ce ți-e și cu fetele astea ! Pentru te miri ce fleac dau apă la șoareci !"

Rezolvase două probleme din ultimul număr al *Gazetei matematice*. Atîtea își propusese să rezolve ; în fiecare zi, pînă acum, respectase cu stricteţe programul impus. Era după-amiaza. Din stradă se auzea larma cea fără de griji a copiilor mici. „Unchiu" Mitru nu era acasă. Mama se culcase. Dar era ora cînd obișnuia să se trezească.

Ușa se deschise și iat-o în prag.

— Ce faci, Ionuţ ?

— Rezolv niște probleme, mamă !

— Am impresia că stai cam prea mult în casă, Ionuţ.

Mama îi vorbea cu o voce caldă și îl privea cu blîndeţe. De emoţie, inima începu să-i bată prea tare.

— Ce să fac, mamă, afară ? Zău că n-am ce să fac !

— Să te joci, să te plimbi . . .

— De plimbat știi că nu mă plimb. De jucat însă . . . cred că sînt prea mare pentru așa ceva.

— N-ai decît cincisprezece ani ! rîse de el mama. Apoi serioasă : Cred că stai, totuși, prea mult în casă.

— Mai înainte te plîngeai că nu mă mai adun de pe drumuri . . .

Chipul ei se înăspri dintr-o dată, dar numai pentru cîteva clipe. Pesemne fiindcă remarca lui sunase puţin a mustrare, puţin a supărare.

— Trebuie să recunoști, Ionuţ, că înainte nu te adunai deloc de pe drumuri. Dar, în sfîrșit, să nu mai discutăm despre ceea ce „a fost". Acum sînt mulţumită de tine.

— Da, mamă ?

— Da, Ionuţ. Și dacă ai să reușești la examenul de admitere în clasa a noua, am să fiu chiar foarte mulţumită de tine.

— Voi reuși, mamă !

— Foarte bine. Am să-mi recapăt atunci încrederea în tine. N-am să mai stau cu frica în sîn să nu care cumva să mă faci din nou de rușine.

„Stai cu frica în sîn, mamă, din cauza «unchiului» Mitru. El, numai el se străduiește să te convingă că nu sînt bun de nimic".

Așa numai în gînd îi vorbi. Tare, spuse cu totul altceva :

— Îţi promit, mamă, că n-am să te mai fac de rușine !

— Dar dacă ţii, Ionuţ, să fiu foarte mulţumită de tine, ar trebui să-ţi revizuiești atitudinea faţă de „unchiu" Mitru.

— Cum să mi-o schimb ? se îndîrji el. Ce-i fac ?

— Îi eşti ostil, Ionuţ ! Îl urăşti. Asta se vede, se simte. Nu încerca să negi, Ionuţ !

— El mă urăşte, mamă.

— Nu, el nu te urăşte. Te înşeli profund. Tu nu vrei să înţelegi că, deşi nu-ţi este tată adevărat, se simte totuşi responsabil de faptele tale, fiindcă eşti copilul meu. El se simte obligat să mă ajute ca să-ţi pot da o educaţie corespunzătoare. Şi fiindcă e bărbat, îi place să ia taurul de coarne. Dar să ştii, nu-i om rău.

Ionuţ, ascultînd-o, se zbîrli pe dinăuntru. Îi era ciudă că mama adusese în discuţie un subiect pe care ei doi n-ar fi trebuit să-l abordeze. Pe de o parte, fiindcă ea ţinea în aşa măsură la „unchiu" Mitru, încît nu era în stare să asculte, fără să se înfurie, motivele pentru care el îl ura pe tatăl său vitreg. Pe de altă parte, în ciuda influenţei „unchiului" Mitru, sufletul mamei începuse să se dezgheţe. Mama, acum, ţinea sau era pe punctul de a începe să ţină din nou la el. Ori, dacă i-ar spune tot ceea ce gîndeşte despre „unchiu" Mitru, ar însemna ca ea să se îndepărteze din nou de el. Pe urmă, nici nu-i putea făgădui că n-are să-l mai urască.

— Mamă trebuie să recunoşti că faţă de „unchiu" Mitru nu m-am purtat necuviincios !

— Mda ! N-aş putea să-ţi reproşez că te-ai purtat necuviincios aşa, direct.

— Îţi făgăduiesc, mamă, că n-am să mă port necuviincios nici de acum încolo. Dar nu-ţi pot făgădui că mă voi strădui să-l şi iubesc. Nu, aşa ceva nu-ţi pot făgădui. Ar însemna să te mint.

— El o simte, Ionuţ !

— Şi eu simt că mă urăşte. Dacă simte, mamă, n-am ce să-i fac. Pînă a nu ajunge *acolo*, nu l-am putut suferi. Doar atît. Dar cînd am ajuns *acolo*, am început să-l urăsc.

— Nu din cauza lui ai ajuns *acolo*, Ionuţ.

— Te rog, mamă, să nu discutăm din ce motive am ajuns *acolo*. În legătură cu „unchiu" Mitru îţi promit că mă voi strădui, pe cît îmi va sta în putinţă, ca el să nu bage de seamă că îl urăsc. Dar dacă nu voi izbuti, va însemna că îl urăsc în aşa măsură, încît nu sînt în stare să mă prefac.

Impresionată, mama nu găsi un alt argument decît acesta :

— Nu din cauza lui ai ajuns *acolo*, Ionuţ.

— Ştiu, mamă ! Ştiu şi . . .

Izbuti să se oprească la timp, ca să nu-i spună: „Știu, mamă, și tare mi-e milă de tine că iubești un om ca el"!

— Și ce, Ionuț? vru să știe ea.

— Și îmi pare rău că te dezamăgesc, minți el.

— Nici nu-ți dai seama, Ionuț, cît de mult m-au îndurerat cuvintele tale.

— Te rog să mă ierți, mamă! Dar nu cred că ai fi preferat să-ți fac o promisiune, știind de la început că n-am s-o pot îndeplini.

— Nu, bineînțeles. Să știi însă, Ionuț, că aș fi tare nefericită dacă n-aș avea speranța că tu, cu timpul, îți vei schimba atitudinea față de „unchiu" Mitru.

Și plecă, punînd capăt discuției.

După plecarea precipitată a mamei, se simți tare necăjit. O supărase, fără îndoială. Poate că totuși ar fi fost mai bine să-i promită. Acum iarăși o îndepărtase, sufletește, de el. Astăzi o supărase pe ea, ieri pe Smaranda. Dar oare, într-adevăr, o supărase? Poate că pe Smaranda mai curînd o mîhnise. Poate că nici pe mama n-o supărase propriu-zis. Dar chiar dacă le supărase pe amîndouă, nu se simțea vinovat nici față de una, nici față de cealaltă. Mai ales față de Smaranda. În definitiv, fiecare om are o taină. Și ceea ce tăinuise lui Ștefăniță, care era băiat, în nici un caz nu-i putea destăinui Smarandei.

Și își aminti ce i se întîmplase după ce pătrunsese ca un hoț în casa de pe strada Scuarului...

*

Cînd ochii i se obișnuiră cu întunericul, observă că bucătăria în care pătrunsese era spațioasă, cu pereții căptușiți cu plăci de faianță pînă la jumătatea lor, cu o mulțime de dulapuri și polițe. În bucătărie întîrzie numai atît cît îi trebui să-și potolească setea. Bău două pahare cu apă unul după altul. Cît timp stătuse sub streașina tonetei, dîrdîise de frig. Pe urmă, după ce sărise gărduțul, i se făcuse dintr-o dată sete, ca în toiul verii, la un meci de fotbal. I se făcuse sete numai din cauza emoției? Sigur că numai din cauza emoției.

După ce își potoli setea, încercă prima ușă. Nu era încuiată. În încăperea în care pătrunse, întunericul era negru, de parcă nu ar fi avut ferestre. Și, într-adevăr, nu avea. Ziua, lumina pătrundea printr-un luminator din tavan. Acum pe sticla luminatorului ploaia bătea darabana. După ce se convinse că încăperea, în afară de aceea din tavan, nu avea altă fereastră, se încumetă să răsucească comutatorul pe care îl descoperi cu ușurință. Lumina puternică îl făcu să închidă instinctiv

ochii. Cînd îi redeschise, tresări și, de emoție, inima începu să-i bată mai tare. O clipă se îndoi că trăia o întîmplare reală. O clipă se crezu pradă unui vis. Se afla oare într-o casă streină? Nu cumva din greșală nimerise în apartamentul de pe bulevardul Salcîmilor? Dar dacă nu era vis, dacă numai dintr-o greșală nimerise în fostul lor apartament de pe bulevardul Salcîmilor însemna că, de fapt, i se tulburase mintea.

Prostii! Se afla totuși în casa de pe strada Scuarului. Confuzia se datorase numai bufetului. Bufetul din sufrageria în care se afla acum era aidoma cu cel pe care îl avuseseră ei cînd locuiau pe bulevardul Salcîmilor. Mama îl botezase „vechitura" și fusese tare mulțumită cînd, cu prilejul mutatului, izbutise să se scape de el, vînzîndu-l unei vecine pe un preț de nimic. Răsuflă ușurat și, cu un gest mecanic, își șterse fruntea și gîtul umezite de subita transpirație. Își scoase tunica de pe el și o puse pe speteaza unui scaun să se usuce. Îl stăpînea acum un sentiment de mulțumire. Afară, ploaia continua să cadă neobosită, monotonă, în cadență. Din partea lui nu avea decît să plouă pînă dimineața. Se afla la adăpost. Un adăpost cum nici nu sperase. Din toate punctele de vedere adăpost. La nevoie chiar pentru două nopți. De vreme ce erau două zile sărbătoare, sigur că stăpînii casei nu aveau să se reîntoarcă decît luni seara. Două nopți avea să doarmă într-o casă străină, într-un pat străin. Îi era somn, dar în același timp îi era și foame. Înainte de a se culca, nu strica să mănînce puțin.

Franzela o lăsase pe masa din bucătărie. Se duse s-o ia. Se cam udase. Dar nu în așa măsură ca să nu mai fie bună de mîncat. Revenind pentru a doua oară în sufragerie, din nou se minună cît de mult semănă încăperea cu aceea de pe bulevardul Salcîmilor. Nu numai bufetul era identic, dar și masa. Tablourile erau altele, agățate pe aceiași pereți. În același loc și aparatul de radio care — culmea! — plasat pe o măsuță de colț, era tot o marcă veche, germană.

Căută un cuțit în sertarele bufetului. Găsi și o față de masă din material plastic. O întinse numai pe jumătate de masă și se pregăti să „cineze". Tăie o felie de pîine, presără sare pe deasupra și începu să muște din ea. Se așezase în mod deliberat pe locul unde obișnuia să stea cînd locuiseră pe bulevardul Salcîmilor: la stînga tatii. La dreapta lui, totdeauna, mama. Bufetul îl avea drept în față. „Vechitura"! Mama o găsea oribilă. Tata spunea că este „fermecător de anacronică". Lui îi plăcuse. Bufetul era mare, masiv, cu etaje, cu multe sertărașe și ușițe. Îi plăcea să le deschidă, deși știa dinainte că nu va găsi

în ele nimic interesant. Toate, sau aproape toate miroseau frumos a mirodenii : a cuișoare, a scorțișoară, a vanilie, a nucșoară.

Pe vremea cînd locuiseră pe bulevardul Salcîmilor, mama era „mica mea păsăruică", iar tata „dragule". În casa aceea fuseseră toți trei fericiți. Fiecare în felul său. Tata era totdeauna bine dispus, și cînd nu citea din vreo cărțulie, pe care o scotea din cine știe ce buzunar imediat după supă, avea totdeauna de povestit cîte ceva interesant. Mama cînta tot timpul. Era atît de tînără și atît de frumoasă, încît pentru nimic în lume nu admitea că ar putea exista o altă mamă mai frumoasă decît a lui.

Tata stătea în capul mesei, la locul de onoare. Cînd tata intra în sufragerie, primul lucru pe care îl făcea era să închidă radioul. Cît timp stătea la masă, nu-i plăcea să asculte muzică. Pretindea că-i un obicei vulgar, de mahalagii.

„Mica mea păsăruică, ce ne dai astăzi să mîncăm ?" „Ciorbă de miel, stufat de miel și tartă cu vișine." „Perfect !"

Parcă vorbiseră tata... mama. Iluzia fu aproape perfectă. Și ca un automat se ridică, luă din bufet farfurii, tacîmuri, pahare și le așează pe masă în dreptul celor trei scaune. Acum masa arăta exact ca atunci. Nu chiar exact. Lipseau florile. Nu-și amintea ca vreodată să se fi așezat la masă și florile să lipsească. Florile îi plăceau mult mamei. Dar îi plăceau și tatii. În general tata era un om distrat. Dacă plecau toți trei la plimbare, distrat cum era, nu prea avea ochi pentru ceea ce se întîmpla în jurul lui. Dar florile le vedea, le *descoperea* în vitrina vreunei florării, în vreun ghiveci la vreo fereastră, în jardinierele de pe balcoanele noilor blocuri. În genere îi plăcea tot ceea ce ținea de vegetal. De aceea, plimbările lui favorite erau în grădina botanică. De multe ori, primăvara mai ales, cînd tata simțea nevoia să se „deconecteze" în mijlocul naturii, propunîndu-le o plimbare întreba :

„Ei, mica mea păsăruică și tu, Ionuț, unde ați vrea să hoinărim astăzi ?"

Atunci mama și el răspundeau într-un glas : „În grădina botanică, tăicuțule !"

Și se priveau complice.

„Bine, atunci să mergem în grădina botanică !"

Amintindu-și aceasta, zîmbi, mirîndu-se cît de ușor îl putuseră păcăli pe tata. Nici lui și nici mamei nu le făcea plăcere să meargă atît de des în grădina botanică. Dar fiindcă tatii îi plăcea atît de mult acolo, numai de dragul lui optau pentru grădina botanică.

Tăie felii de pîine și puse în fiecare farfurie cîte una. Pe urmă se așează la masă. Înfipse furculița în felia sa, o mărunți cu cuțitul în cuburi aproape perfecte, presără pe deasupra puțină sare și, în sfîrșit, începu să mănînce. Își închipui că mama le servise șnițel pane. Tata mînca și îi plăcea.

„Grozac șnițel! Nu-i așa, Ionuț?" „Grozav!" „Mica mea păsăruică, îți amintești unde și cu ce prilej am mîncat noi cele mai «groaznice» șnițele?" „Desigur! La Poiana Țapului, cu prilejul voiajului nostru de nuntă." „Ți-l amintești de domnul Dragomir?" „Parcă un tip ca el se poate uita!"

Și mama începu să rîdă. Rîse și tata. Rîdeau amîndoi cu mare poftă.

„Era chiar atît de caraghios domnul acela Dragomir?" vru să știe și el. „Teribil de caraghios, Ionuț! Nu era mai înalt decît tine..." „Ei, dragule, nu exagera și tu, îl contrazise mama. Era mai înalt". „Mă rog, sînt de acord că era ceva mai înalt. Dar Ionuț nu are decît unsprezece ani, pe cînd domnul Dragomir avea patruzeci. Avea?" „Avea, dragule!" „Ei, bine, Ionuț, află că domnul Dragomir, care nu era mai înalt decît tine, sau în orice caz poate cu două degete mai înalt, avea o voce — mă-măi! — ce voce avea!" „Ce fel, tată?" „Dacă nu-l vedeai, ci numai îi auzeai vocea, puteai să juri că omul cu o asemenea voce nu poate să fie decît o namilă de bărbat. Ei bine, contrastul acesta între statura pitică și vocea puternică îl făcea teribil de caraghios." „Dar nu numai asta!" îl corectă mama. „Ai dreptate, nu numai pentru atîta. Domnul Dragomir, vrînd să pară un om cultivat, un intelectual, făcea paradă de neologisme. Numai că, necunoscînd semnificația lor exactă, fie că le pronunța greșit, fie că le dădea un înțeles cu totul eronat. Domnul Dragomir «transversa» ulița, beția era un «viciu» lamentabil, la ședințe se «obținea» să ia cuvîntul, cooperativa era închisă, deoarece se afla în «invetar», iar colegii săi, ca să-l «crediteze» — citește discrediteze — îl considerau laș." „Și după fiecare cinci cuvinte ținea să ne asigure — deși nimeni nu-i punea la îndoială buna credință — că este «obectiv»," adăugă mama.

„Ce să-ți spun, Ionuț, era o plăcere să-l asculți vorbind pe domnul Dragomir! un personaj vrednic de pana lui Caragiale. Dar era să uit: să iau bilete la teatru?" „Desigur, dragule! Numai să fie ceva potrivit pentru Ionuț." „Schiller, mica mea păsăruică. *Hoții.* Apoi către el: Astăzi te-a ascultat la ceva, Ionuț?" „Nu, tată!" „Dar de bătut te-ai bătut cu cineva?" „Știi că nu-mi place să mă bat, tată!" „Foarte bine! Dar dacă se întîmplă să dea careva în tine o dată, nu-l mai lăsa să dea a

doua oară." „Dragule!" îl mustră mama. „Dar, mica mea păsăruică, trebuie să fii și tu de acord că nu e bine ca băiatul nostru să facă parte din categoria celor care nu știu decît să încaseze palme." „Nici o grijă, tată!" îl liniști el.

Era singur în sufrageria străină și totuși îi „auzise". Vorbise tata, mama, conversase cu ei. În închipuire, bineînțeles. Dar parcă totul se petrecuse aievea.

„Numai din cauza bufetului", își spuse.

Ploaia continua să bată darabana pe sticla luminatorului. Pendula bătu de zece ori. Și ei, în sufragerie, avuseseră o pendulă. Dar bătăile pendulei lor se auzeau altfel. Mai puțin melodioase. Și iarăși își aminti de tata. De cîte ori bătea pendula, tata mai întîi tresărea și, pe urmă, cîteva clipe, cădea pe gînduri. Cîteva clipe tata se întrista. De fapt numai ochii deveneau triști.

Odată îl întrebase:

„Tată, de ce atunci cînd bate pendula ochii tăi devin triști?" „Ai observat tu, Ionuț, că devin triști?" „Nu-i așa, mamă?" îi ceru el să confirme.

Mama își trecu palma peste părul tatii într-un gest de mîngîiere și răspunse: „Avem un băiat deștept, dragule!"

Asta însemna că nu se înșelase.

„Dacă și mama confirmă, atunci sigur că ai observat bine. Vezi tu, Ionuț, ochii mei ar trebui să-ți răspundă. Probabil că știu mai bine decît mine de ce se întristează." „Dar puțin, puțin tot știi și dumneata, tată!" „Știu, Ionuț, dar e tare complicat răspunsul. E atît de complicat, încît zău că n-ai să înțelegi o boabă. Și apoi nici nu e prea recomandabil pentru un băiat ca tine, asta presupunînd că ai înțelege. Nu-i așa, mica mea păsăruică?" „Da, dragule, nu e deloc recomandabil." „Dar de ce, tată?" vru el să afle. „De ce! Fiindcă, și fără să-ți explic, nu este deloc exclus ca într-o zi ochii tăi să devină triști de fiecare dată cînd vei auzi bătînd pendula. Să știi, Ionuț, nu-i un cîștig pentru un băiat de vîrsta ta să afle, înainte de vreme, de ce, cel puțin unii oameni au un motiv puternic să se întristeze de fiecare dată cînd aud bătînd o pendulă. Motivul acesta, Ionuț, e unul filozofic. Cum însă nu toți oamenii pot fi filozofi și nici nu au înclinație să înțeleagă filozofia, înseamnă că numai puțini sînt cei care se întristează atunci cînd aud bătălie pendulei."

Mîncase felia de pîine cu sare. Apoi încă una și încă una. Numai în farfuriile mamei și tatălui ele rămăseseră neatinse. Și totuși simțise

prezența nevăzută a părinților cu închipuirea, îi auzise cu închipuirea vorbind, de parcă totul s-ar fi petrecut aievea.

Ce bine fusese cînd stătuseră în casa de pe bulevardul Salcîmilor! Din punct de vedere al confortului stătuseră prost, chiar foarte prost, dar acolo, în casa aceea, mama fusese „mica mea păsăruică", iar tata „dragule". În apartamentul lor mirosea mereu a mîncare din cauza celor patru aragazuri din bucătăria de alături, unde se gătea, succesiv, de dimineață pînă aproape de miezul nopții, în funcție de timpul disponibil al celorlalte colocatare, toate ocupate în producție. Dar mama pe atunci era veselă, cînta, nu se certa niciodată cu tata, iar acesta, la rîndul său, era totdeauna bine dispus și o pierdea din ochi de dragă ce-o avea. Numai cînd bătea pendula se întrista, ca mai adineaori. Ca mai adineaori? Nu, totul se petrecuse în închipuire. Mama era acasă cu „unchiu" Mitru și la ora asta poate că dormeau, în cazul cînd nu se duseseră la vreun spectacol, iar tata, dacă nu întîrziase din cauza ploii, și nu numai din cauza ploii, la vreun bufet, sigur că citea la lumina mică a veiozei pe care o prindea de carte, o veioză minusculă, cu lumină minusculă, ca să n-o deranjeze pe „tanti" Mara.

„Măi, măi ce bine a fost în casa cealaltă!" își spuse oftînd.

Se uită la farfuriile cele două în care feliile de pîine presărate cu sare rămăseseră neatinse, oftă din nou și se ridică. Acum, după ce își potolise foamea, trebuia să se culce. Strînse masa. Cînd totul fu în ordine, trecu dincolo, într-una din cele trei camere în care se putea intra prin sufragerie. Nu făcu lumină, ca nu cumva să se vadă din stradă. În schimb lăsă ușa puțin întredeschisă, numai atîta cît era necesar să-și dea seama unde se afla patul. După ce se orientă, stinse lumina din sufragerie, se dezbrăcă pe întuneric și se vîrî în așternut. Adormi imediat. Dar înainte de aluneca pe toboganul somnului, își spuse cu un geamăt de satisfacție deplină: „De cînd n-am mai dormit eu într-un pat atît de moale!"

A fost un somn profund, populat totuși cu multe vise. În somn era conștient că doarme, că visează, voia să „memoreze" visele ca să le țină minte, dimineața, cînd avea să se trezească, dar fiindcă nu izbutea era, tot în vis, tare necăjit. Și ce vise frumoase! Dar de unde știa că visele fuseseră frumoase de vreme ce nu și le mai amintea? Da, nu și le mai amintea, totuși știa că fuseseră frumoase. Simțea satisfacția a ceva frumos, așa cum simțea în gură gustul plăcut al batonului de ciocolată chiar după ce îl mîncase. Iată, acum visa un alt vis! După ce se va depăna pînă la capăt îl va uita și pe acesta. Acum însă, cît timp

visa, ţinea minte ce visa : Era undeva, pe plajă, la mare. Poate la Mamaia ? Nu auzea marea, nici n-o vedea, dar sigur că se afla pe o plajă. Nisipul sub el era fierbinte. Soarele sus, înalt şi generos îşi răsturnase toate hambarele cu grăunţe de aur. Se revărsau din hambare grăunţele, dar pînă să ajungă pe pămînt se topeau, transformîndu-se într-o lavă de lumină aurie. Dar, curios, lava de lumină nu dogorea. Era o lavă de lumină cuminte. Aşa ceva i se întîmpla pentru prima dată. Să curgă atîta lavă de lumină pe el şi totuşi să nu-i simtă fierbinţeala... Cum de era oare posibil ? Poate că se înşela ! Poate că norii acoperiseră soarele ! Voi să se convingă, dar nu izbuti să deschidă ochii. Parcă i se lipiseră pleoapele. Mai încercă o dată, dar tot fără rezultat. Şi totuşi trebuia să vadă, să-şi explice fenomenul. În definitiv, ce soare era acesta, de revărsa atîta lumină fără să şi încălzească ? Încercă încă o dată să deschidă ochii şi încă o dată, mereu, pînă cînd deodată, şi fără nici o dificultate, izbuti. Dar nu în somn, nici într-un alt vis, ci în realitate.

Era treaz, definitiv treaz, şi cu toate acestea abia acum fu convins că visează. În camera în care se culcase în ajun era lumină, multă lumină şi de la numai cîţiva paşi o fată îl privea parcă nedumerită, parcă amuzată.

Şi iată că fata din vis — aşa credea el încă — vorbi :

— Ce cauţi la mine în pat, băiete ?

Abia acum se dezmetici. Nu dormea, nu visa, fata exista în realitate, era o fiinţă vie.

„Gata, am păţit-o !" îşi spuse, ridicîndu-se în capul oaselor.

Privi cu coada ochiului înspre fereastră. De acolo venea lumina. Storurile erau ridicate, fereastra deschisă. O clipă îl ispiti gîndul să fugă pe acolo. Dar cum putea merge pe stradă numai în chiloţi şi maiou ? Ce mai, era pierdut !

— Ei, nu-mi răspunzi, băiete ?

Era fata pe care o văzuse urcîndu-se în maşină împreună cu părinţii ei. Abia acum, după surpriza din primele clipe, o recunoscu. Dar în acest caz, într-adevăr era pierdut. Înseamnă că se întorseseră cu toţii acasă. Înseamnă că tatăl ei, la ora aceasta, anunţase miliţia. Trebuie să se aştepte ca dintr-o clipă într-alta să fie arestat. Ei da, asta înseamnă ghinion. Şi încă un ghinion afurisit. Plecaseră doar în *week-end*, cu pături, rachete de tenis, sacoşe cu mîncare. Şi totuşi se înapoiaseră nici după douăzeci şi patru de ore. Afurisit ghinion !... Blestemat ghinion !...

Dacă venea să-l aresteze, barem să-l găsească îmbrăcat.

— Întoarce-te cu spatele, sau ieși din odaie ca să mă îmbrac! se răsti la fată.

Fata se duse să privească afară pe fereastră. Începu să se îmbrace în mare grabă. Era negru de supărare. Și furios.

„Asta înseamnă să n-ai un pic de noroc în viață!"

Și imediat și-l aminti pe Pascu, un băiat de la colonie, care atunci cînd voia să fie crezut, se jura așa: „Să n-am noroc dacă te mint!" „Și dacă totuși minți?" se îndoia careva. „Cum, mă, să mă jur pe noroc și să mint? se revolta Pascu. Pe noroc, mă? Păi mai ceva decît norocul există? Tu n-ai auzit, mă deșteptule, proverbul: «Fă-mă, mamă, cu noroc și aruncă-mă în foc!»".

Avea dreptate Pascu. Norocul e totul în viață. El, de pildă, dacă ar fi avut puțin noroc nu intra într-un asemenea bucluc.

— Gata, te-ai îmbrăcat? întrebă fata de la fereastră.

— M-am! răspunse el morocănos.

Fata se întoarse, se opri la cîțiva pași de el și, măsurîndu-l din cap pînă în picioare, iarăși îl întrebă.

— N-ai de gînd, băiete, să-mi răspunzi cum ai ajuns aici?

Îi spunea „băiete", ca și cînd ea ar fi fost cine știe cu cîți ani mai mare. Dacă nu era chiar de-o vîrstă cu el, în orice caz poate cu un an, cel mult cu doi.

— Pe gaura cheii n-am intrat, poți să fii sigură, îi răspunse el răstit.

— Atunci? Cu chei potrivite?

— Nu mă pricep să umblu cu chei potrivite. Am spart un geam de la bucătărie. Pe acolo am intrat. Ai tăi au anunțat miliția, așa-i?

— Nu!

— Nu?!

— Dacă îți spun!

— Să nu crezi că am venit să fur.

— N-ai tu mutră de hoț!

— Da, că hoții se cunosc parcă după mutră...

— Chiar dacă nu se cunosc, tu nu ești hoț. Chiar tu ai spus că n-ai pătruns în casă să furi.

— Pe cuvînt de onoare!

— Atunci?

Cu ezitări încercă să-i explice:

— Ploua tare... Nu aveam unde să mă adăpostesc peste noapte... Știam că nu e nimeni acasă și...

— Știai? De unde știai?

— V-am văzut cînd aţi plecat cu maşina. Mi-am închipuit că plecaţi în excursie. De ce naiba v-aţi întors atît de repede?

— Numai eu m-am întors. Tata şi mama au rămas la Snagov. Avem acolo o vilă. La plecare, mama a uitat să ia cu ea un medicament de care nu se poate lipsi. Aşa e mama: tare distrată. M-am întors cu maşina unor cunoscuţi numai pentru medicament.

— Pe cuvînt de onoare că spui adevărul? se îndoi el.

— Nu fi prost, băiete! Dacă veneau şi ai mei, crezi că mă lăsau să stau la palavre cu tine? Ehei, de mult erai la miliţie...

Răsuflă uşurat. În cazul acesta însemna că nu avea un ghinion chiar atît de mare. Şi abia acum se uită cu adevărat la ea. Tare mai era frumoasă! Şi fiindcă era atît de frumoasă, se simţi intimidat.

— Nu te-ai speriat cînd ai dat cu ochii de mine? întrebă el, privind-o cu coada ochiului.

— Dacă ai fi fost un om mare m-aş fi speriat. Cred că aş fi ţipat de frică. Dar am văzut că eşti doar un băiat. Ai însă un somn... să nu-ţi fie de deochi!

— Am dormit greu. Eram obosit.

— Nu m-ai simţit nici cînd am aprins lumina, nici cînd am deschis fereastra şi nici cînd te-am strigat nu m-ai auzit.

— Nu, nu te-am auzit, recunoscu el. Am dormit ca un buştean.

— Săracul de tine!

— (!)

— Dacă n-ai pătruns în casă cu gîndul să furi, înseamnă că eşti un fel de vagabond.

— Acum chiar că sînt un vagabond.

— Ai fugit de-acasă.

— Am fugit din altă parte.

— De unde?

— De la colonie, răspunse el, după o oarecare ezitare.

— Colonie?! Ce fel de colonie?

— De la o colonie de minori. Adică de la şcoala de corecţie.

Fata avu o scurtă tresărire. Se uită la el, de data asta cercetător.

— Dacă mă uit la tine, îmi dau seama că nu ai făcut cine ştie ce faptă gravă. Nu-i aşa?

— Nu, Ana!

— De unde ştii că mă cheamă aşa?! se miră ea.

— Am auzit-o pe mama ta spunîndu-ţi pe nume, cînd aţi plecat.

— Aşa! Dar pe tine cum te cheamă?

— Ionuţ!

— Dar, în definitiv, de ce te-au trimis la şcoala de corecţie?

Parcă ar fi cunoscut-o de mult, atîta încredere are în ea.

— Am luat parte la furtul unei maşini. Ne-au prins.

— Şi ce naiba aveai să faci cu maşina? Doar un băiat la vîrsta ta nu are dreptul să conducă! se miră ea.

— Nici nu mă interesa maşina, dacă vrei să ştii.

— Atunci de ce te-ai vîrît într-o treabă aşa de urîtă?

— Ţie, Ana, pot să-ţi spun! Mă încred în tine. Nu ştiu de ce, dar mă încred.

Şi îi povesti totul. Despre mama, despre tata, despre „unchiu" Mitru, despre „Pistil" şi ceilalţi.

Cînd nu mai avu ce povesti, ea exclamă:

— Ce fel de băiat eşti tu, Ionuţ?

— Ce fel sînt?

— Eşti... Zău că nu ştiu cum eşti! În orice caz tu nu eşti ca ceilalţi băieţi, colegii mei... Şi nu ştiu de ce, dar mai-mai că-mi vine să plîng..

— Să plîngi! se miră el. De ce naiba să plîngi?

— Fiindcă... Fiindcă la noi în casă nu există un „unchiu" Mitru, Ionuţ.

— Ferească Dumnezeu! încercă el să glumească. Apoi cu alt ton: Tu îi înţelegi pe oamenii mari, Ana?

— Habar n-am! Pe tata şi pe mama cred că da.

— Uite, eu tocmai pe ai mei nu-i înţeleg. Adică, pe tata îl înţeleg. Pe mama însă... Dar pe voi, femeile, se spune că nici naiba nu vă înţelege. Este adevărat, Ana?

— Aşa se spune, dar nu sînt sigură că femeile sînt mai greu de înţeles decît bărbaţii. La mama ta ce anume nu înţelegi?

— Nu înţeleg de ce l-a preferat pe „unchiu" Mitru. Tata e mai frumos decît „unchiu" Mitru, mai cult, mai sincer, mai bun...

— Poate că totuşi te înşeli. Dacă mama ta l-a preferat pe „unchiu" Mitru...

Clătina din cap sceptic şi o întrerupse:

— Nu-l dau pe tata nici pe zece de alde „unchiu" Mitru!

— În cazul acesta nu ştiu ce să-ţi răspund,

Cîteva minute se cercetară din ochi, de parcă abia acum s-ar fi văzut. Lui îi pierise sfiiciunea.

— Haide, du-te şi te spală! îl îndemnă ea. Dacă vrei, fă un duş.

— Parcă aş face.

— Găsești în baie tot ce ai nevoie.

Stătu sub duș mult. Apa nu-l învioră. Tot timpul nu se gîndi decît la Ana. Grozavă fată! Și curajoasă. Nu s-a speriat cînd l-a descoperit, un străin, în patul ei. O altă fată ar fi dat alarma. Și nu i-a fost frică nici după ce a aflat că fugise de la o școală de corecție.

Cînd ieși din baie, Ana îi pregătise micul dejun.

— M-am gîndit că ți s-o fi făcut foame.

— Mi-e chiar tare foame. Ieri, toată ziua, nu am mîncat decît pîine goală.

Ana îi făcuse o omletă. Pe masă se afla unt, un borcan cu gem de portocale, biscuiți. Ceai în ceainic.

— Pîine n-am decît feliile astea pe care le-am găsit în bufet.

— Eu le-am pus acolo. Au rămas de la „cina" mea de aseară. Dar tu nu mănînci?

— Am mîncat, dimineața, la vilă. Mi-am făcut o cafea. Îmi place mult cafeaua. Tata, de fiecare dată cînd mă vede bînd cafea, se cam supără. Zice că, la vîrsta mea, dăunează sănătății.

— Dar cîți ani ai, Ana?

— Cincisprezece. Dar tu?

— Paisprezece, spuse el adevărul, deși în prima clipă fusese ispitit să se facă mai mare cu un an. Va să zică tu, Ana, ai intrat în clasa a opta.

— Din păcate, Ionuț, am intrat în clasa a șaptea. Am pierdut un an.

— Ai rămas... repetentă?

— Cum îți închipui așa ceva? Am fost bolnavă. Un an întreg am fost bolnavă, Ionuț!

Și oftă, privind tristă fundul cestii de cafea, cu sprîncenele încruntate, ca și cînd ar fi căutat în drojdia prelinsă pe pereții ceșcuței în chip de ciudate arabescuri anumite sensuri ascunse.

— Așa de rău ai fost bolnavă?

— Tare rău, Ionuț!

— Dar ce ai avut?

— Nici doctorii nu s-au priceput să-mi pună un diagnostic precis. Nu mă durea nimic, absolut nimic. În schimb îmi era silă de mine, silă pînă să și vorbesc, și, absolut fără nici un motiv, mereu îmi venea să plîng. Plîngeam mai tot timpul. Pe urmă, deodată m-am făcut bine, de parcă niciodată n-aș fi fost bolnavă. Dar anul îl pierdusem. De aceea sînt în clasa a șaptea, în loc să fiu într-a opta. Dar voi, la școala de corecție, faceți și școală?

— Facem.

— Tu în ce clasă eşti ?

— Tot într-a şaptea, ca şi tine...

— Curios ! Ştiam că există şcoli de corecţie, dar niciodată nu mi-a trecut prin minte să mă întreb ce fel o fi în acele şcoli.

— Mulţi îşi închipuie că acolo e ca la închisoare, Ana !

— Şi nu-i ?

— Sigur că nu-i !

Şi o clipă fu ispitit să-i povestească despre colonie, despre Milică, despre Săftoiu. Dar văzînd că ea priveşte pendula, se ridică.

— Pesemne că trebuie să plec. Mulţumesc pentru masă, Ana !

— Te grăbeşti ?

— Eu ? Nu ! Am văzut că te uiţi la ceas şi m-am gîndit că poate tu eşti grăbită.

— Pînă la prînz nu am ce face. Cunoştinţa care m-a adus abia după ora unu va veni să mă ia.

— Atunci pot să mai rămîn ?

— Rămîi. Îmi place să stau de vorbă cu tine.

— Şi mie îmi place. Ce mai fată eşti tu, Ana !

Fu rîndul ei să întrebe :

— Cum sînt, Ionuţ ?

— În primul rînd foarte curajoasă. O altă fată în locul tău, de frică, ar fi alarmat întreg cartierul. Tu nu te-ai speriat deloc. Ba ai avut chiar curajul să mă iei la întrebări.

— Şi în al doilea rînd ?

— În al doilea rînd, eşti foarte bună. Cum eu dormeam dus şi nu te-am auzit, dacă ai fi fost o fată rea, telefonai la miliţie. M-ar fi luat ca din oală. Tu nu numai că n-ai făcut-o, dar mi-ai dat voie să fac un duş, iar apoi m-ai ospătat. Zău, Ana, ce mai fată eşti tu !

— Haide, nu exagera !

Şi se înroşi tare mult.

— Dar nu exagerez defel. Şi apoi nu ţi-a fost silă de mine cînd ai aflat că sînt de la „şcoala de corecţie" ?

— De ce să-mi fie silă ? Vorbeşti prostii !... Doar te-am văzut dormind, am văzut cum arătai în timp ce dormeai.

— Cum arătam ?

— În somn arătai tare, tare nenorocit. Dormeai şi gemeai prin somn, săracul de tine ! Şi atunci, în loc să-mi fie frică, mi s-a făcut milă. Am simţit că nu poţi fi un băiat rău. Şi vezi că nu m-am înşelat ?

— Să ştii, Ana, chiar dacă aş fi fost rău pînă în ziua de astăzi, după ce te-am cunoscut pe tine, de acum încolo n-aş mai putea fi.

— Spui drept?

— Spun. Știi, Ana, ce mă miră cel mai mult și mai mult? Că tu ți-ai dat seama că nu sînt un băiat rău. În afară de tine nimeni nu a fost în stare să înțeleagă lucrul acesta. Nimeni, nici măcar mama. Dacă ea ar fi înțeles, dacă ea ar fi avut încredere în mine... Ea mă crede un mic monstru, fiindcă așa a făcut-o să creadă „unchiu" Mitru. Din cauza aceasta am ajuns ca un cîine vagabond, în care toți aruncă pietre, fără să le treacă prin minte că, bietul de el, tare mult ar dori ca un om să-l cheme și să-l mîngîie. Numai tu, Ana, deși aveai motive să crezi că sînt hoț, sau mai știu eu ce, ți-ai dat seama că poți avea încredere în mine. Și doar tu ești o străină. În schimb, s-au lăsat înșelați de... de aparențe mama, tata, pînă și Smaranda.

— Cine-i Smaranda?

— Smaranda e o colegă de-a mea. Știi ce mi-a spus? Mi-a spus că ea nu poate să fie prietenă cu un băiat despre care tot cartierul spune că este un maidanagiu. Îți spun eu, Ana, nu există o altă fată ca tine!

— Ce ciudat! se miră ea și zîmbi.

— Ce anume e ciudat?

— Tu crezi că nu mai există altă fată ca mine, iar eu ți-am spus că ești altfel decît toți colegii mei. Nu așa că asta-i tare ciudat?

— Nu știu!

— Ionuț, mi-ar fi plăcut să fim colegi de clasă. Tu cum stai cu matematica?

— Nu mă doare capul. Dintre toate obiectele, matematica îmi place cel mai mult.

— Eu sînt tufă de Veneția. Dacă am fi colegi, mi-ai explica?

— Din păcate nu putem fi.

Și amărît, oftă.

— Dar mi-ai explica?

— Ți-aș explica și te-aș face să îndrăgești această materie.

— Crezi că ar fi posibil?

— Sînt convins.

— Tata, care-i arhitect, spune că trebuie să mă deprind a *vedea* abstracțiunile. El vrea să urmez arhitectura. Dar mie nici prin gînd nu-mi trece. Eu vreau să mă fac artistă.

— Ce fel de artistă?

— De teatru, Ionuț. Dar tu? Tu ce ai vrea să te faci?

— Încă nu m-am hotărît. Mai am destul timp...

— Eu m-am gîndit și m-am și hotărît. Vreau să mă fac artistă, să joc în tragedii. Unchiul meu, Mikado, spune că am talent.

— Dar de ce îi spui așa ?

— Fiindcă seamănă cu un japonez. Mikado este convins că voi deveni o mare artistă. Din cauza aceasta mereu se ciondănește cu tata. Tata pretinde că voi ajunge o arhitectă renumită. Cică nu se poate să nu-i fi moștenit talentul. Dar eu sînt convinsă că Mikado are dreptate. La teatru, dacă m-ai duce și în fiecare zi, tot nu m-aș plictisi. Știu pe dinafară roluri întregi din Sofocle, Shakespeare, Eschil. Ia ascultă :

„Decît să iau pe Paris, poruncește-mi
Să sar din vîrfu-acelui turn, să merg
Pe drumuri cu tîlhari, să dorm cu șerpii,
Și-aruncă-mă-n cătușe printre fiare !
Mă-nchide noaptea-ntr-un cavou cu oase
Ce huruie, cu scăfîrlii hidoase,
Cu putrede ciolane ; poruncește-mi
Să mă cobor de vie în mormînt.
Mă-nfioram cînd auzeam acestea,
Dar fără groază, fără șovăire,
Le-aș face, numai să rămîn soția
Fără prihană-a dulcelui meu soț !“

— Știi cine spune asta ? îl întrebă ea.

— Nu ! răspunse el, abia dezmeticit.

Ascultase tot timpul cu gura căscată de mirare și uimire.

— Julieta, adresîndu-se fratelui Lorenzo. Ai citit piesa *Romeo și Julieta ?*

— Nu ! recunoscu el, înroșindu-se.

— Nu trebuie să te înroșești pentru atîta lucru. Probabil că nici eu nu am citit tot ceea ce ai citit tu. Dealtfel, să știi, sînt o mulțime de cărți despre care tata spunea că, pînă la vîrsta mea, ar fi trebuit să le fi citit. Mie însă îmi place să citesc piese de teatru, fie că sînt sau nu potrivite pentru vîrsta mea.

— Tare frumos mai declami tu, Ana !

— Va să zică ți-a plăcut !

— Extraordinar de mult !

Cred că Mikado are dreptate, și nu tata. Chemarea mea adevărată este scena. Tu visezi, noaptea, Ionu' ?

— Cine nu visează ?

— Și a doua zi îți amintești ce-ai visat ?

— Uneori da.

— Ti s-a întîmplat să visezi de mai multe ori același vis? Un vis frumos, care îți place cînd îl visezi?

— Visez deseori că zbor, mișcînd brațele. Cred că dintre toate visele, acesta nu numai că este cel mai frumos, dar s-a și repetat pînă acum de cele mai multe ori. Mi-ar plăcea tare mult să-l pot visa în fiecare noapte.

— Eu mă visez foarte des pe scena unui teatru imens, cum nu cred că poate să existe decît numai în vis. Un teatru, cu un parter uriaș, cu mai multe rînduri de loji, cu balcoane și galerii. Sala este arhiplină. Și tot publicul acela a venit să mă asculte pe mine. Îmi declam rolul, mă minunez eu însămi cît de bine îmi joc rolul. Sînt fericită, fericită. Și poate de prea multă fericire mă trezesc din somn. Ei bine, atunci pe cît de fericită am fost în vis, pe atît de nefericită devin cînd visul a luat sfîrșit.

— Te rog, Ana, mai declamă ceva!

— Ți-am spus că mi-ar plăcea să joc în tragedii?

— Mi-ai spus.

— Tu n-ai citit, desigur, *Electra* lui Sofocle...

— Nu! Dar am văzut piesa transmisă la televiziune.

— Îți amintești scena cînd Oreste, fratele Electrei, însoțit de Pilade și de un slujitor care purta o urnă...

— Îmi amintesc, o întrerupse el bucuros. Oreste, ca s-o încerce pe sora sa, dîndu-se drept un străin, îi spune că fratele ei a murit și că în urnă se află cenușa acestuia.

— Exact! Și atunci Electra, strîngînd la pieptu-i urna, își exprimă durerea fără de marginiîntr-o tiradă zguduitoare. O știu toată pe dinafară.

— Declam-o, Ana!

— Am să-ți spun numai începutul. Ascultă!

Se ridică de pe scaun și, strîngînd la piept ceainicul ce prefigura urna, începu să declame:

„Cenușă, tu! Doar tu mi-ai mai rămas din tot
Ce-n lume-aveam mai drag: Oreste-al meu! Ce mai
Nădejdi aveam cînd eu ți-am înlesnit să fugi!
Și acum ce s-a ales? Ce țin în mîini? Nimic?
Doar scrum! Copile, vai, ce plin de viață ai fost,
Cînd din palat te-am depărtat! Să fi murit
Și eu atunci, nainte de-a te fi trimis
Prin alte țări, cînd te-am smuls morții pe furiș.

Ci-n ziua-aceea de mureai, azi în mormînt
Cu tatăl tău ai odihni. Dar iată-acum,
Departe de căminul tău, de sora ta
Te-ai stins tu jalnic, în surghin și pe meleag
Strein ! Vai ! Mîinile-mi ce-atît te îndrăgeau
Nu te-au scăldat, găteala morții n-au făcut,
Si nici cenușa nu ți-am luat-o de pe rug,
Cum și s-ar fi căzut. Ci mîini streine, vai,
De grijă ți-au purtat ! Te-ntorci acum un pumn
De scrum în fundul unui ciup. Ce s-a ales
Din alintările-mi, din grija ce-ți purtam
Cu-atîta drag ? Ce este odihna nu știam.
Tu mie mi-ai fost drag, nu ei, nu maică-tii !
Nici celor din palat ! De tine mă-ngrijeam
Doar eu. Pe mine — sora ta — mă tot strigai.
Prin moartea-ți, totul într-o zi s-a năruit" . . .

Cînd Ana conteni, avea obrazul răvășit de durere și ochii scăldați în lacrimi. El, smulgîndu-se vrajei cuvintelor ei, începu să aplaude frenetic :

— Bravo, Ana ! Ai fost minunată. Mă durea sufletul de mila ta, Electra, că ți-ai pierdut fratele.

Ana se așează pe un scaun. Era obosită și ochii ei mari și verzi încă îi mai străluceau.

— Cînd am să ajung artistă, cel mai mult are să-mi placă să joc rolul Electrei.

— Ce mai femeie și Electra asta ! Nu-i așa, Ana ?

— Da, o femeie și jumătate. Pe urmă, privind pendula care arăta ora unu : Ce repede trece timpul !...

— Trebuie să plec, nu-i așa ?

— Știu eu ! S-ar putea să mai întîrzie. Dar n-ar fi exclus să pice într-o clipă într-alta. Ce să-i spun dacă te găsește aici ?

— Chiar că n-ai cum să justifici prezența mea aici.

— Într-adevăr, mai bine pleacă !

Ionuț, se ridică :

— Atunci, Ana, eu am plecat . . .

— Ionuț, noi ne întoarcem mîine seară. Dacă vrei, îți las cheia ca să poți intra la noapte, în cazul cînd tot nu vei găsi să dormi în altă parte.

— Nu-i nevoie, Ana !

— Pe fereastră n-ai să mai poți intra fiindcă am să duc rama la un magazin să-i pună alt geam. Mîine, cînd ai să pleci, pui cheia sub glastra de la intrare.

— Tare mai esti tu inimoasă, Ana, dar nu-i nevoie.

— La noapte unde ai să dormi ?

— Încă nu știu.

— Ionuț, aș vrea să te întreb ceva. Dar să nu te superi . . .

— N-am să mă supăr.

— Ce se va alege de tine, Ionuț ?

— (!)

— Cei de la colonie te caută ?

— Or fi anunțat miliția că am fugit . . .

— Și tu ce ai să faci ?

— Sînt atît de singur, Ana !

— N-ai să mă crezi, Ionuț, dar aproape mi-e rușine.

— Rușine ? Nu pricep, zău Ana !

— Eu trăiesc într-un mediu în care totul e bine, mersi, și frumos. Mama mă iubește, tata mă răsfață, avem o casă frumoasă, avem prieteni care țin la noi și la care ținem. Pînă astăzi nu mi-a trecut prin minte că există un de-alde „unchiu" Mitru, părinți ca ai tăi, sau băieți necăjiți ca tine, Ionuț ! Auzisem că există școli de corecție, dar nu-mi trecuse prin minte măcar că acolo ar putea să ajungă și niște băieți ca tine.

— Sau ca Milică.

— Cine-i Milică ?

— Prietenul meu de la colonie. Să știi că el a furat, și nu o singură dată. Dar e un înger. Un înger cu fața murdară. Acum n-am timp să-ți povestesc despre Milică. Dar să știi, Ana, că nu numai tu ai avut o părere greșită despre ce înseamnă „școala de corecție".

— Asta nu-i o consolare pentru mine. Eu am impresia că am trăit într-un mediu cam artificial. De aceea ți-am spus că puțin îmi este rușine.

— Să nu-ți fie, Ana ! O altă fată ca tine nu există. Ți-am mai spus-o.

— Și pe urmă sînt tare necăjită, Ionuț.

— De ce, Ana ?

— Fiindcă nu mă pricep cum aș putea să te ajut.

— M-ai și ajutat, Ana !

— Nu ! Cred că aș putea să te ajut altfel, dar nu mă pricep. Nu se poate să nu existe o posibilitate. Ești singur, săracul de tine, și asta este foarte rău. Cînd ești singur, nu ai cu cine să te sfătuiești atunci cînd te afli într-un impas. Cu cineva cu care să-ți fie drag să te sfătuiești și care să fie în stare să-ți dea un sfat.

— Cred, Ana, că de azi înainte, cînd am să mă simt tare singur, am să mă gîndesc la tine și atunci n-am să mă mai simt așa.

— As vrea să te pot ajuta ca să nu te pierzi, Ionuț ! Pe urmă, luminată de un gînd : Ce-ar fi să-i vorbesc tatii despre tine ?

— N-are nici un rost, Ana. Crede-mă !

— În cazul acesta înseamnă că nu pot să te ajut în nici un fel ?

— Ba da. Ana ! Dacă n-am să mă pierd, să știi că numai ție va trebui să-ți mulțumesc.

— Și eu cum am să pot afla dacă te-ai pierdut sau nu ?

Întrebarea îl puse în mare încurcătură.

— Într-adevăr, cum ai să afi ?

— Va trebui să-mi scrii, Ionuț.

— Glumești, Ana !

— Cum să glumesc ? Îți vorbesc foarte serios. Va trebui să-mi scrii, să mă ții la curent.

— Nu, Ana, asta nu se poate ! Ce, să-ți trimit niște scrisori, gen buletine meteorologice ? Îți spun, așa ceva nu se poate.

— Atunci, Ionuț, există vreo altă posibilitate ?

Exista una. Ea îi venise în minte în ultima clipă. Dar oare cum i se va părea Anei ? Poate absurdă ? Într-un fel și era. În orice caz puțin obișnuită. Se mira chiar că-i trecuse prin minte.

— Ana, ar exista o posibilitate ca tu să afli dacă m-am pierdut sau nu. E însă o posibilitate . . . cum să-ți spun ? . . . Știi, mie mi se pare grozavă, însă mi-e teamă că tu. . . că tu s-ar putea să rîzi de mine.

— Asta-i bună ! Cum să rîd de tine, Ionuț ? Să știi că nu sînt o fată proastă și superficială. Haide, spune !

— Vreau să-ți explic mai întîi de ce cred că, așa cum m-am gîndit eu, e cel mai bine. Să zicem că îți scriu peste o lună. Află, Ana, că nu m-am pierdut. Sînt în cutare loc, să zicem înapoi la colonie, învăț și toți cei din conducerea școlii au o părere bună despre mine. Asta, să zicem, are să te bucure.

— Desigur că are să mă bucure.

— Da, da, are să te bucure. Și pe urmă ? Dar dacă peste șase luni, sau peste un an, sau peste doi fac nu știu ce prostie care să însem-

ne că m-am pierdut? Ar însemna atunci să-ţi scriu aşa: „De data asta află, Ana, că m-am pierdut!" Sau cam aşa ceva. Dar dacă atunci, tocmai fiindcă m-am pierdut, nu am să pot sau n-am să vreau să-ţi scriu? Într-un asemenea caz tu ai continua să crezi despre mine numai lucruri bune. Dar presupunem că te-aş informa că m-am ticăloşit. După cîtva timp, însă, părîndu-mi rău, încerc şi izbutesc să mă redresez. Ei, bine, ar însemna ca iarăşi să-ţi scriu: „Ştii, Ana, m-am făcut din nou băiat de treabă!" Şi asta pînă cînd? Să zicem pînă la optsprezece ani, cînd voi ajunge la majorat. Fiindcă acela este totuşi un prag în viaţă, nu-i aşa, Ana?

— Sigur că este, Ionuţ.

— De fapt, atunci, la optsprezece ani, am să pot şti, cu adevărat, dacă m-am pierdut sau nu.

— Să mă vesteşti şi atunci, Ionuţ!

— Adică, să-ţi scriu: „Ştii, Ana, astăzi am împlinit optsprezece ani şi zilele acestea intru în producţie ca tractorist, tîmplar sau frizer..."

— De ce neapărat tractorist, tîmplar sau frizer, Ionuţ?

— Fiindcă acestea sînt meseriile ce se învaţă la şcoala noastră de corecţie. Cei ce ajung *acolo* rămîn pînă la vîrsta de optsprezece ani. Cînd pleacă sînt repartizaţi în producţie, în meseria pe care au deprins-o cît timp au fost în şcoală.

— Cum, Ionuţ? Dacă un băiat, ajuns în colonie cine ştie din ce împrejurare nenorocită, vrea să urmeze la liceu nu are posibilitatea?

— Ba da, Ana! Dacă învaţă bine, dacă este disciplinat, conducerea şcolii aprobă să urmeze la liceul din oraş.

— Dar tu, Ionuţ, ce gînduri ai?

— Uite că am ajuns şi la posibilitatea de care ţi-am vorbit, aceea ca tu să ştii dacă m-am pierdut sau nu. Eu, Ana, nu mă voi pierde. Vreau să urmez liceul. Ei bine, dacă lucrul acesta va fi posibil, atunci va exista un alt prag pentru mine, mai important decît majoratul. De fapt şi pentru tine, Ana, în acelaşi an: bacalaureatul!

— Ai dreptate, Ionuţ!

— Ştii ce-ţi propun? Haide să ne dăm întîlnire după bacalaureat. Vrei, Ana?

— Grozavă idee! se entuziasmă ea.

— Atunci, dacă eşti de acord, să ne întîlnim, să zicem, la o săptămînă după sesiune.

— Bine, la o săptămînă. Unde?

— La ceasul de la Universitate. De acord, Ana?

— De acord. Va să zică, peste cinci ani, la ceasul de la Universitate. La ce oră ?

— La unsprezece.

— La unsprezece voi fi la ceas, Ionuț.

— Ana, să știi că aceasta este prima întîlnire pe care mi-o dau cu o fată.

— Și n-ai să lipsești, Ionuț ?

— Ana, dacă am să lipsesc, va însemna că m-am pierdut. Și atunci, dacă vei putea, să-ți pară puțin rău de mine, așa, ca și cînd aș fi murit între timp.

— Să nu te pierzi, Ionuț !

— Ana, tu ai spus că nu sînt ca ceilalți colegi ai tăi.

— Am spus.

— Și n-ai spus-o numai așa, ca să mă flatezi.

— Bineînțeles că nu, Ionuț !

— Atunci pot să-ți spun, Ana, că niciodată nu mi-am dorit ceva pînă acum și nu-mi voi dori în acești cinci ani altceva mai mult, mai arzător decît să nu lipsesc de la întîlnirea pe care ți-am dat-o.

Și se înroși pînă în vîrful urechilor, fiindcă, de fapt era prima declarație de dragoste pe care o făcea unei fete.

— Și eu am să-mi doresc să nu lipsesc, Ionuț !

— Acum, că ne-am înțeles, trebuie să plec, Ana !

— Da, e timpul să pleci. Va să zică, ne vedem peste cinci ani, după bacalaureat.

Și spuse aceasta cu un asemenea ton, de parcă urmau să se vadă peste cinci săptămîni.

Pînă ajunse în dreptul scuarului nu se uită înapoi. Abia de acolo întoarse capul. Ana privea după el. Flutura degetele și-i zîmbea. Era trist zîmbetul Anei. Încercă și el să-i zîmbească. Dar prea îi era împietrit obrazul.

În seara aceleiași zile era înapoi la colonie.

— Te-ai întors, Istrate ? îl întrebă directorul, cu vocea care căpăta un anumit timbru atunci cînd era supărat.

— Tovarășe director, aș putea să vă spun o minciună, ca să mă scuz, într-un fel. Dar eu vă spun adevărul. Am fugit la București cu gîndul să nu mă mai întorc de bunăvoie. Dar cînd am ajuns acolo, mi-am dat seama că am făcut o prostie. Și atunci m-am întors. Vă promit că n-are să se mai întîmple a doua oară.

— Tot timpul am fost mulțumit de tine, Ionuț — din nou îi spunea Ionuț — și mi-ar fi părut rău să mă fi înșelat în privința ta. Și continui să am încredere în tine.

— Vă mulțumesc, tovarășe tirector !

★

Se întunecase. „Unchiu" Mitru, între timp, se întorsese și el. Mama punea masa în sufragerie.

„Mă duc să-i ajut !" își spuse.

Stînd în fotoliul pe care și-l trăsese în dreptul ferestrei, „unchiu" Mitru citea *Informația.*

— Bună seara, „unchiu" Mitru !

— Bună seara ! răspunse acesta, dar ceva mai tîrziu, surprins de tonul său.

Dar „unchiu Mitru habar nu avea că îi vorbise așa de prietenos numai ca să-i facă plăcere mamei.

— Mamă, vrei să te ajut ?

— Taie pîinea, Ionuț !

Capitolul XII

Făcea analiza gramaticală a unui text din Creangă. Mai erau șase zile pînă la examenul de admitere în clasa a noua, sesiunea de toamnă. El urma să se prezinte la un alt liceu decît acela de unde fusese exmatriculat cu trei ani în urmă.

Mama și „unchiu" Mitru abia se întorseseră de două săptămîni din concediu. Fuseseră la mare, fuseseră la munte. Mama mai era încă tare bronzată. În schimb, „unchiu" Mitru aproape deloc. Pînă la urmă plecaseră numai ei doi în concediu. Nu-l luaseră cu ei și nici nu-l trimiseseră la bunica. Îl lăsaseră singur acasă. Fusese propunerea lui și, spre surprinderea sa, „unchiu" Mitru nu se opusese. Cît privește pe

mama, dacă „unchiu" Mitru se declarase de acord, ea nu mai avusese nimic de obiectat.

Erau atunci la masă. La desert, mama, care de cînd el — ca să-i facă plăcere — se arăta prietenos faţă de „unchiu" Mitru, devenise mai tandră, i se adresă, destul de stînjenită dealtfel :

— Ştii, Ionuţ, am vorbit cu cineva de la birou şi persoana aceasta a aranjat să pleci într-o tabără la mare.

— Aş prefera să rămîn acasă, mamă, ca să mă pot pregăti bine pentru examenul de admitere.

— Bine, dar cine are să-ţi gătească ?

— În privinţa aceasta să n-ai nici o grijă, mamă ! Întreabă-l pe tata. Cînd aţi plecat la mare şi m-aţi lăsat cu el, eu i-am gătit. Zicea tata că nici la Capşa n-ar fi mîncat mai bine. Desigur, exagera. Dar cît de cît înseamnă că tot mă pricep de vreme ce aproape o lună de zile a mîncat numai acasă. Lasă-mi mie banii pe care ar trebui să-i dai pentru tabără şi mă descurc eu. Te rog, mamă !

— Cred, Marta, că ar trebui să fii de acord, îl susţinu „unchiu" Mitru, spre surprinderea amîndorura.

— Crezi că e bine, Mitrule ?

— Dacă vrea să înveţe, lasă-l să înveţe ! În tabără sigur că nu are s-o poată face. Şi dacă nu va reuşi la admitere, tot ţie are să-ţi reproşeze că nu i-ai creat condiţii să se pregătească.

— Bine, Mitrule, dacă tu eşti de părere că îl putem lăsa singur, nu mă opun.

— Îţi mulţumesc, mamă ! Şi dumitale, „unchiule" Mitru.

Mult timp n-a trebuit să-şi frămînte mintea ca să înţeleagă motivul adevărat pentru care „unchiu" Mitru îl susţinuse. De fapt erau mai multe motive. Dacă l-ar fi trimis la bunica, ea ar fi pretins pentru întreţinerea sa o sumă mai mare decît aceea pe care trebuiau s-o plătească în cazul cînd îl trimiteau în tabără. Sau dacă mama se încăpăţîna să-l ia cu ei, la banii cheltuiţi se adăuga şi neplăcerea de a-l avea şi în concediu în preajma sa. Dar motivul cel mai puternic era altul. „Unchiu" Mitru îl susţinuse, deoarece spera că, rămînînd singur acasă, nesupravegheat, „îşi va da arama pe faţă" şi, la întoarcerea din concediu, va avea satisfacţia să-i spună mamei : „Vezi, Marta, că tot eu am avut dreptate ?"

Fiindcă „unchiu" Mitru nu fusese de acord ca mama să-l ceară înapoi de la colonie. Aflase el de acesta surprinzînd unele crîmpeie de conversaţie dintre ea şi „unchiu" Mitru.

„Eu ţi-am spus, Marta dragă, că era mai bine dacă mai rămînea «la corecţie» măcar un an." „Poate că ai dreptate ! Dar mă simţeam prost că în tot cartierul se ştia că am un fiu la şcoala aceea. Cînd treceam pe stradă, multe femei se uitau la mine ca la urs. Nu că îmi păsa de ele, dar mă enerva să mă ştiu astfel privită. De fapt, îmi şi păsa, ca să fiu sinceră. Multă lume ne condamna că noi, intelectuali fiind, şi cu o situaţie materială bună, în loc să ne străduim să-l dăm pe brazdă, ne-am scăpat de el, de belea, trimiţîndu-l la şcoala de corecţie. Fiindcă ei aşa cred : că noi am cerut să fie trimis acolo."

Dar ca să fie de acord şi „unchiu" Mitru cu scoaterea sa din colonie, mama trebuise să ducă o adevărată bătălie. La început, „unchiu" Mitru nici nu voise să audă. Şi la rîndul său căutase s-o convingă exact de contrariu : că dacă va cere să-i fie din nou „atribuit", „golanul" va comite alte ticăloşii, mai boacăne şi atunci ea se va face şi mai rău de ruşine. Pînă la urmă, mama izbutise să-l înduplece.

„Bine, dragă Marta, cere-l înapoi ! Dar mult nu are să treacă pînă să te convingi că te înşeli profund în privinţa lui, închipuindu-ţi că i-a venit mintea la cap. Lemn rău, dragă Marta, lemn rău !"

Şi iată că, de cînd se afla din nou acasă, „unchiu" Mitru aştepta cu nerăbdare ca el „să-şi dea iarăşi în petic", ca să-i poată reproşa mamei : „Vezi, dragă Marta, că tot eu am avut dreptate ?"

Doar atunci cînd s-a întors de la colonie, nici nu apucase să intre bine pe uşă şi „unchiu" Mitru, în loc de bun venit, îl şi luase în primire :

„Te cunosc prea bine — mai bine decît maică-ta — ca să-mi fac iluzii în privinţa ta. Sînt convins că mult nu are să treacă şi ai să-ţi dai arama pe faţă. Şi atunci, în cel mai fericit caz pentru tine, te vor trimite înapoi de unde ai venit. Ţine minte cuvintele astea ale mele !"

Dar zilele trecuseră una după alta fără ca profeţia „unchiului" Mitru să se îndeplinească. Totuşi, „unchiu" Mitru nu voia să se dea bătut, nu voia să recunoască, faţă de sine însuşi, că greşise. Continua să spere că, pînă la urmă, tot avea să se întîmple ceea ce, de fapt, dorea atît de mult. De aceea, cînd se întorcea din oraş şi îl vedea învăţînd sau ajutînd-o pe mama cine ştie la ce treabă gospodărească, i se aprindeau în ochi un fel de beculeţe. Se aprindeau, se stingeau, apoi din nou se aprindeau, ca imediat să se stingă. Străfulgerările de o clipă ale beculeţelor erau de fapt străfulgerări de furie. Observînd cum se aprindeau şi se stingeau beculeţele, el, Ionuţ, se bucura. Era aceasta un fel de

dovadă indirectă că, procedînd astfel, izbutea să se răzbune pe „unchiu" Mitru.

Îl privea pe furiș și îi vorbea în gînd :

„Te-am ghicit, «unchiu» Mitru, de ce ești furios : fiindcă «nu-mi dau în petic», fiindcă mereu te dezamăgesc. Dar n-am ce să-ți fac ! Am întîlnire cu Ana peste cinci ani, după bacalaureat, la ceasul de la Universitate, și nu am de gînd să absentez."

Da, aceasta era răzbunarea sa. Dealtfel nu singura. Se mai răzbuna arătîndu-i solicitudine, respect. Aceasta îl enerva și mai mult pe „unchiu" Mitru. Acum beculețele se aprindeau și se stingeau și mai des ca înainte. Doar ele îi trădau nervozitatea. Fiindcă „unchiu" Mitru era un om care știa să se stăpînească. Mama însă nu le vedea. Ea era mulțumită că el se „cuminţise" în așa măsură, încît își schimbase atitudinea pînă și față de Mitru al ei. Și era mai bine că nu vedea beculețele. Fiindcă, dacă le-ar fi văzut, pe de o parte ar fi înțeles că pretinsa cumințenie era, de fapt, un procedeu mai subtil de a se răzbuna pe „unchiu" Mitru, iar pe de alta, văzînd cît de multe beculețe se aprind și se sting, și-ar putea da seama că, la rîndul său, „unchiu" Mitru îl ura de moarte.

Deoarece ea nu observa, Ionuț nu pierdea nici o ocazie să ofere beculețelor prilejul să se aprindă și să se stingă : stătea ore întregi aplecat asupra cărților, o ajuta pe mama la gospodărie ; dacă se ducea să se plimbe, avea grijă să nu întîrzie, se purta cuviincios și condescendent cu el.

De fiecare dată, cînd beculețele se aprindeau și se stingeau, bucuros din cale afară, îl apostrofa în gînd pe „unchiu" Mitru.

„Ehei, «unchiu» Mitru, curînd vei fi nevoit să recunoști că, cel puțin în cazul meu, ai fost profet mincinos !"

Dar cu cît se arăta mai prietenos, cu atît devenea „unchiu" Mitru mai rece, mai distant, mai disprețuitor, spre marea disperare a mamei, care dorea mult ca, acum, cînd el „se dăduse pe brazdă", și „unchiu" Mitru să-i arate mai multă bunăvoință.

Într-o zi, fără voia sa, surprinse următorul dialog între ei doi : „Nu știu ce ai cu băiatul, dragă Mitrule ! Trebuie să recunoști că, în ultimul timp cel puțin, se străduiește să-ți intre în voie." „Și tu crezi că se prăpădește acum de dragul meu ? Tare mai ești naivă, dragă Marta ! Fiul tău e un mare ipocrit. Crede-mă !" „Ipocrit ? Prostii ! El e încă copil. Pe cînd tu..." „În definitiv ce-mi reproșezi ? Mă port cu el corect. Îl înjur ? Nu ! Nu-i spun nici măcar du-te mai încolo !" „Nu, asemenea

reproşuri nu-ţi pot face. Totuşi ar trebui să-i arăţi puţină afecţiune. Dealtfel, trebuie să recunoşti că şcoala de corecţie i-a folosit la ceva."
„Asta-i părerea ta, dragă Marta! Dar va trebui să ai numai puţină răbdare şi ai să te convingi de ce-i în stare pramatia ta de băiat!"

Răbdare? Ehei, oricîtă răbdare ar avea „unchiu" Mitru, pînă la urmă şi-o va pierde.

Ultima mare speranţă a „unchiului" Mitru, că se va „pierde" în timp ce vor fi plecaţi în concediu, se spulberase. Cît timp ei lipsiră nu făcuse nimic reprobabil. Învăţase, citise multe cărţi şi se dusese cu Smaranda, pînă a nu pleca şi ea, la „Ruină" să privească trenurile.

Smaranda era ca mai înainte, prietenoasă şi cumva năstruşnică. Nu mai plînsese şi refuzase să-i explice de ce plînsese atunci. Numai cîteodată îl întreba:

— Ai plecat cu Balt-Orientul, Ionuţ?

De fiecare dată întrebarea suna a mustrare şi el se indispunea. Smaranda îşi dădea seama, şi atunci începea să spună glume, ca să-l înveselească.

Cîteodată simţea nevoia să-i vorbească de Ana. Dar numai cîteodată, şi doar pentru o clipă. La Ana se gîndea tot timpul. Dacă învăţa, se întreba ce-ar spune Ana dacă l-ar vedea aplecat asupra cărţii. Dacă se ducea la cinematograf, se întreba în ce măsură filmul i-ar fi plăcut şi ei. De cînd aflase că visa să ajungă actriţă, citea în exclusivitate teatru. Îl descoperi acum pe Shakespeare, anticii... Şi cu toate că pe Shakespeare îl înţelegea parţial, fu atît de zguduit de lectura tragediilor sale, încît îl numi Dumnezeul-Shakespeare. Regele Lear îl făcu să plîngă, iar Richard al III-lea în aşa măsură îl impresionă, încît căpătă febră.

Cînd citea vreo tragedie, se străduia să înţeleagă ce rol i s-ar fi potrivit mai bine Anei. După ce alegea, începea să citească replicile cu glas tare. Şi cu toate că el era acela care citea, totuşi, datorită unei stranii iluzii, avea impresia că o aude pe Ana declamînd. De cînd se întorsese de *acolo*, nu încercase o dată s-o revadă. Îşi dăduseră doar întîlnire tocmai după bacalaureat. Dar, atunci cînd propusese acest termen, nu ştiuse că mama va face cerere să-l ia înapoi acasă. Iată, acum era acasă! Şi de vreme ce era acasă nu mai avea rost să aştepte încă aproape patru ani, ca s-o revadă. În mod normal ar fi trebuit s-o cheme la telefon şi să-i spună:

„Ana, sînt din nou acasă, şi acum ştiu sigur că n-am să mă mai pierd! Nu are rost să mai aşteptăm încă patru ani să ne revedem!"

Și totuși nu-i telefona, în ciuda faptului că, în fiecare zi, și nu numai o dată, era ispitit să formeze numărul ei de telefon.

„Am să-i telefonez după ce voi reuși la examenul de admitere", amîna el scadența.

Acum, cînd era din nou acasă, examenul de admitere constituia, fără îndoială, un prag. E drept, un prag nu atît de important ca baca-laureatul, dar totuși un prag pe care, după ce îl va trece — și în privința aceasta nu avea nici o îndoială — va putea apoi să-i telefoneze, cerîndu-i să se întîlnească la ceasul de la Universitate. Și de cîte ori se gîndea la clipa aceea, inima începea să-i bată tumultuos.

De la împrejurarea cînd o cunoscuse trecuse un an. De un an n-o mai văzuse. Desigur, în anul ce se scursese. Ana crescuse, se schimbase, așa cum crescuse și se schimbase și el. Încerca mereu să și-o închipuie cum arăta acum, după un an, dar nu izbutea. Nu izbutea să și-o închipuie decît așa cum arătase cu un an în urmă, în clipele cînd strîngînd la piept ceainicul — urna închipuită — ea, Electra, deplîngea presupusa moarte a fratelui ei Oreste :

„Cenușă tu ! Doar tu mi-ai mai rămas din tot
Ce-n lume-aveam mai drag : Oreste-al meu ! Ce mai
Nădejdi aveam cînd eu ți-am înlesnit să fugi !..."

Da, numai în ipoteza aceasta izbutea să și-o închipuie atunci cînd se gîndea la ea. Și se gîndea mai tot timpul.

— Ionuț, ai plecat cu Balt-Expresul ? îl întreba Smaranda.

El tresărea, se uita la ea ca picat de pe altă lume. Nu, nu fusese plecat cu Balt-Expresul, dar se gîndise la Ana. La Ana, pe care dorea atîta s-o vadă și totuși își impunea să amîne vederea pînă după examen. În oraș nu se ducea mai deloc.

„Dacă întîmplarea face să ne întîlnim față în față ?"

Și numai gîndul unei asemenea perspective îl înspăimînta. Voia să se întîlnească numai la ceasul de la Universitate, așa cum își făgăduiseră. În anul care se scursese, cît timp fusese *acolo*, doar la aceasta se gîndise, de parcă întîlnirea lor avea să se întîmple în scurt timp și nu după cinci ani. Dar chiar dacă mama nu l-ar fi cerut acasă, chiar dacă ar mai fi rămas *acolo* încă patru ani — pînă la majorat — și încă unul acasă — pînă după bacalaureat — ar fi avut tăria să aștepte. Or dacă ar fi avut tăria să aștepte ani, putea să-și înfrîneze nerăbdarea cîteva săptămîni. Și ca nu cumva întîlnirea lor să fie întîmplătoare, nu

ieșea în oraș decît foarte rar și numai cînd era absolută nevoie. De pildă, ca să-l întîlnească pe tata atunci cînd acesta își amintea de el și îi telefona să vină în cutare sau cutare loc. Singur se plimba numai în cartier — de cele mai multe ori pînă la „Ruină" — se ducea doar la cele două cinematografe din cartier.

De multe ori cînd îi era tare dor de Ana, deschidea cartea de telefon la litera B și parcurgea cu ochii rîndurile pînă ajungea la numele Boldeanu. Erau mai mulți Boldeanu. Dar pe el nu-l interesa decît numele Boldeanu Gabriel. Așa se numea tatăl Anei. În dreptul numelui, în dreapta, numărul de telefon. Privea îndelung cifrele acelea și, la un moment dat, avea iluzia că ele ies dintr-o dată în relief, că dintr-o dată capătă o strălucire fascinantă. Era atît de simplu să formeze cele șase cifre... Și totuși n-o făcea. Se mulțumea doar să le privească îndelung, de parcă încerca să le memoreze. Pe urmă închidea cartea de telefon, ofta și se simțea mai liniștit.

Mama și „unchiu" Mitru plecaseră la mare. Plecase și Smaranda. Acum era singur. Din casă nu iese decît numai pentru cumpărături. Roșii, brînză, ouă, lapte, pîine. Îi era lene să „gătească" doar pentru el. Și apoi voia să facă economii. Se pricepea să le realizeze. Învățase cît timp condusese gospodăria tatii. Economisea bani ca să-i poată trimite lui Milică un pachet. Cheltuia atît de puțin pentru mîncare, încît lucrul era posibil, fără a mai fi nevoie să apeleze la generozitatea tatălui.

Dealtfel, pe tata îl vedea rar. Odată s-a dus să-l caute acasă. Și s-a dus să-l caute, fiindcă mama, la plecare, i-a spus :

— Să te duci la taică-tu, să-l anunți și pe el că ai rămas singur ! Eu l-am căutat la telefon, dar nu l-am găsit. Nu de alta, dar ca să nu-mi reproșeze că n-a știut. Să-l cauți neapărat, Ionuț !

— Bine, mamă, am să-l caut !

Tata se bucură mult cînd îl văzu. Tare mult se schimbase ! Trăsăturile chipului său frumos i se înăspriseră, iar ochii îi erau acum tot timpul triști și nu ca înainte, doar atunci cînd auzea pendula bătînd.

„Tăicuțule, trebuie că tare ești tu nefericit !" îl căină în gînd, în timp ce răspundea mecanic, printr-un surîs, surîsului tot atît de mecanic al lui „tanti" Mara. Fiindcă „tanti" Mara, care îl primise amabilă, ca să pară prietenoasă, mereu îi surîdea, obligîndu-l și pe el să-i răspundă prin jocul involuntar al mușchiului din colțul stîng al gurii. La plecare, „tanti" Mara îl invită să vină în fiecare duminică să ia masa la

ei. Refuză sub pretextul că are mult de învățat pentru examene, și „tanti" Mara, care îl invitase numai formal, nu mai insistă.

Peste cîteva zile trecu tata să-l vadă. Îl găsi citind *Edip-rege*. Fu tare mirat.

— Citești pe Sofocle?! Bravo, Ionuț! O surpriză plăcută pentru mine. Să știi, un om nu se poate pretinde cult dacă n-a citit clasicii. Tu ai început poate puțin cam prea devreme. De aceea, mai tîrziu, va trebui neapărat să-i recitești, dacă vrei să-i înțelegi cu adevărat. Să știi, sînt foarte bucuros că ai asemenea preocupări. *Electra* ai citit-o?

— Am citit-o, tată.

— Și ți-a plăcut?

— Foarte mult.

— Să știi că este cea mai frumoasă dintre toate tragediile lui Sofocle. Ce scenă te-a impresionat mai mult?

— Aceea în care Electra, crezîndu-l pe Oreste mort, îl plînge.

— Ionuț, sînt mîndru de tine! Într-adevăr, este scena cea mai impresionantă, cea mai zguduitoare.

El primea laudele înroșindu-se. Dar mai mult de rușine, fiindcă era convins că nu le merita, de vreme ce, dacă n-ar fi cunoscut-o pe Ana, și dacă ea n-ar fi ambiționată să ajungă o mare tragediană, cine știe cîți ani ar fi trecut pînă să-i descopere pe Sofocle sau pe Shakespeare!

— Și *Edip-rege* îmi place. Îmi place, în general, să citesc teatru.

— Interesant! În mod obișnuit, literatura dramatică nu prea interesează pe băieții de vîrsta ta. Interesul acesta al tău precoce ar putea să însemne că, atunci cînd vei începe să scrii, vei prefera genul dramatic.

— N-am talent, tată, și cred că niciodată n-am să scriu.

— Să știi că eu sînt convins exact de contrariu. Dealtfel, noi am mai discutat despre aceasta.

Convingerea tatălui că într-o zi va ajunge scriitor i se părea caraghioasă.

— În altă ordine de idei, Ionuț, de ce nu vrei să iei duminica masa cu noi?

— Nu vezi, tată? Învăț, citesc, sînt foarte ocupat.

— Mda! făcu el nemulțumit, întristîndu-se în același timp. Acum încă nu pot să discut cu tine anumite lucruri. Doar peste cîțiva ani va fi posibil. Atunci vom vorbi, Ionuț, de la suflet la suflet.

„Știu, tăicuțule, că nu ești deloc fericit!"

Tata îl credea încă un băiat, ca să discute cu el de la suflet la suflet. Or numai dacă ar discuta de la suflet la suflet i-ar putea spune că înțelegea cît de nefericit este din cauza lui „tanti" Mara.

Tata îi puse cîteva întrebări în legătură cu pregătirea pentru examen, apoi dădu să plece.

— Ionuț, ai nevoie de bani ?

— Nu, tată. Cîți mi-a lăsat mama îmi vor ajunge.

— Totuși, eu îți las cincizeci de lei să ai de-un cinema, de-o înghețată sau de-o prăjitură.

— Mulțumesc, tată !

Cu acești cincizeci de lei și cu ce mai economisise el, a doua zi expedie un pachet pe adresa lui Milică. Pachetul conținea și ceea ce îi plăcea lui cel mai mult : costiță afumată. Și fu atît de bucuros că-i putuse trimite pachetul, încît hotărî ca toată ziua să se considere în vacanță.

După aceea zilele se scurseră într-o așteptare înfrigurată : *examenul !*

Și într-o zi mama și „unchiu" Mitru se întoarseră din concediu. Îl găsiră învățînd.

— În sfîrșit, iată-ne și acasă ! se bucură mama. Cum te-ai descurcat, Ionuț ? Ca vai de lume, nu ?

— M-am descurcat destul de bine, mamă.

— Da' parcă ai slăbit puțin. Nu-i așa, Mitrule ?

— Nu mi se pare.

— Nici eu nu cred să fi slăbit, mamă. Dar chiar dacă, eventual, am slăbit, atunci probabil fiindcă am învățat mult.

— Banii ți-au ajuns, Ionuț ?

— Mi-au ajuns. Tata a vrut să-mi dea și el, dar n-am avut nevoie.

— De pregătit te-ai pregătit temeinic, Ionuț ?

— M-am pregătit, mamă ! În privința asta să nu ai nici o grijă.

Mama privi împrejur cu un ochi critic, pe urmă, mulțumită de cum arăta casa, exclamă bucuroasă :

— Ca acasă nu-i nicăieri atît de bine ! Mă bucur că m-am întors !

Poate că s-ar fi bucurat și „unchiu" Mitru dacă nu l-ar fi găsit învățînd. S-ar fi bucurat dacă Bîrsănească i-ar fi luat în primire, de cum au coborît din mașină, ca să-i pună la curent cu niscai „ticăloșii", pe care el le-ar fi comis cît timp fuseseră ei plecați în concediu. Cum însă nu se întîmplase nimic din toate acestea, întoarcerea acasă nu-i prea tihnea „unchiului" Mitru. Că nu-i tihnea era clar. Fiindcă de cum

trecuse pragul, beculeţele din ochii lui începuseră să se aprindă şi să se stingă.

Cînd mama trecu dincolo, în dormitor, găsi pe noptieră flori.

— Ionuţ, ai ştiut că ne vom întoarce astăzi ? întrebă ea.

— Nu, mamă. Doar nu m-aţi anunţat. Şi apoi aţi venit cu trei zile mai devreme. Dar de ce întrebi, mamă ?

— Am găsit florile, Ionuţ.

Ca să-i facă în ciudă „unchiului" Mitru, îi spuse :

— Chiar cînd ai lipsit, mamă, eu ţi-am adus mereu flori.

— Mersi, Ionuţ !

Mama zîmbi şi se înroşi de plăcere.

În schimb în ochii „unchiului" Mitru o mulţime de beculeţe se aprinseră şi se stinseră succesiv.

★

Ionuţ tocmai terminase analiza gramaticală a opt fraze din *Amintiri din copilărie*, cînd auzi soneria de la intrare. Mama se duse să deschidă. Soneria îi aminti că trebuie s-o întîlnească pe Smaranda să meargă împreună la „Ruină". Smaranda se întorsese şi ea de două săptămîni. Îşi îmbrăcă vintiacul şi tocmai cînd era pe punctul să iasă din cameră, uşa se deschise şi în pragul ei se arătă mama, albă la faţă.

— Ionuţ, te caută cineva de la miliţie ! Apoi cu alt ton, disperat : Nenorocitule, ce-ai mai făcut în lipsa noastră ?

— Nimic, mamă ! Nu te necăji !

Şi, într-adevăr, nu se simţea vinovat cu nimic. Totuşi inima îi bătea, să spargă coşul pieptului. Îi era frică. Se simţea nevinovat, dar nu era în stare să-şi astîmpere frica.

Mama se dădu în lături din prag, ca să poată trece. Şi atunci din nou încercă s-o liniştească.

— Să nu-ţi fie frică ! Crede-mă, nu am făcut nimic rău.

Dincolo, în sufragerie, aştepta un bărbat în civil. Un tînăr mărunţel, blond, cu o faţă rotundă, ca o lună plină.

— Eşti Istrate Ionuţ ?

— Da ! îngăimă Ionuţ, care, de frică ce-i era, abia mai putea vorbi.

Tocmai acum ieşi din dormitor şi „unchiu" Mitru.

— Domnul este de la miliţie, îl lămuri mama.

Chipul „unchiului" Mitru se lumină, ochii exprimară o mare satisfacţie.

— Ce ticăloşii a mai făcut ? întrebă pe lucrătorul de miliţie.

— Nu cunosc de ce fel de faptă s-a făcut vinovat. Dumneavoastră sînteţi tatăl băiatului ?

— Nu ! Dumneaei e mama. Tatăl lui nu locuieşte aici.

— În cazul acesta dumneavoastră, tovarăşă, trebuie să vă explic motivul pentru care mă găsesc aici ! Şeful meu vrea să stea puţin de vorbă cu fiul dumneavoastră.

— Am voie să-l însoţesc, tovarăşe ?

— Nu cred că-i necesar. Dacă va fi cazul, vi-l voi aduce înapoi tot eu. Apoi către Ionuţ : Haide, băiete, să mergem !

Înainte de a ieşi pe uşă, abia izbuti să îngaime de emoţionat ce era :

— Mamă, să nu fii îngrijorată ! Ai să vezi că am să mă întorc repede.

Dar mama clătină capul sceptică. Nu-l credea defel. Parcă prinsese rădăcini acolo, în vestibul, în dreptul uşii de la bucătărie. În schimb, „unchiu" Mitru, al cărui chip radia o mulţumire răutăcioasă, deschise uşa, amabil, slugarnic. După ce ei ieşiră pe coridor, încă mai înainte de-a o închide, îl auzi exclamînd triumfător :

— Ce-ţi spuneam eu, Marta ? Vezi că am avut dreptate ?

Da, vocea „unchiului" Mitru exprima satisfacţie.

„Se bucură de parcă ar fi cîştigat lozul cel mare", îşi spuse, grăbindu-se să urce în liftul pe care lucrătorul de miliţie îl şi chemase.

Ca de obicei, Bîrsănească, era la fereastră. Din fericire, lucrătorul miliţiei nu era în uniformă. Altfel, imediat ar fi aflat întregul cartier că „pe băiatul lui Pandelescu iarăşi l-a ridicat miliţia".

O maşină aştepta la colţul străzii.

— Urcă, măi băiete !

Ionuţ urcă. Acum parcă nu-i mai era chiar atît de frică. În definitiv, de ce să-i fie frică ? Doar nu se ştia vinovat cu nimic. Trebuie că era o confuzie, o neînţelegere la mijloc. Sigur că era o neînţelegere. Pînă la urmă se vor lămuri că nu a făcut nimic reprobabil.

Cînd ajunseră şi maşina se opri, nu-i mai era frică. Cîteva minute mai tîrziu, după ce străbătură un coridor lung, fu introdus în biroul căpitanului Suciu, ofiţerul care îl anchetase prima dată.

Căpitanul privea pe fereastră, în stradă. Auzind uşa deschizîndu-se, se întoarse şi de acolo, de la fereastră, se uită la el cîteva clipe. Ţinea mîinile în buzunare şi se sălta mereu pe vîrfuri.

— Bună ziua ! spuse Ionuţ.

Căpitanul dădu numai din cap. Pe urmă se duse să se aşeze pe unul din cele două scaune din faţa biroului.

— Apropie-te !

Ionuț se apropie.

— Haide, stai jos !

Ionuț se execută. Cîteva clipe se uitară unul la altul.

„Acum chiar că nu-mi mai e frică", își spuse Ionuț, privindu-l pe căpitan deschis, drept în ochi.

— Văd, Ionuț, că iarăși avem de-a face unul cu celălalt.

— Da, tovarășe căpitan. Numai că nu știu ce aveți cu mine.

— Nu bănuiești ?

— Nu ! Doar nu mă știu vinovat cu nimic.

— Măi băiete, nici nu-ți dă prin minte de cîte ori mi-a fost dat să aud cuvintele acestea. Toți care trec pragul acestui birou așa încep : „Nu mă știu vinovat cu nimic, tovarășe căpitan !" Și pînă la urmă le dovedesc, băiete, că sînt vinovați. Nu vreau să spun că așa se va întîmpla și în cazul tău. Ia să stăm puțin de vorbă !

— Să stăm, tovarășe căpitan !

— Dar, în prealabil, dă-mi buletinul !

— Nu-l am. L-am...

— L-ai uitat acasă ? Nu știi că fiecare cetățean este obligat să-l aibă permanent asupra sa ?

Ionuț înțelese că îl chemaseră în legătură cu buletinul și răsuflă ușurat.

— Tovarășe căpitan, l-am pierdut. L-am pierdut, sau poate mi s-a furat. Îl țineam în portofel, iar portofelul în buzunarul de la spate al pantalonului.

— Cînd s-a întîmplat asta ?

— Cred că sînt vreo șase-șapte zile de atunci.

— Șase, sau șapte zile ?

— Șapte, precizează, după ce se gîndi puțin.

— Știi ce obligație ai atunci cînd pierzi buletinul ?

— Știu, tovarășe căpitan, dar mi-am zis că am să anunț după examen.

— Ce examen ?

— Examenul de admitere la liceu.

— Așa ! Nu știam că vrei să urmezi liceul.

— Vreau mult, tovarășe căpitan !

— Va să zică, afirmi că buletinul l-ai pierdut, sau ți-a fost furat...

— Da, tovarășe căpitan.

— Dar, după părerea ta, ce ţi se pare mai probabil : că l-ai pierdut, sau că ţi-a fost furat ?

— Cred că mi-a fost furat. Dar nu este exclus să-l fi uitat pe undeva, pe vreo tarabă, în piaţă, fiindcă în ziua aceea am făcut cumpărături.

— Acum şapte zile... era într-o joi, nu-i aşa ? Ia să-mi spui tu ce-ai făcut în ziua aceea ?

— Joi ? Da, era joi. Joi dimineaţa m-am dus la piaţă, cum v-am spus. După aceea m-am întors şi n-am mai ieşit din casă. Am citit, am învăţat. După masa de prînz m-am culcat puţin. Am adormit pînă la ora şase. Pe urmă iarăşi am citit. Seara, de la orele nouă, am fost la cinema, la *Victoria*. Am văzut filmul *Cine eşti dumneata, domnule Sorge ?*

— Cu cine ai fost la cinema ?

— Sigur. De obicei nu mă duc la ultimul spectacol. Mamei îi place să vin devreme acasă. Dar în ziua aceea, fiindcă am învăţat mult, mi-a dat voie în mod excepţional.

— După ce ai ieşit de la film, ce-ai făcut ?

— M-am întors acasă.

— Ai luat imediat autobuzul ?

— Nu ! am mers o bucată din drum pe jos. Dormisem după-amiaza, cum v-am spus, şi nu-mi era somn defel. Era o noapte tare frumoasă.

— Va să zică ai mers o bucată din drum pe jos. Pe drumul cel mai scurt, sau ai hoinărit, aşa, la întîmplare ?

— Pe drumul cel mai scurt. Mai precis pe traseul troleibuzului, tovarăşe căpitan.

— Totuşi, nu cumva ai nimerit, din întîmplare sau fiindcă te-ai rătăcit, şi pe strada Matei Voievod ? Ia aminteşte-ţi !

— Ce să caut tocmai pe strada aceea, tovarăşe căpitan ?

— Sigur ?

— Pe cuvîntul meu de onoare, tovarăşe căpitan !

— Tare ciudat ! Află că în noaptea de joi spre vineri, în faţa unei case de pe strada Matei Voievod staţiona un Wartburg. Proprietarul maşinii se afla la nişte prieteni, invitat la o onomastică. Şi închipuie-ţi, în timp ce el şi soţia sa petreceau fără grijă, cineva le şterpelea din maşină un radio cu tranzistori *Mamaia*, două fîş-fîşuri din import şi o umbreluţă de damă.

— Au uitat să încuie maşina ? întrebă el.

— Da' de unde ! Hoţul a spart geamul uneia din portiere, a băgat mîna prin spărtură, a deschis-o pe dinăuntru, a şterpelit obiectele de

care ţi-am vorbit, după care a spălat putina. Tîrziu, pe la două noaptea, cînd s-a terminat petrecerea, proprietarii maşinii n-au mai găsit nici aparatul de radio, nici fîş-fîşurile şi nici umbreluţa. În schimb au găsit, jos, lîngă rigolă, în dreptul geamului spart, un buletin de identitate. Buletinul tău. Buletinul pe care tu pretinzi că l-ai pierdut, sau că ţi s-a furat exact în ziua de joi.

— Va să zică asta-i, tovarăşe căpitan! exclamă el disperat, simţind cum i se întunecă dinaintea ochilor.

— Da, asta-i povestea. Mă tot întreb, cum naiba s-a rătăcit buletinul tău tocmai acolo unde s-a comis furtul?

— Şi mă bănuiţi pe mine, tovarăşe căpitan!

— Îţi aminteşti ce ţi-am spus la început?

— Parcă mai ştiu ce mi-aţi spus!

— Ţi-am spus că te-am chemat să stăm de vorbă. Ţi-am spus aşa sau nu?

— Mi-aţi spus.

— Să stăm. De aceea ştii ce-ţi propun? Îţi propun să te închipui în locul meu. Poţi?

— Nu ştiu.

— Încearcă! Încearcă de-ţi închipuie că eşti ofiţer de miliţie şi că primeşti următoarea reclamaţie: dintr-o maşină staţionată în stradă dispar nişte obiecte, acelea de care ţi-am vorbit. Păgubaşul găseşte pe jos un buletin pe care ţi-l aduce. Îl deschizi şi constaţi că buletinul aparţine unui oarecare Istrate Ionuţ, în vîrstă de cinsprezece ani. Tu însă ştii că s-au mai întîmplat asemenea furturi şi că, în cele mai multe cazuri, autorii au fost minori. Buletinul găsit aparţine tot unui minor. Şi atunci vrei, nu vrei, eşti obligat să-ţi pui următoarea întrebare: „Nu cumva buletinul găsit aparţine hoţului care a avut ghinionul să-l piardă tocmai acolo?" Foarte posibil. Dar în acest caz ia să ne interesăm cine este acest Istrate Ionuţ! Nu cumva a mai avut de-a face cu noi? Cercetezi şi descoperi că, într-adevăr, în urmă cu vreo trei ani, Istrate Ionuţ fusese implicat într-o tentativă de furt. Ei bine, în urma acestei descoperiri, tu, dacă ai fi în locul meu, cum ai proceda?

Nu răspunse imediat. Din nou îl cotropi frica. Deşi nevinovat, aparenţele erau împotriva lui. Cum să dovedească că nu el prădase maşina? Cum? În nici un fel. Nu putea aduce nici o mărturie, nimic, prin care să-şi dovedească nevinovăţia. Şi dacă nu-şi putea dovedi nevinovăţia, pînă aveau să se lămurească lucrurile, căpitanul nu-i va da drumul. Avea să-l reţină, şi el nu se va putea prezenta la examen.

Gîndul că va pierde examenul îl deznădăjdui în aşa măsură, încît ochii i se umplură de lacrimi. Şi le şterse imediat cu mîneca, îndîrjit. Lacrimile nu foloseau la nimic. Era nevinovat şi trebuia să-l convingă şi pe căpitan de nevinovăţia sa. Sau dacă nu va izbuti să-l convingă, cel puţin să-l înduplece să-l lase liber pînă după examen. În orice caz, nu trebuia să se dea bătut.

— Nu mi-ai răspuns în ce fel ai proceda tu, dacă ai fi în locul meu.

— Tovarăşe căpitan, dacă aş fi în locul dumneavoastră, şi eu l-aş bănui pe Istrate Ionuţ. Dar eu nu sînt *dumneavoastră.* Eu sînt cel bănuit, Istrate Ionuţ, şi vă spun adevărul-adevărat: sînt nevinovat! N-am fost în noaptea aceea pe strada Matei Voievod; nu am spart maşina şi nu am furat lucrurile acelea; nu ştiu cum de a ajuns buletinul meu tocmai acolo. Dar nu pot să vă dovedesc, în nici un fel, că spun adevărul. Vă cer să mă credeţi numai pe cuvînt. Credeţi-mă! Vă jur că nu vă mint! Sau, dacă nu mă puteţi crede, atunci, pînă cînd veţi avea dovada că sînt nevinovat, nu mă reţineţi, lăsaţi-mă acasă! Peste şase zile intru în examen. Dacă nu mă voi putea prezenta la examen, atunci..., atunci...

— Atunci ce?

— Dacă n-am să mă pot prezenta la examen din cauza acestei năpaste care s-a abătut asupra mea, am să mă omor, tovarăşe căpitan. Am să mă omor şi dumneavoastră mă veţi avea pe conştiinţă. Înţelegeţi? Trebuie să mă prezint la examen!

— Dar, dacă n-ai să reuşeşti la examen, tot ai să te omori?

— Sînt pregătit şi voi reuşi. Nu am nici un fel de îndoială. Vă rog, tovarăşe căpitan, să nu mă reţineţi!

— Tu ştii că atunci cînd ai făcut boroboaţa aceea, eu am avut multă înţelegere faţă de tine şi te-am ajutat.

— Ştiu, tovarăşe căpitan, şi vă mulţumesc.

— Ştii de ce te-am ajutat? Fiindcă am avut încredere în tine. Nu mi-am pierdut-o nici acum. Dar împrejurările, toate, te acuză, toate sînt împotriva ta. Nu este exclus — şi eu cred lucrul acesta — că numai la o primă vedere, superficială, ele să te acuze. Dar lucrul acesta trebuie dovedit. Şi nu este deloc uşor. Tu pretinzi că ai pierdut buletinul, iar el a fost găsit lîngă o maşină prădată. Pe urmă, între orele cînd probabil a fost spartă maşina, tu nu te aflai acasă, în patul tău, ca mai toţi băieţii de vîrsta ta, ci, chiar după spusele tale, hoinăreai pe străzi, fiindcă dormiseşi după-amiaza şi nu-ţi era somn şi fiindcă era o lună tare frumoasă. Erai singur şi nu poţi face dovada că, tot hoinărind pe străzi, n-ai ajuns şi pe strada Matei Voievod. Vezi, dar, că toate faptele

te acuză și dintre toate, cel mai mult, buletinul găsit de păgubaș pe locul unde s-a comis furtul.

— Adică, am fost un hoț ghinionist, nu ?

— Ți se pare neverosimil ? Dar află că în meseria mea mi-a fost dat să cunosc hoți și criminali „distrați", care să uite sau să piardă, tocmai la locul crimei, vreun obiect personal după care au putut fi identificați. Nu cred că este cazul tău. Eu, cînd am aflat că e vorba de tine, mi-am zis : „Ia să stau de vorbă cu băiatul ăsta ! Am să-mi dau seama dacă e într-adevăr nevinovat, sau dacă face parte din categoria hoților distrați " Și iată, am stat de vorbă cu tine. Știi care este impresia mea ? Că nu tu ai spart mașina.

Oftă ușurat și se grăbi să întrebe :

— Atunci pot pleca acasă, tovarășe căpitan ?

— Nu te pripi, fiindcă mai am treabă cu tine. Mă gîndesc, Istrate, că ai putea să mă ajuți să-l descopăr pe adevăratul hoț.

— Eu, tovarășe căpitan ? !

— Tu.

— Chiar că nu-mi dă prin minte în ce fel v-aș putea ajuta, tovarășe căpitan.

— Am să te lămuresc imediat. Numai să mă urmărești cu atenție. Va să zică, am convenit că nu tu ai jefuit mașina. Clar, nu ?

— Ca lumina zilei, tovarășe căpitan.

— Totuși, buletinul tău s-a găsit lîngă mașină. Întrebarea este următoarea : Cum a ajuns acolo ?

— Cum, tovarășe căpitan ?

— La întrebarea aceasta se pot da trei răspunsuri. Primul răspuns. Cineva a găsit portofelul tău. Era un portofel bun ?

— Da' de unde ! O vechitură.

— Fiindcă era o vechitură, găsitorul îl azvîrle, dar păstrează buletinul, cu gîndul să ți-l restituie prin poștă sau pe altă cale, să zicem depunîndu-l la secția de miliție care l-a eliberat. Îl vîră în buzunar și uită de el. Mai tîrziu, seara, în drum spre casă, probabil în timp ce traversa strada Matei Voievod de pe un trotuar pe altul, scoate batista din buzunar și, fără să observe, pierde buletinul, pe care, ulterior, îl găsește proprietarul mașinii. Iată primul răspuns la întrebare, sau, cum spunem noi, prima ipoteză. Să vedem acum pe a doua. Buletinul tău a fost găsit chiar de hoț, care îl păstrează cu gîndul că, într-o zi, ar putea să-i fie de folos. În seara aceleiași zile, trecînd pe strada Matei Voievod, vede o mașină fără stăpîn, în care se aflau fîș-fîșurile, aparatul de radio și umbreluța. Și cum el nu este la prima ispravă de

acest gen, se pricepe cum să intre în posesia obiectelor uitate în mașină. Numai că, vrînd să scoată ceva din buzunar, poate obiectul cu care a spart geamul portierei, pierde buletinul. Iată, dar, a doua ipoteză. Și acum ultima. Hoțul — în posesia căruia se afla buletinul, după ce își însușește obiectele — dinadins îl face pierdut chiar lîngă mașină.

— Cum adică dinadins, tovarășe căpitan?! Ce interes avea? Să arunce vina asupra mea ca să nu-l bănuiți pe el?

— Și asta. Dar s-ar putea să fi avut și un alt motiv. Ia gîndește-te bine! Tu acolo, la colonie, te-ai certat cu cineva, te-ai bătut? Vreau să spun, știi tu pe cineva din cei ce au fost cu tine acolo, care te-ar dușmăni foarte tare?

— Tovarășe căpitan, nu m-am certat, nu m-am bătut și nici nu i-am făcut cuiva vreun rău ca să mă urască în așa măsură, încît să vrea să mă distrugă.

— Sigur?

— Sigur, tovarășe căpitan. Aș putea să spun că tot timpul cît am stat *acolo* nimeni nu mi-a zis nici măcar du-te mai încolo.

— În cazul acesta, înseamnă că...

Dar nu-l mai lăsă să-și exprime gîndul pînă la capăt, fiindcă brusc își aminti de „Pistil".

— Tovarășe căpitan, unde-i acum „Pistil"?

— Care „Pistil"?

— Băiatul care a pus la cale atunci furtul mașinii.

— Uitasem că asta îi era porecla. Dar ce-i cu „Pistil"? Crezi că „Pistil" a prădat mașina?

— Nu știu dacă el a prădat-o. Știu doar că „Pistil" m-a amenințat că are să se răzbune pe mine după ce are să iasă. După proces, mi-a spus așa: „Cînd am să ies, bă, am să-ți coc una să fie cît un buboi de-ăl mare! Să-mi moară puria dacă n-am să ți-o coc!" s-a jurat el atunci.

— Așa ți-a spus?

— Așa.

— Și, mă rog, de ce voia să se răzbune pe tine?

— Era convins că am fost prinși fiindcă eu i-am trădat.

— Ce vorbești! Așa credea el?

— Credea, tovarășe căpitan! Adică toți trei credeau.

— Și bineînțeles nu era adevărat.

— Tovarășe căpitan, acum pot să vă spun adevărul: eu am anunțat secția de miliție că s-a pus la cale furtul unei mașini.

— Și de ce ai făcut asta?

— Să vedeți...

Și îi povesti tot ceea ce se întîmplase...

Cînd termină, căpitanul se uită la el lung, dar nu fără simpatie.

— Va să zică, toate astea le-ai făcut numai și numai ca să-i faci de rușine pe maică-ta și pe „unchiu"-tu Mitru ?

— Numai, tovarășe căpitan.

— Ți-am mai spus eu că ești un băiat tare ciudat.

— Mi-ați mai spus, tovarășe căpitan.

Căpitanul Suciu ridică receptorul și formă un număr.

— Trebuie să trimitem băiatul acasă. Ai o mașină ? Bun ! Vino de-l ia peste cinci minute ! Și spune lui Matei să caute dosarul lui Nae Butnaru, zis „Pistil". Să se informeze dacă, în prezent, e liber. Asta-i tot.

Și puse receptorul în furcă.

— O fi „Pistil", tovarășe căpitan ? Ce credeți ?

— Eu nu am voie să cred. Eu trebuie să verific. Trebuie să *știu*. Și pînă deseară am să știu sigur.

— Dacă este el, înseamnă că tot mi-a copt un buboi.

— Numai că n-a spart cum a vrut el. Vezi, pînă la urmă, tot ne-ai ajutat.

— Nu mi-a dat prin minte că aș putea să vă fiu de vreun ajutor, tovarășe căpitan.

Lucrătorul de miliție care îl adusese se înființă.

— Uite că a venit tovarășul plutonier să te ducă acasă ! Mergi sănătos, Ionuț, și succes la examen !

Cînd a ajuns acasă și cînd a sunat la sonerie, a venit să-i deschidă „unchiu" Mitru. Fu atît de surprins că-l vede, încît uită să se dea deoparte ca să-l lase să intre în casă. Trebui să se strecoare pe sub brațul cu care ținea ușa întredeschisă.

Mama era în sufragerie. Avea ochii roșii de plîns. Roșie era și la față. Înțelese că mama se certase cu „unchiu" Mitru, probabil din cauza lui.

— M-am întors, mamă !

— Ce-a fost, Ionuț ? Ce-ai mai făcut ?

— Nimic, mamă. Ți-am spus să nu fii îngrijorată.

Și povesti totul. „Unchiu" Mitru stătea în prag, în picioare, cu umărul rezemat de pervazul ușii și asculta. Era atît de furios, încît nici nu mai era în stare să-și ascundă furia, dezamăgirea. Beculețele se aprindeau și se stingeau, mai des și mai multe ca oricînd. Și, ca să-i

facă în necaz, povesti cu lux de amănunte cum decursese discuţia dintre el şi căpitanul Suciu. Mai mult încă, tot din nevoia de a-i face în ciudă ticlui cîteva aprecieri elogioase pe care, chipurile, căpitanul Suciu i le adresase la despărţire. Încheie cu aceste cuvinte :

— Te rog, mamă, să ai totdeauna încredere în mine !

— Da, Ionuţ, de azi înainte am să am încredere în tine.

Mama aruncă, în treacăt, o privire „unchiului" Mitru, o privire mai întîi mustrătoare, apoi triumfătoare.

— Haidem, Ionuţ, la bucătărie să-ţi dau ceva să mănînci ! Prin cîte emoţii ai trecut, ţi s-o fi făcut foame, săracul de tine !

— Într-adevăr, mi-e tare foame, mamă !

Lui i se păru că mama i se adresase cu vocea cu care îi vorbise pe vreme cînd fusese „mica mea păsăruică".

*

În curtea liceului aşteptau cei douăzeci şi doi de elevi şi eleve reuşiţi la sesiunea de toamnă a examenului de admitere în clasa a noua. Printre aceştia era şi el. Reuşise cu media generală zece. Lucrarea scrisă la matematică a terminat-o în douăzeci de minute. Cînd s-a dus la catedră să predea teza, profesorul, crezînd că se retrage din examen, l-a întrebat nu fără părere de rău :

— Ai capitulat, băiete ?

— Nu, tovarăşe profesor, am terminat.

— Aşa de repede ? Bravo !

La oral obţinu tot nota zece şi felicitări din partea preşedintelui comisiei. Notă maximă obţinu şi la istorie.

Acum aştepta să fie repartizat într-una din cele şase clase a noua. Era emoţionat cum nu fusese la nici una din probe. Mereu se uita la ceas. Timpul i se părea că trece tare, tare încet.

„Numai de m-ar repartiza la a IX-a B".

Dar dacă îl vor repartiza la o altă clasă ? Nu se va lăsa. Va vorbi cu directorul, îl va ruga. Nu se poate să nu-i aprobe. Ce Dumnezeu, reuşise doar cu media generală zece ! Măcar atîta favoare să i se facă. În definitiv, aşa cum cei care îşi iau examenul de stat cu media maximă au dreptul să aleagă oraşul unde urmează să-şi exercite profesiunea, la fel avea şi el dreptul să opteze pentru una din clase. Nu, în nici un caz nu se va lăsa pînă nu va reuşi.

În sfîrşit, după încă vreo zece minute, veni să-i repartizeze pe clase una din cele două directoare adjuncte ale liceului. Începu să-i strige, alfabetic, după o listă :

— Alexandrescu Virgil, Dumitrescu Tase și Vasiliu Marin la A; Florescu Nicolae, Ionescu Vasile și Istrate Ionuț la B...

În sfîrșit, se întîmplase și aceasta după dorința sa. Fusese repartizat din oficiu la clasa a IX-a B. Clasa în care era și Ana.

„Măi, măi ce surprinsă are să fie cînd are să mă vadă!" își spusese, deschizînd ușa clasei.

Cînd se înscrisese pentru examen la liceul acesta, habar nu avusese că urma să fie coleg cu Ana. În afișierul liceului încă mai figurau atunci listele cu numele celor reușiți la sesiunea din primăvară. Întrucît nu cunoștea pe nimeni, nu avusese curiozitatea să se uite pe ele. Dar în timpul examenului oral, așteptînd în curte să se audă strigat, își aruncă ochii distrat pe liste. Și abia acum, și numai cu totul întîmplător, îi descoperi numele: *Boldeanu Ana.* Fără îndoială că era Ana. Reușise cu media opt.

„Ar fi minunat să fim colegi de clasă", își spuse și, de bucurie, începu să țopăie într-un picior ca fetițele cînd joacă șotron.

Era Ana. Imposibil să existe o altă fată cu același nume, ca și Ana absolventă în același an a școlii generale. Cîteva minute mai tîrziu intra la oralul de istorie. Subiectul: *Revoluția de la 1848 în Muntenia.* La nici o materie nu răspunsese cu atîta plăcere, nici măcar la matematică. Dar cînd fusese examinat, oral, la matematică încă nu știa că va fi coleg cu Ana.

După ce profesorul de istorie scrise pe foaia de examen nota zece — ce-l de-al treilea și ultimul zece — luă autobuzul care îl lăsă la Parcul Herăstrău. Căută banca pe care stătuse atunci cînd fugise de la colonie. O găsi și, spre satisfacția sa, nu era ocupată. Se așeză și începu să se gîndească la Ana, la ceea ce avea de făcut.

Dacă nu i-ar fi descoperit numele pe lista celor reușiți la sesiunea din primăvară, a doua zi urma s-o caute la telefon și să-i dea întîlnire la ceasul de la Universitate. Dar acum, dacă a aflat că vor fi colegi, altfel va proceda. N-o va mai chema la telefon. Va aștepta pînă se vor deschide școlile. Și atunci în prima zi de școală, ei bine, atunci Ana va afla că sînt colegi de clasă.

„Măi, măi, ce surpriză are să fie pentru ea!" se bucură el.

De cînd se știa nu se simțise atît de mulțumit. Reușise cu media generală zece, avea să fie coleg de clasă cu Ana, mama îi vorbea acum așa cum îi vorbise pe vremea cînd fusese „mica mea păsăruică", și fără îndoială că se va bucura tare mult aflînd cu ce medie reușise. Se va bucura și tata. Dar amintirea tatălui îi întunecă bucuria. Tata era mereu

mai distrat, încărunţise prematur, iar ochii exprimau acum tot timpul tristeţea care, înainte, se oglindea în ei numai cînd auzea pendula bătînd orele.

„Tăticuţule, tare mai eşti tu nefericit!"

Se ridică să plece. Începuse să se întunece. Cînd ajunse acasă, era noapte.

— Bună seara!

— Bună seara, Ionuţ! Ce notă ai luat la istorie?

— Zece, mamă! Să ştii că şi la teze mi-au dat tot nota zece.

— Sigur?

— Sigur, mamă! Mi-a spus preşedintele comisiei.

— Felicitările mele, Ionuţ! Haide, vino să te îmbrăţişez!

Mama îl îmbrăţişă. Era tare emoţionată.

— Te felicit! adăugă şi „unchiu" Mitru.

Se uită în ochii lui. În ochii „unchiului" Mitru se aprindeau şi se stingeau, repede tare, beculeţele.

„Măi, măi, ce surprinsă are să fie cînd are să mă vadă!" îşi spuse, deschizînd el uşa clasei, fiindcă o luase înaintea celorlalţi doi.

La catedră se afla profesorul de engleză.

— Bună ziua, tovarăşe profesor!

Vocea îi tremura de emoţie.

— Bună ziua, băieţi! Aţi fost repartizaţi la clasa aceasta?

— Da, tovarăşe profesor!

Vorbea şi în numele celorlalţi, privind numai la catedră, deşi dorea nebuneşte s-o caute cu privirea pe Ana. Dar era atît de emoţionat, încît nu îndrăznea. Abia după ce profesorul, care era şi dirigintele clasei, indică locul fiecăruia, Ionuţ îndrăzni să privească şi în direcţia băncilor... Şi atunci o văzu. Ana stătea în banca întîi, rîndul din mijloc. În prima clipă, cînd ochii li se întîlniră, citi în privirile ei un fel de nedumerire. Parcă nu-i venea să creadă. Pe urmă, uimire şi, în fine, bucurie. Ana îl recunoscuse şi era bucuroasă că vor fi colegi. Şi îi zîmbi. Clasa se umplu dintr-o dată de lumină.

Atunci, el nespus de bucuros că o revede, îşi trimise gîndul să-i spună:

„Ana, tare dragă îmi eşti tu, Ana!"

Lector : GH. ZARAFU
Tehnoredactor : ELENA GĂRĂJĂU

Bun de tipar : 14 decembrie 1980
Apărut : 1980
Coli tipo : 14,5

Tiparul a fost executat sub comanda 8000/1980
la Tipografia „Maramureș“ — Baia Mare
Bd. București nr. 25
REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA

LEI 8,75